



This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

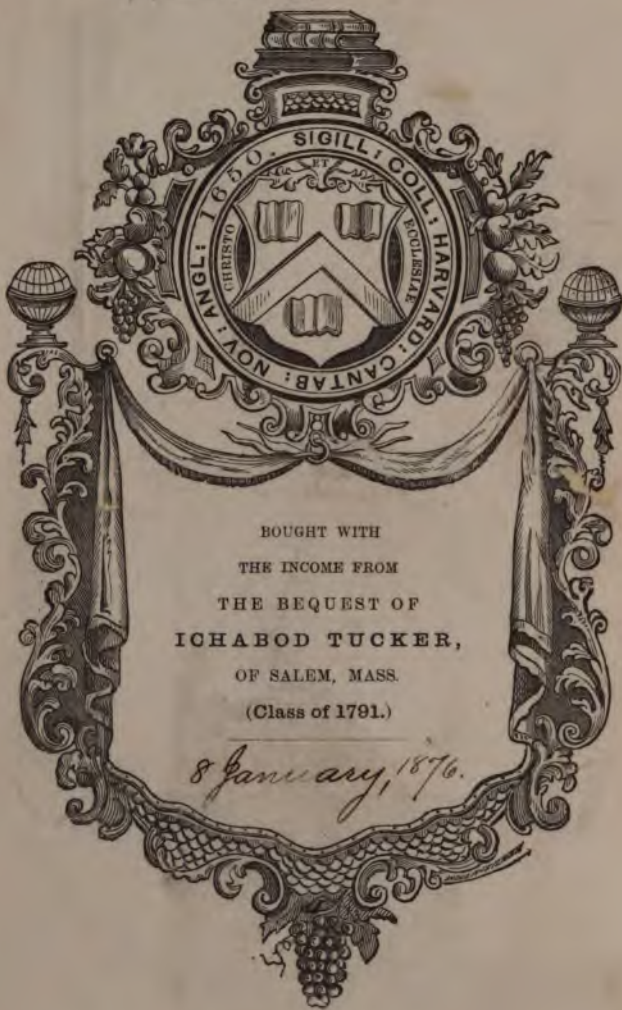
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

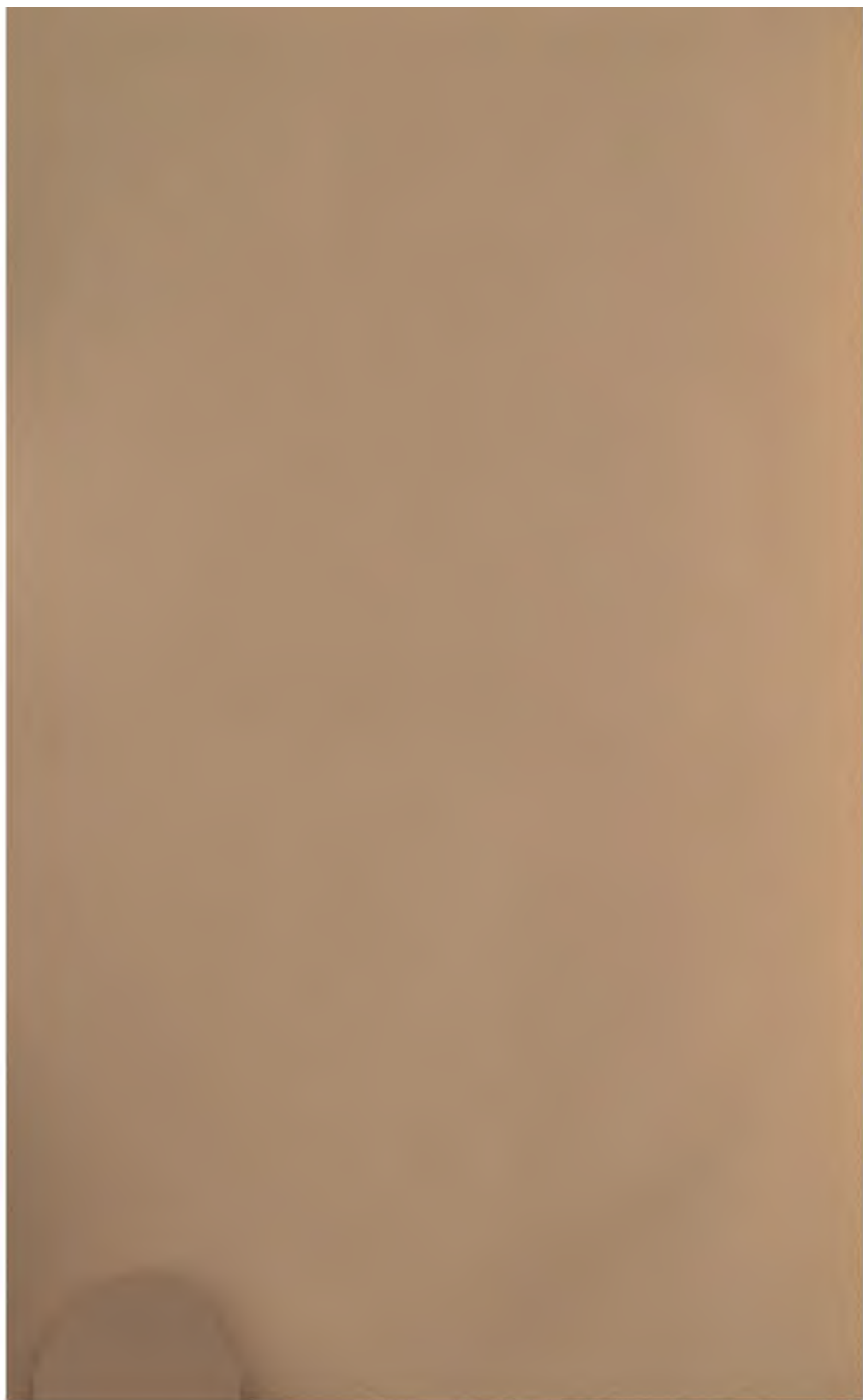
Scan 4930.5 A



BOUGHT WITH
THE INCOME FROM
THE BEQUEST OF
ICHABOD TUCKER,
OF SALEM, MASS.
(Class of 1791.)

8 January, 1876.





Olaf the Saint

OLAFS SAGA HINS HELGA.

EN KORT SAGA OM KONG OLAF DEN HELLIGE FRÅ ANDEN
HALVDEEL AF DET TOLFTE AARHUNDREDE.

EFTER ET GAMMELT PERGAMENTS-HAANDSKRIFT I UNIVERSITETS-BIBLIOTHEKET I UPSALA,

tilligemed

ET ANHANG, INDEHOLDENDE BRUDSTYKKER AF ET ENDNU ÆLDRE HAAND-
SKRIFT AF SAMME KONGES SAGA I DET NORSKE RIGSARKIV, SAMT
ANMÆRKNINGER, ORD- OG NAVNE-REGISTER.

Udgivet

af

(Jacob) *Rudolph* *Carl Richard*
R. Keyser og **C. R. Unger.**

†
Christiania.

Feilberg & Landmarks Forlag.

Trykt i Carl C. Werner & Comp.s Bogtrykkeri.

1849.

✓ Scan 4930.5 A

~~Scan 4747.1~~

1876, Jan. 8.
Trucker Fund.

Fortale.

Den Saga, som her for første Gang forelægges Almeenheden udgiven i Trykken, har hidtil, saavidt vides, hverken været benyttet eller kjendt af Alderdomsforskerne. Vistnok er det saa, at den ikke egentlig kan siges at sprede noget nyt Lys over den Deel af Norges Historie, som den behandler: den bringer ikke nogen hidtil ukjendt vigtig Begivenhed for Dagen og udmærker sig ikke heller ved nogen iöinefaldende særegen Opfatning af eller Dom om Personer og Hændelser. Alligevel ere vi overbeviste om, at den vil vække Interesse og det levende Interesse hos enhver grundig Gransker af Norges historiske Old-Literatur.

Det er en Sandhed, som meer og meer vinder Anerkjendelse, at saa mesterlig Snorre Sturlassöns Bearbejdelse af Norges Kongesagaer end er, gjør den dog ingenlunde de övrige Bearbejdelse af samme Emne, ihvorlangt end mange af disse staae tilbage for den i Smag og sand historisk Skjönsomhed, overflödige; tværtimod den maa nödvendig studeres med stadigt Hensyn til disse, der for største Delen gjengive os de Sagn, som for de tidligere Aarhundreder udgjöre den historiske Sagas Kilde, i en langt mere oprindelig Skikkelse end Snorres Verk. Snorre er ingen slet og ret Ordner og Nedskriver af det i mundtlig Overlevering eller ældre Optegnelser bevarede historiske Stof; han er, hvad netop Jævnförelsen med de övrige Behandlinger af Norges Kongesagaer overbevise os om, en kritisk Bearbejder af sit Emne, ihvorvel hans Kritik ikke fremtræder for Læseren i udtalte lærde Overveielser, men blot i Anordningen af det Hele, i Maaden hoorpaa han knytter Begivenhederne til hinanden, i Valget af hvad optages og hvad udelades, i Foretrakken af den ene Form, hvori samme Sagn fremstiller sig, for den anden. Men just denne Kritik, hoor fortrinligen den end ved første Öiekast

kan synes, maa opfordre os til Varsomhed. Snorre tilhørte jo dog det 13de Aarhundrede, han var en Søn af sin Tid, skjönt en af dens mest udmærkede Børn, og ikke fuldkommen hævet over dens Fordomme. Han var en Lærling af den Tids norske historiske Skole, især forsaavidt denne havde udviklet sig paa hans Fædreneö Island, og han var indtrukken af dennes Anskuelser og Læresætninger, hvilke langt fra i Eet og Alt vare ufeilbare. Hans forresten sunde historiske Omdömme kunde altsaa hildes, og er ogsaa meer end een-gang virkelig blevet det. Her er det da, at de övrige Bearbejdelser af Kongesagaerne skulle komme os til Hjælp og lede os paa det rette Spor; thi i det disse vise os Snorres Kilder, saadanne som de virkelig vare, sætte de med det samme vor Tids mere udviklede Kritik i Stand til ved mange Leiligheder at bedømme, om han ved at benytte dem har truffet det Sande eller ikke. Og dette gjælder ikke alene om de Bearbejdelser af Kongesagaerne, der ere ældre end Snorres Verk, som Ágrip, Morkinskinna, Fagrskinna, men ogsaa om de yngre som Hrokkinskinna og Flateyjarbók, hvilke, skjönt Snorres Verk tildeels har været Samlerne bekjendt, dog fremstille mange Begivenheder paa en fra dette afvigende Maade og aubenbare meer stemmende med Kilde-Sagnene. Imidlertid er det naturligt, at den første Klasse i ovennævnte Henseende har fortrinligt Værd, og til denne hörer netop nærværende Saga om Kong Olaf den Hellige.

Denne Saga er, som almindelig er Tilfælde med Sagaerne, uden Forfatternaæn og uden nogen bestemt Angivelse af Tiden, paa hvilken den er sammensat. För 1152 kan dette ikke være skeet; men meget yngre kan den neppe heller være. I Cap. 119 omtales nemlig et Jærtegn af den hellige Olaf som samtidigt med Cardinal Nicolaus's Ankomst til Norge, hvilken fandt Sted i bemeldte Aar; men paa den anden Side nævnes som Hjemmelsmand for Beretningen en Munk Hall, der selv havde seet den Person, paa hvem Jærtegnet var övet. Da nu denne Paaberøelse er særegen for vor Saga, og derhos Beretningen om dette og et Par andre Jærtegn öiensynligen ikke er hentet fra den samme skrevne Kilde som Fortællingen om Olafs övrige Mirakler, saa er det sandsynligt, at Sagaens Sammensætter har den fra ovennævnte Halls egen Mund, og fölgelig maa have leet i den anden Halvdeel af det 12te Aarhundrede (s. Anm. t. Cap. 119. S. 123, jfrt. m. Anm. t. Cap. 103. S. 122). Naar endvidere til denne Omstændighed föies, at Sagaens Sprogform og Stiil samt Aand og Tone i det Hele henpege paa en Tid, da Saga-skrivningen endnu var i sin Burndom, saa troe vi neppe at feile

meget, naar vi henføre dens Sammensætning til Tidsrummet mellem 1160 og 1180, og følgerigen ansee den ikke alene for ældre end Snorres Verk, men ogsaa for en af den norske Sagaskrivnings ældste Frembringelser.

At Sagaen er sammensat og optegnet i Norge, derom vidner Udtrykket *hér lenzkr* i Cap. 77 og *hér i landinu* i Cap. 78; paa begge Steder er nemlig Talen om Norge. Dette udelukker imidlertid ikke Muligheden af, at enkelte af de i Sagaen indførte Sagn kunne være optegnede efter en Islændings mundtlige Beretning, f. Ex. Fortællingen om Egil Hallssön og Tove Valgardssön Cap. 53—55.

Vor Sagas Kilder synes at have været af en dobbelt Beskaffenhed: dels ældre skriftlige Optegnelser, dels mundtlig foredragne Sagn. At ældre skriftlige Optegnelser have været benyttede viser sig af Udtrykket i Cap. 89: *sagði så er ritaði söguna af þessi vitran*. Imidlertid er der al Sandsynlighed for, at ikkun den mindste Deel af Sagaen har sin Oprindelse fra en saadan Kilde, nemlig de Stykker som handle om Olafs Aabenbaringer og Jærtegn (en Deel af Cap. 89 og især den hele Slutning fra Cap. 103). Disse Jærtegn maae nemlig antages allerede meget tidligt at være blevne samlede og optegnede for at tjene til Forelæsning paa Helgenens Festedage; de ere saaledes blevne Emne for skrevne Legender og Homilier baaede i det latinske og norske Sprog. Den store Overeensstemmelse i denne Deel mellem vor Saga og en ældgammel norsk Homilie viser aubendbare, at begge have öst saagodt som ordret af een og samme ældre skreven Kilde (jfr. Anm. t. Cap. 103. S. 122 og til de fölg. Capp. indtil Enden). Sagaens langt större Deel derimod, nemlig Olafs egentlige Levnets-Historie, synes udelukkende at være öst af den mundtlige Tradition. Ikke alene findes her intet som helst Udtryk, der henpeger paa skriftlige Kilder, men Stilen er endogsaa i denne Deel af Sagaen meget forskjellig fra Stilen i de Stykker, som handle om Jærtegnene. Hiin er barnlig og usleben, snart kort indtil Dunkelhed, snart fuld af Gjentagelser, ganske som man kan vente sig den af en Forfatter, der lidet övet i skriftlig Optegning stræber at gjævgive paa Pergamentet, hvad der mundtlig fortælles ham. Stilen i Jærtegn-Beretningerne derimod er langt omhyggeligere og röber en Færdighed i at udtrykke sig skriftlig, som ganske sævnes i den övrige Deel af Sagaen, og saaledes maa tænkes overført fra den benyttede skrevne Kilde.

Hvad forresten Sagaens Sammensætning i dens Heelhed angaaer, da er denne öistnok behestet med mange Ufuldkommenheder. Skarp

Skjønsonhed i Valget af de optagne Sagn mangler; Baandet, der skulde forene dem til et Heelt er løst eller, snarere sagt, savnes ganske; Gjentagelser og Selvomdsigølses forekomme ikke sjelden som en naturlig Følge af Forfatterens Mangel paa Oerblik over sit Emne og paa en sikkert ledende Tidsregning; flere af de optagne Sagn vise sig ufuldstændige, saaledes at Forfatteren maa antages at have modtaget dem i en mindre fuldkommen Form; dybere historisk Forskning eller omfattende historiske Kundskaber spores overhovedet ikke. Disse Ufuldkommenheder ved vor Saga vilde være høiligen at beklage, hvis den var vor eneste Kilde til at kjende den hellige Olafs Historie. Men da dette langt fra ikke er Tilfældet, da dens historiske Værd tværtimod egentlig ligger i de Midler, den frembyder til kritisk Bedømmelse af de øvrige langt udførligere og bedre ordnede Kilder, saa maae efter vor Formening hine Ufuldkommenheder snarere anbefale end nedsætte den. Thi netop de anførte Egenskaber borge os for, at S sammensætter en ikke med Vidende og Villie, enten for at lempe sig efter visse vedtagne Læresætninger eller for at gjøre sit Emne mere tiltrækkende, har forvansket Sagnene, men at han leverer dem saa fuldstændige eller mangelagtige, som de have naaet hans Øre, ganske i den Form, han modtog dem enkeltviis uden Tvivl af forskjellige Fortælleres Mund, uden at lempe det ene efter det andet i den Hensigt at frembringe et vel sammenhængende afrundet Heelt. Man har vist nok al Grund til at antage, at der paa den Tid vor Saga sammensattes, allerede gaves i mundtligt Foredrag, maaskee endogsaa i Skrift, en langt fuldstændigere og derhos bedre formet Olaf den Helliges Saga; denne har imidlertid været ubekjendt for vor Forfatter, der har gaaet sin egen Vei som selvstændig Samler af de spredte Sagn, han kunde overkomme. Heraf kan man da ogsaa forklare sig de mange betydelige Uoverensstemmelser i Enkelthederne, som hyppig findes mellem vor Sagas Fremstilling og den i de øvrige hidtil bekjendte Sagaer om samme Emne, hvilke paa sin Side slutte sig nær til hinanden indbyrdes. Mest fjerner den sig fra Snorres Fremstilling, hoorimod den meer nærmer sig de kortere Fremstillinger i Ágrip og Fagrskinna, men især til den i Flateyjarbók. Her møder os da den underlige Omstændighed, at den ældste og den yngste Bearbejdelse af Olaf den Helliges Saga i flere Stykker stemme bedst med hinanden. Grunden er dog ved nærmere Betragtning let at udfinde. Flatøbogens Bearbejdelse stræber nemlig öiensynligen at indlemme i sig alle baade i Tradition og ældre Skrifter bevarede Sagn om Olaf, uden synderlig nøie at veie

deres historiske Værd, eller skarpt at ransage deres indbyrdes Forhold. Den bliver saaledes ikke staaende ved den Kreds af Sagn, som af Snorre og den historiske Skole, til hvilken han hørte, vare godkjendte og formede til et Heelt, men den forbinder med disse, ofte paa en høist ukritisk Maade, alle andre Beretninger, som Sammensætteren kunde overkomme. De samme gamle Sagn, paa hvilke vor Saga er bygget, fandt saaledes ogsaa for en stor Deel sin Plads i Flatøbogen, uanseet hvor lidet de mangen Gæng stemme med denne Bearbejdelses Hovedindhold. Hermed er det dog ingenlunde sagt, at Bearbejderen af Olaf den Helliges Saga i Flatøbogen har høvt selv vor Saga for sig, — dette er efter det indbyrdes Forhold mellem begge neppe sandsynligt; men han har enten høvt de samme Sagn for sig i en anden ældre Optegnelse, maaskee i den Olafs Saga af Islændingen Styrmer hin Frode, Snorres Samtidige, som oftere citeres, eller han har lært dem at kjende af mundtlig Tradition.

Det anførte troe vi maa være tilstrækkeligt til at paapege den Nytte, vor Saga kan yde til den kritiske Behandling af Olaf den Helliges Historie. Føies nu hertil Sagaens alderdomsagtige Sprog, dens naive Fortællingsmaade, dens livlige og eiendommelige Fremstilling af enkelte Begivenheder (f. Ex. Gudbrandsdølernes Omvendelse til Christendommen Cap. 33—38, Forhandlingerne mellem Kong Olaf Haraldssøn og Kong Olaf Svenske Cap. 41—46, Erling Skjalgsøns Fald Cap. 69. 70), og endelig dens Værd i literaturhistorisk Henseende som en Prøve af Sagaskrivningen paa dens ældste Standpunkt, — saa haabe vi, at ingen Ynder af den norske Historie og Oldlitteratur vil regne det for et overflødigt Arbejde at have fremdraget dette lille Verk fra den Forglemmelse, hvori det gennem Aarhundreder har hvilet.

Ligesom Sagaen selv hører til vor Literaturs ældste Frembringelser, saaledes maa ogsaa det eneste hidtil bekendte Haandskrift af den regnes blandt de ældste i sit Slags. Det findes i Upsala Universitets-Bibliotheks delagardiske Manuscript-Samling under No. 8. fol., og er aldeles fuldstændigt. Det udgjør 41 Pergaments Blade egentlig i stor Qvart, beskrevne tvært over Siden med en reen og övet Haand uden betydelige Forkortninger. Retskrivning og Bogstavtræk vise tydeligen, at det er skrevet i Norge, i det 13de Aarhundrede, maaskee endogsaa i dettes tidligere Halvdeel. Det er Gjenpart af et ældre Haandskrift, hvilket er klart deraf, at Skriveren paa enkelte Steder har misforstaaet sin Original og opløst dens Forkortninger feilagtigt. Skriveren röber i det Hele mere Skri-

vekyndighed end historisk Kundskab og Skjønsmhed, en Omstændighed som imidlertid borger for, at han i Hovedsagen har fulgt sin Original med Nøiagtighed. Haandskriftet har mange smaae Afdelinger, betegnede ved noget større, farvede Begyndelsesbogstaver, dog ingen ordentlig Capitel-Inddeling. Retskrivningen er consequent. Dens vigtigste Egenheder ere:

Vokalernes Længde (eller, om man vil, lukte Udtale) betegnes sjelden ved Accent, undertiden derimod ved Fordobling, som: fee = fé, vaait 25²² = váit, áanne 58⁴ = áanni; som oftest udtrykkes den ikke.

Hvad der ved Vokalernes Brug fortjener at bemærkes er især følgende:

A. Ved Ordnes Rod:

a bruges for ö (her skrevet o), naar det omlydvirkende u findes i Endelsen: allum = öllum, jafur = jöfur, hauuð d. e. havuð, höfuð, auund d. e. avund, öfund; lígesaa andverðr, andvegi = öndverðr, öndvegi, hvor Omlyden kan forklares af Formerne öndurðr, öndugi. Sjelden findes i dette Tilfælde Omlyd, som: öðru 3²⁰ d. e. öðru. Hvor derimod dette u ikke længere kommer til Syne i Endelsen, men tilhører et ældre os ubekjendt Tidsrum i Sproget, iagttages Omlyden altid: oll (d. e. öll) af allr, sok (d. e. sök), gen. sakar o. lígn.

I Tostavelserord hvor u bortfalder af sidste Stavelse paa Grund af Sammenstrækning ved Flexionen beholdes ofte a, som: hafði (= höfði Dat. af höfuð), iafri, fiatri, gíafan.

e bruges 1) = e foran en enkelt Consonant (Flexions- eller Afleedsendelsen -r kommer her ikke i Betragtning), som: en, sem, ek, ef, er, nes, með (undertiden með), eða, kveða, getr, veðr, seta, beðenn, drepenn, nema, gera, bera, vera, -legr (auml.egr, blíðlegr, undt. vænlæct 13⁹); i enkelte Ord ogsaa foran dobbelt Consonantforbindelse: enn, menn, þesse, hestr, flestr, messa, hvesso; 2) = é, som: fe, kne, tre, se, mer, ser, þer, her, heðan, frettu, lettr, reð, let, vel, fell, fekk, hellt o. desl.; kun paa eet Sted findes i dette Tilfælde æ: hærleñnzkr 61⁵ = hærleñnzkr; 3) afvexlende med i: andlet, snemma, mek, þek, sek = andlit, snemma, mik, þik, sik; 4) = æ, paa to Steder, nemlig: osett 30¹⁹ = óspætt, queða 46¹¹ = kvæði; 5) vaxlende med a i Ordet drega = draga.

æ bruges 1) = æ Omlyd af á: lætr, mæla, væra (Præt. Conj. af vera), giæta o. s. v.; 2) = e, fornemmelig foran dobbelt Consonantforbindelse og foran enkelt Consonant hvor e-Lyden er Omlyd af a: kvæld, fælla, kænna, stænna, skæmta, sænda, ængi, knærrir, sværd, kærti, hæfði, æstir, skægg, læggia, kvæðia, sætia, bætri, væstr, vitnæskia, mægin, tækinn, raðspæki, væl; 3) = a, som: þærf 71¹⁹, især efter i (j): fegiærn 22²⁷, giærna 30³⁴, giæver 32¹⁰, giællda 42¹¹; 4) i Diphthongerne æi, æy = ei, ey.

i bruges for y overalt i firir, ivir, þikkia, mindi, skilldi Præt. af munu, skulu samt ellers paa to Steder: bisna 64⁹, cindir 67¹⁹.

o staaer for u i: skoto 14² = skutu, vorðo 57²⁴ = varðu, urðu, nominn 80⁹; o = á: von 5¹⁴, kniom 71²⁶, triom 12²¹, siom 25⁵ (= siám, lad os see), forsió.

ö Omlyd af ó adskilles nøiagtig fra ø Omlyd af á. Forresten bruges dette Tegn ogsaa undertiden 1) = ö hvor denne Lyd er fremkommen ved stærk Omlyd: glæggr, hæggr, atcævi 4²⁵; 2) for y: sæner (væxlende med synir), kæsed 43²⁸ = kysid af kjósa, hævi 62²⁶ = hyfú af hverfa, kænlega 27¹⁶ = kynlega.

B. I Flexion og Afledseendelser.

I Enden af Ordene væzle i og e, u og o, dog ikke vilkaarlig, men betinget af Ordets Rodvokal; saaledes fölg

i og u efter Rodvokalen i (í), u (ú), y (ý), au, æi, æy: firir, ríki, bíscup, gripum; spurði, Knuti, ruddu, husum; synir, tynir, systur, synum; trausti, lausum; hæitir, væizlu; dræymdi, læystu; samt efter æ (= e): hændi, bloðræfill, vætrum, æggium; sjelden i dette sidste Tilfælde e, som vætre.

o og o efter e (é), o (ó), æ: drepenn, frette, vegom, letom; kononge, moðer, hollom, toko; ræðer, ræðor; samt efter á og deis Omlyd æ: raðet, baðer, drapo, væpnom; mællte, giæter, sætto, frændom.

e og u efter a: marger, fället, byriaðe; hæðu, skarungr, byriaðu. Mærkeligt er hanum, hvor Rimet i de Gamles Viser fordrer hanum, jfr. Gíslason: Um Frumparta S. 32. 33. Man tör saaledes ikke sætte hanum = hönum.

Med Hensyn til den bestemte Artikel mærke man, at dens Form er -enn, -en, -et, og at den beholder Vokalen e, naar Substantivet ender paa en Consonant, af hvad Beskaffenhed ogsaa Rodvokalen er, som: haugr-enn, ring-enn, svæin-enn, sok-en, hus-et, folk-et, hug-enom, sok-enne, vist-ena; ender Substantivet derimod paa et i eller u, bortfalder naturligvis e, og den sidste Deel af Artikkelens assimileres da med denne Endelse til i og u istedenfor e og o: husi-nu, haugi-num, kirkiu-nni, hændi-nni, mannu-num, men derimod folke-no, manne-nom, klæðo-nom.

Ved Consonanternes Brug mærkes:

Undertiden forsømmes Fordobling af Consonanter: mæte 28²² = mætte, hap 30¹⁰ = happ, mat 27¹⁵ = mátt, not 26²⁰ = nótt, mandom 41¹ = manndom, sprætr 41² = sprætr. Stundom fordobles de urigtigen: læirdæpillenn (Acc.) 45²⁷ = læirdæpilenn, silfrokrenn-46¹⁷ = silfrokrenn; især er dette Tilfælde med Ordet hærr.

Enkelte Consonantforbindelser fordre ofte en Indskydelse af et Bogstav; saaledes indskydes r mellem ðn, ðl og ðs: hæiðrnir 81²⁰, liðrsæmd 8²², gangstaðrlegr 14²², øðrlazc 14²², raðrleitni 31⁴, soðrla 5²⁰, guðrs 87²⁰; b imellem mr og md: hambre 8²⁰, sumbri 38²⁰, umbdi 80⁶; t mellem sn: laustn 40²², niostner 54²⁰.

Omsætning finder Sted af gn: gangu 15²⁰ = gagn, gangstaðrlegr 14²², Vangsunr 42², gægnir 45²² = gængnir.

ðr findes undertiden for nnr: ððr54²⁴ = finnr.

f ombyttes med v i Efterlyden, saasomt en Vokal følger efter: hava (men Imperat. haf), liva (derimod Subst. lif), geva (Præt. gaf, men Plur. gavo). Foran t bruges snart f snart p, dog oftere det første. Mærk æpsta 66²⁰ = æfsta. For fn findes stadig mn.

c og k bruges om hinanden, og for at betegne Fordoblingen af denne Lyd anvendes oftere kc end cc, ck eller kk. Foran t findes c eller k for g: sact = sagt af segja, lact = lagt, arkt 67⁰ = argt, samt mærkt = margt eller mart.

h udelades foran l, n og r, endog i Viserne, hvor Alliterationen fordrer dette Bogstav.

Den reflexive Form af Verberne udtrykkes ved sk, st, zk, zc, zt: barsk 41¹², skilst 64²², lizk 41²⁰, synazk 41²⁰, beidizk 41²², skirazc 41²², kvaðzk 41²², ræðzc 61²², ræzk 7²², sægizt 41²⁰, hittazt 41²². Ved 1ste Person findes mk: ætlomk 41²⁰, sinnumk 26¹⁰.

Haandskriftet er ellers sammenheftet med et andet, indeholdende Kong Magnus Lagaböters norske Landslov (den yngre Frostathings-

lov), hvilket dog er med en ganske anden, öiensynlig meget yngre Haand fra den første Halvdeel af det 14de Aarhundrede. Frostathingsloven staaer foran, Olafs Saga bag efter. Bogen er nu indbunden i Skindbind med Messing-Spænder. Ved Enden ere indhæftede et Par Papirblade, paa hvilke findes nogle umærkelige juridiske Antegnelser med en Haand fra det 15de Aarhundrede (noget som maaskee kunde antyde, at allerede da Løvbogen og Sagaen fandtes sammenbundne), desuden paa Midten af første Side et Slags Vaabenskjold med en Hane i. Nederst paa samme Side er med en fra de övrige Antegnelser forskjellig Haand skrevet: „Ex libris charissimi patris rev. dni. Joh. Olai. hunc possidet Stephanus Joh. Norlandus. Superata cruce coronor. 1626“. Bogen har ellers tilhört den bekjendte Stephanius og blev tilligemed dennes övrige Manuscript-Samling i Midten af det 17de Aarhundrede hans Enke afkjöbt af Magnus Gabriel De la Gardie. Af ham er den igjen skjenket til Upsala Bibliothek.

Vi have som Anhang til denne Udgave leveret nogle Brudstykker af en Bearbejdelse af Olaf den Helliges Saga, der synes at være endnu ældre end den forud omhændlede, og, saavidt man af de faa levede Stykker kan slutte, temmelig beslægtet med den, skjönt ingenlunde ganske den samme. Disse Brudstykker, sye i Tallet, hvilke ere fundne i det norske Rigsarkiv i Ryggen af et Foged-Regnskab for Aar 1620 fra Söndmöre, ere af et meget gammelt Haandskrift, uvist om norskt eller islandskt, hvilket maaskee kan henføres endogsaa til Slutningen af det 12te Aarhundrede. Sprog og Udtryksmaade er i høi Grad alderdomsagtig, Bogstavtrækkene overordentlig rene og smukke, Retskrivningen skarpt betegnende og meget consequent. De væsentligste Egenheder ved Retskrivningen ere:

Som oftest adskilles de lange (lukte) Vokaler ved Accent fra de korte (aabne), og dette udstrækkes endog til de som Diphthonger altid lange ei, øy, ar (d. e. av, au). Saaledes betegnes ogsaa s (d. e. ø) og w (d. e. ao) med Accent, naar det første (ø) udtrykker Omlyden af ó, som: læri, frœcn, glœpr, Mæri, rœpa, sømp, tœ-ileg, og det sidste (w) staaer for á, som: pinghw, rœp, witto, vinotto, hœpvng, cœpo; derimod er dette ikke Tilfælde, naar disse to Vokaltegn staae for ö, som: øngo, gœra, hœgr; mœrc, swc, fœgr, wllom. Denne Accent have vi af typographiske Hensyn ikke kunnet gjengive.

Mærkelig er disse Fragmenters Brug af enkelt Consonantsforbindelse i Tilfælde, hvor de fleste Haandskrifter bruge dobbelt, f. Ex. ll foran d og t; heldr, scioldinn, halt (af hallr), alt (af allr). Rigtigheden af denne Forenkling af Consonanten vinder Bestyrkelse ved Udtalen paa adskillige Steder her i Landet endnu; saaledes udtales ll og nn i det sydlige af Bergensstift som dl og dn, i det nordlige med en eiendommelig mouilleret Lyd, næsten som ljl, njn [s. Aasens Grammatik S

34, 35); føies hertil et d eller t, faae disse Bogstaver altid sin naturlige simple Lyd, f. Ex. i Hardanger udtales Adj. all i Masc. adlu, Fem. odl, men i Neutrum alt, Verbet kjenna i Infinitiv kjedaa, men i Præteritum kjende.

Med Hensyn til Bearbejdelsen af denne Udgåve maae vi bemærke, at undertegnede Unger under et Ophold i Stockholm i sidstforløbne Sommer afskrev og confererede den delagardiske Codex, hvilken med udmærket Velvillie fra vedkommende Bestyreres Side blev udlaant fra Upsala Universitets-Bibliothek til Afbenyttelse i det kongelige Bibliothek i Stockholm. Efter denne Afskrift er Udgaven trykt, saaledes at Originalens Retskrivning er vedligeholdt, og ingen videre Forandringer i Texten foretagne, end at enkelte aabenbare Skrivfeil ere rettede, dog saaledes, at Originalens Læsemaade i Note nedenunder er anført. Sagaens Titel have vi tilføiet, da ingen saadan i Codex findes; ligeledes have vi ordnet Capitel-Inddelingen og tilsat Capitel-Tallene. De i Anhanget leverede Brudstykker ere ligeledes aftrykte med Originalens Retskrivning og saavidt muligt med de for samme eiendommelige Bogstavtegn. I Anmærkningerne have vi stræbt at oplyse enkelte historiske Vanskeligheder og dunkle Steder, at giøve en Ledetraad til de forekommende Visers Fortolkning og ved Henviisninger at lette Jævnførelsen af denne Saga med andre Bearbejdelse af samme historiske Emne. I Ordregistret, som er udarbejdet af undertegnede Unger, ere de Ord optagne, som ikke tilførn findes i Ordregistrene til Munchs og Ungers Læsebog samt til den sidstes Udgave af Alexanders Saga, eller som der ikke findes i den Betydning, hvori de i nærværende Saga forekomme. Et Register over Steders og Personers Navne have vi troet at burde tilføie til Lettelse ved Sagaens Benyttelse i videnskabeligt Oiemed.

Christiania i December 1848.

B. Keyser. C. B. Unger.

Trykfeil.

Side 88 Lin. 1 fra neden: þangt læs: r. f. þangt
— 92 — 8 — iamt — iamnt
— 148 b — 23 — Irland — Island

OLAFS SAGA HINS HELGA.

1. Son Harallz hins harfagra var Biorn kaupmaðr faðer Guðroðar faður Harallz hins grænska faður Olafs hins hælga. Moðer Olafs hins hælga var Asta dotter Guðbranz kulu. Systir hennar var Ulvilldr moðer hins hælga Hallvarðz oc Isrið moðer Stæigarþores. Haralldr hinn grænske var mikill höfðingi ivir riki sinu. I þann tíma reð firir Gautlande Sigríð en storraða. Þa bar sva at æinu sinni at Haralldr konongr kom or hærnaðe. oc kœmr við Gautland. Sigríð gerir menn imot hanum oc býr hanum til væizlu. Oc er buin var væizlan þa sœker hann til væizlunnar. oc er drotningen en bliðazta við hann. Oc um kvælldet var hanum buin rækcia. oc sva er sact at hon bauð sic sova ihia hanum um nottena. En hann svaraðe. Æin man Asta huila ser i nott sagðe hann. oc sva skulu ver. En drotningen hværfr i brott ræið miokc. En um morgonenn fær konongr brott oc þui næst kœmr hann hœim i land sitt oc i riki.

2. En þa reð firir Vikenne austr Olafr son Guðroðar væiðikonongs oc firir Væstfold. oc var kallaðr digrbæinn eða Geirstaða alfr. Þa let Olafr digri stæmna þing sva at æigi var fyrr munat iamfiolment þing. en firir astar sacer við hann sotta menn þinget sem boðet var. Var nu kvatt lióðs oc tækr konongr til mals. Haved þoccc kvað hann firir herquamo yðra. En æigi munu ver nu um stormæle ræða her at sinni. mic dræymdi draum¹ nokcorn oc hann vil ec yðr sægia. Ec þottomc ut koma oc sia ivir rikit Vikena alla. siðan syndizt mer æinn mikill uxi at upp oxs a Gautlande oc gecc um allt rici mitt. oc com a hværn bæ oc bles a menn oc fello menn niðr. ec þottomc oc niðr falla sem aðrer menn. En draum þenna ælla ec iartæigna sott vara. Man koma mannfal mikit. oc vil ec at haugr se gorr mikill æstir mic oc se ec a stol sættr með allum konongbunaðe oc dyrlegom gripum. þangat munu oc marger lata fara sina frænndr. En þess vil ec biðia yðr at þer bloteð mic æigi.

¹) *rettet for draumr*

3. Nv giængr þetta æstir þui sem hann hafðe dræymt. Dæyr nu konongr oc værðr nu mannfall mikit. síðan var konongr hæygðr oc marger aðrer menn með hanum. Uxi sia mærkti ogn oc scaða. Rane het maðr. hann var lænndr maðr. hann dræymdi at maðr kom at hanum i guðvæviarskikciu oc skarlazkyrtli laðe bunum oc gullring a hændi oc gyrðr sværði. Vaker þu Rane sagðe hann. En hann kvazt vaka. Næi sagðe hinn æi er þat. en sva man verà sem þu vaker. Her er komenn Olafr konongr digri. oc villda ec at þu færer sændifor mina. oc þic væl ec til þess at briota haug minn þann er a Gæirstaðum er. oc man þer æigi mikit firir værða ef þu fær minum raðom fram. þu skallt haua með þer ælðfære oc as oc snøre. oc brægð um asenn oc sök sva inn i haugenn. þar mantu sia mann æinn með slicum bunaðe sem ec hævi. Gacc at hanum oc tak af hanum ringenn oc skikciuna oc sværðet. þar mantu oc sia marga menn a tvær hændr hanum. Far oræddr þa man þic æki til saka. en síðan þa hog af hanum hauuðet. oc man þer þat auðvællt. En ef þu¹ brægðr af þesso þa mantu viti a þer taka. en ælligar man þer til giævo snuazt ef þu fær minum raðom fram. En aðr en þu gerer þetta þa sprætt af hanum hælltinu oc knivinum. Nu er þu hævir þetta gort þa man þer mund or hauginum a braut. oc þat væit ec at þer man væl lyða. Síðan skaltu snua a Upplond upp til Guðbranz kulu. þat er þar til mærkis at Asta dotter hans er siuk við barne oc æigi lettare orðen. oc er þann sialfr hugsuokr ivir hæne. hava oc aller ut ifra harm um hænnar harmung. sia æki rað þat er lyðir. Haralldr grænske lætr Asto hæim fara til faður sins oc let fylgia hæne þangat. oc hafðe veret ræiðr miokk harða. Sitr nu ryggr hvartvæggia oc við harme. En ef þu kæmr þangat þa man þer væl fagnat. oc ef raðs er við þic læitat. þa gef þat rað at lægg bælltit um hana. en mik vænter at þat lyði. Sæg at þu villt þa ambun firir haua at þu raðer hvat namn er geva skal svæininum. þa svaraðe Rane. varla træystumc ec at gera þetta firir lanzfolke. sva mikla ast sem menn hava lagt við þic. En hinn svarar. Ek man sægia þer hvar liggr Svæinn Hakonarson iarl i æinum læynivage með þriu skip flyðr af lannde. hann er feðurvi. lægg við hann felag oc haf hann þer til traust. oc sök i haugenn æigi at síðr. oc ger æstir þui sem ec hævi boðet þer. oc lat hann æigi sia gripina þessa. En síðan ver þu buinn til brautfærðar. Hælldr mindi hann þessa gripina² kiosa én allt feet annat. Hann man þer þriðjungs unna af feno. oc man sægia at sa munr a at vera. oc æki skaltu ykr lata a skilia um þetta. Oc er þu ert buinn þa syn hanum gripina. en hann man

1) mangler i Codex 2) sees ikke i Cd.

æigi vilia af þer taka. en hælldr mindi hann þa vilia en allt feet annat.

4. Nu hværvr konongr a braut. oc er¹ Rane kæmr i haugenn þa syndizt hanum sa maðrenn er hanum bar i draumenn. Giængr nu at hanum oc sprættir af hanum bælltinu oc tækr af hanum ringenn oc er þat mikil gersime. Siðan brægðr² hann sværðinu oc þikci allbitrlect. ognazt miok at hogua til hans. tækr þo til oc hægggr af hanum hauuðet. oc var sem i vatn brygði. Siðan fysisir hann ut or hauginum. dro hann sic nu upp a haugenn. Ber hann nu feet til stangar. oc vill nu iarlenn hava .ij. lutina. en Rane kvað sic þa æigi hallðenn af. oc værðr þo sva at vera. Nu synir hann hanum gripina at skilnaðe þeirra. oc fær nu þangat sem fyr var sact. Riðr nu i braut oc kæmr til Guðbranz kulu. er³ hanum þar væl fagnat. Hann ser þar mikinn rygg læic a folceno oc fretter at oc er hanum sact. En hann svarar. raðrlæitni man til sliks vera sagðe hann. Nu er hann beðenn at hann læggi til nokcor rað. En hann giængr at hænne oc lægggr um hana bælltit. oc vano braðare æstir þat værðr hon lettare með svæinbarne. Nu vill Guðbrandr lata bera ut barnet. oc quez æigi vilia fœða Harallde barn. En menn biðia hann æigi þat gera. oc Rane sægir at þesser svæinn man værða mikill firir ser. Ængu kæmr oðru við en barnet værðr ut at bera. En þar hafðe veret aðr forn skæmma oc af ræfret. þangat var svæinnenn færðr oc sættr niðr i grof æina. Liðr nu a kvælldet. oc er menn ero komner i sæmn. er Rane uti staddr oc ætr hugenom hvart hann skal a braut taka svæinnenn. oc træystizc⁴ æigi. vaker um nottena oc horuer a huset oc þikcizt hæyra barnet. Oc nu ser hann at liose brægðr upp ivir huset. oc hann sægir þat Guðbrande oc quazt enn vænnta at barnet mindi liva. oc sægir at þat barn mindi værða mikill mærkismaðr. Oc það hann lova ser braut at taka barnet. en hann uilldi æigi læyua hanum oc quazt æigi trua. Nu biðr Rane at gange annar maðr ut með hanum oc horva enn a huset. Sia nu enn mæira lios en fyrr ivir husinu. ganga inn oc sægia Guðbrande. Rane biðr Guðbrand læyua ser at taka braut svæinnenn. kvað⁵ ser sva hug sægia at sa svæinn mindi agiætr maðr værða oc mikill vegr mindi frændom hans at hanum værða. Guðbrandr quazt þat æigi vilia. Nu biðr Rane at Guðbrandr skal ut ganga með hanum. oc kvazc vænnta at enn mindi birtazt su syn. Nu gengo þæir ut Rane oc Guðbrandr oc sa mikit lios ivir husinu. Nu biðr Guðbrandr at Rane skilldi braut taka svæinnenn. oc sva gerðe hann. Er nu svæinnenn upp fœddr með moðor⁶

1) r. f. ef 2) r. f. brægr 3) r. f. en 4) r. f. træytizc 5) r. f. kva
6) r. f. meðor

fæðr sinum. oc fostrar Rane. Oc þegar er Rane finnr hanum tonn. þa gaf hann hanum bælltit oc þui næst ringenn þa er hann hafðe ausit svæinenn vatne oc kallaðe Olaf.

5. En i þann tima reð firir Sviðþioð Sigríð en storaða er att hafðe Æiríkr enn arsæle. Hon var dotter Skoglargtosta. hann bar ægi tignarnamn oc var þo þeirra iamningi. Sigríð oc Emundi sunr hënnar hafðu suman luta lannzens. en Olafr konongr sonr hënnar¹ hafðe suman. Oc marger sægia hana firir Gautlande haua raðet. firir þui at konongr matte ægi bera hënnar ofsa. At frægð oc at ríki gerezt mikít orð a hënnu. Nu gerezc Haralldr grænske or lande. oc hyggur at hui hanum missyndízt sva at nætta raðom við Sigríði. oc for nu a fund hënnar. Hon gerer hanum væizlu virðilega. Tækr hann nu til þess mals er fyrr hafðu þau um talat. Hon kvazt nu ægi þat vilia. kvaðzc ægi gírnazt til ríkis hans ne metorða. firir þui sægir hon at nu er Asta orðen moðer þess Olafs er ec villða giærna hælldr mer at sœne att hava. Hann hæfr nu upp bœnarorð oc biðr hënnar. en hon væitir ængi annsvor. magnar væizluna ok væitir akaslega. þar kœmr oc annar konongr af austrvegom sa het Visavalldr. hann biðr oc Sigríðar. Hon lætr i sinum skala hvarn þeirra drekca. oc giængr hon þar i milli oc mællte við þann þeira þa bliðleggra er þa talaðe hon við. oc sægir þann sinn skulu vera er meira drekcr. En þeir sa skæmra fram en hon. en Haralldr talar af meiru trausti. Oc er natta tækr þa somna þeir konongarner. hafðu drukcit fast sva at þeir varo nalega dauðir. þa lætr hon sla ælði i hollena hvaratvægia. oc brænna þeir nu þar inni. Sægízt hon skulu sva smakonongom læiða at biðia sin. Stæmnir nu þing við folcet. sægir at þeir villdu gírnazt² a ríkit. oc sægir at hon villði ægi at folket læge undir þeirra alagum. Nu kœmr hon ser sva i traust við lanzfolc. biðr þa vera ser til lífðar en hon þeim til traust. Er hon kallað Sigríð en stóraða heðan af.

6. En i þann tima kœmr Olafr Tryguason i land. oc boðar þegar truna. oc er hann kœmr a Upplond þa kristnar hann þar. oc sialfr hellt hann namna sinum undir skírn. Rane reð namne. Kærti var hanum i hændr sællt. þa mællte svæinnenn³. Lios lios lios. þa var hann .v. vætra gamall. Væx upp svæinnenn skarulegr með miklu manviti oc at allre atgœrvi mæir en at vætratale. Nú gerazt til .ij. gofger menn at biðia Asto. Sigurðr konongr syr son Halfdanar Sigurðar sonar⁴ risa Harallz sonar hins harfagra. hann var maðr spakr oc fastnæmr vitr oc ækci veglyndr kallaðr staðfastr i skape. Annar var Guðbrandr af Dalum hinn meste hoðingi er i landeno var skarungr hinn meste oc stor-

¹) r. f. harallz ²) r. f. gir ³) r. f. svæinen ⁴) r. f. Sigurðr son

menni oc vinsæll. Hans mal byriadu flæiri oc syndizt hon þa bætr geuen. Hon gerer nu væizlu mikla oc byðr til vinum sinum. Nu er rætt um bœnarorðet. hon sætr Olaf son sinn i kne ser oc spurði hvat er hann skildi af þui er mællt var. eða hvart hann kynni nokcora skyn a hvar hann villdi at þetta rað lyti. Hann svarar. Bætra þikci mer at læika við aðrum svæinum en ræða um þetta mal. Asta mællte. Blind em ec ef þer ber ækci a munn þat er mærkilect er þo at þar mege sva synazt at þat se um afl. Hann svarar. Hue mikit þikci þer undir metorðe oc loue manna. Hon svaraðe. Vist væra ec værgiorn oc þann villda ec kiosa er mæiri ræyndizt aburðarnaðr um riki oc aðra luti. Æigi kann ec vita sagðe hann hve virðing kæmr a þat af mannum. en hins spyr ec hvart er þer þikci bætra at æiga konong at syni eða lænndan mann. Hon svaraðe. Sialldan værða kuistir bætri en aðaltre. oc þess er von er hamingia fylgir at sa mege konongs namn bera er til er ætterni. en hinn lænzz manz namn er til þess er borenn. Læypr hann a braut oc læikr ser. þetta dregr miok fram mal Sigurðar. synizt þetta nu rað frændom oc vinum. Er þa væizla gorr vegleg. oc fær nu Sigurðr Asto. Styrir nu riki sinu oc fostrar nu Olaf. Hann hævir samu lyðscu sina oc adr. Olaf¹ væx þar upp.

7. Oc æitt sinni ber sva at at drotnengen lykr upp kistu sina. en svæinnenn Olaf var hia staddr. ser huar upp kæmr nokcot biart oc fagrt. Hon vill hann æigi sia lata. hann fær til oc gripr um sværzhiolltena. hann brigðr sværðinu oc lysir halega. Hann spyr hværr þat æigi. Hon sægir at þat sværð bar Haralldr faðer hans. Oc hygg ec þat at spara þar til er þu hævir alldr til at bera. þetta sværð hæitir Bæsengr. Hann kuaz nu minu træystazt at bera. oc giængr i braut með. Oc um kvælldet er menn ero bunir til drykciu. ser Sigurðr at Olaf hævir sværðet. biðr hann lata laust. oc sægir æigi fallet at hann bere enn firir aldrs saker. en ivazc ækci um at þitt æigin er þat. Hann kvaz æigi laust minu lata. Sigurðr avitar hann oc sva hana at hon sældi hanum. oc hæimtir² annat sinni oc biðr³ hann fa ser. Olaf kvazt sægia um sinn oc vill æigi⁴ laust lata. Asta sægir at hon vill at hann tæygi af hanum. en æigi vill hon at hanum se mæin gort. Sigurðr kvæðr þriðia sinni ræiðilega. Olaf sprætrr upp oc brægðr sværðinu oc tvihændir. biðr nu Sigurð taka ef hanum synize. oc æigi fær þu þat af mer onauðgum. oc vera kann þat at ek have valld til at væriazt. retter at hanum bloðræfilenn. Sigurðr hætter nu. hæimtir æigi oftar. Olaf væx upp oc er nu .x. vætra gamall. Sigurðr krafðe hann oft at soðrla ser ræiðskiota. oc æit sinni tæygðe. hann at ser alehafr æinn

1) r. f. Olaf 2) r. f. hæim 3) r. f. bið 4) r. f. ægi

mikinn oc lagðe a hann viðbitul oc slonger a hann soðrli. Oc er konongr ser spyr hann hui hann gerðe sva. Han svarar kvazt þat þickia scemelect at hann riði hafrenom. kvazc hann sva þickia með konongom sem sa fararskiote með aðrum riddara hestom. Æigi kuadde Sigurðr hann oftar til þessarar syslu.

8. En¹ er Olafr var .xii. vætra gamall. kvadde hann moðor sina liðs oc sagðe at hann villdi fara at hæria. Hon ræðer þetta mal firir Sigurði ok kræfr hann liðs at fa Olaue. hann vill fara at skæmta ser. Hann svarar sægir at þeir munu her koma at vætre með lið sitt oc mindi skylt þickia at hann være þa her oc allt liðet. Hon svaraðe quað vant til þess at geta með þeim. þar kæmr at hann fecc hanum .ij. skip skipað. Ræðzc nu Olafr or lande. oc sagðe sva Sigurði at hann mindi geva hanum tom nokcora stund til at afla ser nokkora kua. Oc þat vænter ec at þa er ec kæmr afr sia ec æigi famænnr. þat er sact at þann sigr bar fyst at hændi Olave at hann vann i Vic austr við skær þau er siðan ero kallað Sotaskær. firir þui at Sote het maðr vikingr sa er uti la við skæren oc hinn harðazte oc hafðe hann .x. skip firir at raða. oc varo oll harðskipað af mannum. En Olafr sa at liðs mun var mikill með þeim Sota firir þui at hann hafðe .ij. æin skip. þa fecc Olafr þat rað at hann lagðe skip sin milli boða tvæggia er fello við skæren. oc la þar um dagenn oc loð griote a skipen sem fliota matte². En Sote matte æigi allum skipum sinum við koma firir boðonom. oc lagðe æigi mæira at en æinu skipi eða .ij. i senn. oc barðuzt þar siðan. En sva for atlaga með þeim Olaue oc Sota um dagenn at ruðuzt skip Sota miok. oc var þat auðsett at boðonom var mæira vinfængi við Olaf oc hans lið en við Sota. oc þa menn er hanum fylgðu. En er natta tok þa lagðe Sote fra þeim skipum sem æftir varo oc til lanz. En er hann kom til lanz oc lið hans. oc þeir hafðu ællda gort ser. þa kæmr Olafr farande með sinum skipum. oc varð Sote³ handtækinn oc allt lið hans með hanum. oc hafðe Olafr sigr en Sote mindi drepenn værða oc allt farunæyti hans. ef⁴ æigi hæfði Olafr hanum mæiri licn lact en hann hafðe til gort. Oc er þat sact at Olafr gaf Sota grið oc allu liði hans með hanum. Oc var Sote siðan með Olave i fylgð miok længi oc var mikill maðr firir ser.

9. En æftir þat er Olafr hafðe barezt⁵ við Sota viking. þa lagðe Olafr skipum sinum til Æysstrasallz oc barðezc austr næst i Æysyslu. oc atto þar bænndr fotom fior at læyua. oc var hann þar marga daga oc vann þar morg stor værk. oc fecc mikla scæmd. Þriðia sinni barðezt hann a Finnlande austr oc hafðe bætr. Þaðan hellt hann til Balagarzsiðu⁶

¹) r. f. Ec ²) r. f. mate ³) r. f. sote ⁴) r. f. er ⁵) r. f. barðezt

⁶) r. f. basagauzsiðu

a Siolande oc hæriaðe þar. Oc er Olafur var þar komenn þa frette hann til þorkiæls haua væstr a Ænglande at hann var mikill maðr firir ser. oc hafðe mikla frægð af margum vitrlegom raðom. þa ræzk Olafur til felax við þorkiæl hinn hava. varo þar baðer væstr. þa for þorkiæll at hæmna broðor sins er raðet hafðe firir þingmanna liði. en hann var drepenn oc aller þingamenn með hanum. en þo var þat lið siðan er sva var kallat þa er Haralldr Sigurðarson fell. En þa er þeir Olafur oc þorkiæll varo a Ænglande þa atto þeir orrostu baðer saman i Suðrvic oc drapo mart manna' oc toko mikit fe oc fengo gagn. Fimtu orrostu atte Olafur a Kinnlimasiðu með riddara oc fecc Olafur sigr. drap marga oc tok fe af sumum. En þat er sact at .vi. vætrum¹ siðar anndaðezc Svþeinn konongr tiuguskægg væstr a Ænglande en Olafur Tryguason felle. oc hafðe aðr lact undir sic Ængland oc reket Aðalrað konong or lande. Olafur Harallzson var .vii. vætra gamall þa er Olafur Tryguason fell. En þat sægia menn æstir anlat Svæins tiuguskægs. at Olafur Harallzson hafðe komet Aðalrað kononge aptr i land með miklum raðom oc vitrlæic. oc have hann þa veret .xiii. vætra eða .xiiii. at alldre. oc varo hans rað hafð þo at hann være ungr at alldre. þrim vætrum æstir anlat Svæins for Knutr enn riki sonr Svæins væstr til Ænglanz með hærr mikinn. oc barðezt við lætmund konong son Aðalraz konongs er þa reð firir Ænglande. I þeirri rænnu lagðe Knutr allt Ængland undir sic nema Lundunaborg var uunnin. oc la konongr længi um borgena. En þeir konongarner Knutr oc Iatmundr atto barðaga .v. a æinum manaðe. en siðan gengo rikismenn amillum þeirra oc sætto þa. en þat var at sætt at hvar þeirra skilldi haua hælming lannz við annan. en sa þeirra² er længr lifði skilldi æignazt allt Ængland. En a manaðe æstir sætt þeirra Knuz oc Iatmundar. þa svæik Æirikr striona er fostre var Iatmundar oc drap hann þa Iatmund fostra sinn. oc mælltezt þat mæl illa firir. Oc sumir menn sægia þánn Iatmund hælagan vera. En siðan tok Knutr enn riki allt Ængland oc reð firir fira vætr oc xx.

10. Nu la Knutr konongr við Lunduna bryggiur. oc læitade ser raða at vinna borgena. oc la æigi laust firir. Hann tok þat rað at vita ef hann mætte koma anne Tæms a bryggiurnar oc i borgena. oc mætte sva hvartvæggia unnit værða. En þat gecc æigi firir þui at fast var firir. En er Knutr konongr la i þessom raðom þa er þess við getet at Olafur Harallzson var a Ænglande. Knutr konongr bauð³ Olave fe til ef hann villdi rað til læggia at bryggiurnar⁴ være unnar. En hann kvaz æigi rað i sia at vinna ef konongr sæ æigi. firir þui at þu konongr oc marger aðrer menn er her ero hava miklu mæira vitrlæik til

1) r. f. uikum 2) r. f. þerra 3) dette Ord mgl. i Cd. 4) r. f. brygiunar

mikilla raða¹ en ek mindi hava. en þó man ek gera koste a at læita við með þínu afle oc læggia til nokcor rað. Hvat læggr þú a sagðe konongrenn. Er af minum raðom værða brotnar bryggiurnar sægir Olafur oc naer þú þeim ivirgang sem þú villt. þa skal þat kaup með okur vera ef þú þikcizt nokcora tiltalu æiga til Noreks þa skalltu mer alla upp geva. Kononge þotte sem ækci være til mællt þó at slict være. Oc iattaðe konongr þesso male. En sva varo hattaðar bryggiurnar at þær stoðu ut a ana Tæms. oc varo stolpar undir i ana niðr þærir er upp helldo bryggiurnar. en þorpen stoðu a brygiunum oc mikit fiolmenni i þeim þorpom. En sva er sact at Olafur lagðe .vi. tigi skipa i ana. en þat var allt hans lið. Hann tækr þat rað at hann lætr bera iarnfæstar a stolpana þa er undir bryggiunum varo. oc þar sva um bua með mikilli raðspæki at hann let roa stolpana undan bryggiunum oc sua ut a ana oll þorpen þau er a brygiunum varo. Oc varð bardage mikill við borgarmenn. En i þeim bardaga var borgen unnin sem hann villdi með raðom Olafs Harallzsonar. Sva sægir skalldet.

Reitt er at soen en setta
snarr þængill vann Ænglum
at þar er Olafur sotte²
Ygs Lunduna brygiu³.

Sværð bitu volsk en varðu
vikingar þar diki
atte sumt i sletto
Suðvirki lið buðir.

En er þetta varð kunnict mannum þa fecc Olafur mikla virðing sem vært var firir liðrsæmd oc vitrleg rað er hann hafðe til lact við Knuti kononge. firir þui at þorkiæll have var með Knuti kononge. oc var þat mællt at hanum yrði alldriginn raðfatt. en þó fecc hann æigi rað til þessa. Oc Æirikir iarl Hakonarson var oc þar magr Knuz konongs. oc var bæðe vitr oc storraðr. en þó fecc hann æigi til þessa rað at bryggiur være unnar. Oc lagðu hinir vitraztu menn mikla virðing til Olafs. oc vissu aller þærir er þat gerðo hværn þærir skilldu virða. firir þui at sa virði hann mest er þærir ero ænskis virðir firir. þenna flocc orte Olafur æflir atlaguna.

Gengom upp aðr ængla
ætlond faren⁴ randu
morðz oc miklar færðir
malm rengs stavar frægne.
verom hugrakcer lackar
ristum spiot oc skiotom
læggr firir orom æggium
Ængla gnott a flotta.
Margr færir ullr i allan
oddssennu dag þenna

frett þar er sædder varom
fornän særk oc þorner.
enn a ænskra manna
alum giöð nikars bloðe
vart man skalld i skyrtu
skræiðazt hambre samda.
þollr man glaums of grimu
giarn siðarla riða
randar skoð at riöða
ræðenn⁵ sa er møy fæðer.

¹) r. f. rað ²) r. f. sotte ³) r. f. brygium ⁴) r. f. farem ⁵) r. f. roðenn

ber æigi sa svæigir
saralauks a are
ræiðr til Rinar gloða
rond upp a Ænglande.

Þottoð mer er ec þatta
þorkiæls liðar dvælia
sazc æigi þæir sværða
song i folc at ganga.
aðr en hauðr a hæiði
rið vikingar knyðu
ver lutum vapna skurir¹
varð fylct liði harða.

Har þikci mer lyra
hinna iarl er bra snarla
mær spyrr vitr at være
valkost ara fastu.
en þækiandum þikcir
þunn blas mægin asar
horð su er hilmir gerðe
rið a Tæmpsáár siðu.

Einraðet let aðan
Ulfkiæll þar er spior gullu
horð ox hilldar garða
rið vikinga at biða.
oc sliðrhugaðr siðan
sattu² a oss hve matte³
bys við bitran skægga
brunz tvæir hugir runnu.

Knutr reð oc bað biða
baugstallz Dane alla

lundr gecc roskr und rander
rikr va hærr við dici.
nær var svæit þar er sottom
syn með hialm oc bryniu
ællz sem olmom hellde
elg rænnande kænir.

Vt man ækkian lita
oft gloa iarn a lofte
um hialmtamum hilmí
ræin su er byr i stæini.
hue sigrfikinn sæker⁴
snarla borgar karla
dynr a brækcom brynium
bloð is dana visi.

Hværn morgon ser horna
loc a Tæmpsar bakca
skalat hanga ma⁵ hungra
hialmskoð roðenn bloðe.
ryðr æigi sa svæigir
sara lauk i are
hin er Griotvarrar giæter
gunnborz firir Stað norðan.

Dag var hværn þat er hogna
hurð⁶ riðsazc nam bloðe
ar þar er uti varom
ilmr i for með hilmí.
knegom ver siz⁷ vigi
varð gny loket harðum
fyllar dags i fagrum
fit Lundunum sitia.

Þenna flocc ortte Olafur hinn hælgi þa er hann var með Knuti kononge.

11. Siðan var Olafur konongur með Knuti kononge nokcora stund. Sva er sact fra Knuti kononge at hann solte tíðir hatíðardaga alla til kirkiu þæirrar er biscop song tíðir at. En Knutr konongur var vanr at hvila længi oc varð oft sæinn til tíðanna. en hann var þo tignaðr i þui at æigi var fyrr sungit en hann kom til kirkiunnar. En Olafur konongur var þegar uppi er fysta klocca kvað við oc allt lið hans með hanum. En æinn hværn dag var þat sact at længi var beðet aðr en Knutr konongur kæme til tíðanna. en Olafur hafðe vanda sinn oc allt lið hans a fotom oc til kirkiu komet með hanum. ok sat lið hans a kirkiu golveno allt. en Olafur stoð við innstolpa æinn i kirkiunni oc studdize við. En er Knutr konongur kom sæint ut þa spurði⁸ biscop hvart Knutr

¹) r. f. sku ²) r. f. sættu ³) r. f. motte ⁴) mgl. i Cd. ⁵) r. f. skal
hanga mæy ⁶) r. f. huð ⁷) r. f. saz ⁸) r. f. spurð

være ut komenn. en klærkar kvaðo hann æigi ut komenn. Biscop læit utar i kirkiuna oc sa hvar Olafr stöð oc mællte síðan. Nu er konongr ut komenn. þær sagðu at hann var æigi ut komenn. Iaur sagðe biscop sia er sannr konongr er nu er ut komenn. firir þui at hann vill hælldr þiona love en guðs log þione hanum. oc song síðan. Domine labia mea aperies. En er Knutr konongr spurði þat er biscop hafðe mællt við Olaf. oc lagðe Knutr konongr mikla ovirðing við Olaf síðan. þui at ærkibiscop kallaðe Olaf¹ konong. Síðan² for Olafr a braut oc skilduzt þær nu Knutr konongr. Nu talar Knutr konongr við ærkibiscop. oc spyr hui hann kallaðe Olaf konong. er hann landlaus oc aflat ser ænskis ríkis. oc æigi hygg ek³ hann gera iartæignir 'ne takn. Biscopenn svarar. Hærra sagðe hann vist er hann konongr. oc mikill agiætismaðr um fram aðra menn. Konongr svarar. Sva synndizt mer sem hann være hværn dag æigi við [værra dyrling⁴ en ver. bæðe i silkiklæðom oc guðvæf. oc fœdde sic með goðom krasom. Biscop svarar. hærra sagðe hann. satt er þat at hann hafðe fagrlegan bunað sem hanum somde. en þo hafðe hann undir harklæðe. oc opt drake hann þa vatn er þu hugðir han vin drekca. Konongr værðr nu ræiðr oc sægir hann æigi hægare en sic. Nu skilduzt þær Olafr konongr oc Knutr.

12. Olafr barðezc síðan a Ringmarar hæiði við mikit lið. oc hafðe þæirra rað sem hann villdi. æna siaundu orrastu. Atto orrostu hafðe Olafr við Kantaraborg. barðezt við Dane oc Vindi. Sva sægir skalldet.

Væit ek at vigmæter
Vinndum hatt it atta

styrkr hellt vorðr at virki
verðungar styrr gerðe.

Niundu orrostu atte hann við Nyggiumoðo. oc getr Sighvatr at hann barðezt við Dane.

Nu hævi ec orrostar austan
ognvalldr niu taldar.

hærr fell danskr þar er dorum
dræif mest at Olæivi.

Tiundu hellt hann i Ringsfirði a Hole við vikinga. Ælliptu orrostu atte Olafr i Gislapolle. oc tok þar iarl þann er Vilialmr het með liði sinu. oc gerðe slict af hanum sem hann villdi oc þui liði er þar var. Tolfto orrostu atte Olafr i Fætlafríði oc barðezt þar við hæiðrnar þioðer. þar var vikinga lið mikit firir oc ransmanna er þar sato. en Olafr lagðe at þeim með liði miklu oc var þar mikill bardage. firir þui at þær naðo oftar at skipta fatum annarra en aðrer þæirra. En nu for sva at þær Olafr hafðu klæðe þæira oc allt fe. en þeir uaro drepner. oc hafðe Olavr sigr oc toc alla uikingaseto þa er þar var. oc vann þa mickla friðbot.

13. Einn huærn dag var þat er Olavr var a lannd genginn með

1) r. f. Ola 2) r. f. Síða 3) r. f. cek 4) utydligt i Cd.

liði sinu. oc barðesc þa sem mioc opt við liðsmun mikinn. en þa for sem iannan at Olavf hafðe sigr. oc rako þeir flottann a scog nocorn a braut. oc drapo fiolda mikinn. En er flottenn var rekenn þa for lið Olafs til scipa ovan. oc er þeir komo þar. þa værða þeir við þat varer at Olavf var eigi mæð liðinu. en er hann sanz hværgi. þa þotte þeim mikils um vært. oc hugðu at honum minndi hava orðet nokot. foro síðan oc leitaðu hans mæð miclum rygleic. En meðan þeir læitaðu hans. þa gato þeir at lita hvar Olavf riðr or skogenom fram oc rak marga menn firir ser til skipa ovan. oc varo bunnar byrðar a bac þeim allum. Liðet varð fægít er þeir sa Olavf hæilan. oc þotte þeim þat undarlect at hann rak marga menn með byrðum til skipa ovan. Síðan varo þeir spurðir er byrðarnar baro. hvi sva varð mikill at æinn maðr skilldi sva marga menn tækit hava. En þeir sagðu at hann var æigi æinn at þeim. hælldr var þar mikill fioldi riddara i for með hanum. Oc toko þeir oss oc bundu oc lagðu þessar byrðar a bac oss er ver hafum. síðan rac hann oss með hanum til þess er ver sam lið yðat. En síðan urðu þeir aller a brautu oc hormnaðu. En síðan er lið Olafs vissi þenna atburð þa oðoze þeir miok oc þotte mikils um vært. oc ætla menn at þetta have æigi iarðnescer menn veret. er með Olaue varo. hælldr guðs riddarar. Nu for hann suðr oc barðezt i Sæliuvallum. þaðan hellt hann i Fracland hitt væstra til borgar þæirrar er Gunnvallzborg hætir. oc tok þar Gæirfinn iarl i holl sinni oc gerðe þeim þa koste at þeir læysti hann ut með fe oc sva borgena. ælligar villdi hann drepa Gæirfinn. En þeir læystu hann ut oc borgena með þusundum .xii. gullz skillinga oc skillduzc við þat.

14. Síðan for hann suðr i Karlsar oc hæriaðe þar tvæim mægin með sionom. Olavf hafðe þar .v. skip oc var þar nokcora rið oc barðezc við hæiðrnar þiøðer. En þar la firir Karlsar ose quiquændi ~~þat~~ margygr var kallat. fiskr niðr eða hvalr en kona upp afra lindastað. oc hafðe margum manne faret firir osenom. oc þat var hitt mesta kykvændi. þat blotaðu þeir lannzmennener oc þotte þeim þat landvorn mikil. firir þui hafðu þar marger oslett faret. Oc er Olavf hafðe þar dvalsc sva længi sem hanum syndizc. þa vændir hann a braut þaðan. oc er hann for or áanne ut þa foro sum skipen firir arosana ut. þa com margygren¹ upp oc græip þegar æitt skipet oc firir for þæirri skipsocn allre firir konongenom. En annur skipen namo staðar við. oc mællto mennener at biða skilldi konongsens. En er Olavf kom þar oc sa hvat i hafðe gorzt þa hellt hann fyst sinu skipi i osenn ut. En þegar er hans skip kom i osenn þa kæmr margygren¹ þegar upp oc for ginande at skipi Olafs. þa scaut

¹) r. f. margygren

Olafr spjote imote hænne oc misti æigi oc laust hana sva at su hin illa vetr spracc þar. Oc var þat giæva Olafs þat sinni um þat fram sem aðrer foro. oc sumir menn sægia at hann hægge haund¹ af hænne oc skyti hana síðan.

15. Æftir þessar atlagur allar ér nu er ifra sact um Olaf þa hellt hann liði sinu utan or Karlsam til þess er hann com i Sviðþjóð austr. oc hafðe þa markt skipa. oc for til þess er hann kom liðinu i vatn þat er Skarfr hætit. þat liggr innan við Sviðþjóð oc. er avar mikit vatnet. fiórðr mior ut. en kringlut i landet oc liggia hæroð allavega at vatneno. þar la Olafr með liði sinu um sumaret oc hæriaðe þaðan a þa Syia oc drap mikinn fiolda manna firir þæim. oc æyddi þau hærað er næst lago bæðe at mannum oc at fe. oc gerðe þæim hitt harðazta hærfang. Oc var Olafr æigi blauðr oc vissi hvar hann skilldi harðan hærnað reka. þui at Olafr var æigi i saclæysi við Syia þo at hann gerðe miok hart at þæim firir saear Sigriðar ennar storraðo. en Olafr en svænsce var sunr hænnar er þa reð firir Sviðþjóðo er þetta var. En Olafr en svænске ætlar at gera at Olaue namna sinum er vetra tœke oc is lægði a vatnet. þa tok Olafr Harallzson þat rað at hann let fælla mork mikla oc let fœra a isenn oc let laða bal umhværus skipen a isinum. En er isalogen varo mest um vætrenn. þa let Olafr læggia ælld i balen oc brænna oc briota síðan isenn með triom storom. oc varo alldrigin sva mikil islogen um vætrenn at æigi var þiðit um skipen. oc var hann þar um vætrenn. oc hafðe æigi mæira en .iij. skip firir þui at hann hafðe braut sænt sumt lið sitt um haustet. þar la Olafr þann vetr með liði sinu oc toko Syiar hann æigi handum sem þæir ætlaðu. En um varet er isenn var allr af vatneno þa sænda Syiar orð Olave svænске kononge sinum at hann samnaðe bæðe liði miklu oc læiðangre. oc sægia at nu man Olafr Harallzson æigi undan komazc ef þæir vilia nu til giæta. En sva er sact at Olafr Harallzson yrði æigi fyrr var við en sva varo skipen þiukt i osenn sem fiota matte, en stikaðr ut osenn sem vande er a i Austrvegom at stika firir ofriði. oc var æigi vænt at fa skip mindu þar ut komazt er æigi minndu þo at morg være. En af lande ofan kom Olafr hinn svænске með sva mikinn hærr at sva var at sia um allar strander a landet upp sem i scog sæ. Oc var Olafr en digri með þriu skip æin þar amillum læiðangrs oc landhærs. oc þotte farunautum Olafs Harallzsonar æigi auðvællt undan at styra þaðan sem komner² varo. En Olafr hinn svænске er styrði sva miklum hærr sem þar var saman komenn bæðe a lande oc a sio ætlar þa at sa hinn digri maðr skilldi þa æigi undan komazc. En fit æin gecc æinum mægin fram hia vatneno er

¹) r. f. haund ²) r. f. koner

hæitir Agnast. oc er þat nestange langr. þar hafðe Olaf hin svænsce sialfr fylking sina firir a lande. oc sva var um allar strander firir lið at hværgi var vænlæct at a land matte komast.

16. En Olaf Harallzson var komenn milli þessa ens mikla liðs. þa mællte Olaf við lið sitt. Takeð aller þat til raðs sem þer seð mik gera. Siðan let hann drega segl i hun upp. en veðret stoð ovar af Agnast. En er seglen varo upp dregen a skipi Olafs. þa stæmnir hann a Agnast a fylcing Olafs hins svænka. en vindrenn gecc æstir vilia Olafs Harallzsonar. En er hann kom at landeno vono nærmær. sva at Olaf hinn svænke þotteze hava hinn digra mann i hændi ser oc allt lið hans. þa er sact at Olaf Harallzson felle a kne oc sa i gaupnir ser. en i gaupnasyn þessare oc þui at skip Olafs varo at lande komeð þa varð sa atburð er með miklu mote varð. at neset sprac i sundr firir Olave Harallzsyni oc þar iamt sem fylcingararmenn var Olafs hins svænca. oc sigldi Olaf Harallzson þar þrim skipum igiægnum neset oc ut til hafs með mikilli frægðarfærð. sem allum þæim er guð styrkir. En Olaf hinn svænke var æstir. oc hafðe æigi Olaf Harallzson i gaupnum ser. fyrri kom þat at handum hanum at lið hans socc niðr mart þa er neset rifnaðe firir Olaue. oc liop sior upp undir þæim oc forse þa mikill fiolde manna firir Olaue svænca. En þat er konongs sund kallat siðan. oc fara menn skipum siðan giægnum sundet. Oc Olaf en svænke matte æigi længi siðan hæyra at konongsund være kallat. oc villdi hann hins digra mannz sund kalla lata.

17. En æstir þat hellt Olaf liði sinu væstr til Ænglanz. Siðan lago þæir i vikingu Olaf oc lið hans oc þorkiæll hinn haue iarl. þa villdi Olaf fara ut til Norvasunda oc la længi til oc villdi æigi byria. oc fecc þa vitran at guð villdi æigi at hann kome sunnar. oc fære hældr norðr oc sætte oðal sin. Sva gerðe hann. væik nu astr oc com til Væini¹ oc gecc upp við Læiru oc barðezt þar oc brændi kaupnir þat er Varrande hæitir. Su var hin .xiii. orasta. þann vætr sat Olaf i Signu oc sændi Rana fostra sinn i Ængland firir ser at æfla sic með fegiauum oc vinmælom. Sva gerðe hann for viða um landet. oc um siðir i Lundunir oc sagðe at Olaf var i for væstan til Ænglanz a skipum. Oc atto orrustu hina flogrtando² við lungafurðu oc hafðe sigr barðezt við vikinga. Fimtandu orrostu atte hann væstr firir Vælde oc hafðe sigr. Siðan lago þæir i vikingu væstr firir Irlannde Olaf oc þorkiæll hinn haue. oc barðuzc þar. En meðan er þæir lago þar við land fiaraðe skip þæirra uppi. oc var til þess þa liclegare at þæirra viking mindi þa værða at vagreke. ef æigi læysti þa þrifleg rað þaðan a

1) eller Vænu 2) r. f. flogrtando

braut. Var þá sva komet. at skip þæfirra stóðo i læiru en ovigr hærr allavega a land upp ifra. Var þá bradlegra raða þorf oc gøðra. skoto aller til Olafs raða. en hann mællte. Ef þer vilið mitt rað hava þa hæitum nu aller a almatkan guð. oc latom af hærnaðe oc ranom. oc hværi hværr nu heðan ifra til þess er guð hævir hann latet til berazt. oc læiti nu hværr við at varðvæita sina hærrfærð. með rettyndum. En er Olafur hafðe þessor hæit upp tækit þa samþyctuz þat aller hans menn með hanum oc toko handsal sin amedál aller. En allt var i senn at Olafur hafðe skilt firir hæitunum oc handsale þæira var locet. at þa fell sær undir skip þæira sva at a flote varo a litilli stundu mæir en þæim þotte liclect til. Oc for æigi Olafur þa enn orþrifsraðe a braut með skipum sinum or handum ovina sinna. oc golo þæir¹ æftir i staðenn. en Olafur Harallzson var þa i brotto.

18. Ðat var enn er þæir Olafur varo i hærnaðe oc Rane oc Sote. at þæir komo þar við land. er lannzmenn hafðu atrunað. at spakona æin var su er þæim'sagðe marga luti firir. Sote biðr konongenn læyua ser at hitta hana oc fretta hana tiðænda. Hann kvazt ækci vilia hava hug sinn a slicu oc quezc æigi vilia læyva. En Sote læitar æftir miok. þar kæmr at konongrenn svarar ængu. Fær nu Sote oc hittir hana oc spyrr margra luta. hon sægir. Hvat spar þu um konong varn sægir hann. Hon svarar. Hann er sva mikils mattar oc dyrlex at þar er mer fatt læyft um at ræða. oc gangstaðrlegr er var kraptr. Ogn er mikil ivir hanum oc birting oc lios. Æinn lut man ec þer sægia. þat hygg ec at skamt æigi hann þa olivat er hanum værðr² mismæle a munni. Nu er mer æigi læyft mæira at sægia. þat var enn æitt sinni er Olafur ræið um skog nokcon er hann la i hærnaðe. kæmr at hanum æinn ogorlegr golltr. oc blotaðe hann. læypr at konongenom oc vill raða til hans. læggr ranan a saðulbogann. Konongrenn brægðr sværði oc hæggr af hanum ranann. siðan tok hann bust af gælltinum. hann queðr við hart oc illilega. Vann hann nu enn sem fyrr³ frægðarværk. Nu lætr Olafur af allum hærnaðe oc rænde hug sinum til ætlanda sinna: hvesso hann skilldi hana með scemd sækia eða oðrlazc. En hvesso mart sem sact er ifra viðrlændisfærð Olafs þa kom þegar aftr er guð villdi opna riki firir hanum.

19. Ðat er sact at æinsetomaðr æinn var i Ænglande sa er marga luti vissi firir. oc sagðe mannum þangatquamo Olafs. Olafur vill ræyna hvat hann væit. Sændir til hans þion sinn æinn væl buinn oc veglega með konongs bunaðe. for sa a fund hans. En fiorar dyrr varo a husi æinsetomannzens oc allar byrgðar. oc fannzt muncenom ækci um hann

¹) r. f. þrir ²) r. f. værð ³) mgl. i Cd.

oc mællte. Þat ræð ec þer goðr maðr sagðe hann at læggia niðr þenna bunað. þui at æigi samer hann þer. ver hældr lyðinn lavarðe þinum. Hann fær a braut við svabuit oc sægir Olave. Nu fær hann sialfr a fund hans oc kom silla dax. Olaf spyrr hann. hvart hann mindi værða konongr at Norege oc oðrlazt land oc riki oc þa sæmd sem minir frændr hafðu oc ec em at retto til borenn eða æigi. Æinsetomaðrenn svaraðe. Of sið dax ertu komenn oc ma ec æigi þat sva bratt sia. Hitt mik snemma i morgon oc man ec þa sægia þer hvat ec ætla. Olaf gerðe sem hann mællte oc kom fyrr um morgonenn en menn være a vegom oc spyr hann siðan hvat hann ætlat hævir¹ hvesso fara mindi. Æinsetomaðr svarar. þat kann ec þer at sægia at þu mant konongr værða at Norege. oc ivir þæiri sæmd allre er þinir frændr hava mesta hafða. oc æigi at æins mantu stundlegr konongr vera. hældr mantu æiliflega konongr vera. Eftir þessa spa æinsetomanzens for Olaf braut ifra hanum oc spurði ænscis flæira. þikci mannum æinsetomaðrenn æigi rækblindr veret hava. þat sægia sumir at Æirikr iarl quade þings oc sagðe at hanum var sva sact at konongr sa var er til kallar lannz. Biðr þa sva við buaze at þæirra mindi værða fræistat. Eftir þessor tiðænde er nu er ifra sact oc ivir faret um Olaf oc morg annur. fysize hann nu til Noreks ætliarða sinna². oc bio nu knarru sina væstan af Ænglande oc æigi mæira lið en .xx. menn oc hundrað alla væl buna at vapnom oc at hærrklæðom. firir þui at hann træystize mæir guðs miscunnar æfling en manna.

20. En þa reðu þæir firir Norege Svæinn Hakonarson oc Hakon Æiriksson. Hakon spyrr til Olafs oc hæyrði at hann mindi vitia Noreks. Hann fær væstr til Ænglanz oc hittir Knut konong móðorbrotor sinn. oc let hann Hakon frænda sinn hava hærrklæðe oc fiolda vapna til Noreks með ser. firir þui at Hakon ætlazt bæriaze við Olaf. ef hann cæmr i land. En er skip Olafs varo buin þa hellt hann tvæim knarrum væstan af Ænglande oc fengo mikit veðr i haveno oc sio storan. sva at næsta var þæim við bana. en firir sakar liðs þess er var innan borðz oc hamingiu konongs þa lyddi. oc komo af hafeno utan at Staðe. oc þar a land i æy æina litla er hætir Sæla. þa mællte konongr let þa timadag land hava tækit. oc þa quað hann þa komna i sælo. talde þetta mindu vera goða vitnæskiu. er sva hævir. at boret. þa gengo þæir upp a æyna. Stæig konongrenn þar aðrum fæte sem var læira oc stæypizt aðrum fæte a kne. þa mællte konongrenn. fell ec nu. þa svaraðe Rane æigi felltu hærra. hældr fæstir þu nu fætr i Norege. Konongrenn lo at oc mællte. Ef guð vill at gereze gangn.

¹) mgl. i Cd. ²) r. f. sina

Þá gengo þeir ovan til skipanna oc sigldu suðr firir Fiarðuna. Þar var i for með hanum Grimkiæll, biscop. oc þat sægia sumir menn at þar være oc Sigurðr biscop er hirðbiscop var Olafs Tryggvasonar. oc mart annarra manna. Oc er hann kom i land þá er þess við getet at maðr kom af lande ovan þar sem konongr la með skipum sinum. Konongr sat i tialldeno oc tælgdi spiotskapt. Boandenn giængr at hanum oc hæilsar hanum. hann tækr væl við quædiu hans. Boandenn spurði hværr hann være. hann kuazc vera kaupmaðr. Ia ia sagðe hann kaupmaðr vist. her ma ec kænna augu Olafs Tryggvasonar. oc þat væit ec satt at bratt mantu vinna mikinn sigr. oc fundr ykcar Hakonar man værða. Konongr svarar. ef sva værðr sem þu sægir. þa mantu þess niota af oss oc kom þa til var. Boandenn varð sæginn ef þetta skilldi værða.

21. Þá er þess við getet æinnhværn dag er Olafr sigldi með lande fram .ij. skipum at þar var fiðr æinn i liði Olafs. Hann kallaði siðan oc mællte. Ec se mikla syn sagðe hann. Hvat þa sagðu þeir. Konongr var siglir nu sagðe hann með mikilli veggæmd i land sitt a þessom dægi. Nu siglir Hakon iarl i hændr hanum oc man hann taka hann handum oc þa menn er hanum fylgia. oc gera af þeim sliet sem hann vill. En þeir er i hia stodo villdu liosta hann oc sagðu at hann gabbæde konong þeirra. oc sagðu Olave. Siðan let hann læiða finnenn til sin. oc spurði hvart hann sagðe satt eða æigi. Fiðrenn svarar. Ef æigi værðr a þessom degi sem ec sægi þa lat mik slicum dauða dæyia sem þu villt. Olafr hælldr skipum sinum i sund þau er Sauðungssund hæita. oc bio lið sitt sem til bardaga. hann læggr sinum megin sunzens hvarn knorrenn. Siðan let hann vera strængi i kaveno milli skipanna. oc la þar siðan með tialldaðum skipum i sundinu. A þeim dægi sigldi Hakon iarl Æirikssun ut æstir sundinu Sauðungssundi með .ij. skip. var annat langskip en annat skuta. Hakon sigldi litinn byrr oc gott veðr. Scorte þa æigi drykciu a skipinu oc hafðu þeir þa litinn ugg a ser þo at Hakon sæ skipen i sundinu firir ser. firir þui at hann ætlar kaupmenn vera. Oc sigldi iarlenn snækciunni milli knarranna fram. Hakon hugðizt listulega sigla at þeim skilldi sva synazt er a bæde borð lago. Sigldi með miklu drambe at þeim skilldi sva synazt er firir lago. En hanum varð at aðru. firir þui at sa la firir er mæir gaðe sæmdar sinnar en drekca ser litit vit. Rær nu iarlenn fram i sundet milli skipanna. Nu let Olafr hæimta upp strængina þa sem milli skipanna varo i kafeno. En er strængirnir varo upp dregner milli skipanna þa drogozt knærrirnir saman. oc læypti snækciunni i kaf undir iarlenom oc allum þeim er a varo. Nu dasaðezc þar listuleg for iarlens. þui at hann var sialfr

a sundi tækinn. Nu lætr Olafur drega upp strængina undir kiolenn snækciunnar oc vundu með vindasom. oc þegar er fæsti skipet þa gecc upp aftr en framme stæftizt sva at sior fell inn um soxen. fyllizt skipet oc þui næst hvælfði. en iarlenn var af kave dregenn at konongs raðe. oc aller hans menn þæir sem naet var. en sumir letozc bæðe firir griote oc skotom.

22. Nu var iarlenn upp læiddr a konongs skip. en hann var þa .xvij. vætra at alldre. oc var manna friðaztr. hafðe mikit har oc fagrt sem silki være. bundit um hauuð ser gullaðe. sættizt niðr i firirrumet. þa mællte Olafur konongr. Æigi er þat loget at þer langfæðr er oð friðare en aðrer men oc ertu Hakon sagðe hann snarpmanlegr maðr oc virðulegr. en þo er nu komet at ænnda giævo þinnar oc virðingar. oc þess afla er þu hævir haft i þesse for. oc nu bændi þer þui er fram man koma. Hvat er þat kvað iarl. þat quað Olafur at yðat riki hævir mikit veret i lande þesso. en heðan ifra man þat ækci værða. oc munu konongar þæir er til ero borner giæta lanz ok rikis oc sinnar sæmdar sem vera á. en yðar kraptr man þuærra oc bratt at ængu værða her i Norege. hævir þer nu æigi væl til tækizt. Æi er slict sva at mæla hærra sagðe iarlenn. þat hævir oft orðet at ymsir sigra aðra. hævir oc sva faret með oss varom frændom oc yðrum at ymsir hava bætr haft. oc em ek litill komen her a barns alldre. sva varo ver nu oc æigi væl við bunir at væria oss. vissum ænga von til ofriðar. kann vera at oss takezt annat sinni bætr til en nu. Konongr svarar. Grunar þic æigi þat at nu man sva til hava borezt at þu munir hæðan ifra hvarke fa sigr ne osigr. Nu ertu komenn i hænndr mer. oc a ek nu kost at gera af þer slict sem ek vill. hvart sem ek vill at þu livir eða dæyir. kio nu hvart er þu villt liva eða dæyia. Ef þu villt liva þa skalltu vera iarl minn oc fylgia mer iamnan. Iarlenn svarar. Vist æigu þer nu rað a þui hærra. oc gott ætla ec at vera iarl yðar oc yðr fylgia. en þo vil ec æigi þat. firir þui at ec var sætr af fæðr minum oc af hinum rikazta kononge Knuti moðorbræðr minum ivir .ij. luti Norex. Nu munu þæir þat mæla vinir minir oc ovinir þinir at ec sia lanct fra ætt minni orðenn. þar sem ek reð mestom luta lanz þessa. er ek skal nu undir slica okoste ganga. þau orð ma ek æigi bera. oc vil ec þenna kost firir þui æigi. þa mællte Olafur. Illa er þat er sva virðulegr maðr dæyr. Hvat villtu til vinnu at ec late þic liva hæilan oc osakaðan. Hann spyrr hværs hann bæiðizt. Ænscis annars en þu farer or lande oc gefur upp rikit. oc sværir mer þann æið at þu hallder alldriginn orrostu i mote mer. Nu ef þu villt fara or lande sem ec bæiðumc. oc sværir mer þess æið at þu komer alldriginn i Noreg meðan ec em uppi.

En ef þu æmnir¹ þat æigi þa falla a þic æiðar. Oc huar sem þu hittir mina menn firir. þa skalltu hvarke skiota aru ne spiote imote þeim. þess skalltu oc sværia ef þu værðr varr við þa menn er land vilia raða undan mer. hvat manna sem þeir ero. eða a nokcorom velom ero við mik. þa skalltu gera mik varan við. þa svaraðe iarlenn. Þetta vil ec sagðe hann. Siðan svor Hakon Olave kononge þessa luti alla. sem Olafr hafðe til scilt. Nu gefr Olafr hanum grið oc mannum hans allum. oc retter nu afr skipet. Siðan skilduzc þeir Olafr oc Hakon. Færr nu Hakon væstr til Ænglanz til handa Knuti kononge. oc sagðe hanum hvat gorzt hafðe oc hvesso þeir Olafr skilduzc. Knutr konongr tækr við hanum forkunlega væl. oc sætti hann iarl innan hirðar með ser. oc gaf hanum mikit len oc land i sinu riki. Dvaldez hann þar langa rið.

23. Olafr fær nu suðr með lande oc austr i Vic oc sætr upp skip sin. Færr um haustet a Upplond a Ringariki til Sigurðar syr fostra sins oc mags. Toko þau bæðe við hanum væl. Væitti Sigurðr hanum þar um vætrenn við allt lið sitt. oc hævir su veret æin kallað skarulegast væizla i Norege. Sva er sact at hann væitti þeim annan hværn dag slatr oc² ol. oc skilldi bera minni um ælld hvart sem var hæilact eða rumhæilact. Oc þenna sama vætr miðrlaðe Olafr konongr gull oc silfr við Upplændinga oc gaf rikismannum oc drogozt undir vinsælld oc fiolmenne. Olafr konongr var þann vætr a Upplandum með Sigurði. oc hugsaðe æigi um litil rað þann vætr.

24. A Upplandum varo þa marger fylcis konongar. oc sumir ungir menn þeir er konongborner varo ener mesto spekingar firir vizmuna saker. en þo hittu þeir ser i raðom enn vitrare. Sva sægia menn um Olaf at hann fecc ser þeirra raða læitat a þeim vætri. með umræðom Sigurðar mags sins. at hann let taka a æinum morne milli rismala oc dagmala .xi. kononga eða konongborna menn. oc atte þa kost at gera hvart er hann villdi lata drepa þa eða liva. Gerðe þeim koste at þeir lægði konongs tign. oc gerezt lændir menn minir. munu þer þa mikla virðing af mer hava sagðe hann. firir þui at ec ann ængum manne tignarnamn i þuisa lande nema mer æinum. En þat kusu flæiri at þiøna hanum. En þeir sem æigi villdu þat. þa hafðu þeir harðare koste. firir þui at Olafr let suma blinda oc sændi abraut sva alldrigi var þeirra scemd i Norege siðan. þat er sact at þann let hann æinn blinda. er Rørekr het. oc sændi hann til Islanz ut Guðmundi rikia. oc do hann þar.

25. En æftir þetta var Olafr Harallzson tækin til konongs a Upplandum oc sva viðare hvar i Norege. þat sægia menn at um vætrenn lete Sigurðr Olaf oc lið hans oflega drekca þa miolc er aðrer

¹) r. f. hæmnir ²) mgl. i Cd.

drukku mungat. oc þotte margum þat bræytni vera. En Sigurðr hafðe þat mals at hvarke mindi sa dryker viti þeirra loga ne afle þeirra. hværrar braðongar er við þyrsti. firir þui at alldrigin var þess þa orvænt.

26. Svæinn iarl Hakonarson var norðr. i lande. En er hann fra þesse tíðændi at Olafr var i land komenn. oc hværr lutr er Hakone frænda hans er orðenn af viðrskiptum þeira Olafs. þat spyr hann oc at Olafr hafðe lagða Vikena undir sic alla oc sva Upplond öll. oc til konongs tækinn víða i Norege. þa bystizt hann miok við þesse tíðænde oc samnaðe saman líði oc for við þat norðan or lande. oc ætlaðezc at bæriazc við Olaf. oc ætlar sina for slettare en Hakonar frænda hans. I for varo með Svæini hinir mesto hófðingiar i landeno. Ærlingr Skialgsson af Sola oc Æinar þambascælvir magr Svæins. hann atte Berglioto dottor Hakonar rika. Kalfr Arnason. Harekr. or þiotto. En þoat þesser se til næmdir. þa varo þo marger aðrer ofræflismenn i for með Svæini iarle. Nu for Svæinn iarl suðr með lande. oc hafðe þing víða hauð ut læiðangr. oc var illt til manna. fecc litit líð. geck ækci' ut læiðangrenn firir sunnan Stað. Iarlenn for austr i Vic um langafastu. Oc er vara tok oc isa tok at læysa. samnaðe Olafr konongr ser líði oc fecc ser langskip oc með hanum Sigurðr syr magr hans. buazc nu oc sœkia nu land af Svæini. Olafr hafðe latet gera skip um vætrenn mikit oc a fræmra. stamnenom var konongs hauuð. þat skar hann sialfr. þat skip var kallat Skæggi eða Karlhofði. þui styrði Olafr konongr sialfr. Nu foro þeir ut æstir Vikenne. lago við Næsiar firir Grænmar palmsunnudag. Svæinn kom fyrri. þat er sact at Olafr gerðe menn til fundar við Svæin at biðia þess at þeir bærðizc ægi a sva hægum dægi sem þa for 'at hændi. oc bærðizc hælldr a manadæginum æstir. ælligar sætti grið um paskavikuna oc bærðizc þa æstir. þa svaraðe iarlenn. þetta er ækci nema prettr hans. oc vill hann draga undir sic líð a þesse stundu. oc skal þetta ægi værða. Síðan foro sændimenn astr oc sagðo Olave orð iarlsens. þa mællte Olafr. Sa er ægi vill grið a hægum dægi. a þeim sama dægi man hann ægi sigr liota. En snemma um morgonenn lagðe Svæinn til bardagans þegar er lysti. oc bæið Olafs. þa mællte Æinar við iarlenn. Ger slican frið sem konongrenn bæiðdizt ælligar haf messo aðr. En iarlenn kvazc ægi þat vilia. En Olafr hafðe messo aðr oc allt líð hans oc allar tíðir. oc aller mættir at dagurðarmale aðr en þeir fære til bardagans. Síðan varð horð atlaga með þeim. þa mællte Olafr at hans menn scilldu liva ser undir skialldum meðan þeir skyti spiotom oc arum. oc sænda ænga astr fyrr en þeir hæfði locet skotriðenne. En er þeir varo farnar at skotonom. þa atto þeir at taka við þeim hinum samn scæytum oc

margum aðrum oc hafðu svagort. Olafur konungur hafðe mæira lið miklu. oc lagðu þó saman skipen. Sva sægir Sighvatr skald er þa var með Olave.

Fec mæira lið miklu
mílldr en glæggr til hilldar
hírd þa er hugði forðazk¹
hæid² þíod konongs ræidi.

en vinlausum vísa
varð þeim er fe sparðe
háðezc víg firir víðum
vange þunt um stangir.

27. Sva fór orrastan at Olafur konungur lagðe Karlhofðann við scíp iarlens oc varð borða munr. Olafur hafðe borð mæira. Sva sægir Sighvatr.

þat erom kunt hve kœnnir
karlhofða let iarle

odda³ frozt firir austan
Agðer nær of lagðan.

Þesse var hin snarpazta orrasta. Toc þa at falla miok lið iarlens. þui at æigi skorte vapnagang a scípum Olafs. þat sa Æinar þambaskælvir at a þa hallaðezc bardagenn oc þær komo hart niðr. oc mælte síðan við Svæin. flyum undan a braut firir þui at liðet fællr miok firir oss. oc man oss æigi takazt svagort. Iarlenn kvazc æigi vilia flyia. Æinar mællte. Æigi er íamskipt raðom með ykr Olave konongé. er hann hævir haft tvau um samt. en þu ert raðlaus. Man mikít skilia giævo ykra firir þui at þit haveð olict stæmt raðeno. þa ræiddizc Æinar oc tok til boga sins. oc lagðe or a stræng oc skaut i skip Olafs oc laust i borðet firir konongenn. oc sva hart at oren socc i borðeno. Síðan skaut Æinar annare or i lyptingena til Olafs. oc liop⁴ maðr firir með skilldi. oc skaut hann igiagnum bæðe skioldenn oc mannenn oc næsti hann ut við borðet hia konongenom. þa mællte Olafur. Æigi man ek biðia þriðia skoz þessa mannz. oc víst skilldi nokcor maðr liosta bogana firir hanum. Æinar lagðe þriðia sinni or a stræng oc ætlaðezc æigi þa missa konongsens. þa brægðr þui við at hanum synazc .ij. menn til at skiota. en er hann dro bogann þa brast hann i sundr i tvau firir hanum. oc vissi æigi hvi sætte. þa mællte iarlenn. Hvat er nu Æinar. eða brast boge þinn. Æinar svarar. Æigi brast boge hælldr allr Noregr or hændi þer. þa mællte Æinar við sina menn at þær skilldu drega upp segl a skipi hans. Síðan er þat var gort. þa læypti Æinar akcæri i skip iarlens. oc sigldi með hanum nauðgum or bardaganom. Nu siglir Svæinn iarli vir Follдена. oc sva suðr með lande oc fær nu með liði sinu til Danmarkar oc austr igiægnum Æyrasund. oc sva til Sviðþioðar a fund Syia konongs. sægir hanum þæsse tíðændi. Nu byðr Syia konungur iarlenom með ser at vera. en iarlenn kvazc hæria vilia um sumaret um austrvego. Nu gerer hann sva. oc um

1) r. f. fœðazk 2) r. f. bæid 3) r. f. orða 4) r. f. liof

haustet var hann komenn austr i Kærialala land. for þar upp i Gardariki með hærskilldi. tok þar sott oc andaðezc þar um haustet. Let þar Svæinn iarl lif sitt. En Æinar for aftr til Sviðþjóðar. oc var þar marga vætr i Syiakonongs vælidi oc norðr i Hælsinga land oc stundum i Danmork.

28. Nu þo at þæir være miklir firir ser. Ærlingr Skialgsson eða Kalfr Arnasun. oc Harekr or þiotto oc marger aðrer lændir menn. þa urðu þæir þo undan at flyia iamt sem aðrer. firir þui at sa var þæim mæire oc æðre er imote var. Toc þa lið Svæins allt at flyia er hann var a brautu. En Olafr konongr hafðe sigr oc geck síðan a land upp. oc Sigurðr fostre hans með hanum. oc þakcaðu guði þann sigr er hann hafðe. þæim fængit. oc ræistu þar kross mikinn i þæim stað. þa mællte Sigurðr við Olaf. Ef min rað skilldi hava þa minu nu aller lændir menn drepner vera. þæir er her taka flotta undan i dag. oc hvært manz barn með þæim. Olafr svarar. Æigi vil ek launa sva guði þann fagra sigr er hann hævir mér gevet. at drepa nu margan goðan dræng her i dag. Vist er þat guðretlect sagðe Sigurðr. oc æigi mæle ec þetta firir þui at mik skipti. sva man ek mins raðs fa giætt at ek man litt þessa hæims þin þurva. En þat man ek þer sægia at þer man annstræymt þitt riki vera meðan þu ert. oc þesser lændir menn ero uppi er nu lætr þu her undan ganga i dag. þegar er þæir fa ser nokcora hauuðbændu þa munu þæir æflazc imote þer. oc munu þæir þic or þinu riki hava. En firir þann storm er imote þer stændr meðan þu ert ivir þinu riki af þinum ovinum. þa er þu fær heda or hæimi. þa mantu hinn hægazte maðr vera. oc munu ver þa miok þin þurva. En þo at Sigurðr mællte þetta. þa varð Olafr at raða. Oc þat hævir mællt veret at Sigurðr have her mestom storræðom lyst af sinum raðom. oc sagðe þo fram a læið æftir þui sem geck.

29. Olafr læggr nu allan Noreg undir sic. oc var hann nu til konongs tækinn i allum Norege. Olafr æyddi allum fylcis konongom i landeno. oc hafðe nu æinn allan Noreg undir sic lagðan næst æftir Haralld hinn harfagra. fra Ægestaf norðan oc allt til Ælvar austr. Olafr var þa .xx. vætra at alldre er hann kom i Noreg. en hann var .xv. vætr konongr. Eitt sinni er þæir ræddozc við magarner Olafr oc Sigurðr. þa rænnæ at þæim synir Sigurðar. Halfdan oc Haralldr. Halfdan var þa .vij. vætra gamall. Tækr Sigurðr svæinenn i kne ser. oc spyr Olafr hvat hann ætlar hvesso mikill þesser mindi værða firir ser. Olafr kvazt þat æigi sva glæct mega sia. Talar nu við svæinenn oc spurði hann [hvatt hann¹ villdi flest æiga. þat ælla ec sagðe hann

¹) *vgl. i Cd.*

at ec villda sva margar kyr æiga at stœðe sem þiukazt allum mægin um vatnet Miors. Olafur svarar. Agirni er mikit i skape þessom svæini sagðe hann. þat ætla ec at þesse svæinn værði auðigr maðr oc mikill boande firir ser oc rikr. Siðan liop Haralldr at kniom hanum. oc sætr Olafur hann i kne ser. oc spyr hann. Hvat villtu flest æiga frænde sagðe hann. þat¹ ætla ec sagðe Haralldr at ek villda æiga huskarla sva marga at upp æte kyr Halfdanar broðor mins at æinu male. Ia sagðe Olafur mikit er þer i hug. Rænnr hann nu i braut. Sigurðr spyr hvær hattar sið maðr man værða. Olafur svarar. Æigi man hann skorta vit ne riki oc folmenni. en æigi væit ec hvesso vægenn er hann ræynizt. æigi man hann skorta frægð. oc mikla sœmd man hann vinna.

30. Olafur konongr var vænn maðr oc listulegr ivirlitum. riðvaxenn oc ækci har. hærðimikill oc biartæygðr. lios oc iarpr a har oc liðaðeze væl. rauðskæggiaðr oc riouðr i anlete². réttlæitr oc ænnibræiðr oc openæygðr. limaðr væl oc litt fœtr. fraknutr oc fastæygðr. hugaðlatr oc raundriugr. Olafur var manna vitraztr oc sa hvat bazt gængdi éf hann lec i tome um at hyggia. en ef nokcot var braðom boret. þa var þat hætt. Olafur virði mikils kirkiur oc kænnumenn oc allan kristinn dom. oc gœdde gíauum goða menn. klæðde kalna. gaf fe faðurlausum. auðræðe ækci um oc utlændum þeim er fatæker varo. huggaðe ryggua oc studdi alla raðvanda menn bæðe i hæilræðom oc aðrum tillagum. Olafur var harðr við hærrmenn oc við hæiðingia. striðr við stulldarmenn. osvifr við osiðamenn. hæfti hann hofðingia oc sva alla alþyðu. Hann ræfsti ransmannum hart þær er guðs rette raskaðe. En firir gaf litil-atlega þat er við hann var misgort. Misiamn var orðromr um hans rað þa er hann var i þema hæimi. marger kallaðu hann riklyndan oc raðgiarnan. hærðraðan oc hæftugan. fastan oc fegiærnan. olman oc oðelan. metnaðarmann³ oc mikilatan. oc þessa hæims hofðingia firir allz sakar. En þær giorr vissu kallaðu hann linan oc litilatan. huggoðan oc hægan. milldan oc miuklatan. vitran oc vingoðan. tryggvan oc trullyndan. forsialan oc fastorðan. gíafan oc gofgan. frægian oc vællyndan. rikian oc raðvandan. goðan oc glæpvaran. stiornsaman oc væl stilltan. væl gæyminn at guðs lagum oc goðra manna. Oc hava þær rett ætlat er sva hævir synzt sem nu værða margar raunir a. Ef hann grunaðe þat at nokcorom sinnum være æigi allt æit hans fyst sialfs oc guðs forsio. þa braut hann oflega sinn vilia. en gerðe guðs vilia. læitaðe iamnan guðs dyrðar mæir en sinnar virðingar af alþyðu rettsynna manna. En guð lætr nu þui mæir hans dyrð birtazt sem hann dyrkaðe hann mæir i sinu livi. en litilætte sialvan sic mæir bæði guði oc mannum.

¹) r. f. þa ²) saal. Cd. ³) r. f. metnaðmann

31. Þegar er Olafur var orðenn æinvallz konongr ivir allum Norege. þá lagðe hann allra luta mestan hug a i landeno at æsla kristinn dom. firir þui at kristnin var miok sva af ser komen. fra þui er Olafur Tryggvason hafðe mannum kristinn dom boðaðan i landeno. oc til þess er Olafur Harallzson kom i land. En þá var alkristit i Norege er hann var. oc sva i þeim landum allum er Olafur Tryggvason kristnaðe. Olafur Harallzson gaf fee til kirkna þæira er Olafur Tryggvason hafðe ræisa latet með raðom Grimkæls biscups. sva at mork vegens silfrs skilldi græiðazt a hværiu are til hværrar fylcis kirkiu i læigu iarða þæira er til lago. Olafur sætti log þau er hæita Sefslog. þau standa siðan um Upplond oc um Vikena austr. Þrenn ero log i Norege. Frostopings oc þau log er Hakon Aðalstæins fostre let sætia. er Gulaþings log hæita.

32. Olafur konongr læggr sva mikit við at hallda kristinn dom. at ængi maðr var sa i Norege er ængi skilldi annat hvart hallda retta tru eða þola dauða. Færr sva um allt landet. þar er mestra¹ umbota varaðr avant um kristniina². Var ængi sa afdalr eða utæy i hans vælði er hæiðinn maðr mindi finnazk.

33. Guðbrandr er maðr næmðr er kallaðr var Dalaguðbrandr. hann var rikaztr manna i Dalunum i þann tima. þat er sact at Guðbrandr atte sun æinn. En þá er Guðbrandr fra þessor tiðændi at Olafur konongr var komenn a Loar oc nauðgaðe menn til at hværva aftr til kristni þæirrar er þæir hafðu niðr kastat. þat er sact at Guðbrandr let skera upp hæror. oc stæmði allum Dælom til bæar þess er Hunzborp haitir a fund við sic. Oc þar komo þæir aller. oc var þar orgrynni liðs a stundu æinni. firir þui at þar liggr vatn æitt nær þat er Logr haitir en bygðen mikil allum mægin at vatneno. matte þar bæðe fara a skipum oc a lande til þingsens. Oc nu er þæir komo til þings. þá stændr Guðbrandr upp oc hæfr sva mal sitt. þat hævi ec spurt at sa maðr se komenn a Loar er Olafur haitir. oc hann kallazc konongr var. oc vandar miok um þat at ver hauum horvet aftr til siðar þess er varer forælldrar hava haft. oc vitum ver a þui dæili. at bæðe varo þæir varer frændr gofgare oc þo vitrare en ver. Hann hævir þat spurt. at ver æigum oss ny guð. oc kallar þau omattog. firir þui at hann haitazc at briota þau. oc sægir hann sva at hann a bætra guð oc mæira firir ser oc mattogare. Oc er þat furða at hanum skal lyða at lasta sva miok var guð oc hui hann þorer slict at mæla. oc undarlect³ þikci mer er guð var hænna hanum ængi. En þo vænte ec er ver berom ut þor guð varn or husi sinu virðilego er her stændr a þema bæ. oc oss hævir iamnan dugat. þá man Olafur ræðazc oc sva

¹) r. f. mesta ²) r. f. kristniina ³) r. f. undarlec

menn hans. oc sva munu guð hans oc at ængu værða. En er Guðbrandr hafðe þetta mællt oc mart annat. þa cepto aller bændr i senn oc mællto. at Olafr skildi alldriginn þaðan komazt a braut ef hann quæme a fund þeira. oc æigi man hann þora at fara længra suðr æftir Dalunum. Siðan ætlaðu þeir til .vii. c. manna at fara norðr a niosn æftir Dalunum a Bræiðing. En firir þui liði var sun Guðbranz hosðingi. en hann var þa atta vætra oc .xx. gamall. oc marger aðrer virðuleger boanda scæner i þeirri for. Nu foro þeir oc komo til bæar þess er Hof haitir. oc varo þar nætr .iij. oc kom þar margt lið til þeirra. þat er flytt hafðe af Læssium oc Vaga oc þeir er æigi villdu undir kristni ganga.

34. Nu er fra þui at sægja er Olafr var komenn at hann sætr æftir kænimmenn a Lom oc a Vaga. Siðan for konongr ivir oc kom niðr a Sil. oc var þar um nottena oc frago þar at lið var mikit firir þeim. þeir frago oc er a Bræiðinn varo. Nu hellt konongr fram forenne oc biugguzt siðan til bardaga mote kononge. þat er sact at konongr byzc snemma um morgonenn af Sil. oc hærrklæddezt hann oc allt lið hans. oc fær siðan suðr æftir Silvillum oc letto æigi fyrr en a Bræiðin. oc sa þar mikinn hærr firir ser buinn til bardaga. Siðan fylcti hann liði sinu oc var sialfr i framanværdri fylcingenne. oc orte orða a þa oc bauð þeim kristnina. en þeir mællto. þu mant koma aðru við i dag en gabba oss. Oc hovo þegar bardaga oc var mannfall mikit. oc rukcu bændr undan. En sunr Guðbranz varð handtækinn oc marger boanda synir agiæter með hanum. oc varo þeim grið given. oc varo aller saman um nottena. Siðan mællte konongrenn við son Guðbranz. þu skallt fara aftr til faður þins. oc sæg at ec man þar koma bratt. Siðan for hann aftr oc sagðe faður sinum horð tiðændi oc mikinn mannskaða. oc æigi er mæira aftr komet af liði þui en .ij. hundrað manna er heðan for a niostnena. oc þat ræð ec þer faðer at bæriazk æigi við þenna mann. Hæyra ma þat quað Guðbrandr at or er þer bart allt hiartat. oc fortu illu hæilli hæiman. oc man þessor þin færð þer længi uppi vera. oc truir þu nu þegar a orar þær er sia maðr færri við. en hann hævir þer alla næisu gort oc þinu liði. En æigi er getet flæira hials þeira at þui sinni. En um nottena æftir þa dræymdi Guðbrand at maðr nokcor kom til hans lios. oc af hanum stoð mikil ogn oc mællte við hann. Sonr þinn for ænga sigrfor mote Olave kononge. en miklu manntu enn fara minni er þu ætlazk at hallda bardaga við konongenn. oc mantu falla oc allt lið þitt. oc ramnar munu slita ræ þitt oc vargar. Oc er hann vaknaðe þa var hann akaflega ræðr við þenna draum. oc þotte mikils um vært. oc sagðe draumenn

þeim manne er þorðr het istrumage. hann var annar maðr mestr i Dalunum. Oc þa er Guðbrandr hafðe sact draumenn. þa svarar þorðr istrumage. Slict hitt sama hævir firir mik boret. Oc um morgónenn leto þeir blasa til moz. oc sagðu at þeim þætte þat rað at æiga þing við konongenn. Oc vitum hvat hann vill boðet hava i síðum. oc siom þa hvat liclegázt se. oc ræynum fyst með hværium sannyndum er sia maðr fær.

35. Fra þui er nu at sægia at Guðbrandr mællte við sun sinn. þu skallt fara sagðe hann a fund konongs þess er þer gaf grið i bardaganom. oc .xii. menn með þer. Oc sva var gort. En síðan foro þeir oc komo a fund konongs. oc baro upp sin ærænde. oc sagðu at bændr villdu æiga þing við hann. oc sætia grið þeirra amillum konongs oc boanda. Konongr lætr ser þat væl lica. oc þotte þetta gott at væita at þeir hæfði frið i upphave mala sinna. Oc bundu síðan grið at æinkalom sin amillum. meðan su stæmnā være. Oc foro þeir aftr við svabuit oc sagðu Guðbrande oc þorðe istrumaga. at grið varo sætt. Oc var konongr albuinn þau at væita. oc æigi firir þui at hann ottæðezc at bæriazc við yðr. Síðan for konongr til bæar þess er Lixstaðer hæita oc var þar .v. nætr. þa for konongr a fund við bændr. oc atte þing við þa. En væta var mikil um dagenn. Nu er þinget var sætt. Þa stændr konongrenn upp. oc mællte. Leser oc a Lom oc a Vaga Hava tækit við kristni þeirri sem þeir hafðu niðr kastat. oc brotet niðr oll skurguð sin. oc trua nu a æinn guð þann er skop himin oc þorð. Nu villdu ver oc yðr þess biðia at þer taket þat sama rað. oc verom aller æinna manna. oc trum a Iesum Christum þann er skop alla luti. Oc þa er konongr hafðe þetta talat oc mart annat mærkilect. þa sættizc hann niðr. Nu ris Guðbrandr upp oc svarar. Æigi vitum ver um hværn¹ er þu ræðer. en þat finn ek i male þinu at þu kallar þann guð vera er þu getr æigi sett oc ængi annarra. Nu ma ec þann æigi sia eða biðia mer fulltings er ec² ma hann æigi skilia. En ver æigum þann guð er ver megom hværn dag sia. en hann er firir þui nu æigi uti i dag at veðr er vaatt. en mik varer þess ef þer seð guð varn at yðr man skiota skiælk i briostet. oc man yðr ogorlect þikcia hve mikill hann er firir ser. En ef þat er satt er þu sægir. at guð yðat mege sva mikit sem þu lætr. þa lat þu hann sva gera at veðr se skyiat a morgon oc finnimk ver þa.

36. Nu er æigi sact flæira fra hiale þeirra. oc slitr nu þinginu þann dag. en þat alraðet at þeir sculu finnazk annan dag. Síðan for konongr hæim til hærbergis þins. oc for með hanum sunr Guðbranz i

¹) r. f. hværn ²) mgl. i Cd.

gisling. en konongr fecc þeim annan mann imote. þat er oc sact at konongr spurði sun Guðbranz at. hvesso guð þeirra være gorr. Hann sagðe at hann var gor i liking æftir þor. oc er bæde har oc digr. oc hævir hann mikinn hamar i hændi. þetta guð er holt innan. oc undir gorver hauer fotskæmlar. oc ero þeir holer oc luctir neðan. þar stændr hann a ovan oc er þar hollt amillum hans oc fotborðzens. Æigi skorter hann gull a ser ne silfr. Fim læivar brauz ero hanum færðer hværn dag. oc þar slatr við. Siðan foro þeir i rækciur. En konongr vaktè þa nott oc var a bœnom sinum. En þa er dagr var. þa for konongr til messo oc siðan til matar sins. oc siðan til þings. oc var veðreno sva faret sem Guðbrandr hafðe firir mælt hinn fyrra dagenn. Nu var alþyða komen til þings. þa stændr biscup upp i kandarapok og hafðe mitru a hafði oc bagal i hændi. oc talde tru firir mannum. oc sagðe margar iartæignir þær er guð hafðe gort. oc lauk forkunlega væl malè sinu. Siðan sættizc hann niðr. En þa stændr upp þorðr istrumage oc mæler sva. Mart mæler hyrningr sia er staf hævir i hændi oc uppi a sem veðrarhorn biuct. En nu með þui at þit felagar kalled guð ykcan sva margar iartæignir gera. þa late hann vera solskir i morgon. oc finnumk a morgon firir sol oc gerom þa annatvæggia at verom satter um þetta mal eða halldum bardaga. Nu skillduz þeir at þui sinni. Kolbæinn het maðr. hann var i fylgð með Olave kononge. hann var kyniaðr or Fiarðum. hann hafðe þann bunað iamnan. at hann var gyrðr sværði oc hafðe ruddu mikla i hændi. En konongr mælte við hann. at hann skilldi vera sem næstr hanum um morgonenn. Siðan mællte hann við menn sina. Ganged þer i not ef þer vitið hvar skip þoanda cro oc hoguið rauvar a allum. oc riði a braut æykium þeira af bœom þeim sem nu ero þeir. Nu gerðo þeir sem konongrenn bauð þeim. oc tokst hitt bæzta oc hitt græidazta þeim um sina syslu. En konongrenn var a bœnom þa not alla. oc bað þess at guð skilldi læysa þeirra vandræde með sinni milldi oc miscunn.

37. Sva er sact at konongrenn for um morgonenn til tíða sinna fyst oc til messo. en siðan til þings. oc varo sumir bændr komner. Oc þui næst sa þeir mikinn flock þoanda fara til þingsens oc baro imillum sin mikit scrims¹ oc mannlican oc var þat allt gulli glæst oc silfri. Oc nu sia þeir bændr er a þinginu varo firir. hvar guð þeirra for. oc þa liupu þeir upp aller oc lutu þui skrimsl. Siðan var þat sætt a miðian þingvollenn. Sato aðrum mægin bændr en aðrum mægin lið Olafs konongs. Sva er sact at Guðbrandr ris upp oc mællte siðan. Hvar er nu guð þin Olafr. þat ætla ec nu at hann bere hælldr lact

¹) r. f. scripsl

hakuskiæget. oc sva synizt mer sem minna se nu karp þitt. eða hyrningsens þess er þer kalleð biscop yðat oc þar [sitr hia þer¹. hælldr en hinn fyrri dagenn. firir þui at nu er guð vart komet er þau veðr ma gera. at æigi mege guð yðat komazt til þingsens. en nu ser guð varr a yðr hvassum augum. oc ero þer nu fialmsfullir oc þoreð nu æigi augum upp at sia igiægn guði varom. Taked nu þat rað er yðr samer bazt at þer fællið niðr hindrvitni yðra oc hværvið astr til sættar við guð varn. Sva þolenmoðlega sem hann² hævir boret yðrar mæingærðir. oc sva hæmnisamr sem hann er vanr at vera. þa þikkir oss þat kynlect at hann væger yðr sva længi. nema þat bere til at hann viti þat firir at þer munuð til hans snuazc oc dyrka hann.

38. En aðr en konongrenn stæðe upp þa mællte hann við Kolbæin hinn stærka sva at bænndr vissu ækci til. Ef sva ber at það hann i ærænde minu. at bænndr lita ifra guði sinu. þa sla þu þat hogg með ruddunni sem þu mat mest. Siðan stoð konongr upp oc mællte. Margt hævir þu mællt til var Guðbrandr i morgon. oc lætr þu kœnlega ivir þui at þu matt æigi sia guð varn. En ver væptom at hann man koma bratt til var. En þat undrunk ek at þu ognar oss guði yðru³. þat er bæðe er blint oc dauft. oc ma hvarke biarga ser ne þrum. oc kœmsk alldrigi or stað. nema aðrer drage⁴ þat æstir ser. Oc sægir mer nu sva hugr um at hanum man nu skamt til illz. oc litið nu aller i austr oc seð. þar fær nu guð vart með miklu liose. Oc rann þa sol upp a fioll. oc þa litu aller bænndr til solarennar. En þui bili laust Kolbæinn guð þeirra sva at þat brast allt i sundr. Nu lito bænndr astr er þeir hæyrðu bræstenn. oc sia nu at guð þeirra var fallet oc brotet allt i sunndr. oc liopo or mys or gulli þeira. sva storar sem kæltir være. oc æyðlur oc paddur oc ormmar. En bænndr urðu sva rædder við þenna atburð allan saman. með þui at guð villdi at sva være. at þeir flyðu sumir til skipa sinna. en sumir til æykia. En er þeir rundu ut skipum sinum þa liop þar vatn i oc fyllti af sio. Nu sia þeir æigi þat at raðe at fara a skipen sva buin. En þeir er til æykianna liupu þa funnu þeir æigi a æykina. Nu var mikill gnyr boandanna. þa lætr Olafr konongr kalla a þa. oc sagðe at hann villdi æiga tal við þa. oc bað þa æigi sva lata. Siðan hurfu þeir astr oc sættu þinget. þa stoð konongr upp oc talaðe. Æigi væit ec sagðe konongrenn hui sæter hark þetta oc laup er þer gereð. Nu mege þer sia hvat guð yðar matte er þer baroð a gull yðat oc gersimar mat oc vistir. Nu sa þer hværiar veltter er þess hava næytt. mys oc ormar oc æyðlur oc paddur. Nu hava þeir værr er a sliet trua

¹) mgl. i Cd. ²) mgl. i Cd. ³) r. f. yðrum ⁴) mgl. i Cd.

oc æigi vilia lata af hæimscu sinni. Nu taked gull yðat oc gersimar er her fær um vollenn oc haueð hæim til quænna yðara. oc bereð alldrigín síðan a stokca eða a stæina. En her ero nu koster .ij. a með oss. annat hvart at þer taked nu með kristni eða haldeð nu bardaga við mik i dag eða orrostu. oc bere sa sigr af aðrum i dag er sa guð vill er ver trum á. Síðan stoð upp Guðbrandr oc mællte. Skaða mikinn hauum ver nu fængit um guð vart. En nu með þui at hann matte oss ækci við hialpa. þa virðizc mer sem þin guð se matkare oc var guð se alltitil firir ser. þegar er hann a æigi við oss æina um. oc munum ver nu þui hanum launa at ver munum hværva allum atrunaðe við hann oc munu ver nu dyrka þann guð er þu gofgar. oc væita þangat allan atrunað. Síðan varo þær skirðir er oskirðir varo. en þær sem kristnir varo aðr huruu astr til kristni oc helldo síðan retta tru. varo oc her æstir sættir marger kænnumenn af liði Olafs konongs i þessom hærædom. Oc þat er sact at Guðbrandr let gera kirkiu a bæ sinum. oc læggr þar til goðar æignir af iarðum þæim sem hann atte. Nu skil- iazc þær Olafr konongr oc Guðbrandr goðer vinir.

39. Síðan for Olafr konongr a Hæiðmork oc snere þar margum mannum til truar. þaðan for hann a Haðaland oc a Ringariki. oc gengo aller menn þar undir þau boðorð sem konongr bauð. þaðan for hann til Osloar oc var þar nokcorar nætr. Nu frago Raumar at Olafr konongr biozc upp þangat. oc samnaðu saman miklu liði. Síðan bioz konongrenn upp þangat. oc mæte boandom aðrum mægin ar þæirrar er Nitia hætir. oc orto bænndr a þegar oc barðuzc við Olaf konong. Oc brann lutr boandanna við oc rukcu bænndr undan oc fell mart manna firir þæim. oc varo barðer til batnaðar. toko við kristni. þaðan for Olafr konongr i Solæyiar oc lette ægi fyrr en i Sviðþiödo.

40. Þesse ero mærki um vælldis Olafs konongs Harallzsonar er hann lagðe undir sic með guðs vilia sem ek man nu tælia landamære. Glauumstæinn firir sunnan. Nanes firir norðan. Æiðaskogr firir austan. Angulsæyiar sunðfirir væstan. Olafr konongr varðvæitti þenna lyð með guðs vilia oc rette oc lanzlalum þæim er hann gaf oc síðan¹ veret hværr konongr skylldr at hallda.

41. Þær Olafr hinn svænске oc Olafr konongr Harallzson hafðu længi ofrið mikinn sin amillum. oc drap hvarr mart manna firir aðrum. oc talde Olafr Syia konongr at Olafr konongr Harallzson hafðe sæzc i skatlond hans. Drapozk menn firir oc brændu hvarer bygðir firir aðrum. En þat stoð af þui at Olafr digri hafðe hæríat a Syia. oc sva var þar til er Olafr Harallzson hafðe tækit upp marga dyrlega luti

¹) r. f. síða

Olafs svænscá þá er hann hafðe niðr sætta a Upplandum, oc hanum var landet skatgillt af sumum luta af þeim Svæini oc Hakone aðr en Olafur konongr kæme i land. Nu quaðde¹ Olafur svænscá þings. oc sægir ifra hve mikinn skaða er Olafur hafðe þeim gort þar i þui lande. oc at margr atte við hann sinna harma at minnæzc sarlega. oc þetta a ouan at hann æignaðe ser hans riki a Noreks vælldi. oc let drepa vini hans en suma or lande reka. Biðr þá nu æfla sic oc hæmnæzc a hanum. Er nu sva mikill ofriðr amilli at ængi maðr þorðe með kaupferðum at fara milli landa.

42. At þesso þikcir lannzmannum i Norege mikil mein. oc biðia nu Olaf konong sia nokcot rað firir folceno at ofriðr sia mætte minka. Konongrenn ihugar um oc synize þetta vera með miklum hasca. Nu tækr hann þat rað at sændir skip til Islanz ut a fund Hiallta Skæggi-sunar. oc biðia hann koma til Olafs konongs. Vill konongrenn at þu læggir til rað oc ahyggju at þer mætted auka friðenn landanna amillum. Hiallte svarar þeim. þat þikci mer undarlect hui konongr hævir mer þetta boðet. en þo vill ec ægi firir minn dauða at nemæzk hans orðsæendingar. Ihugar malet hvesso vera ma. Siðan ræðzc hann i færð með þeim. Færsc þeim væl at. koma or have. oc sigla suðr æstir lande milli kaupanga. Olafur konongr var þar þá i þronðæimi norðr. Nu spyria þeir Hiallta hui hann vill ægi finna konongenn. kveða þá munu værða hans færð með mestre giævo ef þeir hittize. Hann svaræde. kvæzk þo vætta hans giævo at hann ihugaðe nokcot um færðena. þo at syndr þeirra bære sundr at sinni. Hann værðr raða. En nu siðan sigldu þeir oc kyamo við Rugalannð a fund Biarnar stallara. Hiallte biðr hann til farar með ser. Konongr hafðe sva mællt at hann skilldi kiosa af .xii. lændum mannum hværn er hann villdi. Biorn ræzk i færðena. oc fara sva til Konongahællu. Oc er þeir komo i Sviðþioð. þa fa þeir ser hesta oc riða sva a fund konongsens. ero saman .xx. kvæðia virðulega konongenn. Hann fretter hværir þesser være hinir virðulego menn. Hiallte sægir þa vera Norðmenn. Konongrenn þagnar oc fær ahygiu². þa svarar Hiallte. Ver er her erom komner hærra þa hauum ver her nu skatttakur þær er þer æiguð at retto at taka. ero ver þess skylldir at gera yðarn soma. Konongrenn svarar. þer haueð væl gort oc virðulega til var. Hittu þer nokcot hin digra mann. Hiallte svarar. Ekci hittu ver hann. Oc var þetta þo³ at hans raðe oc vitorðe. Ef þat er at þu hævir ægi hitt Olaf oc gort þessa vinsæmi við oss. þa skalltu her vera væl komenn. En þat munu ver a læggia at þu sværir at ægi hittir þu hinn digra mann. Hann er þess buinn at

¹) r. f. quaðe ²) r. f. aygiu. ³) mgl. i Cd.

sværia oc sva svor hann. Konongr tækr nu við hanum með bliðu oc skipar þeim allum veglega. oc hava þeir gott ivirlæte. Þann vetr kom til hirðar hans Ægill æinn ríkr hófðingi. hann var fostre Aztríðar dotor konongsens. Hanum var væl fagnat. Konongrenn virðir Hiallta mikils. synize sem hann se vitr maðr. talar opt sin vandamal. Þíki konongenom hann got tilstilli hava. tíar opt firir hanum hvesso væl er hann hævir til hans gort. Konongrenn er oppt vanr at koma a fund Ingigjærðar dottor sinnar. sægir hænne fra þessom manne mart. oc spyrr hana hvesso hænne lize. Hon svarar. Ec hygg at hann se vist vitr maðr oc væl um sec. Konongrenn svarar. þá virðing skal til hans gera at hanum skal lova við þic at tala.

43. Nu ber opt sva til at Hiallte giængr til tals við hana oc ræðazc þau við. Biorn hafðe augnaværk mikinn oc ser litt hans ivirsyn. Hiallte sægir hænne oft ifra Olave kononge Harallzscene. hve olikr er hann er aðrum mannum i hværn¹ stað. Sægir hænne nu sitt ærænde oc biðr hana til læggia hæil rað með þeim konongenom. Hon kveðr þat ovænt vera at sættom mindi milli þeira koma. Biðr han þo sva ræða firir konongenom fæðr sinum at hann harmar þat miok at sva mikil scal þeirra osett vera. oc at þat være hap mikit at þeir mætte nokcon friðarfund sin amilli læggia. oc at þer þykir ouænt hvart er þer megoð hanum sva opt skattenn færa. Hiallte sægir at æinn lutr minndi vänstr til vera at sia friðargjærð mætte længst standa. ef konongrenn villdi gipta hana Olave kononge Harallzsyni. Sagðe oc at æinmællt mindi um vera at þa ætte hon hinn gofgazta mann. oc hve mikill vegr er hænne mindi at þui værða. mætte oc þa þat irazc at þær æignir fylgði hænni þa hæiman er hann þottezc æiga i Norege. Oc má hann sia þat hværr munr er a. hvart virðulegra er. at hava þa fenget með sva mikilli scemd. en nu fær hann æigi nema með mikilli mannhættu. oc þo mæiri von at hann late. Hænni fellzc væl i skap umræða hans. oc kvezc skulu styðia hans mal. firir þui sagðe hon² at hann sægir hvært orð satt. Olafr konongr er i mikilli vingan við Hialta. Ber nu sva til er þeir drecka æit kvælld at Hialte³ vækr sva til mals. Hærra sagðe hann. miok harmar oss þat vini þina at þitt ríki liggir undir ofriði. oc tækr þu æigi af þuilict len sem þu ætter at hava. oc giærna vilium ver hallda upp tæknum hætte við yðr. En sva mikit er nu ríki Olafs digra at þat er osynna at þetta komezk fram. oc her firir er vis hans ræði. Konongrenn svarar. Sva mikit gott sculum ver yðr væita at orædder mege þer firir hanum vera. Ia sagðe Hiallte truum ver þui at sva mege vefa. en æ sva mikit gott sem ver æigum yðr

¹) r. f. hvæn ²) r. f. hann ³) mgl. i Cd.

at launa firir saker vælgerningar þær er þer haveð mer vættar. oc man mer yðr þat vandlaunat værða. Nu lizc mer þat yður scæmd mest at þer mætteð sættazk. Konongr svarar. Trui ek þui at þer minduð villia giærna unna oss¹ goðra scæmda. en miklu er mæira okcat osætte orðet en þetta mege a læið koma. Hærra sægir Hiallte þat er satt. ovirðande er þat hve mikit er af er gort við yðr. fyst i hærnade oc sidan i lanzrane oc aftake gafugra manna. En sva miok sem havezc hævir riki Olafs þa mego þer þat sia at æigi er til þess liklect at þat minkizt. Nu litið a hærra hvat i fystu var af gort við hann i aftake fadur hans. Sat er þat sagðe konongrenn. þa mællte Hiallte. Sva sem orðet er. þa ma guð enn til geva sva gott rað at þer megeð hallda fullri yðare scæmd. oc æignum er þer haveð att i upphave oc allu aðru. er guð hævir gevit yðr rikit oc sva mikit valld. oc skilning at þer var auðit at kænna græin a skapara þinum. Hvat være yður mæiri scæmd en gipta dottor yðra þuilicum manne oc kononge er nu er frægstr orðenn a Norðlandum. Ger sva væl hærra at tak þat rað er bazi hæver oc scemelegazt er. oc yðare tign byriar oc yðr er mestr frame at oc vænst² er. oc bazi giægni hvarotvæggiakinu. Nu þagnar konongrenn oc ihugar. synizc þetta sannlega mællt. Olafur konongr roðer þetta mal firir Ingigærði oc læitar raðs við hana. Hon fec sva svarat at hann mindi værða at gera þat rað firir hænne sem hanum syndizc. quað ser þetta allvæl lica. sægir at hon villdi giærna at hans inir være flæiri en færre. Sægir at sva bunu er ovænt er sva skal fram ganga. ef nokcor rað mætte annur firir gera at til lycta mætte snuazc. Olafur konongr svarar³. Ef Olafur konongr villdi koma a varn fund við litilæte oc synir at hann vill vingazt við oss. oc stoðva ofrið þenna. læitar hann oc æstir þesso male með alhuga oc við annare sætt. þa munu ver. æigi vanvirða hans mal. Hiallte svarar. Hærra sægir hann. Guð þakce yðr yður orð. Sva vilium ver þakca yðr er yðra scæmd vilium gera i hværn stað. Vilium vér oc giærna bioðaz til at ganga um sætter yðar i millum. oc þat er maklect at ver læggim stund oc starf her til þessa. Værðr nu fullgor þesse raðagiærð.

44. Færr Hiallte nu fra Olave Syiakononge með veg oc goðom giasum. oc kæmr nu a fund Olafs konongs Harallzsonar. Hittir hann norðr i kaupange. Konongr fagnar hanum. oc spurði hvar hann hafðe um vætrenn setet eða hvi hann villdi æigi a hans fund koma. Hiallte svarar². I vætr varom ver væl comner með Olave Syiakononge. Hann svaraðe. Æigi mindim ver þess vara ne af yðr vænta at þer minduð sækia heim með vinsæmi vara ovini. Hiallte svarar. Æigi þottomc ver

¹) mgl. i Cd. ²) r. f. vænstr ³) r. f. svava

meða fullgera þessa færð nema þanveg gerðem ver. firir þui at ver vissum at ver mindunn fatt þar gera þat er yðare sæmd byriaðe er ver sægðim með sahnú at ver hæfðim yðr hitta. firir þui at ængan soma fengo ver. aðr þess sorom ver at æigi komo ver til yðar. En þui træystumc¹ æigi at liuga eða trua sva miok a vara giævo at sværia rangt oc fengom ver þui þetta rað at geva hanum landaura. oc firir hans vizku sacer hærra þa urðu þær lyctir. at hann iattaðe þui at þit stæmðið fund ykcan við Ælfi austr. við slicum hætte sem þa yrði mestr hvarstväggia some. Kononge licar þetta væl. oc er nu Hiallte þar væl komenn. oc gefr konongrenn hanum nu goðar giæver. Oc fær hann nu hæim siðan til Islanz. oc þottezk hann hava faret hina veglegaztu færð.

45. Olaf² konongr sæker stæmnuna oc hittazc þæir nu namn- arner. Ræða nu sin amilli. oc hæfr nu Olaf^r konongr Harallzsunr upp bænarorð sin til Ingigjærðar. oc marger fystuzc oc syndizc vera hitt mesta happarað. þa lizc hanum æigi at synia Olave kononge sins mæges. Oc a þæim fyndi fastnaðe hann ser hana. oc skiliazc þæir at þui sinni. Vikr nu hvar hæim til sins rikis. oc sittr nu hvar i sinu riki oc soma. þat var æitt sinn er Olaf^r Syiakonongr for a fuglavæiðar at skiamta ser. væiddi væl um dagenn. kæmr hæim um kvældet oc rosaðe miokc væiðinni oc tiaðe. Ingigjærðr mællte. Eigi þærstu³ rosa sva miokc þesse væiði. firir þui at litils minndi þæim þickcia værð sia væiði er hann fecc valld .xi. kononga a æinum morne. Konongrenn ræiddizt miok oc mællte. Gott hyggr þu þer til raðanna við Olaf konong. en þat kann ec þer at sægia at hann skalltu alldrigin fa firir þessor orð. Hon svarar. þat er þa sægir hon firir ugiptu sacer minnar⁴ en bolfenge þinnar oc ofmetnaðar. Siðan foro sændiboð millum þæira Garðakonongs oc Syiakonongs oc lykr sva með þæim at Olaf^r giptir hanum Ingigjærði dottor sina við miklu fe. Hann het Iarizlæifr. Nu fretter Olaf^r konongr Harallzsun þessor tiðænni. oc þickist hava fængit af þesso mikla snæypu oc vanvirðing. Oc sva firir þickir hanum þetta at hann dreker litt. oc vill langum æinn saman vera. þetta þicki margum hans vinum illa oc margum aðrum þæim sem hans rað vilia sækia mikill harmr. Er hirðen nu miok hugsiuk af þesso. oc þo mest konongrenn at upphave.

46. Æitt sinni gerazt þæir atburðir at Azstrið dotter Olafs Syiakonongs gerer færð sina af Gautlande. oc Ægill fostre hænnar með hænne. oc komo a fund Olafs konongs. Hon gece i lopt nokcot þar sem hann huilldi i oc fagnar hanum. en hann svarar ængu. Hon sægir

¹) r. f. træystu ec ²) r. f. Olaf ³) saal. Cd. ⁴) r. f. minar

at Ingigjærðr sændi hanum goða quæðiu oc riki hans. oc mællte hærri at þer skillduð hyggia af harme. oc glæðia vini yðra oc taka upp goða siðvæniu sem yðr byriar. Gersc mikilbriostaðr sem kononge somer oc hans tign hæver. hygg af harme. glæðsk af þægnum. en þegnar af yðr. Konongr þagðe. En hon sægir. Eigi er¹ hagrað til at finna yðr. Giængr nu abrott. oc kæmr til hans annan dag. oc mællte. þat geto ver hærri at yðr þikcium² ver sæinþræytt at tala við yðr. Ingigjærðr sændi yðr þessa luti er megoð nu her sia. þat er silki-skyrta gullsmauð. oc bað yðr þiggia. sagðe hon oc þat með at yðr skilldi allt hæmillt hænnar riki. slict af hava sem þer vilid sialver oc yðrir vinir skulu þar komner i goðo ivirlæte. oc sva mællte hon at allt þat er hon matte auka yðra scemd. þa kvazc hon æcki skilldu til spara. Hann þagðe. Hon gec i brott oc a fund fostra sins. Hann sægir hærne at hon man litit fa talat við konongenn. Hon kvað þat æigi mindu vera at hann mindi mote hærne mæla. en þo kvað hon hann enn ængu hava svarat. oc koma skal ec enn a fund hans um sinn at hitta hann. Ægill biðr hana raða. Hon kvazc skulu finna hann enn þriðia sinni. kæmr a fund konongsens oc mællte. Guð allzvalldande giæte þin nu oc iamnan oc hvært sinni oc geve þer sigr oc soma oc alla farsælega luti. en sva er mer boðet af Ingigjærði at yðr skilldim ver i hværn stað virða um fram alla menn. En firir þa soc at þu ert sva harmfængenn þa er æ þess meiri þorf yðr at glæðia. þo varð æigi su hamingia konongs vars at sa raðahagr skilldi fram koma sem ællaðr var. þa mætte enn nokcora bot a þui vinna. firir þui at æigi man æinmællt um vera. hvar ovirðing er mæiri su er Olafr konongr gerðe yðr i brigðmælonom eða þesse at hann skal æigi³ raða eða forsjo firir hava firir vara hond. en hælldr en æigi faer þu glæði þina þa man ec þat til læggia með umræðom Ingigjærðar at fastna mik siolf yðr utan hans vilja ne raða. oc er bætra at biðia goðz raðs oc goðz konongs. en æiga ovirðilegan mann þo at konongs namn bere. En þo at þat bere a at hon se mestr skarungr. þa man þat vitra manna orð at su er gogfagzt er þionar. Stændr upp siðan oc hygst braut ganga oc bað konongenn liva i guðs friði oc allt hans riki. Konongrenn ris nu upp oc biðr hana æigi i braut ganga. Hon sættizc niðr oc ræðdozc nu við. oc varo þær lyctir a at Olafr konongr fastnar ser hana oc gerer brullaup til hænnar oc dyrlega væizlu. Gladdezt nu konongrenn oc giætte nu rikis sins. Æignaðezt þa Olafr konongr allt Noreks væildi i frælsi. En þau atto dottor Olafr konongr oc Astrid. en hon var kallað Ulvilldr. hon var geven hærtoga þæim i Saxlande er Otta het. þau

¹) mgl. i Cd. ²) r. f. þik ³) r. f. ægi

atto sun þann er Magnus het. hann var síðan hærtoge i Saxlande. hann var allra manna vænstr. har hans var aðrummægin ræikar blæict en aðrumægin rautt. Olafur konongr Harallzson atte oc son þann er Magnus het. er kallaðr var Magnus hinn goðe. við kono þæiri er Alvilldr het. hon var þuattkona Astriðar. en varla var hon giævolaus. Olafur enn svænse atte oc kono þa er Astrið het. hon var vindværs. þæira sun var Anundr er aðru namne het Iacob. oc þæirra dotter var Ingi-giærdör er Olave kononge var fæst oc Iarizlæifr konongr. fecc síðan i Gardum austr.

47. Þat var æitt sumar at Knutr konongr sændir skip væstan af Ænglande oc fær til hinn kærasta mann sinn er Sigurdör het. oc biðr hann hæinta skatt af Olave kononge. sem hans forælldrar hafðu haft. gere hann annathvart geve skatt eða væri með lagum. Sigurdör sægizc vis munu værða oc quazc æigi vita hvart fæzt mindi sa skattr eða æigi. Nu foro þæir i forena .xii. saman oc fram [komá nu¹. hitt konongenn i Vic austr. bera upp ærænnde sin oc vinmæle Knuz konongs ef Olafur konongr vikr æftir. Konongrenn svarar. kvezc enn æigi hava raðet hvart hann vill mutur her til taka eða litla luti at ofrælsa landet. Geveð til stund at ec æigi rað við vini mina. at nokcor viti þetta log vera eða rettyndi at Ænglakonongr æigi skatt her. Síðan var þings kuatt. talar nu konongrenn oc beræzt ængi vitni at hann æigi nokcon skatt at giællda. Annat þing stæmnir hann a Harðulande. þar er roett um sama mal fær oc þar a samu læið. Stæmnir þing hitt þriðia a Upplandum. Talar konongr oc vill raða um við lanzmenn. synia oc æigi laga ef þau vitni beræzc. Maðr stænndr upp a þinginu sa er þorgrimur var kallaðr oc mællte. Engi man þat muna alldrigin er hann sva gamall at Noreks menn se þangat skattgilldir. Hitt munum ver um rið at Daner toko skatt. en þat hugðu ver at ver værem þann dag frælstir fra þui er Svæinn konongr do. Sagðe mer sva minn faðer oc hans faðer hanum. Seð oc sva firir hærra at iamnan ætlar hann ser skattenn ef þer græiðið um sinn. Nu er locet þinginu oc vilia nu sændimennener vita sinn kost. Konongrenn svarar oc sægir. Æyðæzt man at sinni at græiða skattenn. en ef Knutr konongr vill girnæze a riki vart. þa er sa kostr a at vit læikim vapnom oc bærimk. en ec ætla at hanum se miukare at sova i Ænglande en ganga undir vapn var. Sændimenn fara hæim, oc sægia kononge þau orð er mællt varo. Konongr svarar. Satt sægir hann. æigi bæriumk² ec við hann æinn. En þo er sva at mæla at undan hværiu rivi koma kollr rað. oc muna mættem ver þessor orð. Olafur konongr hafðe mikinn ofokca af Danum. kalla þæir hann

¹) r. f. konu ²) r. f. bæriumk

haua tækit sin skattland. Þangat var kaupfriðr af Norege. en af þesse osælt var ængi friðr firir þui at aller hinir stærsto Dana höfðingiar varo þa i Ænglande væstr oc matto ækci flæira annazc. Olafr konongr let miök æfla kaupstaðenn i Niðarose. let þar kirkiu gera oc lagðe til mikit fe. hann let oc ræisa kirkiu i fylki hværiu oc lagðe þar til goðar prouendur.

48. Nv er Olafr konongr var orðenn æinvallz konongr at Norege. Þa gerðe hann¹ við raðe hinna vitraztu manna sinna þau log sem haldezc hava siðan. Þa er Sigurðr syr var anndaðr stiupfaðer hans. Þa var ængi maðr sa i Norege er konongr var kallaðr nema Olafr Harallzson. En þat hafðe ængi orðet i Norege fyrr siðan er Haralldr hinn harfagre hafðe af latet rikinu. þa hafðe iamnan veret þess amilli hæraðs konongar. Olafr konongr lagðe undir sic fystr kononga Noreg allan oc tok skatt af Orknæyum oc Hialltilande. Sva sem Ottar kvað.

Gengn ero þer at þegnun
þioð skialldunga² goðra
haldeð hæft a vælði
Hialltændingar kændir.

Ængi varð a iarðu
ognbraðr aðr þer naðoð
austr sa er æyum væstan
ynglingr und sic þrængui³.

Olafr konongr var rikr innan lanz oc ræfsingasamr spekingr at viti. þar kom at stormennit kunni illa þui at konongr var raðrsamr oc oalyðinn. let iamnan dom hava rikian oc orikian. Sva varo þa lændir menn kapsamer oc ovægner at sumir villdu ængi sit mal lata firir konongom ne iarlum. varo þeir oc sumir er æiga letozk til lanz at kalla fram i ættensø oc konongboreнна manna oc til stora höfðingia. Nu stirðnaðu rikismenn við konongenn. var mest at þui Ærlingr Skialgsson er þa var mestr maðr i Norege oc rikaztr allra lændra manna. Þorer hundr var oc rikr maðr. hann hafðe faret til Biarmalanz oc drepet þar goðan mann þann er Karle het. Konongr sændi menn til. oc fecc þorer nauðulegá sætt firir illvirki sitt. for siðan or lande oc marger lænder menn aðrer oc gerðozc otruir kononge af raðom sinum oc ihuga. Ærlingr Skialgsson hellt bætr huskarla sina en aðrer lændir menn. hann hellt skytning alla .xii. manaðe oc væitti sinum mannum. nema þa æina stund er þeir hafðuzc við i flocce um sumbrum nokcora stund. Hann hafðe oc marga anauðga menn oc let þa vinna þar til er hann gaf þæim frælsi. kvað a hve mikit værk er þeir skilldu fram flytia. oc tok ser þa aðra i staðenn. Þesser menn fengo ser mikit féé. atto korn mikit.

49. Olafr konongr hafðe bannat allt norðr i landet at sælia kornvist. Asbiorn het maðr. hann var sunr Sigurðar. systur son Ærlings

¹) rað tilf. urigt. Cd. ²) r. f. skialldungra ³) r. f. þrængui

Skialgssunar. En sia maðr for norðan¹ Asbiorn af Halogalande² fra buum sinum. En þat var siðvænia hans at gera væizlu hvært haust. oc fecc þa æigi korn. Kœmr a fund Ærlings oc sægir hanum. Olafir konongr sægir Ærlingr hævir bannat³ at sælia korn. Nu a ec valld a þæim mannum er veret hava anaudgir mer oc a konongr a þui ænga soc. Ræðr nu i hond hanum mikit korn. fær hann siðan oc kœmr við æy þa er þorer sel armaðr konongsens reð firir. oc la þar. Nu sia menn þores at skip hans varo laðen. lætr hann hæimta a mal til sin. oc spyrr hværr hanum sældi korn. Hann sægir at sa gerðe þat er hæimillt atte Ærlingr Skialgsson. þorer selr svarar. Miokc vill Ærlingr niðr briota konongsens vilia. Fær nu þorer til menn sina oc lætr upp taka⁴ allt kornet. Oc æstir þat toc hann segl er Asbiorn atte gort af halæyskum vaðom oc var þat mikil gersimi. oc fecc hanum æitt byrðings segl vant i staðenn. Skilduzc þæir nu við þat. Færr Asbiorn hæim norðr við snæypu. Hann var ængi iamnaðarmaðr oc sva hans faðer. lago menn miok a halse hanum. Hann fær norðan annat sinni um langafastu með .ii. skip eða þriu oc hafðe .ii.c. manna. kœmr við æyna læggr i læynivag nokcon skipunum. oc giængr upp æinn saman. fretter nu at Olafir konongr skal taka væizlu i æyna i paskaviku. Nu kœmr Asbiorn þann sama æftan til væizlunnar er konongrenn var komenn. ræðzc hann i svæit með stæikarum. Nu er menn koma i seto. þa fretta menn æstir hvesso er sære með þæim Asbirni. Hann sægir saguna quað mannenn væl við værða allt þar til er hann scipti seglonom. þa quað hann næsta gratraust i kværkunum. Oc i þui kœmr hann Asbiorn i stovona. snarazk þegar at hanum þore. en hann stoð rett firir konongenom. oc mællte er hann hib til hans. at gratrausten var nu or gengen kværkunum. Hio sva at hauðet fauk af oc blodet dræif a diskenn firir konongenn. Konongrenn bað taka oc drepa hann.

50. En þar var þa innan hirðar Skialgr sonr Ærlings Skialgssonar. stæig þegar fram ivir borðet oc gecc firir konongenn oc bað konongenn hialpa þessom manne. Konongrenn kveðr þenna mann svæ mikinn glæp hava gorvan at ækci mætte hann frið hava. braut fyst mitt boð oc nu drap hann þenna mann a sva hæilagre tið. oc þo at þat se litils vært at blodet stock a mik oc a matenn. þa man ek æigi grið geva. firir þui at þat er æigi rett at hæгна æigi slicca luti er kristninni er sva miok raskat. Skialgr byðr konongenom æindœme firir hann. en konongr nitti. Snyr nu Skialgr þangat sem þorarenn sitr Næfiolsson er þa var með konongenom. Hann var vitr maðr oc hafðe mikla virðing af kononge. oc bað⁵ hann at hann skilldi þui akoma at hann være æigi drepenn.

¹) r. f. norða ²) r. f. halogolande ³) r. f. banat ⁴) r. f. takaka ⁵) r. f. ba

firir drottensdagenn. Hann kvezc skulu fræista. Siðan giængr Skialgr ut. En þorarenn spyr nu konongenn hvat þa var gort við boandann. Konongrenn kvað þa minndu hann drepenn vera. Þorarenn svarar. Æigi manntu hærra vilia briota logen. at drepa mann um nætr. Konongr svarar. Hværr skylldir þic til at biðia þessom manne frið. Ængi sægir hann en þat vitum ver at þer munuð æigi logen briota. Nu dvælsk dauði mannzens. En þat var vænia konongsens¹ milli ottosongs oc messo² at sætta menn. var þa fram orðet. er loket messo oc dagurði. Nu spyr konongr æstir hvar bandinginn være³. sagðe at þa var fullvæl til fallet at drepa hann. Þorarenn svarar. Hærra kvað hann sið er nu at drepa mannnenn. Konongr svarar. Mikit kapp læggr þu a við þenna mann. Liðr nu sa dagr. oc kæmr fastudagrenn. Hælldr konongrenn vanda sinum. oc æstir tíðir biðr hann taka Asbiorn oc drepa. þa svarar þorarenn. þat mantu æigi gera hærra sægir hann. sva dyrlega sem þu hellzt hinn fyrra fastudagenn. at lata drepa nu mannnenn. oc gera nokcot ilit þui sem Gyðingar gerðo við drotten varn. Mantu hælldr vilia likazt þeim er þolde pinslena til hialpar oss. þo at Asbiorn have halldet illa paskahælgina. þa mantu þar igiægn vilia gera. oc er hanum þo æigi long stunden til geven at bæta. Konongr sægir. Mikla stund læggr þu a við hann. tak þu hann nu i þitt valld þar til er drottensdags hælgr er liðin. oc dylsc æigi i þui ef þu lætr hann i braut laupa at þa tynir þu þinu livi. Hann svarar. Ef ec ma hærra firir ofræfli. Nu giængr þorarenn þangat sem Asbiorn var. oc fær hanum bæðe mat oc dryck. oc let nu læysa hann. oc sat ihia hanum með sina menn. Konongrenn spyr æstir hui þorarenn kom æigi til borðz. þa var hanum sact.

51. Skialgr kom a laðar um nott. oc lystr a loftet þar er Ærlingr svaf i sva at við þat var buit at upp lypi hurðen. Ærlingr læypr upp oc tækr sværd sitt oc lykr upp hurðunni. oc spyr æstir hværr þa være. Hann sægir. Ærlingr spyr hui hann for sem ær maðr. Hann svarar. Ligg þu oc sæfr en Asbiorn frænde þinn er i fiatri eða mæiri von at hann se nu drepenn. Sægir hanum nu hvesso farct er. at Asbiorn hævir drepet þore sel. oc reket sinnar svivirðingar er hann hafðe aðr hanum væitt. oc veret⁴ skylldr til. Nu samna þeir liði þuattdagenn oc um alla nottena. fara siðan oc koma i æyna þa er Olafr konongr var at tíðum drottensdagenn um morgonenn. fylctu þegar liði sinu oc hafðu .xii.c. manna. oc gengo þa at bœnom er Olafr konongr var at tíðum sinum. Geck með sinu mærki hvar þeirra fæðganna. þa var leset guðspiall er þeir kvamo.

52. Sva er sact at Asbiorn sat ihia kirkiudurunum. þegar er

¹) r. f. konongens ²) r. f. nesso ³) mgl. i Cd. ⁴) r. f. verer

Skialgr sa hvar hann sat þá gecc hann at hanum oc tok i hærðar hanum oc dro hann ifra kirkiu oc i lið þeirra. braut af hanum fiatrana¹. Þat er sact at þá er gnyrenn var mestr at konongrenn læit æigi utar æftir kirkiunni. lyðir messonne til lycta. Ærlingr giængr at durunum oc Skialgr son hans aðrumægin. gera gæilar fra kirkiugarðenom. Konongr snýr ut er messonne var locet. snýr æftir gæilenne oc let sem ækki være til otta. Giængr þá at durunum. Ærlingr snýr i mote hanum oc kvæðr hann. Konongrenn svarar. Hvat er nu Ærlingr. villtu banna mer at ganga. Næi hærra sagðe hann. ek vill biðða yðr sæmd firir Asbiorn frænda varn. lægg a sva mikit fe sem þu villt. Konongr svarar. Mer synizt sem þu vilir nu raða. Ærlingr sægir. Ec vil at þer raðeð hærra annars kostar. en maðrenn² have lif. Konongr svarar. Ækci kugar þu mik Ærlingr sægir hann. Ærlingr kvazk þat vist æigi vilia. en sva munu vit æitthvært sinni finnaze at ek man æigi hava minna lið. Nu atto i lut vinir hvarstvæggia at þeir sætzeck. oc þar kæmr at konongr iattar þæiri sætt. með þui mote at hann gere slic fe æftir armann sinn. sva oc firir lagabrot oc þá svivirðing er hanum var gorr. oc þat með at Asbiorn skilldi vera hans armaðr oc taka við þæim buum er þorer hafðe aðr at varðvæita. Nu ef hann hælldr æigi sættena þá hæit ec hanum ængum friði. Nu iattar þesso Ærlingr oc Asbiorn oc skiliaze nu. Fær nu Asbiorn norðr hæim fyst. oc sægir þore frænda sinum hværr lyct er a varð. Hann sægir sva at ill var hin fyrra for hans en sia var haluu værri. er hann skilldi vera konongs þræll alla æve sina. Sva talar hann um firir hanum at hann fær nu ækci norðan. oc dvaldeze nu hæima. Konongrenn fretter nu þetta at hann hellt ækci þat sem mællt var. Sændir til menn at drepa hann. Af þuilikum lutum ma nokcot marka um viðrskipti þeirra Olafs konongs oc Ærlings. Marga luti aðra atto þeir saman i viðrskiptum.

53. A æinuhværiu sumbri er þat sact. at Ægill Hallzsunr af Siða for utan við þæim manne er Tove het. Hann var gauzkr oc gaugr at kyni. Tove var a ungum alldre i hærnaðe. oc tok tru a cøzkomannz alldre. hann var með Ægli um vætrenn. foro utan um sumaret. þá reð Olafr Harallzsonr firir Norege. þat sægia oc menn at .xxx. vætra være imilli falla þæira Olava. þeir kvamo um haf. þat er sact at kona hans fære með hanum þorlaug oc dotter þeirra þorgiærðr. Konongr byðr Tova til sin. oc baðom þæim Ægli. en konom þæira varo læigð hærþirgi. Konongr virði þá mikils oc þotte Ægill vera mærkilegr maðr. þat var æitt sinni at konongr þottezt finna oglæði a þæim oc spyr hanu hvat þæim er. Ægill sægir. Mer þotte þat mæiri some at kona

¹) r. f. fiatrana ²) r. f. maðre

min være her með oss oc dotter. en firir vanda saker þa kunnum ver þess varla at biðia. Konongr svarar kvaðzt þat vist vilia. Nu fara þær þangat. litr nu konongr til barnsens oc sægir at þat man æigi giævlaust vera. oc sva ræyndizc. Ero þar um vætrenn. Oc er varar spyr Tove hvart konongr vil læyva þeim kaupfrið. Konongr kvazc æigi mega læyva sumarlanct. sægir at hanum varo orð sænd fra Knuti Kononge. at þeir skilldu æiga nokcon friðarfund i Limafirði i Danmarku. Byzc Olafur konongr við .ix. skip oc kæmr til stæmnu. En Knutr var æigi komenn. Olafur konongr varð vis at Knutr var i svikum við hann. oc byggr við fiolmænni at sækia fundenn. Olafur sægir sinum mannum at hann vill æigi længr biða Knuz. Gera nu færð a land upp oc afla þar mikils lutskiptis. Þa mællte Olafur konongr við menn sina at þeir skilldu taka .xv. vætra menn gamla eða ælldri oc ræiða til skipa. Fa mikit fe oc marga hærtækna menn. Þeir reka Hottann en liðet flyr undan. Konongrenn biðr þa stoðva liðet. Konongrenn hværfr astr oc kvezk vita bragð þeira at þeir munu við taka ef þeir fa lið mæira. Snyr konongrenn til skipanna biðr menn sina buazc til brautfærðar. Liggia nu við bunir en sum tiolld varo a lande æstir. Hinir hærtæknu mennener varo i tialldunum. var þar væinan mikil oc op. Ræðer Ægill við Tova. Þesse ero harmuleg læte oc ill. oc vil ec bæint læysa folket. Tove biðr hann æigi þat gera. firir þui sægir hann at konongr gefr þer ræiði sina. Ægill kvezk ækci þui gaum geva. Sprætr nu upp oc læysir mennena oc lætr a braut laupa. Konongenom var sact at mennener varo a brotto. Konongr varð miok ræiðr¹ við. oc sægir at sa skal hans ræiði hava er þa læysti. Oc um morgonenn er þeir varo bunir at sigla kæmr maðr af lande ovan oc kallar a skipet. sægir sic æiga nauðzyn at hitta konongenn. þeir gavo ængan² gaum at. oc er skipet æit fær æstir hambre nokcorom fram þa kastar hann glovom sinum a skipet ut oc rykr þar or dust mikit. Siðan kæmr sutt a skipet. oc tækr sva fast at menn fengo æigi borct oc æpto. leto oc marger menn lif sitt.

54. Sva er sact at Ægill tækr nu sott sva harða at æigi er æinn mæir farenn. en sva bar hann pruðlega at ængi maðr hæyrði hann ymia. biðr nu at Tove skal sægia konongenom at hann vill hitta hann. Tove gerer sva. en konongr svarar ængu. Tove biðr nauðzynlega oc sægir hans vanmatt mikinn. Konongrenn var sva ræiðr at hann villdi æigi finna hann. Sægir Tove svabuit Ægli. at konongr vill æigi finna hann. Ægill biðr hann fara annat sinni at hitta konongenn. Hann gerer sva. talar hann um malet at miok sva er hann komenn at

1) r. f. ræið 2) r. f. ænga.

dauða. Oc vill hann nu iðrazc afgiærða sinna við yðr oc læggia allt a guðs valld oc a yðat. ger nu sva væl at miscunna hann. sva harmulega sem hann er nu staddr. Konongr læit ræiðulega til hans oc bað hann skiott a braut ganga. Sægir Tove Ægli svabuit. Hanum þikcir nu sialuum mikils um vært. fængit ræiði konongsens oc sialfr orðenn firir sva miklu afælli. oc sægir at æigi man hann fa sina bœn. Gake þu enn oc hitt Finn oc bið hann ganga firir konongenn oc biðið mer æirðar. Finnr giængr með hanum. Hærra sagðe Finnr ger firir þinnar tignar saker at hialpeð mannenom. er nu er næsta at dauða komenn. Konongrenn svarar. þat hugðum ver at ængi skilldi æinn dirva sic til þess at briota vart boð. En firir þin orð þa man ek ganga til hans. Oc þess villða ec¹ guð biðia at hann lifði til þess er ec mætta ræfsa hanum. Ia hærra sagðe Finnr þat er a yðru valld. Nu giængr konongrenn til oc ser mannenn mattfarenn. Ægill fagnar kononge. Hann svarar ækci kvæðiu hans. Ægill biðr konong taka a brioste ser ivir hiartano. oc sægir at hann vætter ser af þui miskunnar þo at æigi se firir hans værdlæika. Konongrenn brægðr duki nokcorom um Ægil. læggr siðan hond sina a briostet nær hiartano oc sægir Ægil æret sva raustan i suttenne. En við atake hans þa linar sott Ægils. Nu giængr konongr abraut. En Ægli batnar oc þui næst er hann hæill. þat sægia menn at Knutr konongr hafðe kæpyt at linzkum manne at gera kononge sutt oc liði hans ef dvældizc hans færð. Olafr konongr kæmr hæim i land or þesse færð. þær Ægill oc Tove biðia nu af ser ræiði konongs. oc at bæta hanum fe firir. Konongr kvezc æigi vilia fe. sægir æina laustn þeirra. Hvær er su hærra sagðu þær. Hann sægir. All-drigin kóme þit i vara vingan nema af ykrum bragðum oc kœnlæk at þit komeð Valgarðe a varn fund. þa skulu þit vera lausir. Tove svarar. firir hvætvitna fram villdim vit alldrigin þina ræiði hava. oc þat ottomk ec at þui komem vit æigi a læið nema þat se yður hamingia. Oc firir þa soc em ec æigi með fæðr minum at hann vill her allan sinn mátt imote læggia at firirkveða kristnina. Konongrenn sægir þa þetta gera skulu.

55. Nv fara þær a fund iarlsens. kvæðia þær hann. en hann fagnar syni sinum. byðr hanum þar veglega með ser vera at styra landeno. Tove sægir þat æigi svabuit mega vera. firir þui at her ligger við vart lif. þo at þu taker nu við bliðu með oss. Sægir siðan hvat konongr hævir alact við hann at koma hanum a hans fund. ælligar hævir hann ænga hans vingan. sægir hann mikinn agiætessmann oc olican aðrum mannum. oc hvesso mikit er skil þann siðenn er hann

¹) mgl i Cd.

hævir eða konongr. biðr hann nu gera sinn vilia oc hans mandom. Iarlenn sprætr upp oc svor af ræiði mikilli. það alldriginn sliç undr ne æindimi¹ mællt hava veret við sic fyrr. at hann skilldi lata sið sinn eða at skilldi koma a fund konongs þess er hanum var allra manna oskapfældaztr. Sægir at Tove hævir þeirra frænzæmi alla i sundr sact. biðr hann læiða i myrkvastovo. Sva var hann ræiðr. Annan dag ganga menn til iarlens oc biðia hann vægia syni sinum. oc taka upp nokcot gott rað oc sçemelect. Iarlenn svarar. Huar er sa hinn mikli maðr er hanum fylgir. læiðið hann til mals við mik. Nu var sva gort. Ægill giængr nu firir iarlenn. Hann spyrr hværr hann være. Hann sægir. En hvat kantu at sægia mer fra konongenom. eða hvesso barsk at þa er þer fengoð hans ræiði. Ægill sægir. oc talar sva sniallt ærænde oc sva með mikilli kurtæisi oc krapte er fylgði male hans. at aller undraðu snilld hans. Ægill sægir oc hvc mikill agiætismaðr er Tove var. biðr hann gera hanum sçemd oc virðing. Hann kallar þangat Tova Valgarðarsun. þa svarar iarlenn. Sva lizk mer at yðr synizt. at konongr yðar have mitt rað i hændi ef ec kæm a hans fund. Oc firir þa sçc at þer haveð sva mikla ast a hanum. oc vilid hans vilia gera. oc haveð hanum æiða svaret oc lif yðat við lact. en ek vænter at konongr yðar næyði mik til ænskis þoat ec kome a hans fund. sva man kraptr guðanna skyla oss. en firir snilldar saker þessa mannz. oc at æigi byriar at lata gera Tova tion. þa man ek fara með ykr at sinni. oc með ængu ofræfli ef þit eroð þa lausir er konongr ser mik. En æigi ætlomk ec at taka truna. firir þui skulu fyr vera brænd morg þorp oc kastalar i minu riki oc margr drængr goðr drepenn. þær raðazc nu til færðar. oc koma nu a fund konongs. kveðazc nu lausir við socena. Hann sægir oc at sva skal vera. Biðr nu Valgarð taka truna. Hann sægir æigi þat munu værða. oc ækci þess læita. Konongr sægir at sva man synazk sem hann have valld at næyða hann til. en æigi sægizt hann þat munu gera. sægir þat mest tyia at æigi have guð nauðga þionastu. lætr Valgarð abraut fara. Oc er hann kæmr i skoga nokcora þa tækr hann sott mikla. Sændir menn a konongs fund oc sægir at hann vill hitta hann. Konongrenn fær nu a fund hans. oc er þær hittazt. þa bæiðizk hann nu at taka truna. lætr þar skirazc oc biðr nu at hann skal æigi brott fara. kveðr ser sva hug um sægia at hann man æigi længi liva. biðr þar ræisa kirkiu i þæim stað. oc þar læggia til fe. Nu andazk hann oc er sva gort sem hann mællte. Tove tok riki æstir faður sinn. oc var mikill agætengr. Ægill var nu vinr konongsens oc for til ættiardar sinnar.

¹) r. f. æidimi

56. Þat er sact at æinn ríkr maðr i Danmarku het Sigurðr sunr Aka Vangssunar. Eit sumar for hann or lande til Vinlanz at afla dyrlegra luta. Oc er hann var þar staddr kœmr til hans æinn maðr Ion at namne. byzk at fara með fe hans oc kaupa hanum gersimar. Þesconar menn ero kallaðer brakunar er þa þionastu hava at¹ kaupa oc vera firir tulca. Hann færri við feno. vær sumt i gripi. oc varð væl varet. Hann² gefr hanum silfr firir oc byðr hanum með ser. en hann vill þat æigi. Nu skiliaz þær. Hann a frillu oc hittir hana. en faðer hænnar bio i dal nokcorom. Oc um kvældet er þau varo i rækciu komen. varð gnyr mikill. þui næst kom ogorleg rodd. Boandenn giængr ut oc ser oþækilega kono. Hon biðr hann giældra skulld annat hvart sialvan sic eða gestenn. Hann hæyrir loan oc læypr ut um dyrnar oc til sioarens. Hon læypr æstir hanum. kœmr hann at tialldeno oc biðr ser hialpar. Sigurðr læypr i mote i tialldyrnar. en Ion inn i tialldet. Sigurðr hævir sværð brugðit. Trollkonan kœmr at tialldeno oc biðr hann i braut ganga. hann vill vist æigi þat. Hon læggr til hans skalm nokcorre. oc læggr i skiolldenn oc i giægnum hann. Siðan væikst hon undan oc stæypizt. Sigurðr slœmer til hænnar sværðinu oc hæggr af hænne hondena. Hon læypr undan œpande. æstir þat snyr hon afr oc sægir hann haua mikiun sigr unnit. En þat mæle ek um sægir hon at þu meger alldriginn bloð sia siðan. Sigurðr fær hæim afr ok kœmr i rikit oc var oft við kononge. Alfiua sagðe kononge at Sigurðr hafðe sigr mikinn unnit. En þat for læynilega. oc æigi vissu menn þat hui hon var þar vor við. Sagðe at a skorte nokcot ef hann skilldi æigi mega bloðet sia. Sægir hann þat at æigi man satt vera. Hon kvezk skulu þat ræyna. oc vækr ser bloð. oc ber firir hann. En af vitrlæik Sigurðar þa læitaðe hann þess raðs. at hann varð æigi bærr at. oc var nu siðan tvimæle a um þat mal. Nu grunar konongenn oc læggr a hann ovirðing. Oc æitt hvært sinni fær konongrenn or lande brott i hærfor. oc skilldi Sigurðr fara með hanum. oc þorarenn fostre Sigurðar gerer ser rað at hans vilia. at þorarenn skal gera sic vindrukinn oc laupa æstir liðinu oc læggia spiote til Sigurðar. oc er hann nu ofær. Konongr værðr miok ræiðr oc vill lata drepa þoraren³. Sigurðr biðr hanum friðar oc er nu sva gort. Alfiua tiar þetta firir kononge. sægir at æigi man svikalaust þetta bragðet vera. Konongrenn rekr hann nu ifra ser. oc biðr hann ækci vera þar i lande. Æstir þetta færri Sigurðr a fund Olafs konongs oc kom i fystu viku fastu. Ea paskadag geck hann til tals við konongenn oc hæilsar hanum. oc fretter hværr hann var. Hann sægir. Konongr svarar. Æinn vissa ec

1) r. f. er 2) r. f. Ha 3) r. f. þorarann

Sigurð oc vænta ec æigi nu hans her. En hann sægir allan atburð þangatkvamo sinnar oc firir hværiu mæini er hann er orðenn. oc um skilnað þeirra Knuz konongs. Konongrenn harmar miok hans mæin at iamvirðulegr maðr scal þetta mæin bera. oc sægir ser þat undarlect þikcia. at Knutr konongr villdi hann ovirða firir þetta. Konongrenn ræist krossmark i hændi ser. oc mællte sva. Lit hengat Sigurðr sægir hann. Sigurðr gerer sva. oc nu fecc Sigurðr sett bloðet. oc alldriginn sidan varð hanum at þui mæin. oc var hann oft sidan i mannhættu vigi. Er hann nu við kononge i mikilli scæmd oc goðo ivirlæte. Þetta spyrr Knutr konongr. sændir menn æstir hanum oc byðr til sin. Hann kvezk æigi munu skiliaz oc við Olaf konong. sva mikit gott sem hann a hanum at launa. oc þikciz hann nu finna hvarom mæiri scæmd er at þiona.

57. Þat sægia oc menn at Þorgrimr Kolbrunaskalld var staddr i Danmarku. Knutr konongr spyrr til hans. oc gerer menn æstir hanum. Er hanum sact fra hanum at hann se mikit afbragð annara manna um ræysti sina oc kappgirnri oc sva um skalldskap. Nu kæmr hann a konongs fund. kvæðr¹ hann væl. Hann fagnar hanum imote oc byðr hanum til sin. Firir þui at þat fær orð ifra at þu ert væl fallenn i konongs hirð. Hann svarar. Hærra sægir hann til þess em ek æigi fær. at sætiaz i rum hauuðskallda þeirra sem her hava veret. firir þui at ec em ækci ræyndr at þui at yrkia um þuilika hofðingia. Þetta villdim ver at þer kæsed. Hann svarar. Hærra sægir hann² varla er oss þat fallt³. ver erom hælldr til þess vanstilltir. oc kann vera at ver faem æigi væl til gort. En firir kunnið⁴ mik æigi hærra at ek mæle. þat er mællt at varla fa þeir allt með fullu er við yðr skulu vera. Konongrenn svaraðe. Þorarenn loftunga var með oss. oc Stæinn Skaptasunr. þormoðr mællte. Ækci var til þess liclect um rið at þoraren mindi heðan brott. enda man mer oc at þui ræynast firir þui at ek em æigi iamgot skalld. Miok megom ver æstir læita við þic um stund. þa mantu þat brat finna at ver vilium yðra þionastu hava. Þakce yðr guð firir þat hærra sægir þormoðr. en þo þursum ver forsio firir oss at hava. oc vitum ver at mest scæmd være oss at þiona yðr². Konongr svarar. Hælldr en þu farer i brott þa vil ek geva þer slican mala sem þorarenn tok. þat var mork gullz. Hann svarar. Hærra sægir hann ef ver takum þenna kost. þa þuruum ver yðra tilstilling oc forsio. Þetta er nu raðet. oc er nu þormoðr allvæl latenn með hirðenne. Nu skæmtir hann konongenom. oc er þat almæle a at hann gerer þat manna bæzt ok kveðr oft visur. Kononge þoknast þat væl oc værðr ækci mæira

1) r. f. kvæð 2) mgl. i Cd. 3) r. f. falle 4) r. f. kunið

um en hann hugði. Liðr nu sumaret. Oc um vætrenn kæmr sa maðr til hirðarennar er Harekr het vikingr oc illgiærðarmaðr viñr konongsens. oc færer hanum hærfang mikit. Konongr virðir hann mikils. fretter konongr um færð hans. Hann kvezk latet hava stambua sinn. oc biðr konong fa ser annan. kvað æigi mindu vera auðfænginn slicr. hann var goðr tiltaks um orð ef svara þurfti. hvart sem hælldr þyrfti at skattyrðazt eða læita loslegra orða. Konongr ihugar. oc byðr Hareke nu til sin. oc biðr hann hætta nokcora rið hærnæðe. Hann kvez enn skulu hæria. er þo um rið hæima við kononge. Konongr er væl við þormoð oc gerer þa at matunautum. Harekr vækr¹ til við konong oft [um stambuann¹. Skæmtir þormoðr væl oc værðr firir auund. Þar kæmr at Harekr vill þormoð til kiosa. Er þess nokcot við hann læitat sægir konongrenn. Nu biðr konongr þormoð at raðazk til með Hareke. En hann kvez æigi vilia. sægir ser okunnigan þann mann. Konongr biðr hann, sægir hann sina vinatto skalu hava imote. ef hann gerer þetta sumarlant. Hærra sægir hann. með yðr villda ek hælldr vera. en þo með þui at þer bæiðizk þessa þa vilium ver æigi synia yðr með þui mote at ek vil raða hvar i hamner skal læggia eða i braut hallda. Konongr kvað¹ sva vera skulu.

58. Nu er at þui komet at þormoðe þikci sæint fram koma giavernar af kononge. Oc kveðr visu þessa.

Loftungu gaftu længi
latr þat er Fafner² atte
þu lezt mer enn mære
mærkr franaluns vaner.

værðr emk varga myrðir
viðlændr fra þer siðan
eða hælldr um sio sialldan
slics rettar skal ek vætta.

Konongr dregr ringenn af hændi ser þann er va halva mork. Haf mikla þock firir hærra sagðe þormoðr. firir kunnið mik æigi hærra firir framgirni. þat ræðo þer at ek skillda¹ mork gullz þiggia. þat er satt skalld sagðe konongrenn. Hann gefr hanum nu annan ring. þa quað hann visu.

Flestr of ser hve fasta
fagrþunar³ hævi ek tuna
baðar hændr or brændom
barz þioðkonongs garðe.

Ælld a ec iafri at giallda
ungr þæim er brægðr⁴ hungri
diups þer ec gull a græipum
graðogs ara⁵ baðom.

Nu ræzk hann til skips oc skiliazk þæir nu Knutr konongr. Fara nu um sumaret. þormoðr er goðr tiltaks. Hareke licar hann allvæl. Eitt sinni læggia þæir til hamnar silla um kvælldet hia æy nokcore. oc koma fram skip nokcor. Kallar maðr af skipinu þui er fyst for oc agiætlegazt var. þat var dreke. Or konongs homnenne. Harekr biðr þa

1) *negl. i Cd.* 2) *r. f. faðmer* 3) *r. f. fagrþuna* 4) *r. f. brægð* 5) *r. f. ar*

brægða tialldunum. Þormoðr minnir þa a þat at hann skilldi raða. þeir biðia hann æigi þat gera. Drekenr brunar fram vano braðare. Stambuinn brægðr sværði oc hæggr til þormoz. Hann hæggr imote ocvegr mannenn. læypr siðan a skipet oc hævik firir ser skioldenn oc sva astr til lyptingar. Nu værðr kall a skipinu. oc frettezk hvat titt er. Maðrenn er tækin. en vikingarner læggia nu i braut. oc hirða æki um þormoð. Nu er konongenom sact. hann biðr drepa mannenn. Finn Arnasun giængr at mannenom oc spyr hui hann var sva diarfr [at hann¹ villdi laupa a konongs skip. Hann kvazk þa litit hirða um lifet ef hann kvæme a vallð konongsens. þeir ræða þetta baðer firir konongenom Sigurðr biscup. oc sægia hvatlega hann hava faret. biðia þeir konong hava nokcor orð við hann. Konongrenn spurði hui hann þorðe koma a hans vallð. Þormoðr svarar.

Hava þottomk ek hættenn
hap sækiande ef tæker
ræins við hallde minu
hvært land þeget branda.

Rikr vil ec með þer ræker
ranndar linz oc Finni
rond berom ut a andra
æybaugs² liva oc dæyia.

la sagðe konongrenn auðsett er þat. at æigi hirtir þu um lif ef þu kœmr þui fram. Oc tok nu við hanum siðan.

59. Olafur konongr let æfla miok kaupstaðenn i þronðæimi. Sva bar at æitt sinni at þar var komenn mikill fioldi manna til kaupstaðarens. Oc varo nokcorer menn gægnir upp i Gaulardal. þat var pasca-morgon. En sva bar til at maðr gecc með þæim hærdimikill oc i kapo oc i huitum hosom. Spurði æinn þæirra at. hværr ertu felage sægir sa. Maðrenn þagðe við. Ek sva hæill sagðe hinn at ec skal maka hanum haðong. Læypr æstir hanum oc lætr æria³ skoenn um læggenn utan. En þar var blautlændi oc læirutt. ser a miok læirdæpillenn. Siðan skilduzk þæir. Annan dag paska koma nu konongsmenn i hærbirgi þessa manna. sægia at konongrenn vill hitta þa. þæir undra þat miok oc vita æigi hvat hann man vilia þæim. Oc fara þæir nu a konongs fund oc hæilsa hanum. Hann fagnar þæim. oc sægir. Hvat er nu um felag þat er konongrenn a með yðr. þæir drapo niðr hosði oc kvaðozk æki hans felag hava. Iaur sagðe hann þer sagðuzk vist vera hans felagar. þæir urðu oglæder miok. Konongr svarar. Æigi þurvu þer oglæðiazk. en þat rað gef ek yðr at makeð þæim æinum haðong er þer vitið hvat manna ero.

60. Nu er fra þui at sægia er Ottar skalld for utan af Islande ungr maðr. oc var við Olave svænska kononge oc orte um hann oc secc mikla sæmd imote. Hann for siðan til Knuz rikia oc var þar um

1) r. f. a 2) r. f. ebaugs 3) r. f. æiria

vætr. Knutr konongr gekc fra æptansonge kæmr i hollena oc mællte. Mann sa ek þann er æigi man vera hérlænnzkr. þenna mann bygg ek skalld vera. oc æigi hirði ek hældr annan mann hava til æinvigis við mer. oc æigi trui ek hanum æinum vera ihia kono minni. Nu kæmr hann i hollena firir konongenn oc mællte.

Sva skal kvæðia
konong Dana
Ira oc Ængla
oc æybua:

at hans fare
með¹ himinkraptum
landum allum
lof viðare.

Hærra sagðe hann kvæðe hauum ver ort um yðr. oc villda ek at þer lyðdið. Sva skal vera skalld sægir konongr. gott man queðe þitt. Nu var blaset til moz um morgonenn oc kom til fiolmenni mikit. Stænndr Ottar upp a motfialunum oc queðr oc fær goðan rom. Konongrenn lovar queðet. oc tok af hofði ser hott æinn girðzkan buinn gulli oc gullknappar a. biðr fehirði sinn roka af silfri oc fa skalldeno. Hann sæilize imote ivir hærðar manne nokcorom. en þronct var oc slagnar silfrokrenn af hættinum oc a motfialernar². Hann villdi upp lesa. konongr mællte at hann skilldi lata vera. þat er fatækra manna fe en æigi þitt. firir þui at þic man æigi fe skorta. Ottar var um rið við kononge.

61. Nu bar sva til at Ottar fysti at fara til Noregs oc sva fór hann. Oc er Sighvatr skalld varð var við. þa hittir hann Ottar oc biðr hann fara læynilega með ser. oc sægir at Olafr konongr hævir ræiði a hanum firir mansongsdrapo þa er hann hafðe ort um Astríði. Oc nu vill ec at þu kueðer. Oc hann queðr. Sighvatr mællte. Of miok er ort. oc gef ec þer þat rað at snum sumum ærændom oc fællum or sum. Nu læynir hann hanum i bœnom. Sighvatr spyr konongenn hværndom er hann mindi dœma Ottare ef hann kæme a hans fund. Konongrenn kvað hann ængan frið skilldu hava. Sighvatr svarar. Ger æigi þat hærra sægir hann. firir þui at Ottar er goðr drængr. oc ma yðr mikil sæmd at hanum værða. oc hægrið hærra quædet. kann vera at aukat see nokcot. Nu giængr Ottar oc queðr konongenn. Hann svarar ængu oc er ræiðr miokc. Ottar hæfr upp quædet oc þegar er locet var. þa kveðr hann lofdrapona um konongenn.

Lyð manngafugr minni.

Hæfr sva þegar upp at aller ero at quadder hirðmennener. Ottar fær goðan rom oc kæmsk hann nu i frið við konongenn.

62. Æitt sinni er konongr sat i loptom nokcorom stodo sværd morg firir hanum. oc horfðo hiallternar upp. þa mællte Ottar.

¹) r. f. me ²) r. f. motfialernar

Sværð standa her sunda
sars læyuum ver arar
hærrstillis þarf ec hylli
holl rað buin gulli.

við tæka ek vika
vil ec enn með þer kennir
ællz ef þu ætthvært villdir
allvalldr geva skalle.

Konongr gaf hanum sværðet. Konongrenn virði Ottar skalld mikils. En Sighvatr var hirðmaðr konongsens oc Ottar oc þorarenn oc þorfiðr muðr islænzkr maðr oc norðlænzkr. Olafr konongr hellt dottor Sighvaz undir skirn. Þa kvað Sighvatr visu þessa.

Drottenn hialp þu þæim er dottor
dyrr er þinn vili minni
hæim or hæiðrnum dome
hof oc namn gaf Tovo.

hellte und vatn hinn vitri
varð ec þæim fæginn harðla
morne minu barne
móðraker Harallz broðer.

Þat sægia sumir menn at Olafr konongr have ort um Ingibiargu Finnz-dottor visu þessa.

Nær er sem upp or æisu
innar lit ec til quænna
snót hværr sva miok late
sæg þu mer loga brægðe.

mik hævir male svikit
mest a skammu fræste
gecc ek um golf at drekka
gramr oc bratter hamrar.

Sva er fra sact um dagenn at Ottar sægir kononge fra boannda þæim er hann var með ut a landeno er Karle het. Hann var litill boande. sægir kononge fra viðrskiptum þæirra. at hann tok kono hans oc for i æinn hælli oc sat þar. oc kveðr hann visu er hann sa ivir bygðena.

Heðan se ec ræyk þann ær riuka
rann um fiskimannum
stor ero skallz um skæror
skællibrogð or hælli.

nu fryrat mer nyrrar¹
nenningar² dag þenna
liti ec þer firir huitan
hornstraums dagurð nauma.

Konongr svarar lægiande oc mællte til skallz sins.

Sægið þer þat Karla
er þer komeð þangat
nytum þegne
firir norðan haf.

at flæira skal
i farum vinna
en hyllða hval
hvassum knivi.

Þa er þæir Sighvatr oc Ottar varo við Olave kononge. þa varo þæir æigi iammikils virðir³ sem fyrr. þat var æinn dag at konongr sændi þæim nætr af börðe sinu. þa quað Sighvatr visu þessa.

Sændi mer enn mære
man þængill sa drængi
sið mun ec hældr at röðre
nætr þioðkonongr vitrazc.

oft en okr bað skipta
Ottar i tvau drottenn
ændazc mal sem minndi
manniarrf faðurarve.

Mællte konongrenn at þæir skilldu sva skipta sem faðurarve sinum. þa queðr Ottar visu.

¹) r. f. nyiar ²) r. f. menningar ³) r. f. virð

Nætr sændi mer handan
randaðr alun branda
aðr væntezc mer mæiri
min þing konongr hingat.

mior er markar stiore
mæir er þar til fleira
uidrattu¹ oss i aðra
Islanz mikils visi.

Fra þui er oc sact at Olafr kónongr sat i hasæte sinu æinnhværn dag. oc þormoðr² sat a stole firir hanum. Þa mællte konongrenn at hann skilldi yrkia um þat er skrivat var a tialldeno iamgiængt hanum. Skalldet læit til. en þar var a markat hvar er Sigurðr va ormenn. Oc quað þa visu þessa.

Gæisli stændr til grindar³
gunnar⁴ iarðar munna
ovan fællr bloð a baða
hænsæiða⁵ konongr ræiðizt⁶.

ristizt hiorr i brioste
ringi grœnna lyngua
en folkþorenn fylcir
fær við stæik at læika.

63. Sva er oc sact at Stæinn Skoptasun var við Olave kononge oc hafðe metorð um rið. oc firir sina ogiævo skildizk hann ifra hanuma siðan er hann hafðe veget mann hans æinn. þa liop hann til þorbergs Arnasunar. Gerðozc þeir þa enn imote konongenom. oc sælldu þa sialf-dæme kononge firir mánnenn. oc tok konongr hann til sin siðan. þa liop hann enn a braut þaðan oc til Knuz konongs. Oc var hann sva mikill ofmetnaðarmaðr at hann villdi skva hest sinn gullskom sem konongrenn sialfr. Hann let ser oc sværð bua oc hiolltena af gulli. en meðalkaflenn obuinn. oc syndi siðan i skytningi. oc varð tíðrœtt um sværðet. Var spurt hvi hann let æigi bua meðalkaflann. Æigi vanzk fe til sagðe hann. Konongrenn laut at fehirði sinum⁷ oc bað hann taka hanum æitt gullstaup oc gefr hanum halva mork af. Hann læit til oc mællte. Hui er sia half mork bætri en hin er æstir er. Konongrenn mællte. Of menn ero oss slict. Fær kónongr hanum mork gullz oc mællte. þetta man skilia okcat felag. Oc var þar skamma rið siðan.

64. Ða er Olafr svænске var ifra fallenn þa tok Anundr Sviðþioð oc allt hans riki æstir faður sin. Oc helldo þeir Olafr konongr oc Anundr fast oc væl sinni vingan oc magsæmd meðan er varo uppi baðer. Nu var mart sact fra Olave kononge þat er hann hafðezk at i margu lage er stormærkium sætte. meðan er hann var firir lande. oc ma ækci um þat rœða æstir þui sem þat var. þa er Olafr konongr hafðe .xi. vætr veret ivir lande þa gerðezk ofokce mikill við Olaf konong af Knuti kononge. oc girntizk sa a annars sæmd er Olafr konongr hafðe aðr mesta væitta er Knutr var. Olafr konongr oc Anundr sændu menn sin i milli oc gerðo rað. I þann tima styrði Olafr iarl

1) r. f. niðrattu 2) r. f. þormor 3) r. f. grindar 4) r. f. grunna 5)
r. f. hænsæiðr 6) r. f. ræiðan 7) r. f. sinu

Danavældi. Olafur iarl Sprakalægsson er atte Astriði dottor Svæins tiuguskjægs. Æit sumar byðr Olafur konongr læiðangr ut af Norege fær með miklu liði suðr með lande til Danmarkar. tækr nu oc hæriar um Skane oc Siolannd oc Halland. Anundr Syiakonongr fær með annan flota¹ Syia oc Gauta austan i mot. hæria nu allt land oc læggia undir sic. þat spyr Knutr konongr væstr til Ænglanz at hæriat var i Danmark. fær nu væstan með liði miklu. Sva sem sægir Sighuatr skald i ærvisdrapo þeirri er hann orte um Knut.

Knutr var und himnum
hær austan fær²
friðr fylcis niðr³
franæygr⁴ Dana.

skreið væstan viðr
var glæstr⁵ er barr
ut anskota
Aðalraðs þaðan.

Oc enn quað hann.

Ok þaro i byr
bla segl við ra
dyr var dogflings for
drekar landreka⁶.

oc þar kómo
kilir væstan til
um læið liðu
Limafarðar brim⁷.

I Þesse samu drapo orte Sighvatr um norðanfærð Olafs konongs.

Knutr var und himnum
hygg ek ætt at frett
Haralldar i hær
hug væl⁸ duga.

let lysr gatu
lið suðr or Nið
Olafur iafur
arsæll fara.

Oc enn kvað hann.

þorðo norðan
namsk þat við gram
til sletz svaler
Silunz kilir.
en a annan veg
Anundr Danum
a hændr hægja⁹
hærr svænskan fær.
Let um land loket
liðs gramr saman
marbiðium með
morg næfbiorgum.

þar er graðr firir gnoð
gra¹⁰ hialmum la
þorn hæims þrimu
þundr of fundr¹¹.

Mattot drottar
Danmork spana¹²
aðr svic sviku
snarer hærfarar¹³.
hafðe scarppla
Skanæy Dana
loðr hæriaða
hafsuðfræmstr iafur.

65. Nu foro þeir konongarner Olafur oc Anundr austr i giægnum Æyrarsund. hæriaða um Skane oc et æystra um Sioland. oc var sem aðr matte hægja i kvæðeno at Knutr konongr kœmr væstan til Limafarðar. dregr saman orgrynni liðs. oc fara nu æftir þeim austr. þat sægia sumar menn at Knutr konongr sændi menn til Anundar við

¹) r. f. flotta ²) r. f. fra ³) r. f. frið fylcis lið ⁴) r. f. franæyct
⁵) r. f. skriðu væstar ver. var hværr ⁶) r. f. landrekar ⁷) r. f. til
⁸) r. f. læiks ⁹) r. f. hætta ¹⁰) r. f. þar er garðr firir gnoð. grane
¹¹) r. f. þyrn drof ryndri ¹²) r. f. svana ¹³) r. f. hærfara

þeim orðom. at Knutr konongr villdi firirgeva hanum þetta mikla mal. ef Anundr vill nu við skiliazc. hæitr hanum vinatto oc fegiavum. Ber nu sændimaðrenn fram gersimarnar¹. þat varo kærtistikur gorvar af gulli. Konongrenn læit til oc mællte. Fogr læiku ero þetta. en æigi vinn ec þat til at skiliazk við Olaf. þa bar hann fram borðkærr gort af gulli oc sætt með stæinum. Konongr mællte. þetta ero agiætleger lutir. en æigi sæl ek Olaf konong við borðkærinu. þa bar hann fram gullringa .ij. Konongrenn mællte. Hygginn er Knutr konongr. oc væit hann at ec em fegiærn oc kann litla kurtæisi. En þa var ek ungr svæinn er ec sa Olaf konong. oc varð mer sva væl við hann. at æigi villda ek við hann skiliazk.

66. Nu finnast þeir konongarnir a Skane austanværðo þar sem hæitir aen² hælga. Var þar orrasta horð oc manntion mikil af hvarotvægia liði. villdi hvarge flyia sem Sighuatr skalld sægir.

Letat af iafur
ætt manna fannz
Iotland er laut³
ilændr at⁴ þui.

villdi folldar
fæst⁵ ran Dana
lifskioldr haua
hauuðfræmstr iafur.

Þessar orrostu mintizt Ottar er hann orte um⁶ Knut konong.

Syium næyktir⁷ þu sokna⁸
siklingr aur enn mikla
ylgr þar er aen⁹ hælga
ulfs bæitu fec hæitir¹⁰

hellztu þar er ramn¹¹ ne svalltat
hvatraðr¹² ertu laðe
ognar stafr firir iafum
ygr¹³ tvæimr við kyn bæima.

Þorðr Hareksson orte ærvidrapo um Olaf konong. gat hann oc þessarar orrostu.

Skaut nær skapt amote
Skanonga gramr hanum

Svæins varat¹⁴ sunr at ræyna
slævr¹⁵ þaut ulfr i ræve.

Æstir orrustuna hæimtizk saman Syia hærrenn oc Noreks konongs hærr austr firir Gautland firir ofliði Dana¹⁶ konongs. Dana konongr væik astr oc lagðe i Æyrasund flota sinum. ætlar nu at hitta Norexs konong er hann fære hæim um haustet oc hafðe þar oflyanda hærr. Olaf konongr sa at þetta var ofæra mikil at fara með sva litit lið i sva mikinn hærr. þo at hann være frækenn oc lið hans. þa mintizk hann a þat. hvesso Olaf konongr Trygguasunr hafðe faret. þa er hann træystizk sva storom skipum oc liði fræcno oc lagðe fram skipunum i hærr mikinn. Nu tækr Olaf konongr vitrlegra rað. gecc af skipum sinum þar sem hæitir Barðvik. for sva et æfra um Gautland oc um Smalond oc sva i Vikena.

1) r. f. gersimarnar 2) r. f. æyen 3) r. f. lauc 4) r. f. af 5) r. f. fast 6) mgl. i Cd. 7) r. f. næygðir 8) r. f. sökna 9) r. f. æyren 10) r. f. næitir 11) r. f. fran 12) r. f. hvatr 13) r. f. yggir 14) r. f. var 15) r. f. slæks 16) r. f. Syia

67. Æinn gamall höfðingi vitr maðr er het Harekr or þiotto son Æyvindar skalndaspilliss hann sægir Olave kononge at hann kvezk ægi mæga sva langa læið ganga¹. læzk hælldr vilia fara hæim við scipi sinu til Noreks. Hann orte visu þessa.

Raðet hævi ec at riða	þo at læggfiaturs ² liggi
rinlæygs ³ heðan minum	lundr i Æyrarsundi
laðs dynamare læiðar	kann þioð kæski minni
langum hælldr en ganga.	Knutr hærskipum uti.

Miokc var Harekr⁴ þa raunar við ihuga sinum með Knuti. þo at hann vøre þa i liði með Olave kononge. Harekr lægr nu ut skipi sinu. Roa nu austan firir Skane æinskipa. Sigla um nottena við nylysi. oc i dagan sækia þær væstr at Æyrarsundi. þa let Harekr ovan taka allan skipbunaðenn oc læggr viðuna. tækr tiolld gra oc lætr bræiða ivir bulcann stamna milli. oc lætr roa i nokcorom rumum bæðe astr oc framme. en allt autt um miðskipa. Hæimtazt sva norðr i sundet firir vindi oc straumi. þar la flote Knuz konongs a bæðe borð. la sumt við Skanæyna en sumt við Sioland. þa mællto varðmenn. er skipet for i sundet. þa mællte annar. þat er fornt skip nokcot. se hvesso gratt er oc skinit⁵. þat man vera silldafæria nokcor. Nu er skipet sett oc faer menn a. Nu fara þær Harekr sva i giægnum flotann. oc tækr nu sol upp koma. Vikr nu Harekr undir landet. oc ræisa upp viðuna oc færa upp gullspono oc veðrvita. Vinda nu a seglet. þat var hvitt sem snior af halæyskum vaðom oc stavat igiægnum. Nu rændi vél snækcian. Nu sia þær Knuz menn hvar siglir glæselect scip. Nu er sact kononge at Olafir konongr hævir um siglt. firir þui at þetta skip er harðla vél buit. Konongr sægir at þat man vera af liði Olafs konongs. en æigi hann sialfr. Kann vera sægir konongrenn. at have siglt sa hinn same karl er sigldi um oss i Bælltissundi. er ver þottomk þa hava tækit. Nu sigldi Harekr norðr með lande. En þa er hann for um Æyrarsund. þa kvað hann visu þessa.

Læckat ek Lundar ækciur	iorð at æigi þorðem
lebaugs at þui lægia	iflā flaut i hausti
skiotom æik firir uttan	a flatsloðat Froða
æy ne danskar mæyar.	fara astr vale krapta.

Sigldi siðan norðr með lande læið sina. Nu er fra þui at sægia er Harekr kom a fund Olafs konongs i þrondæimi. oc var þa norðan komenn fra bui sinu or þiotto.

68. Heðan af fecc at nyiu opokce af Knuti kononge við Olaf konong. Mintizk nu allra mæingerða við sic. þat fyst at Olafir konongr

¹) mgl i Cd. ²) r. f. rinlæks ³) r. f. læggfiatur ⁴) r. f. hareke ⁵) r. f. skamt

tok systursun hans oc pindi til æiða við sic oc tok af hanum rikit allt. Olafur konongur hafði oc tækit þat riki undir sic er langa rið hafði veret skattgillt unndir Dana kononga. Olafur konongur hafði oc hæriat a land Knuz konongs. Með þesso allu saman hafði Knutr konongur storræðe við Olaf konong. Þa er Olafur konongur hafði .xi. vætr firir lannde veret. Þa gerðezt Knuti kononge mikill ofþokce við Olaf konong oc girntizk a riki hans. A hinu .xi. are¹ rikis Olafs konongs sændir Knutr konongur væstan sændimenn sina oc niosner. oc fara læynilega i Noreg. Oc koma i oll hærroð með miklu fe til allra hinna vitraztu manna oc storhofðingia i landeno. oc sagðu at þar skilldi fylgia vinatta Knuz konongs með. ef þær reðe Olaf konong or landeno. Nu var við feno tækit. En er þetta kom firir Olaf konong at æigi var flærðalaust við hann i landeno. þa ihugar hann um sitt mal. oc let drepa flora menn firir þæim. var æinn systursunr þores hunz. annar var Griotgarðr er atte kono þa er siðan fecc Kalfr Arnasun. Æstir þetta drap þorer hundr .iij. menn firir Olave kononge oc kær-aztu vini hans. Siðan gerðe Olafur konongur hann utlægan um ændilangan Noreg. Flyði þa þorer undan oc a Finnmark norðr. oc var þar .ij. vætr. þat haust hitt sama er þær barðuzt Olafur konongur oc Knutr konongur oc Anundr við ana hælgu. Sva er sact at Olafur konongur let stika ana uppi oc stor votn er nær lago. En er skipa lið Knuz konongs kom i ana. þa læyptu þær anne ovan oc vatnum a skipen. oc forst fiolde liðs firir Knuti kononge. Nu skilduzc þær við þat at Knutr konongur læitade alldrigin oftar til Sviðþioðar.

69. A eno .xiiij. are rikis Olafs konongs um haustet kom þorer hundr norðan af Finnmark til Noregs. Træystizc miokc fiolcyngi Finna i mote Olave kononge. oc gecc þa æinna manna mest at þui at vera mote Olave kononge. Vm vætrenn æstir for Olafur konongur i Vik austr oc var þar anndværdan vætrenn. Hann for þaðan með .xiiij. langskip. hann hafði þat skip er kallat var¹ Visund oc visundar² hauuð var þar a. Scipi þui styrðe konongrenn sialfr. oc var allra skipa bazt. Nu fær Olafur konongur frett sanna at Knutr enn riki hævir allt sumaret samnat saman af Danmarku oc af Ænglande miklum hærr. Siglir sunnan af Iotlande ivir Limafiorð með .xii.c. skipa. oc com at Agðum með allum hærenom. Olafur konongur siglir norðr firir Iaðar oc fecc hvast veðr. Olafur konongur hafði ækci lið fængit af boandom þegar þær spurðu Dana hærr. þetta var firir iol Tomasmessodag er hann sigldi .iij. skipum i Socnarsund sunnan ifra Stafangre. þa læggr Ærlingr Skialgsson æstir hanum með .xi. skipum. oc var æitt mikit en annur varo smærre.

¹) mgl. i Cd. ²) r. f. viðsundar

Sigfir nu norðr æftir konongenom oc vill bæriazc við hann. En er Olafir konongr sa æftirfor Ærlings. þa mællte hann. Siglum undan hart oc latum þa æigi taka oss. Nu skulum ver halsa seglen sægir hann oc fara sva með allum seglom varom. at þeim synizc er æftir fara sem ver takem sem mesta sigling undan. Ver skulum hava allar arar varar firir borðe oc syna þeim sem mestan undanroðr. en ver skulum þo raunar hamla. oc siam hvat i gerezt. Oc var undanfor sia með mæiru raðe en ræzlo. En er Ærlingr sa þetta. þa þottezc hann sia sigling þeirra mikla oc sva undanroðr. en æigi sa hann snaruna allgorla. Nu hafðe Ærlingr hæflat a sinu skipi. at æigi skilldi hans skip ganga hvatare en annur skipen. Nu lægiast skip þeira oc segl. þa svarar Ærlingr. Slaeð við nu allu segle varo. Oc sva var gort. Giængr nu langskipet mikit oc ifra aðrum skipum Ærlings. Olafir konongr stæmnir firir innan Bukn oc læggr i sundet firir norðan Tungu i æyiar þær er sva hæita. Nu giængr skipet norðr i sundet. tok mikla sigling oc roðr. En langskipet gecc miklu mest fra aðrum skipunum. þat er Ærlingr var a. Olafir konongr sa nu æsingar Ærlings. þa mællte Olafir konongr. Oðr fær Ærlingr nu. er hann sigfir æinn ifra allu liði sinu. oc uggir mik at hanum hæve æigi at vit bærimk i dag. oc nauðigr bærsk ec við Ærling a sva hægum dægi sem i dag er. oc vaðe er at fæigð byr i. En ef hann vill vist bæriast¹ við oss. þa hærrklæðomk oc verom við bunir. Takeð Ærling handum oc drepeð hann æigi. er føre gefr a. Nu sigfir Ærlingr i akava æftir Olave kononge. En hann sigldi ækci undan þo at sva syndizc. Nu bar fyrr at langskipet en Ærling varðe. En þegar var lact a bæðe borð. oc var allt i senn er roðet var skip undir Ærlingi. oc hann var tækinn oc leiddr firir konongenn fyrr miklu en annur skipen kæme æftir hanum. oc varð hin harðazta viðrtaka. Oc a skammu bragðe var drepet hvært mannz barn. Ærlingr Skialgsson stoð i lyptingu. Sva sægir Sighvatr skalld.

Oll var Ærlings fallen
ungr firir norðan Tungur
skæið vann skialldungur auða
skipsoen við þrom Buknar.

æinn stoð sunr a sinu
snarr Skialgs vinum fiarre
i lyptingu længi
lætrauðr skipi auðu.

Enn kvað hann þessa visu er hann fra Ærling fallenn.

Einn vissa ec þer annan²
iarl brikkipaðr likan
vitt reð gumna giæter
Guðbrandr het sa lanndum.

ykr kvæð ec iamna þikcia³
ulfa graðtapaðr baða
lygr hværr at ser læger⁴
linn sætrs⁵ er tælsk⁶ bætri.

Oc enn kvað hann.

¹) r. f. bærazt ²) r. f. annar ³) r. f. þikci ⁴) r. f. læges ⁵) r. f. særks
⁶) r. f. tækr

tok systursun hans oc pindi til æiða við sic oc tok af hanum ríkit allt. Olafur konongur hafðe oc tækit þat ríki undir sic er langa ríð hafðe veret skattgíllt unndir Dana kononga. Olafur konongur hafðe oc hæriat a land Knuz konongs. Með þesso allu saman hafðe Knutr konongur storræðe við Olaf konong. Þa er Olafur konongur hafðe .xi. vætr firir lannde veret. Þa gerðezt Knuti kononge mikill ofþokce við Olaf konong oc girntizk a ríki hans. A hinu .xi. are¹ ríkis Olafs konongs sændir Knutr konongur væstan sændimenn sina oc niosner. oc fara læynilega i Noreg. Oc koma i oll hærroð með miklu fe til allra hinna vitraztu manna oc storhofðingia i landeno. oc sagðu at þar skilldi fylgia vinatta Knuz konongs með. ef þær reðe Olaf konong or landeno. Nu var við feno tækit. En er þetta kom firir Olaf konong at æigi var flærðalaust við hann i landeno. Þa ihugar hann um sitt mal. oc let drepa fíora menn firir þæim. var æinn systursunur þores hunz. annar var Griotgarðr er atte kono þa er síðan fecc Kalfr Arnasun. Æstir þetta drap þorer hundr .iij. menn firir Olave kononge oc kær-aztu vini hans. Síðan gerðe Olafur konongur hann utlægan um ændilangan Noreg. Flyði þa þorer undan oc a Finnmark norðr. oc var þar .ij. vætr. þat haust hitt sama er þær barðuzt Olafur konongur oc Knutr konongur oc Anundr við ana hælgu. Sva er sact at Olafur konongur let stíka ana uppi oc stor votn er nær lago. En er skipa líð Knuz konongs kom i ana. þa læyptu þær anne ovan oc vatnum a skipen. oc forst fíolde líðs firir Knuti kononge. Nu skilduzc þær við þat at Knutr konongur læitade alldrigin oftar til Sviðþíodar.

69. A eno .xiiij. are ríkis Olafs konongs um haustet kom þorer hundr norðan af Finnmark til Noregs. Træystizc miokc fíolcyngi Finna i mote Olave kononge. oc gecc þa æinna manna mest at þui at vera mote Olave kononge. Vm vætrenn æstir for Olafur konongur i Vik austr oc var þar anndværðan vætrenn. Hann for þaðan með .xiiij. langskip. hann hafðe þat skip-er kallat var¹ Visund oc visundar² hauuð var þar a. Scipi þui styrðe konongrenn sialfr. oc var allra skipa bazt. Nu fær Olafur konongur frett sanna at Knutr enn ríki hævir allt sumaret samnat saman af Danmarku oc af Ænglande miklum hærr. Siglir sunnan af Iotlande ivir Limafíorð með .xii.c. skipa. oc com at Agðum með allum hærrenom. Olafur konongur siglir norðr firir Iaðar oc fecc hvast veðr. Olafur konongur hafðe ækci líð fængit af boandom þegar þær spurðu Dana hærr. þetta var firir íol Tomasmessodag er hann sigldi .iij. skipum i Socnarsund sunnan ifra Stafangre. Þa læggr Ærlingr Skíalgsson æstir hanum með .xi. skipum. oc var æitt mikit en annur varo smærre.

¹) mgl. i Cð. ²) r. f. viðsundar

Sigllir nu norðr æftir konongenom oc vill bæriazc við hann. En er Olafur konongr sa æftirfor Ærlings. þa mællte hann. Siglum undan hart oc latum þa æigi taka oss. Nu skulum ver halsa seglen sægir hann oc fara sva með allum seglom varom. at þeim synizc er æftir fara sem ver takem sem mesta sigling undan. Ver skulum hava allar arar varar firir borðe oc syna þeim sem mestan undanroðr. en ver skulum þo raunar hamla. oc siam hvat i gerezt. Oc var undanfor sia með mæiru raðe en ræzlo. En er Ærlingr sa þetta. þa þottezc hann sia sigling þeirra mikla oc sva undanroðr. en æigi sa hann snaruna allgorla. Nu hafðe Ærlingr hæflat a sinu skipi. at æigi skilldi hans skip ganga hvatare en annur skipen. Nu lægiazt skip þæira oc segl. þa svarar Ærlingr. Slæð við nu allu segle varo. Oc sva var gort. Giængr nu langskipet mikit oc ifra aðrum skipum Ærlings. Olafur konongr stæmnir firir innan Bukn oc læggr i sundet firir norðan Tungu i æyiar þær er sva hæita. Nu giængr skipet norðr i sundet. tok mikla sigling oc roðr. En langskipet gecc miklu mest fra aðrum skipunum. þat er Ærlingr var a. Olafur konongr sa nu æsingar Ærlings. þa mællte Olafur konongr. Oðr fær Ærlingr nu. er hann sigllir æinn ifra allu liði sinu. oc unggir mik at hanum hoeve æigi at vit bærinm i dag. oc nauðigr bærsk ec við Ærling a sva hælum dægi sem i dag er. oc vaðe er at fæigð byr i. En ef hann vill vist bæriazt¹ við oss. þa hærrklæðomk oc verom við bunir. Takeð Ærling handum oc drepeð hann æigi. er fære gcfr a. Nu sigllir Ærlingr i akava æftir Olave kononge. En hann sigldi ækci undan þo at sva syndizc. Nu bar fyrr at langskipet en Ærling varðe. En þegar var lact a bæðe borð. oc var allt i senn er roðet var skip undir Ærlingi. oc hann var tækinn oc leiddr firir konongenn fyrr miklu en annur skipen kœme æftir hanum. oc varð hin harðazta viðrtaka. Oc a skammu bragðe var drepet hvært mannz barn. Ærlingr Skialgsson stoð i lyptingu. Sva sægir Sighvatr skalld.

Oll var Ærlings fallen
ungr firir norðan Tungur
skæið vann skialldungur auða
skipsoen við þrom Buknar.

æinn stoð sunn a sinu
snarr Skialgs vinum fjarre
i lyptingu længi
lætrauðr skipi auðu.

Enn kvæð hann þessa visu er hann fra Ærling fallenn.

Einn vissa ec þer annan²
iarl brikskipaðr likan
vitt reð gumna giæter
Guðbrandr het sa lanndum.

ykr kvæð ec iamna þikcia³
ulfs graðtapaðr baða
lygr hværr at ser læger⁴
linn sætrs⁵ er tælsk⁶ bætri.

Oc enn kvæð hann.

¹) r. f. bærazt ²) r. f. annar ³) r. f. þikci ⁴) r. f. læges ⁵) r. f. særks ⁶) r. f. tækr

Drak ægi ec drykein
 dag þann er mer sagðu
 Ærlings fall at iolom
 allglæðr þess er reð laðre.

hans man drap um drupa
 [dýrmænnis mer¹ kænna
 hauuð barom ver hærra
 hart morð var þat forðom.

70. Da gecc Olafur konongr aftr i firirrumet. oc sotto menn hans þa at Ærlingi. Hann varðezk drængilega. var manna stærkaztr oc bezt vigr i allum Norege. þa mællte konongrenn. Við horver þu nu i dag Ærlingr sagðe hann. Ærlingr sægir þa. Andværðir þkulu ærnirnir kloazc nu. eða villtu geva mer grið. Konongrenn svarar. A anndværðum man þer sia aðr en vit skiliumk. En Ærlingr kastaðe þa vapnom oc gec ovan i firirrumet. Konongrenn hafðe litla æxi i hændi ser. Ærlingr kastaðe þa skilldinum oc tok hialm af hafði ser. Konongrenn stak cexarhyrnunni a kinn Ærlingi oc mællte. Mærkia skal nu drotens svic-arann hværn at nokcoro. þetta var fyrr miklu en annur kæme skipen. En Ærlingr var þa a cæfra alldre er þetta varð oc stocket har hans nokcot. þa mællte² konongr. Ser þu nu quað hann at guð hævir þic sælldan i hændr mer. Oc er þu villt hava lif þa svær mer þann æið at þu skallt alldri vera i mote mer heðan ifra. En Aslacr fitiaskalle var næsta bræðrongr Ærlings at frænzæmi. hann var framme a skipinu en þetta var aftr. En er þeir gengo af skipinu. þa giængr Aslacr at Ærlingi oc hæggr hann banahog með handæxi er hann hafðe undir ivir-homn sinni. oc mællte. Sva mærkium ver drottens svikaran sægir hann. Konongrenn mællte. Allra manna armaztr. nu hiot þu Noreg or hændi mer. firir þui sagðe hann at ægi mindi Ærlingr þriðia sinni vela mik. oc ægi mindi ec þurva flyia riki mitt ef hann villdi vera mer trur. þa mællte Aslacr. þat er illa hærra at þer þicki þetta illa gort. firir þui at ec hugðizt nu hoggua Noreg i hond þer. ængi hæfir iammikill oc iamrikr veret þinn fiande sem þesser.

71. Nv giængr konongr a skip sitt oc fæsti æftir skip Ærlings i sundinu. Siðan let konongrenn farunauta Ærlings taka við liki hans oc foro braut siðan. En konongr for norðr með lande. draga upp seglen. Synir Ærlings oc frænndr liggia nu i samnaðe. oc fær Olafur konongr hværgi landgangu firir hærrenom. fær nu norðr a Mære. Spyr nu at þrænder ero³ i svicræðom við hann. oc fiðr nu at lanndet er raðet undan hanum. I þesse atlagu var Olafur konongr varr við³ velar þær er við hann varð hafðar i landeno. oc hværir lændir menn er feet hafðu tækit af Knuti kononge. Ærlingr Skialgsson oc Ærlændr or Gerði. Aslacr af Fitium. Kalfr Arnasun. þorer hundr. Harekr or þiotto oc marger aðrer. Nu tok Olafur konongr allar þær niostner.

¹) r. f. dýrnænings ²) r. f. mælli ³) mgl. i Cd.

Synir Ærlings oc frændr fara nu norðr æstir konongenom með orgrynni liðs um Rugaland oc um Horðaland. Fær nu Olafr konongr hværgi landgangu firir boanda hærr oc skipaliði er æstir hanum fær. En þessor visa er kænd Olave kononge.

Litt man hauldr enn huiti
ramn-etr af na getnom
ver unnum gny gunnar
glæðr i nott a laðre.

Sva¹ hævir allungis illa
ec gecc ræiðr of skæiðir²
iorð vælldr manna morðe
mitt ran getet hanum.

Olafr konongr fær nu með skipaliði sinu norðr a Møre oc spyrr at þrænder varo imote hanum. siðr nu at landet er raðet ifra hanum. Giængr fra skipum sinum þar sem Slycs hætitir. þær menn foro með konongenom er þorlæifr het hvartvæggia annar huiti en annar kvækr. þær .ij. bræðr sægia konongenom at þær kænna skip Knuz konongs oc at hann var i land komenn. oc marga menn kunnu þær næmna i liði hans.

72. En i þesse rænno kom Knutr konongr með fiollda scipa i Noreg. þa for Olafr konongr norðr oc kom við a Sunnmøre. oc la i homn þærri er Stæinavagar hæita oc la þar um nottena. En Aslacr fitiaskalle for um æstanenn inn til Borgunndar. þar bar sva til at þar var sa maðr firir er Viglæikr het Arnasun. En um morgonenn komo menn norðan of Frekæyiarsundi hirðmenn konongsens þær sem hæima hafðu setet um sumaret. oc sagðu kononge tiðændi. at Kalfr Arnasun oc Harekr or þiotto oc þorer hundr varo komner um kvælldet i Frekæyiarsund með miklu fiolmenni. oc vilia þær taka þik af livi ef þær æigu valld a. þa gerðe konongrenn upp a fiallet of Stæinavagom varðmenn sina. oc þa er þær komo upp a fiallet þa sa þær norðr til Biarnaræyia. at norðan foro morg skip. Foro ovan astr oc sagðu kononge at hærrenn for norðan. En konongrenn la þar firir með .ij. æinum skipum. Siðan let konongr blasa oc foro tiolld af skipum hans. oc toko siðan til ara. En þa er þær varo albnir of homnenne. þa foro þær norðan firir þriozhværvu haluum fiorða tig skipa. þa stæmdi Olafr konongr firir innan Nyrvi oc inn um Hunzvær. En þa er þær varo komner iamgiængt³ Borgund. þa for ut sexæringr æinn imote kononge. oc þær menn a er Aslake hafðu fylct um kvælldet. oc sagðu kononge þau tiðændi at Viglæikr Arnasun hafðe drepet Aslacr fitiaskalla. þa er þær gengo til skips. firir þat at hann hafðe drepet Ærling a Sola. En konongr let illa ivir þæim otidændum. oc matte þo æigi dvælia sina færð firir ofriði. Oc for hann þa inn um Vægsund oc um Skot oc lette æigi fyrr en hann kom i Todarfiorð. oc lagðe at i Valldale oc

¹) r. f. sa ²) r. f. af skæiði ³) r. f. iamgiægt

gecc þar af skipum sinum oc sætti þau þar upp. oc fecc þar til varðvæizlu segl sin oc ræiða allan.

73. Siðan sætti hann þar landtialld sitt a æyrinni sem Sullt hætir. þar ero fagrur vællir. oc let konongrenn ræisa þar fagran kros a æyrinni. þat er sact at boande sa bio a Mo. er Brusi het. hann var þar rikaztr i dalenom boandanna. Siðan kom Brusi ovan oc marger bœndr með hanum a fund konongsens oc fagnaðu hanum vél sem vært var. Konongrenn gerðe sic bliðan mote fagnaðe þeirra. Konongrenn spurði þa hvart þar være fært a land upp a Læsiar. Brusi svarar queðr vera urð æina mikla firir ofæra i dalenom er Skærfsurð hætir. Oc er þar hvarke fært mannum ne rossom. þat hauum ver oc spurt at Uplændingar hafa kastat niðr kristni sinni. oc lata ængum lyða þar ivir at fara þeim sem kristinn læzc vera. Konongrenn svarar. Til munu ver hætta værða boande sagðe hann. takezt sem guð vill. oc komeð her i morgon með æyki yðra oc sialua yðr. oc siam hvær voxtr er a er ef ver komom aller saman til urðarennar. Nu koma þær um morgonenn til konongsens. oc bio hann nu færð sina upp at dalenom. oc gecc hann sialfr neðan af æyrinni oc þar til er krossbrecca hætir oc huilldizc þar a brekconne. Oc sat þar um rið oc sa ovan æftir dalenom i fiordenn oc mællte. Erveðesfærð hava þær fænget mer Kalfr Arnasun oc þær felagar. er varer varo vinir um rið oc fulltruar. þat er sact at enn standa þær krossar er hann let ræisa þar sem hann sat a brekconne. Siðan stæig hann a bak heste æinshværium. oc ræið upp æftir dalenom. oc letto æigi fyrr en þær komo til urðarennar. þa spurði konongrenn Brusa hvart nokcot sel være þat þar er þær mætte bua i um nottena. Ia sagðe Brusi er vist hærra. Nu var sva gort at þær varo þar um nottena oc sætti konongr þar landtialld sin. En um morgonenn bað konongr þa fara til urðarennar oc fræista. ef þær mætte koma vegenom ivir urðena. Nu foro þær til en konongr var hæima i landtiallde. En um kvælldet komo þær heim hirðmenn hans oc kvaðozc hava haft mikit ærveðe oc ækci a læið komet. oc sagðu at þar mindi alldriginn mega veg ivir gera. Oc varo þar aðra nott. En konongrenn la a bœnom sinum um alla nottena. en þegar er hann vissi at dagr var. þa bað hann þa fara til urðarennar. En þær foro miok trauðir oc kvaðozt ækci mindu at vinna. En þa er þær varo braut farner þa kom sa maðr til konongs er vistum þeirra reð. oc sagðe konongenom at æigi var vist mæiri æftir en .ii. nauzfoill slats. en þu hævir .iiii.c. manna þins liðs oc .c. boanda. þa mællte konongr at hann skilldi lata upp alla katla oc lata nokcot af slatre i hværn kættil. oc sva var gort. En konongr gecc til oc gerðe kross-

mark ivir oc bað þa bua matenn. En síðan fór konongr til Skarfsurðar þar sem menn hans skilldu vegenn ryðia. En þa er konongr kom þar. þa sato þeir aller oc varo modér miok af ærveðe. þa mællte Brusi. Ec sagðe yðr hærra at ækci matte vinna at urð þessare oc truðu þer ægi. Síðan lagðe hann af ser scikciu sina oc mællte. at þeir skilldu fræista aller hvat þeir mætte at vinna. Oc nu er þeir komo til. þa er sva sact at .xx. menn matto rœra þa stœina. er ægi gat aðr .c. manna. oc varð vegrenn ruddr at miðium dægi. sva at bæðe var fœrt mannum oc rossom með klyfium. Síðan fór konongrenn ovan astr þar sem vist þeirra var oc nu hætir hœllir. kœllda æin er þar oc i nær hœllinum oc þuo kónongrenn ser þar. En er buse manna værdr siukt i dalenom oc drekr þat af þui vatneno. þa batnar þui þegar þeirrar suttar. Síðan fór konongr til matar oc aller þeir. En er þeir varo mættir þa spurði konongrenn æstir ef setr nokcor være upp ifra urðenne nær fiallenno. þau er mæte bua i um nottena. Brusi svarar. Ero vist hærra sagðe hann þau er hœita Grœningar. oc ma þar ængi maðr vera um nætr firir¹ trollagange oc mæinvetta er þar ero a sætreno. Síðan bað konongrenn þa bua færð sina. kvezc vilia vera a sætreno um nottena. þa kom til hans sa maðr er vistum hans reð oc kvað vera þar orgrynni vista. oc væit ek ægi hærra hvaðan komnar ero. Konongrenn svarar. þakcum guði sænding: sina. Oc let gera byrðar boandom þeim er foro ovan æstir dalenom oc til hœimkynna sinna. En konongr var a sætreno um nottena a bœnom sinum sem hann var oft vanr. En um nottena er menn varo komner i sæmn þa kvað við a scamlega uti oc mællte. Sva brænna mik nu bœner Olafs konongs sagðe su hin illa vetr. at ek ma ægi² vera at hibulum minum oc værd ec nu at flyia oc koma alldrigi a þenna stað síðan. En aðr um morg-^o onenn en konongrenn fœre til fiallzens. þa mællte hann við Brusa. Her skal nu sagðe hann gera bæ. oc man sa boande er her byr a hava ser iamnan framdratto. oc alldrigín skal her korn friosa þo at bæðe friose firir ovan oc neðan.

74. þa fór Olafur konongr oc kom fram i Æinbua oc var þar um nottena. oc um morgonenn a Læsiar. oc let taka hina bæztu menn bæðe af Dofrom oc sva af Læsium. oc vorðo nu at taka við kristni eða þola dauða eða undan flyia. þeir villdu þui ægi iatta. en sva lauk at flester aller toko við kristni. oc fengo kononge sunu sina. oc heto þui at þeir skilldu alldrigín oftar ganga af kristni. Scener þeirra varo væl halldner við konongenom oc gerðozc væl síðaðer. þat er sact at konongr var þar um nott sem Bœar hœita oc er sa bœr a

¹) r. f. afirir ²) r. f. ægi

Lesium. oc sætti þar firir presta. Siðan for hann ivir Lorodal oc kom þar sem Stavabrekca hæitir. oc sat þar a brekconne. En þar liggir bær sa undir brekconne er Bær hæitir. en a su rænnr æstir dalenom er Otta hæitir. oc er fogr bygð baðommægín at áánnè. oc er kallat Loar. oc matte konongrenn sia æstir ændilangre bygðenne. Þa mællte konongrenn. Skaðe er þat at brænna skal bygð iamfagra. Oc stæmdi siðan ovan i dalenn með liði sinu. oc var a bæ þæim um nottena er Nes hæitir. oc tok ser hærþirgi i lopte æinu þar sem hann svaf sialfr i. Oc þat loft stoð længi siðan sva at ækci var at gort. þat er sact at konongrenn var þar .v. nætr. oc skar upp þingboð oc stæmdi til sin bæðe af Lóóm oc Vaga oc af Hæydale. oc let þat boðe fylgia. at þærir skilldu annat hvart hallda við hann bardaga eða þola brænnur af honom eða hværva aftr til kristni oc lata af allum hæiðrnum dome. oc fa hanum scæne sina a ovan i gislingar. oc matte þæim þat þikcia at¹ retto mæiri virðing en nauðung. Oc þat er sact at flester aller þærir er bygðu þau hærað komo a fund hans oc sættozk við hann. En þærir er æigi villdu þat. þa flyðu þærir undan i dala suðr.

75. Nv læitar Olafr konongr raða við menn sina. en aller skiota til hans raða. Nu færri konongr suðr a Hæiðmork oc læitar raða við Uplæninga vini sina. oc bað þa læggia til nokcor goð rað með ser. En þærir mællto at þing skilldi stæmna oc tala um malet. Oc sva var gort. Sægir nu konongrenn ifra at þæim er afhænt er tækit hava fe til hauuðz mins oc niðazc a kononge sinum. þæim er rettkomenn er til lannz oc rikis. Biðr ser nu styrks at hann mætte við halldazk agangu ovina sinna. oc talar um þat fagrurn orðom oc sniallum. Oc lycr sva maleno at hann² biðr þa nokcot gott rað firir ser sia oc sialuum þæim. Konongrenn skil nu þat oc sva aðrer vinir hans² at sva er orðenn mikill akave folcsens með agangu Knuz konongs oc liðs fiollda er a lande var af hærr. at þat syndizc konongenom rað oc allum vitraztu mannum at læita undan. oc afla ser mæira liðs³ oc fiolmennis. sægia at lannzhærrenn man vera hanum otrur konongenom. Nu værðr Olafr konongr var við þa menn er foro með feno. Nu biðia hans menn at þa skal taka oc sva feet. Konongrenn svarar. þat gerek æigi sægir hann. firir þui at ver megom við kennazt at i margu lage hauum ver með ofsa oc kappe styrt þesso riki. oc æigi með retto. Leto ver ræfsa þa luti er guðs rette var raskat. en þat er nu er við oss misgort þa megom nu firirgeva litilega. þesser menn foro með konongenom Aztrið drotning. Guðroðr oc Halfdan. Rognvalldr oc Dagr. Ringr oc Þorlæifr. Aslacr oc Hælgj. Þorðr oc Æinar. Fiðr

1) r. f. att 2) mgl. i Cd. 3) r. f. lið

Arnasun. Þorbergr oc Arne. Þorbiorn oc Þormoðr. skalld. Konongrenn fær nu austr um Æiðaskog oc allt i Sviðþioð austr. oc dvaldezc þar miok længi með Sigtrygg¹. Þaðan for hann austr i Garðariki. oc var annan vætr í Holmgarðe með Iarizlæifi kononge. er fængit hafðe Ingigjærðar dottor Olafs konongs svænscá. systur Aztriðar er Olafr konongr atte.

76. Knutr Danakonongr for norðr æftir Norege. oc skaut a þingum her oc hvar. oc var tækit við hanum hvar sem hann kom. lette ægi færð sinni fyrr en i Niðarose. oc atte þar atta fylcna þing við þrænnde. Var hanum þa svaret landet a Æyraþingi. Fra þesse færð Knuz konongs sægir þorarenn loftunga i drapo þærri er hann kvað um Knut konong.

Knutr var und solar
siðrnæmr með lið
for miok mikit
minn vinr þinnig.
færðe. or firði
fmr gramr Lima
ut olitinn²
otrþeims flota.

Vgðu Ægðir
orbæiðis for.
svans sigrlana
sacrammer miok.
allt var gulli
grams lið framet
[var um³ sion sagu
slics rikare.

Ok firir Lista
liðu fram viðir
hafgjalfrs um haf
hart kolsvarter.
byct var innan
allt brimgalltar
suðr sæskidum⁴
sund Æikunda.

Ok firir fornan
friðmenn liðu
haug Hiornagla
hvast griðfaster.
þa er stoð firir Stað
stamnklifs⁵ drivu
varat æyðileg
aurbæiðis for.

Knatto suðir
svang mjok langar
byrr ronnu bera
brimdyr⁶ firir Stim.
sva liðu sunnan
svalhæims valer⁷
at kom norðr i Nið
nytr hærrflytir⁸.

Þa gaf sinum
sniallr gorfallan
Noreg neva
niotr veg Iota⁹.
oc gaf sinum
sægi ek þat mege
dal¹⁰ diupsala
Danmork svana.

Her er nu sogð¹¹ oll færð Knuz konongs. hvesso hann for sunnan með lande. Sva for siðan at hann gaf Hakone iarle frænnda sinum allt Noreks konongs vælledi. þæim er fyrr hafðe veret handtækinn af Olave kononge. oc hafðe¹² svaret Olave kononge æiða. Hann bar þa enn fe a

¹) r. f. Syktrygg ²) r. f. ólitin ³) r. f. varom ⁴) r. f. suð sæ skiða
⁵) r. f. stamnkliif ⁶) r. f. brindy ⁷) r. f. valur ⁸) r. f. hærrflyti ⁹) r.
f. iotra ¹⁰) r. f. dals ¹¹) r. f. sog ¹²) r. f. hann

mætt undir alla lænda menn i landeno at raða Olaf konong or
 umno. oc kuga suma at sværia ser landet. Tok þa sunu þeira til
 gisling. Knutr konongr gerðe sændimenn til Biarnar stallara með
 gullringa. oc ætlar hanum slica flærð við Olaf konong sem aðrum.
 Sændimaðrenn hve olíkr Knutr konongr er orðenn aðrum mannum
 byðr hanum feet. Hann svarar. Ængan ofrið gere ek Olave kon-
 nge. Sændimaðrenn svarar. Alldrigi gaf Olaf konongr þer iamikit
 sem Knutr konongr byðr þer nu. Biorn svarar at æigi kvezk man
 Olaf konong með værði at sinni. Oc lætr nu upp fæsta alla
 sændimennuena Knuz konongs. oc hævir sialfr feet. Oc fær nu a fund
 konongs. En aðr en hann kvæme þa sagðe konongrenn draum
 sva. Mer synndize það hann biarndyr æit mikit oc var glatt oc lec
 mik blidrlega oc færðe mer hauuð sitt. En a þærri stundu kom
 a fund Olafs konongs. sægir hanum þau tíðændi at menn hava
 fe til hauuðz hans. oc quazt drepa er hanum villdu fe til biða.
 þa feet tok ek oc vill ec þat syna yðr. Konongrenn svarar. þat er
 at feet er fagrt enda munu þeir dyrt kaupa. En þu Biorn sagðe
 ræyndize sem von var at ræyndizt mikill ræystimaðr sem goðr
 vængr. Oc byðr hanum með ser. oc hann tok þat rað. skildize all-
 vin vid hann meðan er þeir lifðu. Oc marger aðrer vinir Olafs
 konongs flyðu or lande austr til hans i Garða. þo at Biarnar se hællst
 or þeirra.

77. En um sumaret æstir fær Hakon iarl væstr til Ænglanz æstir
 konungo sinni. oc um haustet er hann for væstan þa tyndizk hann
 i Konglanz have við allre skipsoen sinni. Oc var þat æstir vanom. En
 Knutr konongr fra þetta. þa sætti hann Svæin sun sinn oc Alfiu
 modur hans i rikit. at gisla landet undir sic við allra baztra manna
 sunum. Var þa sva mikit danskra manna metorð. at æins þeira vitni
 skilldi rinda .x. manna vitni Norðmanna. Ængi skilldi oc na af lande
 at þu noma konongr læyði eða hans menn. En ef nokcorer fære þa
 til undir konong allar æignir þeirra. Oc hværr sa er mann væge
 skilldi hann firir veget lande oc lausum æyri. Sva oc ef maðr yrði
 vilgr oc lændezt hanum arfr. þa skilldi konongr æignazt arf þann.
 þu at tolu skilldi boande hværr fa firir hværrt næf mæle mallz oc
 þu af þrevætrum uxa þat var kallat vinar tode oc spann smiors.
 hværr hværr rygiar to. þat skilldi vera lin orængt sva mikit at
 þu fengu um mesta fingri oc længsta. Bændr skilldu oc gera hus
 þu er konongr villdi hava a bolstað sinum. Siau menn skilldu
 þu minn sarran oc gera firir hværn .v. vætra gamlan. oc þar æiga

haulur æstir. Hværr maðr er a haf rere skilldi gera kononge land-
varðu hvaðan sem hann rere. en þat varo .v. fiskar. Skip hvært er
for af lande i braut skilldi konongr laða rum ivir þvært skip. Maðr
hværr er af lande fære skilldi giællda landaura hvart er hann var
hærlænnzkr eða utlænzkr. oc hellzt sia lyðskyllda til þess er Iorsala-
Sigurðr gaf af þessar nauðir flestar. En þo at sia nauð oc illing læge a
landeno þa træystuzc menn æigi i mote mæla firir sakar suna sinna
er i gislingu varo.

78. Iarizlæifr konongr tok væl við Olave kononge oc sva við
Aztriði drotningu oc allum þeirra fararnautum. Olaf konongr sagðe
nu konongenom ifra oc Ingigærði drotning sifkono sinni hvesso mikil
ohægende er hann hafðe her við at skipta i landeno. En þau huggaðu
hann bæðe. oc baðo hann hava slict af sinu riki sem hann villdi. Olaf
konongr let væl ivir þeirra boðe oc viðvære. oc var þar annan vætr
með þeim i goðo ivirlæte oc mikilli virðing sem vært var. En er a
læið a stundena þa sagðe Olaf konongr þeim at hann mindi hæim
værða fara til Noreks. oc þeim lanzmannunum var a þui æinu hugr
er i for varo með hanum oc sva sialuum hanum at vitia æigna sinna
oc lannz. oc ækci villdi konongrenn annat raunar en hværva afr.
þau Iarizlæifr oc Ingigærðr baðo hann at hann skilldi æigi a braut
fara. Nu varð hann varr við þat at hann mindi varla na braut at fara
fyr en hann sagðe þeim at su tilvising hævir firir hann komet. at
hann skilldi hæim fara til Noreks. En er þau urðu þess vis af hanum.
þa urðu þau sva fægin konongr oc drotning at þau fælldu tar.

79. Ðetta var þar enn i Garðum austr sem margtit er at ækcia
æin atte sun þann er hafðe kværkasull. Moðer svæinsens ræðer firir
Ingigærði drotning oc biðr hana hæilla raða. Gac þu kvað hon firir
Olaf konong. oc bið hann nokcora hialpræða. En hann man æigi
læcner kallazc. en þu skallt þat sægia. at þu hævir þat hæyrt. ef kon-
ongrenn lægði brauð i munn manne at þa man batna. En hon gerðe
sva. konongrenn brytr af brauðinu oc læggr i munn svæininum. oc
kallaðe þegar i staðenom ia.

80. Nu er fra þui at sægia at hoðingialaust var um vætrenn i
Norege. þui at Hakon iarl var ifra fallenn. þa sændu vinir Olafs kon-
ongs menn austr i Garða at sægia hanum at landet var hafðingialaust.
Olaf konongr bio færð sina um vætrenn æstir iol. oc sætr þar æstir
sun sinn til fostrs með Iarizlæivi kononge. Olaf konongr for austan at
fiarum til hafsens. en um varet for hann ivir hafet. oc sva til Sviðþioðar.
oc samnaðez hanum þa nokot af liði. oc for þaðan til Hælsingialannz.
Oc er hann kom til Sviðþioðar þa tok Anundr fæginsamlega með

hanum. En síðan er hann vissi farlængd hans þá samnaðe hann hanum liði miklu um ríki sitt oc fecc hanum .dcccc. manna a braut. Síðan for Olafur konongr braut með lið sitt. oc sætr Dag æftir at samna liði oc biðr¹ hann hava kristna menn alla. oc enn flæiri sina vini sætti hann æftir með hanum. Gautáporer het maðr en annar Afrafaste. þær varo kappar miklir oc fragerðarmenn at harðsænge. foro víða ivir oc varo nalega bærsærkir. oc varo saman .xxx. manna oc ækci varo þær við annarra manna mægin. blotaðu ækci oc hafðu þo æigi skirn tækit. Rœða þær nu um sin amilli. Hui man konongr æigi vilia biðia oss liðs. sva mikil þorf sem hanum er. Mer lizt sva væl konongr sia sægir þorer. oc vil ec biða hanum lið vart. oc þær hava bætr er hanum þiona. þær hitta konongenn oc biða hanum lið sitt. Konongrenn spyrr hvart þær ero skirðir eða æigi. þær sagðu. Æigi er þat enn herra sagðu þær. Konongrenn svarar. Ækci hafum ver þa i varo liði sægir hann er æigi ero skirðir. firir þui at þat vinr oss litit lið. þær mællto. Hauum ver minna þrek unnit a æinum dægi en æinn þinna manna. Konongr iattar ækci þæirra fylgð. Nu fara þær austan um æystra ríki. en siorenn er þar ækci salltr. Konongrenn biðr at menn skulu lyða tíðum aðr en þær hævi upp færðena. En sniofoll varo mikil um dagana a isunum.

81. Ðat var æinn dag er konongrenn ræið at veg sinum at menn koma imote hanum af Norege. oc sagðu hanum ofrið mikinn vera. Oc aller² stærsto hofðingar ero imote þer. Sægia at þær hava tækit fe af Knuti ríka. oc æigi munu yðrir lifdagar³, langer ef þer fareð þangat. en i fylgð biðomc ver með yðr. Hann iattar þui. Ingigærðr hafðe gort hanum dyrlect merki. Nu er Olafur konongr. for milli Upplanda oc Sviðþioðar æinnhværn dag var hann okatr sva at hann mællte ækci orð. þa spurði biscup hvi hann var sva okatr. Olafur konongr svarar. Mikla syn sa ec nu. Allr hœimrenn vár mer nu firir augum. oc sa ec oll þau lond nu sem ec hævi a komet. oc sva þau sem ek hævi æigi a komet. oc sva allar græiningar sa ek amillum þæirra. þa stæig biscup niðr af hestbaceno⁴ oc tok um fot kononge oc laut hanum. oc mællte. Hælgum manne fylgium ver sagðe hann. Síðan for Olafur konongr til þess er hann kom i stað þann er Stavamyrrar hæita. Oc þa kannaðe hann lið þat er Anundr hafðe fængit hanum. en þat var hæiðit. þa gerðe Olafur konongr þeim koste. at þær tœke við skirn oc fylgði hanum eða hœrvi aftr ælligar. firir þui at Olafur konongr villði æigi valld hava undir hæiðrnum mannum. En fiugur .c. toko við skirn oc fylgðu hanum en .v. huruu aftr.

¹) r. f. bið ²) r. f. alla ³) r. f. lifdager ⁴) r. f. hestbacenom

82. Færr nu konongrenn með nokcoro liði til Hælsingalanz oc i lamtalannð. Æinn dag riða .v. menn i mote konongenom. Var þar æinn Kálfr Arnasun. Hvi ertu her komenn Kálfr kvað konongrenn. Hærra sægir hann. Hui byzc þu sva við sem ofriðr se imote þer. ver unnum þer bæzt rikis þo at ver tæygðim fe af Knuti kononge. þa mællte konongrenn til Finnz Arnasunar broðor Kalfs. Hvesso skulum ver trua Kalve broðor þinum. Finnur svarar. Truum hanum æigi. hann er vitr oc svikafullr. En hui takum ver hann nu æigi. þa svarar konongr. Gott være at snua manne fra illvirki¹. firir þui at hann man þat henda. Kálfr snyr nu astr. oc hævir nu fængit niostner. En nu fa þær ser þann mann er mærki skal bera mote konongenom. en sa het Kole lændr maðr. or hans hafði² sprungu ut bæðe augu hans.

83. Þorgæir a Solom kœmr a fund konongs. oc byðr hanum hæim til sin. oc skorte þar æigi goðan fagnað. Sva bar at um dagenn er konongrenn ræið til væizlunnar at þar varo fagrur akrar a baðar hændr þeim. Þorgæir riðr firir. Æigi var auðvællt at stoðva liðet. Koma miðvikudagenn. Sœkezt sæint ræiðen. Þormoðr oc hans iamningar riða ivir akrenn oc læmia miok. Nu þikci Þorgæiri illa. en Þormoðr kvazk sialfraðr vera at riða hvar sem hann villdi. Konongrenn sægir þat omaklect vera at gera Þorgæiri skaða eða oskil. ser þo at ækci fær at gort. Konongrenn svarar. Værd væl við þorgæir sægir hann. þu væizt æigi nema litils same i. en þo kann vera at þetta³ se æigi mikils vært nær þui ef kœmr annat bol mæira. Konongrenn tækr nu væizluna. En tiolld varo gorr uti oc var þar væitt i. Fær nu væizlan fram. þat er sact fra Þormoðe Kolbrunaskalld at hann vaknar snima um morgonenn oc ihugar at mart hævir ivir liðit með hanum. hann hafðe fastat .ix. drotensdaga. en matazk iamnan fastudaga. at hann næðe þa hældr en aðr hæmd at drepa þoraren⁴ trolla ut a Grœnalande. Oc læypr hann i stæikarahus æitt. oc fær til morbiuga æins oc etr þat en þat var a fastudægi. En stæikarenn mællte. Ertu konongsmaðr sagðe hann. Ia sægir Þormoðr. Allvant hævir þic hænt sægir stæikarenn. Þormoðr svarar. Annat hvart man okr krist a skilia mæira en morbiuga halft eða minna. Boande sa er konongrenn tok væizlu at byðr sic til færðar með konongenom. En hann atte sunu .ij. var annar sextan vætra en annar .xvii. vætra. Konongr biðr hann fara en svæinar hans se hæima. þar varo enn akrar blomgaðer oc troðrner miok. Konongrenn kvað þat æigi maklega gort. Svæinarner vilia fylgia fædr sinum. En konongs menn vilia æigi. Konongr sægir at þær

¹) r. f. illvirk ²) r. f. ahafði ³) r. f. apetta ⁴) r. f. þoraran

[skulu raða¹ ef þeir vilja oc giæte guð þeirra. Oc astringvamo værd þeim audit. Þorgæir var kallaðr fleccr. hann fecc ovirðing af Svæini kononge.

84. Nu æ þui mæir er konongrenn sotte a læidena þa spurði hann þui mæira samandratt liðsens. Konongrenn ræið huitum heste um dagenn. en þa varð sa atburðr at hestrenn læypr i iarðfall æitt undir hanum. oc brotna fætrner aller a hestennom. Konongrenn læypr af fram oc sakar hann ækci oc mællte. Bisna skal til batnaðar. Nu byðr hvær hanum sinn hest. Konongrenn binndr um fætr heste sinum. Nu biðr konongrenn skutilsvæin stnn geva ser af vatne at drekca. Hann gerðe sva. Konongr blæzar kæræt. oc þa er hann kændi. þa mællte hann. Æigi vil ek mungat drekca. Skutilsvæinnenn svarar. Vatn fecc ek yðr hærra. Oc lætr i annat sinni oc gefr konongenom. Konongrenn mællte. Er þetta mioðr. æigi vil ek hann drekca. gef mer vatnet. Skutilsvæinnenn fecc hanum þriðia sinni. Konongr mællte. Vin gefr þu mer nu. æigi vil ec þat drecka. Biscup mællte. Drekked hærra. hæmillt a sa er gefr yðr oc þessom drykc hæuir snuit. oc ero slict agiætleg takn oc fagrlæg.

85. Nu sia konongsmenn skip þat er atte Rutr a Viggiu Loðens sunr. Sigurðr ullstrængr var sunr hans. er staðenn sætti i Niðarose. Man ec þat sægir konongr at Rutr var mæiri vinr var. Nu fær hann til Kalfs með liði oc vapnom i mote oss. Konongr mællte til Gizorar svartar. Er þat titt a Islannde at værkmenn hæimta slagar um haustum er þeir haua unnit. Ia hærra sægir hann þat er þar miok titt. Konongrenn sagðe. Æ [em ec² þui mæiri maðr en bænndr a Islande at ek skal storfængilegare til raða slaganna. Tak þu rutenn oc alla þa er hanum fylgia oc drep þa alla. Æigi var hann trauðr þes. drap þa Rut oc hundrað manna með hanum.

86. En þa er Olafr konongr kom a Upplond þa kom imote Haralldr Sigurðarsun broðer hans. oc var ungr at alldre oc mikill i hug .xv. vætra gamall. Oc tok Olafr konongr við hanum með miklum veg. En með kononge varo aðr mester virðingar menn. Finnr Arnasun er siðan var iarl i Danmarku. oc Rognvalldr Brusasun er siðan var iarl i Orknæyum. Aslacr af Fitium. En .ij.c. manna hafðe hanum austan or lande fylct. oc alldrigin hafðe við hann skilst. En Haralldr broðer hans kom i mote hanum með .dc. manna oc skildizc æigi við Olaf konong meðan hans lif var þessa hæims. Dagr Ringsson for með Olave kononge or Gardum austan i Sviðþiöð. þa var hann þar æstir er Olafr konongr for i braut oc samnaðe saman liði oc ætlaðe æstir Olave kononge. Olafr

¹) r. f. sku ra ²) r. f. er mec

Drak ægi ec drykein
 dag þann er mer sagðu
 Ærlings fall at iolom
 allglæðr þess er reð laðre.

hans man drap um drupa
 [dyrmænnis mer¹ kænna
 hauuð barom ver hærra
 hart morð var þat forðom.

70. Þa gecc Olafur konongr aftr i firirrumet. oc sotto menn hans þa at Ærlingi. Hann varðezk drængilega. var manna stærkaztr oc bezt vigr i allum Norege. Þa mællte konongrenn. Við horver þu nu i dag Ærlingr sagðe hann. Ærlingr sægir þa. Andværðir skulu ærnirnir kloaze nu. eða villtu geva mer grið. Konongrenn svarar. A anndværðum man þer sia aðr en vit skiliumk. En Ærlingr kastaðe þa vapnom oc gec ovan i firirrumet. Konongrenn hafðe litla æxi i hændi ser. Ærlingr kastaðe þa skilldinum oc tok hialm af hafði ser. Konongrenn stak cexarhyrnunni a kinn Ærlingi oc mællte. Mærkia skal nu drotens svic-arann hværn at nokcoro. Þetta var fyrr miklu en amur kœme skipen. En Ærlingr var þa a cœfra alldre er þetta varð oc stocket har hans nokcot. Þa mællte² konongr. Ser þu nu quað hann at guð hævir þic sælldan i hændr mer. Oc er þu villt hava lif þa svær mer þann æið at þu skallt alldri vera i mote mer heðan ifra. En Aslacr fitiaskalle var næsta bræðrongr Ærlings at frænzæmi. hann var framme a skipinu en þetta var aftr. En er þærir gengo af skipinu. þa giængr Aslacr at Ærlingi oc hæggr hann banahog með handæxi er hann hafðe undir ivir-homn sinni. oc mællte. Sva mærkium ver drottens svikaran sægir hann. Konongrenn mællte. Allra manna armaztr. nu hiot þu Noreg or hændi mer. firir þui sagðe hann at ægi mindi Ærlingr þriðia sinni vela mik. oc ægi mindi ec þurva flyia riki mitt ef hann villdi vera mer trur. Þa mællte Aslacr. Þat er illa hærra at þer þicki þetta illa gort. firir þui at ec hugðizt nu hoggua Noreg i hond þer. ængi hæfir iammikill oc iamrikr veret þinn fiande sem þesser.

71. Nv giængr konongr a skip sitt oc fæsti æftir skip Ærlings i sundinu. Siðan let konongrenn farunauta Ærlings taka við liki hans oc foro braut siðan. En konongr for norðr með lande. draga upp seglen. Synir Ærlings oc frænndr liggia nu i samnaðe. oc fær Olafur konongr hværgi landgangu firir hærrenom. fær nu norðr a Mære. Spyr nu at þrænder ero³ i svicræðom við hann. oc siðr nu at lanndet er raðet undan hanum. I þesse atlagu var Olafur konongr varr við³ velar þær er við hann varó hafðar i landeno. oc hværir lændir menn er feet hafðu tækit af Knuti kononge. Ærlingr Skialgsson oc Ærlændr or Gerði. Aslacr af Fitium. Kalfr Arnasun. þorer hundr. Harekr or þiotto oc marger aðrer. Nu tok Olafur konongr allar þær niostner.

¹) r. f. dyrnænings ²) r. f. mællt ³) mgl. i Cd.

Synir Ærlings oc frændr fara nu norðr æstir konongenom með orgrynni liðs um Rugaland oc um Horðaland. Fær nu Olafr konongr hværgi landgangu firir boanda hærr oc skipaliði er æstir hanum fær. En þessor visa er kænd Olave kononge.

Litt man haultdr enn huiti
ramn-etr af na getnom
-ver unnum gny gunnar
gladr i nott a laðre.

Sva¹ hævir allungis illa
ec gecc ræidr of skæidr²
iorð vældr manna morðe
mitt ran getet hanum.

Olafr konongr fær nu með skipaliði sinu norðr a Mære oc spyrr at þrænder varo imote hanum. fiðr nu at landet er raðet ifra hanum. Giængr fra skipum sinum þar sem Slycs hæitir. þær menn foro með konongenom er þorlæifr het hvartvæggia annar huiti en annar kvækr. þær .ij. bræðr sægia konongenom at þær kænna skip Knuz konongs oc at hann var i land komenn. oc marga menn kunnu þær næmna i liði hans.

72. En i þesse rænno kom Knutr konongr með fiollda scipa i Noreg. þa for Olafr konongr norðr oc kom við a Sunnmære. oc la i homn þærri er Stæinavagar hæita oc la þar um nottena. En Aslacr fitiaskalle for um æstanenn inn til Borgunndar. þar bar sva til at þar var sa maðr firir er Viglæikr het Arnasun. En um morgonenn komo menn norðan or Frekæyiarsundi hirðmenn konongsens þær sem hæima hafðu setet um sumaret. oc sagðu kononge tiðændi. at Kalfr Arnasun oc Harekr or þiotto oc þorer hundr varo komner um kvælldet i Frekæyiarsund með miklu fiolmenni. oc vilia þær taka þik af livi ef þær æigu valld a. þa gerðe konongrenn upp a fiallet or Stæinavagom varðmenn sina. oc þa er þær komo upp a fiallet þa sa þær norðr til Biarnaræyia. at norðan foro morg skip. Foro ovan astr oc sagðu kononge at hærrenn for norðan. En konongrenn la þar firir með .ij. æinum skipum. Siðan let konongr blasa oc foro tiolld af skipum hans. oc toko siðan til ara. En þa er þær varo albnir or homnenne. þa foro þær norðan firir þriozhværvi haluum fiordá tig skipa. þa stæmdi Olafr konongr firir innan Nyrvi oc inn um Hunzvær. En þa er þær varo komner iamgiængt³ Borgund. þa for ut sexæringr æinn imote kononge. oc þær menn a er Aslake hafðu fylct um kvælldet. oc sagðu kononge þau tiðændi at Viglæikr Arnasun hafðe drepet Aslacr fitiaskalla. þa er þær gengo til skips. firir þat at hann hafðe drepet Ærling a Sola. En konongr let illa ivir þæim otiðændum. oc matte þo æigi dvælia sina færð firir ofriði. Oc for hann þa inn um Vægsund oc um Skot oc lette æigi fyrr en hann kom i Todarfiorð. oc lagðe at i Valldale oc

¹) r. f. sa ²) r. f. af skæiði ³) r. f. iamgiægt

gecc þar af skipum sinum oc sætti þau þar upp. oc fecc þar til varðvæizlu segl sin oc ræiða allan.

73. Siðan sætti hann þar landtialld sitt a æyrinni sem Sullt hætir. þar ero fagrur vællir. oc let konongrenn ræisa þar fagran kros a æyrinni. þat er sact at boande sa bio a Mo. er Brusi het. hann var þar rikaztr i dalenom boandanna. Siðan kom Brusi ovan oc marger bændr með hanum a fund konongsens oc fagnaðu hanum væl sem vært var. Konongrenn gerðe sic bliðan mote fagnaðe þeirra. Konongrenn spurði þa hvart þar være fært a land upp a Læsiar. Brusi svarar queðr vera urð æina mikla firir ofæra i dalenom er Skærfsurð hætir. Oc er þar hvarke fært mannum ne rossom. þat hauum ver oc spurt at Uplændingar hafa kastat niðr kristni sinni. oc lata ængum lyða þar ivir at fara þeim sem kristinn læzc vera. Konongrenn svarar. Til munu ver hætta værða boande sagðe hann. takezt sem guð vill. oc komeð her i morgon með æyki yðra oc sialua yðr. oc siam hvær voxtr er a er ef ver komom aller saman til urðarennar. Nu koma þeir um morgonenn til konongsens. oc bio hann nu færð sina upp at dalenom. oc gekc hann sialfr neðan af æyrinni oc þar til er krossbrecca hætir oc huilldizc þar a brekconne. Oc sat þar um rið oc sa ovan æftir dalenom i fiorðenn oc mællte. Erveðesfærð hava þeir fænget mer Kalfr Arnasun oc þeir felagar. er varer varo vinir um rið oc fulltruar. þat er sact at enn standa þeir krossar er hann let ræisa þar sem hann sat a brekconne. Siðan stæig hann a bak heste æinshværium. oc ræið upp æftir dalenom. oc letto æigi fyrr en þeir komo til urðarennar. þa spurði konongrenn Brusa hvart nokcot sel. være þat þar er þeir mætte bua i um nottena. Ia sagðe Brusi er vist hærra. Nu var sva gort at þeir varo þar um nottena oc sætti konongr þar landtialld sin. En um morgonenn bað konongr þa fara til urðarennar oc fræista. ef þeir mætte koma vegenom ivir urðena. Nu foro þeir til en konongr var hæima i landtiallde. En um kvælldet komo þeir hæim hirðmenn hans oc kvaðozc hava haft mikit ærveðe oc ækci a læið komet. oc sagðu at þar mindi alldrigin mega veg ivir gera. Oc varo þar aðra nott. En konongrenn la a bœnom sinum um alla nottena. en þegar er hann vissi at dagr var. þa bað hann þa fara til urðarennar. En þeir foro miok traudir oc kvaðozt ækci mindu at vinna. En þa er þeir varo braut farner þa kom sa maðr til konongs er vistum þeirra reð. oc sagðe konongenom at æigi var vist mæiri æftir en .ii. nauzfoill slats. en þu hævir .iiii.c. manna þins liðs oc .c. boanda. þa mællte konongr at hann skilldi lata upp alla katla oc lata nokcot af slatre i hværn kætil. oc sva var gort. En konongr gecc til oc gerðe kross-

mark ivir oc það þá bua matenn. En síðan for konongr til Skarfsurðar þar sem menn hans skilldu vegenn ryðia. En þá er konongr kom þar. þá sato þeir aller oc varo modér miok af ærvede. þá mællte Brusi. Ec sagðe yðr herra at ækci matte vinna at urð þessare oc truðu þer ægi. Síðan lagðe hann af ser scikciu sina oc mællte. at þeir skilldu fræista aller hvat þeir mætte at vinna. Oc nu er þeir komo til. þá er sva sact at .xx. menn matto rœra þá stæina. er ægi gat aðr .c. manna. oc varð vegrenn ruddr at miðium dægi. sva at bæde var foert mannum oc rossom með klyfium. Síðan for konongrenn ovan astr þar sem vist þeirra var oc nu haitir hœllir. kœllda æin er þar oc i nær hœllinum oc þuo kónongrenn ser þar. En er bufe manna værdr siukt i dalenom oc drekr þat af þui vatneno. þá batnar þui þegar þeirrar suttar. Síðan for konongr til matar oc aller þeir. En er þeir varo mœltir þá spurði konongrenn æstir ef setr nokcor være upp ifra urðenne nær fiallenó. þau er mæte bua i um nottena. Brusi svarar. Ero vist herra sagðe hann þau er hœita Grœningar. oc ma þar ængi maðr vera um nætr firir¹ trollagange oc mæinvetta er þar ero a sætreno. Síðan það konongrenn þá bua færð sina. kvezc vilia vera a sætreno um nottena. þá kom til hans sa maðr er vistum hans reð oc kvað vera þar orgrynni vista. oc væit ek ægi herra hvaðan komnar ero. Konongrenn svarar. þakcum guði sænding. sina. Oc let gera byrdar boandom þæim er foro ovan æstir dalenom oc til hœimkynna sinna. En konongr var a sætreno um nottena a bœnom sinum sem hann var oft vanr. En um nottena er menn varo komner i sœmn þá kvað við asramlega uti oc mællte. Sva brænna mik nu bœner Olafs konongs sagðe su hin illa vetr. at ek ma ægi² vera at hibillum minum oc værd ec nu at flyia oc koma alldrigi a þenna stað síðan. En aðr um morgonenn en konongrenn fœre til fiallzens. þá mællte hann við Brusa. Her skal nu sagðe hann gera bæ. oc man sa boande er her byr a hava ser iamnan framdrattó. oc alldrigin skal her korn friosa þo at bæde friose firir ovan oc neðan.

74. Þá for Olafur konongr oc kom fram i Æinbua oc var þar um nottena. oc um morgonenn a Læsiar. oc let taka hina bæztu menn bæde af Dofrom oc sva af Læsium. oc vorðo nu at taka við kristni eða þola dauða eða undan flyia. þeir villdu þui ægi iatta. en sva lauk at flester aller toko við kristni. oc fengo kononge sunu sina. oc heto þui at þeir skilldu alldrigin ostar ganga af kristni. Sœner þeirra varo væl halldner við konongenom oc gerðozc væl síðader. þat er sact at konongr var þar um nott sem Bœar hœita oc er sa bœr a

1) r. f. afirir 2) r. f. ægi

gecc þar af skipum sinum oc sætti þau þar upp. oc fecc þar til varðvæizlu segl sin oc ræiða allan.

73. Siðan sætti hann þar landtialld sitt a æyrinni sem Sullt hætir. þar ero fagrer vællir. oc let konongrenn ræisa þar fagran kros a æyrinni. þat er sact at boande sa bio a Mo. er Brusi het. hann var þar rikaztr i dalenom boandanna. Siðan kom Brusi ovan oc marger bœndr með hanum a fund konongsens oc fagnaðu hanum væl sem vært var. Konongrenn gerðe sic bliðan mote fagnaðe þeirra. Konongrenn spurði þa hvart þar være fært a land upp a Læsiar. Brusi svarar queðr vera urð æina mikla firir ofæra i dalenom er Skærfsurð hætir. Oc er þar hvarke fært mannum ne rossom. þat hauum ver oc spurt at Uplændingar hafa kastat niðr kristni sinni. oc lata ængum lyða þar ivir at fara þeim sem kristinn læzc vera. Konongrenn svarar. Til munu ver hætta værða boande sagðe hann. takezt sem guð vill. oc komeð her i morgon með æyki yðra oc sialua yðr. oc siam hvær voxtr er a er ef ver komom aller saman til urðarennar. Nu koma þeir um morgonenn til konongsens. oc bio hann nu færð sina upp at dalenom. oc gekc hann sialfr neðan af æyrinni oc þar til er krossbrecca hætir oc huilldizc þar a brekconne. Oc sat þar um rið oc sa ovan æftir dalenom i fiordenn oc mællte. Erveðesfærð hava þeir fænget mer Kalfr Arnasun oc þeir felagar. er varer varo vinir um rið oc fulltruar. þat er sact at enn standa þeir krossar er hann let ræisa þar sem hann sat a brekconne. Siðan stæig hann a bak heste æinshværium. oc ræið upp æftir dalenom. oc letto æigi fyrr en þeir komo til urðarennar. þa spurði konongrenn Brusa hvart nokcot sel være þat þar er þeir mætte bua i um nottena. Ia sagðe Brusi er vist hærra. Nu var sva gort at þeir varo þar um nottena oc sætti konongr þar landtialld sin. En um morgonenn bað konongr þa fara til urðarennar oc fræista. ef þeir mætte koma vegenom ivir urðena. Nu foro þeir til en konongr var hæima i landtiallde. En um kvælldet komo þeir heim hirðmenn hans oc kvaðozc hava haft mikit ærveðe oc ækci a læið komet. oc sagðu at þar mindi alldriginn mega veg ivir gera. Oc varo þar aðra nott. En konongrenn la a bœnom sinum um alla nottena. en þegar er hann vissi at dagr var. þa bað hann þa fara til urðarennar. En þeir foro miok trauðir oc kvaðozt ækci mindu at vinna. En þa er þeir varo braut farnar þa kom sa maðr til konongs er vistum þeirra reð. oc sagðe konongenom at æigi var vist mæiri æftir en .ii. nauzfoill slatrs. en þu hævir .iiii.c. manna þins liðs oc .c. boanda. þa mællte konongr at hann skilldi lata upp alla katla oc lata nokcot af slatre i hværn kættil. oc sva var gort. En konongr gecc til oc gerðe kross-

mark ivir oc bað þa bua matenn. En síðan for konongr til Skarfsurðar þar sem menn hans skilldu vegenn ryðia. En þa er konongr kom þar. Þa sato þeir aller oc varo moder miok af ærvede. Þa mællte Brusi. Ec sagðe yðr herra at ækci matte vinna at urð þessare oc truðu þer æigi. Síðan lagðe hann af ser scikciu sina oc mællte. at þeir skilldu fræista aller hvat þeir mætte at vinna. Oc nu er þeir komo til. þa er sva sact at .xx. menn matto rœra þa stæina. er æigi gat aðr .c. manna. oc varð vegrenn ruddr at miðium dægi. sva at bæðe var foert mannum oc rossom með klyfum. Síðan for konongrenn ovan astr þar sem vist þeirra var oc nu hæitir hællir. kællda æin er þar oc i nær hællinum oc þuo kónongrenn ser þar. En er hufe manna værðr siukt i dalenom oc drekr þat af þui vatneno. þa batnar þui þegar þeirrar suttar. Síðan for konongr til matar oc aller þeir. En er þeir varo mættir þa spurði konongrenn æstir ef setr nokcor være upp ifra urðenne nær fialleno. þau er mæte bua i um nottena. Brusi svarar. Ero vist herra sagðe hann þau er hæita Grœningar. oc ma þar ængi maðr vera um nætr firir¹ trollagange oc mæinvetta er þar ero a sætreno. Síðan bað konongrenn þa bua færð sina. kvezc vilia vera a sætreno um nottena. þa kom til hans sa maðr er vistum hans reð oc kvað vera þar orgrynmi vista. oc væit ek æigi herra hvaðan komnar ero. Konongrenn svarar. þakcum guði sænding. sina. Oc let gera byrðar boandom þæim er foro ovan æstir dalenom oc til hæimkynna sinna. En konongr var a sætreno um nottena a bœnom sinum sem hann var oft vanr. En um nottena er menn varo komner i sæmn þa kvað við a scramlega uti oc mællte. Sva brænna mik nu bœner Olafs konongs sagðe su hin illa vetr. at ek ma æigi² vera at hibillum minum oc værð ec nu at flyia oc koma alldrigi a þenna stað síðan. En aðr um morgonenn en konongrenn fære til fialzens. þa mællte hann við Brusa. Her skal nu sagðe hann gera bæ. oc man sa boande er her byr a hava ser iamnan framdrattó. oc alldrigin skal her korn friosa þo at bæðe friose firir ovan oc neðan.

74. Þa for Olafur konongr oc kom fram i Æinbua oc var þar um nottena. oc um morgonenn a Læsiar. oc let taka hina bæztu menn bæðe af Dofrom oc sva af Læsium. oc vorðo nu at taka við kristni eða þola dauða eða undan flyia. þeir villdu þui æigi iatta. en sva lauk at flester aller toko við kristni. oc fengo kononge sunu sina. oc heto þui at þeir skilldu alldrigin oftar ganga af kristni. Sœner þeirra varo væl halldner við konongenom oc gerðozc væl síðaðer. þat er sact at konongr var þar um nott sem Bœar hæita oc er sa bœr a

¹) r. f. afirir ²) r. f. ægi

Lesium. oc sætti þar firir presta. Siðan for hann ivir Lorodal oc kom þar sem Stavabrekca hæitir. oc sat þar a brekconne. En þar liggr bær sa undir brekconne er Bær hæitir. en a su rænnr æstir dalenom er Otta hæitir. oc er fogr bygð baðommægín at áánnè. oc er kallat Loar. oc matte konongrenn sia æstir ændilangre bygðenne. Þa mællte konongrenn. Skaðe er þat at brænna skal bygð iamfagra. Oc stæmdi siðan ovan i dalenn með liði sinu. oc var a bæ þæim um nottena er Nes hæitir. oc tok ser lærbirgi i lopte æinu þar sem hann svaf sialfr i. Oc þat loft stoð længi siðan sva at ækci var at gort. þat er sact at konongrenn var þar .v. nætr. oc skar upp þingboð oc stæmdi til sin bæðe af Lóóm oc Vaga oc af Hæydale. oc let þat boðe fylgia. at þæir skilldu annat hvart hallda við hann bardaga eða þola brænnur af honom eða hværva aftr til kristni oc lata af allum hæiðrnum dome. oc fa hanum sène sina a ovan i gislingar. oc matte þæim þat þikcia at¹ retto mæiri virðing en nauðung. Oc þat er sact at flester aller þæir er bygðu þau hæræð komo a fund hans oc sættozk við hann. En þæir er æigi villdu þat. þa flyðu þæir undan i dala suðr.

75. Nv læitar Olafr konongr raða við menn sina. en aller skiota til hans raða. Nu fær konongr suðr a Hæiðmork oc læitar raða við Uplædinga vini sina. oc bað þa læggia til nokcor goð rað með ser. En þæir mællto at þing skilldi stæmna oc tala um malet. Oc sva var gort. Sægir nu konongrenn ifra at þæim er afhænt er tækit hava fe til hauuðz mins oc niðazc a kononge sinum. þæim er rettkomenn er til lannz oc rikis. Biðr ser nu styrks at hann mætte við halldazk agangu ovina sinna. oc talar um þat fagrum orðom oc sniallum. Oc lycr sva maleno at hann² biðr þa nokcot gott rað firir ser sia oc sialuum þæim. Konongrenn skil nu þat oc sva aðrer vinir hans² at sva er orðenn mikill akave folcsens með agangu Knuz konongs oc liðs fiollda er a lande var af hærr. at þat syndizc konongenom rað oc allum vitraztu mannum at læita undan. oc afla ser mæira liðs³ oc fiolmennis. sægia at lannzhærrenn man vera hanum otrur konongenom. Nu værðr Olafr konongr var við þa menn er foro með feno. Nu biðia hans menn at þa skal taka oc sva feet. Konongrenn svarar. þat gerek æigi sægir hann. firir þui at ver megom við kennazt at i margu lage hauum ver með ofsa oc kappe styrt þesso riki. oc æigi með retto. Leto ver ræfsa þa luti er guðs rette var raskat. en þat er nu er við oss misgort þa megom nu firirgeva litilega. þesser menn foro með konongenom Aztrið drotneing. Guðroðr oc Halfdan. Rogvalldr oc Dagr. Ringr oc Þorlæifr. Aslacr oc Hælgí. Þorðr oc Æinar. Fiðr

1) r. f. au 2) mgl. i Cd. 3) r. f. lið

Arnasun. Þorbergr oc Arne. Þorbiorn oc Þormoðr skald. Konongrenn fær nu austr um Æiðaskog oc allt i Sviðþioð austr. oc dvaldezc þar miok længi með Sigtrygg¹. Þaðan for hann austr i Garðariki. oc var annan vætr í Holmgarðe með Iarizlæifi kononge. er fængit hafðe Ingigjærðar dottor Olafs konongs svænscá. systur Aztriðar er Olafr konongr atte.

76. Knutr Danakonongr for norðr æstir Norege. oc skaut a þingum her oc hvar. oc var tækit við hanum hvar sem hann kom. lette ægi færð sinni fyrr en i Niðarose. oc atte þar atta fylcna þing við Þrœnnde. Var hanum þa svaret landet a Æyráþingi. Fra þesse færð Knuz konongs sægir Þorarenn loftunga i drapo þeirri er hann kvað um Knut konong.

Knutr var und solar
siðrnæmr með lið
for miok mikit
minn vinr þinnig.
færðe or firði
fímr gramr Lima
ut olitinn²
otrþeims flota.

Vgðu Ægðir
orbæiðis for.
svans sigrlana
sacrammer miok.
allt var gulli
grams lið framet
[var um³ sion sagu
slics rikare.

Ok firir Lista
liðu fram viðir
hafgialfrs um haf
hart kolsvarter.
byct var innan
allt bringalltar
suðr sæskiðum⁴
sund Æikunda.

Ok firir fornan
friðmenn liðu
haug Hiornagla
hvast griðfaster.
þa er stoð firir Stað
stamnklifs⁵ drivu
varat æyðileg
aurbæiðis for.

Knatto suðir
svang mjok langar
byrr ronu bera
brimdyr⁶ firir Stim.
sva liðu sunnan
svalþeims valer⁷
at kom norðr i Nið
nytr hærrflytir⁸.

þa gaf sinum
sniallr gorfallan
Noreg neva
niotr veg lota⁹.
oc gaf sinum
sægi ek þat mege
dal¹⁰ diupsala
Danmork svana.

Her er nu sogð¹¹ oll færð Knuz konongs. hvesso hann for sunnan með lande. Sva for siðan at hann gaf Hakone iarle frænða sinum allt Noreks konongs vælði. þeim er fyrr hafðe veret handtækinn af Olave kononge. oc hafðe¹² svaret Olave kononge æiða. Hann bar þa enn fe a

¹) r. f. Syktrygg ²) r. f. óolitinn ³) r. f. varom ⁴) r. f. suð sæ skiða

⁵) r. f. stamnkliif ⁶) r. f. brimdy ⁷) r. f. valur ⁸) r. f. hærrflyti ⁹) r. f. iotra ¹⁰) r. f. dals ¹¹) r. f. sog ¹²) r. f. hann

nyialæik undir alla lænda menn i landeno at raða Olaf konong or landeno. oc kuga suma at sværia ser landet. Tok þa sunu þæira til sin. i gisling. Knutr konongr gerðe sændimenn til Biarnar stallara með .xii. gullringa. oc ætlar hanum slica flærð við Olaf konong sem aðrum. Talar sændimaðrenn hve olíkr Knutr konongr er orðenn aðrum mannum oc byðr hanum feet. Hann svarar. Ængan ofrið gere ek Olave kononge. Sændimaðrenn svarar. Alldrigi gaf Olaf konongr þer iamikit fee sem Knutr konongr byðr þer nu. Biorn svarar at æigi kvezk manú sælia Olaf konong með værði at sinni. Oc lætr nu upp fæsta alla sændimennena Knuz konongs. oc hævir sialfr feet. Oc færri nu a fund Olafs konongs. En aðr en hann kvæme þa sagðe konongrenn draum sinn. Mer synndizc quað hann biarndyr æit mikit oc var glatt oc lec við mik bliðrlega oc færðe mer hauuð sitt. En a þærri stundu kom Biorn a fund Olafs konongs. sægir hanum þau tíðændi at menn hava tækit fe til hauuðz hans. oc quazt drepa er hanum villdu fe til bioða. En feet tok ek oc vill ec þat syna yðr. Konongrenn svarar. þat er bæðe at feet er fagrt enda munu þær dyrt kaupá. En þu Biorn sagðe hann ræyndizc sem von var at ræyndizt mikill ræystimaðr sem goðr drængr. Oc byðr hanum með ser. oc hann tok þat rað. skildizc all-drigin við hann meðan er þær lifðu. Oc marger aðrer vinir Olafs konongs flyðu or lande austr til hans i Garða. þo at Biarnar se hællst getet er¹ firirmaðr var þæirra.

77. En um sumaret æstir færri Hakon iarl væstr til Ænglanz æstir fæstarkono sinni. oc um haustet er hann for væstan þa tyndizk hann i Ænglanz have við allre skipsocn sinni. Oc var þat æstir vanom. En er Knutr konongr fra þetta. þa sætti hann Svæin sun sinn oc Alfiu moðor hans i rikit. at gisla landet undir sic við allra baztra manna sunum. Var þa sva mikit danskra manna metorð. at æins þæira vitni skilldi rinnda .x. manna vitni Norðmanna. Ængi skilldi oc na af lande at fara nema konongr læysði eða hans menn. En ef nokcorer fære þa felle undir konong allar æignir þæirra. Oc hværr sa er mann væge skilldi haura firir veget lande oc lausum æyri. Sva oc ef maðr yrði utlagr oc tæmdezt hanum arfr. þa skilldi konongr æignazt arf þann. En at iolom skilldi boande hværr fa firir hværrt næf mæle mallz oc lær af þrevætrum uxa þat var kallat vinar tode oc spann smiors. husfræyia hværr rygiar to. þat skilldi vera lin orængt sva mikit at spænt fenge um mesta fingri oc længsta. Bændr skilldu oc gera hus oll þau er konongr villdi hava a bolstað sinum. Siau menn skilldu gera æinn færan oc gera firir hværn .v. vætra gamlan. oc þar æiga

¹) mgl. i Cd.

haulur æstir. Hværr maðr er a haf rere skilldi gera kononge landvarðu hvaðan sem hann rere. en þat varo .v. fiskar. Skip hvært er for af lande i braut skilldi konongr laða rum ivir þvært skip. Maðr hværr er af lande fære skilldi giællda landaura hvart er hann var hær lænzkr eða utlænzkr. oc hellzt sia lyðskyllda til þess er Iorsala-Sigurðr gaf af þessar nauðir flestar. En þo at sia nauð oc illing læge a landeno þa træystuzc menn æigi i mote mæla firir sakar suna sinna er i gislingu varo.

78. Iarizlæifr konongr tok væl við Olave kononge oc sva við Aztriði drotningu oc allum þeirra fararnautum. Olafr konongr sagðe nu konongenom ifra oc Ingigærði drotning sifkono sinni hvesso mikil ohægende er hann hafðe her við at skipta i landeno. En þau huggaðu hann bæðe. oc baðo hann hava slict af sinu riki sem hann villdi. Olafr konongr let væl ivir þeirra boðe oc viðvære. oc var þar annan vætr með þeim i goðo ivirlæte oc mikilli virðing sem vært var. En er a læið a stundena þa sagðe Olafr konongr þeim at hann mindi hæim værða fara til Noreks. oc þeim lanzmannunum var a þui æinu hugr er i for varo með hanum oc sva sialuum hanum at vitia æigna sinna oc lannz. oc ækci villdi konongrenn annat raunar en hværva astr. þau Iarizlæifr oc Ingigærðr baðo hann at hann skilldi æigi a braut fara. Nu varð hann varr við þat at hann mindi varla na braut at fara fyrr en hann sagðe þeim at su tilvising hævir firir hann komet. at hann skilldi hæim fara til Noreks. En er þau urðu þess vis af hanum. þa urðu þau sva fægin konongr oc drotning at þau fælldu tar.

79. Ðetta var þar enn i Garðum austr sem margtit er at ækcia æin atte sun þann er hafðe kværkasull. Moðer svæinsens ræðer firir Ingigærði drotning oc biðr hana hæilla raða. Gac þu kvað hon firir Olaf konong. oc bið hann nokcora hialpræða. En hann man æigi læcner kallazc. en þu skallt þat sægia. at þu hævir þat hæyrt. ef konongrenn lægði brauð i munn manne at þa man batna. En hon gerðe sva. konongrenn brytr af brauðinu oc læggr i munn svæininum. oc kallaðe þegar i staðenom ia.

80. Nu er fra þui at sægia at hofðingialaust var um vætrenn i Norege. þui at Hakon iarl var ifra fallenn. þa sændu vinir Olafs konongs menn austr i Garða at sægia hanum at landet var hafðingialaust. Olafr konongr bio færð sina um vætrenn æstir iol. oc sætr þar æstir sun sinn til fostrs með Iarizlæivi kononge. Olafr konongr for austan at þarum til hafsens. en um varet for hann ivir hafet. oc sva til Sviðþioðar. oc samnaðez hanum þa nokot af liði. oc for þaðan til Hælsingialannz. Oc er hann kom til Sviðþioðar þa tok Anundr fæginsamlega með

hanum. En síðan er hann vissi farlængd hans þá samnaðe hann hanum liði miklu um ríki sitt oc fecc hanum .dcccc. manna a braut. Síðan for Olafur konongr braut með lið sitt. oc sætr Dag æstir at samna liði oc biðr¹ hann hava kristna menn alla. oc enn flæiri sina vini sætti hann æstir með hanum. Gautþorer het maðr en annar Afrafaste. þeir varo kappar miklir oc fragerðarmenn at harðfænge. foro víða ivir oc varo nalega bærsærkir. oc varo saman .xxx. manna oc ækci varo þeir við annarra manna mægin. blotaðu ækci oc hafðu þo æigi skirn tækit. Ræða þeir nu um sin amilli. Hui man konongr æigi vilia biðia oss liðs. sva mikil þorf sem hanum er. Mer lizt sva væl konongr sia sægir þorer. oc vil ec biða hanum lið vart. oc þeir hava bætr er hanum þiona. þeir hitta konongenn oc biða hanum lið sitt. Konongrenn spyrr hvart þeir ero skirðir eða æigi. þeir sagðu. Æigi er þat enn herra sagðu þeir. Konongrenn svarar. Ækci hafum ver þa i varo liði sægir hann er æigi ero skirðir. firir þui at þat vinr oss litit lið. þeir mællto. Hauum ver minna þrek unnit a æinum dægi en æinn þinna manna. Konongr iattar ækci þeirra fylgð. Nu fara þeir austan um æystra ríki. en siorenn er þar ækci salltr. Konongrenn biðr at menn skulu lyða tíðum aðr en þeir hævi upp færðena. En sniofoll varo mikil um dagana a isunum.

81. Þat var æinn dag er konongrenn ræið at veg sinum at menn koma imote hanum af Norege. oc sagðu hanum ofrið mikinn vera. Oc aller² stærsto hofðingiar ero imote þer. Sægia at þeir hava tækit fe af Knuti ríka. oc æigi munu yðrir lifdagar³ langer ef þer fareð þangat. en i fylgð biðomc ver með yðr. Hann iattar þui. Ingigærðr hafðe gort hanum dyrlect merki. Nu er Olafur konongr. for milli Upplanda oc Sviðþiðar æinnhværn dag var hann okatr sva at hann mællte ækci orð. þa spurði biscop hvi hann var sva okatr. Olafur konongr svarar. Mikla syn sa ec nu. Allr hævrenn vár mer nu firir augum. oc sa ec oll þau lond nu sem ec hævi a komet. oc sva þau sem ek hævi æigi a komet. oc sva allar græiningar sa ek amillum þeirra. þa stæig biscop niðr af hestbaceno⁴ oc tok um fot kononge oc laut hanum. oc mællte. Hælgum manne fylgium ver sagðe hann. Síðan for Olafur konongr til þess er hann kom i stað þann er Stavamyrar hæita. Oc þa kannaðe hann lið þat er Anundr hafðe fængit hanum. en þat var hæiðit. þa gerðe Olafur konongr þeim koste. at þeir tæke við skirn oc fylgði hanum eða hœrvi astr ælligar. firir þui at Olafur konongr villdi æigi valld hava undir hæiðrnum mannum. En fugur .c. toko við skirn oc fylgðu hanum en .v. huruu astr.

¹) r. f. bið ²) r. f. alla ³) r. f. lifdager ⁴) r. f. hestbacenom

82. Færr nu konongrenn með nokcoro liði til Hælsingalannz oc i lamtalannd. Æinn dag riða .v. menn i mote konongenom. Var þar æinn Kalfr Arnasun. Hvi ertu her komenn Kalfr kvað konongrenn. Hærra sægir hann. Hui byzc þu sva við sem ofriðr se imote þer. ver unnum þer bæzt rikis þo at ver tæygðim fe af Knuti kononge. Þa mællte konongrenn til Finnz Arnasunar broðor Kalfs. Hvesso skulum ver trua Kalve broðor þinum. Finnur svarar. Truum hanum æigi. hann er vitr oc svikafullr. En hui takum ver hann nu æigi. Þa svarar konongr. Gott være at snua manne fra illvirki¹. firir þui at hann man þat henda. Kalfr snyr nu afr. oc hævir nu fængit niostner. En nu fa þeir ser þann mann er mærki skal bera mote konongenom. en sa het Kole leindr maðr. or hans hafði² sprungu ut bæde augu hans.

83. Þorgæir a Solom kæmr a fund konongs. oc byðr hanum hæim til sin. oc skorte þar æigi goðan fagnað. Sva bar at um dagenn er konongrenn ræið til væizlunnar at þar varo fagrer akrar a baðar hæindr þeim. Þorgæir riðr firir. Æigi var auðvællt at stoðva liðet. Koma miðvikudagenn. Sækezt sæint ræiden. Þormoðr oc hans iamningar riða ivir akrenn oc lænia miok. Nu þikci þorgæiri illa. en þormoðr kvazk sialfraðr vera at riða hvar sem hann villdi. Konongrenn sægir þat omaklect vera at gera þorgæiri skaða eða oskil. ser þo at ækci fær at gort. Konongrenn svarar. Værð væl við þorgæir sægir hann. þu væizt æigi nema litils same i. en þo kann vera at þetta³ se æigi mikils vært nær þui ef kæmr annat bol mæira. Konongrenn tækr nu væizluna. En tiolld varo gorr uti oc var þar væitt i. Fær nu væizlan fram. þat er sact fra þormoðe Kolbrunaskalld at hann vaknar snima um morgonenn oc ihugar at mart hævir ivir liðit með hanum. hann hafðe fastat .ix. drotensdaga. en matazk iamnan fastudaga. at hann næde þa hælldr en aðr hæmd at drepa þoraren⁴ trola ut a Grœnalande. Oc læypr hann i stæikarahus æitt. oc fær til morbiuga æins oc etr þat en þat var a fastudægi. En stæikarenn mællte. Ertu konongsmaðr sagðe hann. Ia sægir þormoðr. Allvant hævir þic hænnt sægir stæikarenn. þormoðr svarar. Annat hvart man okr krist a skilia mæira en morbiuga halft eða minna. Boande sa er konongrenn tok væizlu at byðr sic til færðar með konongenom. En hann atte sunu .ij. var annar sextan vætra en annar .xvii. vætra. Konongr biðr hann fara en svæinar hans se hæima. þar varo enn akrar blomgaðer oc troðrner miok. Konongrenn kvað þat æigi maklega gort. Svæinarner vilia fylgia færðr sinum. En konongs menn vilia æigi. Konongr sægir at þeir

1) r. f. illvirk 2) r. f. ahafði 3) r. f. apetta 4) r. f. þoraran

hanum. En síðan er hann vissi farlængd hans þá samnaðe hann hanum liði miklu um ríki sitt oc fecc hanum .dcccc. manna a braut. Síðan for Olafur konongr braut með lið sitt. oc sætr Dag æstir at samna liði oc biðr¹ hann hava kristna menn alla. oc enn flæiri sina vini sætti hann æstir með hanum. Gautáporer het maðr en annar Afrafaste. þær varo kappar miklir oc fragerðarmenn at harðfænge. foro víða ivir oc varo nalega bærsækir. oc varo saman .xxx. manna oc ækci varo þær við annarra manna mægin. blotaðu ækci oc hafðu þo æigi skirn tækit. Ræða þær nu um sin amilli. Hui man konongr æigi vilia biðia oss liðs. sva mikil þorf sem hanum er. Mer lizt sva vél konongr sia sægir þorer. oc vil ec biða hanum lið vart. oc þær hava bætr er hanum þiona. þær hitta konongenn oc biða hanum lið sitt. Konongrenn spyrr hvart þær ero skirðir eða æigi. þær sagðu. Æigi er þat enn herra sagðu þær. Konongrenn svarar. Ækci hafum ver þa i varo liði sægir hann er æigi ero skirðir. firir þui at þat vinr oss litit lið. þær mællto. Hauum ver minna þrek unnit a æinum dægi en æinn þinna manna. Konongr iattar ækci þeirra fylgð. Nu fara þær austan um æystra ríki. en siorenn er þar ækci salltr. Konongrenn biðr at menn skulu lyða tíðum aðr en þær hævi upp færðena. En sniofoll varo mikil um dagana a isunum.

81. Þat var æinn dag er konongrenn ræið at veg sinum at menn koma imote hanum af Norege. oc sagðu hanum ofrið mikinn vera. Oc aller² stærsto hófðingiar ero imote þer. Sægia at þær hava tækit fe af Knuti ríka. oc æigi munu yðrir lifdagar³ langer ef þer fareð þangat. en i fylgð biðomc ver með yðr. Hann iattar þui. Ingigjærðr hafðe gort hanum dyrlect merki. Nu er Olafur konongr. for milli Upplanda oc Sviðþjóðar æinnhværn dag var hann okatr sva at hann mællte ækci orð. þa spurði biscop hvi hann var sva okatr. Olafur konongr svarar. Mikla syn sa ec nu. Allr hævrenn vár mer nu firir augum. oc sa ec oll þau lond nu sem ec hævi a komet. oc sva þau sem ek hævi æigi a komet. oc sva allar græiningar sa ek amillum þeirra. þa stæig biscop niðr af hestbaceno⁴ oc tok um fot kononge oc laut hanum. oc mællte. Hælgum manne fylgium ver sagðe hann. Síðan for Olafur konongr til þess er hann kom i stað þann er Stavamyrar hæita. Oc þa kannaðe hann lið þat er Anundr hafðe fængit hanum. en þat var hæiðit. þa gerðe Olafur konongr þeim koste. at þær tæke við skirn oc fylgði hanum eða hœrvi aftr ælligar. firir þui at Olafur konongr villdi æigi valld hava undir hæiðrnum mannum. En fiugur .c. toko við skirn oc fylgðu hanum en .v. huruu aftr.

¹) r. f. bið ²) r. f. alla ³) r. f. lifdager ⁴) r. f. hestbacenom

82. Færr nu konongrenn með nokcoro liði til Hælsingalannz oc i lantalannd. Æinn dag riða .v. menn i mote konongenom. Var þar æinn Kalfr Arnasun. Hvi ertu her komenn Kalfr kvað konongrenn. Herra sægir hann. Hui byzc þu sva við sem ofriðr se imote þer. ver unnum þer bæzt rikis þo at ver tæygðim se af Knuti kononge. Þa mælte konongrenn til Finnz Arnasunar broðor Kalfs. Hvesso skulum vertrua Kalve broðor þinum. Finnz svarar. Truum hanum æigi. hann er vitr oc svikafullr. En hui takum ver hann nu æigi. Þa svarar konongr. Gott være at snua manne fra illvirki¹. firir þui at hann man þat henda. Kalfr snyr nu astr. oc hævir nu fængit niostner. En nu fa þeir ser þann mann er mærki skal bera mote konongenom. en sa het Kole lændr maðr. or hans hafði² sprungu ut bæðe agu hans.

83. Þorgæir a Solom kæmr a fund konongs. oc byðr hanum heim til sin. oc skorte þar æigi goðan fagnað. Sva bar at um dagenn er konongrenn ræið til væizlunnar at þar varo fagrer akrar a baðar hændr þeim. Þorgæir riðr firir. Æigi var auðvællt at stoðva liðet. Koma miðvikudagenn. Sækezt sæint ræiðen. Þormoðr oc hans iamningar riða ivir akrenn oc læmia miok. Nu þikci þorgæiri illa. en Þormoðr kvazk sialfraðr vera at riða hvar sem hann villdi. Konongrenn sægir þat omaklect vera at gera þorgæiri skaða eða oskil. ser þo at ækci fær at gort. Konongrenn svarar. Værd væl við þorgæir sægir hann. þu væizt æigi nema litils same i. en þo kann vera at þetta³ se æigi mikils vært nær þui ef kæmr annat bol mæira. Konongrenn tækr nu væizluna. En tiolld varo gorr uti oc var þar væitt i. Fær nu væizlan fram. þat er sact fra Þormoðe Kolbrunaskalld at hann vaknar snima um morgonenn oc ihugar at mart hævir ivir liðit með hanum. hann hafðe fastat .ix. drotensdaga. en matazk iamnan fastudaga. at hann næðe þa hælldr en aðr hæmd at drepa þoraren⁴ trola ut a Groenalande. Oc læypr hann i stæikarahus æitt. oc fær til morbiuga æins oc etr þat en þat var a fastudægi. En stæikarenn mællte. Ertu konongsmadr sagðe hann. Ia sægir þormoðr. Allvant hævir þic hænt sægir stæikarenn. Þormoðr svarar. Annat hvart man okr krist a skilia mæira en morbiuga halft eða minna. Boande sa er konongrenn tok væizlu at byðr sic til færðar með konongenom. En hann atte sunu .ij. var annar sextan vætra en annar .xvii. vætra. Konongr biðr hann fara en svæinar hans se hæima. þar varo enn akrar blomgæðer oc troðrner miok. Konongrenn kvað þat æigi maklega gort. Svæinarner vilia fylgia fæðr sinum. En konongs menn vilia æigi. Konongr sægir at þeir

1) r. f. illvirk 2) r. f. ahafði 3) r. f. apetta 4) r. f. þoraran

[skulu raða¹ ef þeir vilja oc giæte guð þeirra. Oc aftrqvamo værðr þeim auðit. Þorgæir var kallaðr fleccr. hann fecc ovirðing af Svæini kononge.

84. Nu æ þui mæir er konongrenn sotte a læiðena þa spurði hann þui mæira samandratt liðsens. Konongrenn ræið huitum heste um dagenn. en þa varð sa atburðr at hestrenn læypr i iarðfall æitt undir hanum. oc brotna fœtrner aller a hestennom. Konongrenn læypr af fram oc sakar hann ækci oc mællte. Bisna skal til batnaðar. Nu byðr hvær hanum sinn hest. Konongrenn binndr um fœtr heste sinum. Nu biðr konongrenn skutilsvæin stann geva ser af vatne at drekka. Hann gerðe sva. Konongr blæzar kærret. oc þa er hann kændi. þa mællte hann. Æigi vil ek mungat drekka. Skutilsvæinnenn svarar. Vatn fecc ek yðr hærra. Oc lætr i annat sinni oc gefr konongenom. Konongrenn mællte. Er þetta mioðr. æigi vil ek hann drekka. gef mer vatnet. Skutilsvæinnenn fecc hanum þriðia sinni. Konongr mællte. Vin gefr þu mer nu. æigi vil ec þat drekka. Biscup mællte. Drekked hærra. hæmillt a sa er gefr yðr oc þessom drykc hæuir snuit. oc ero slict agiætleg takn oc fagrlæg.

85. Nu sia konongsmenn skip þat er atte Rutr a Viggju Loðens sunr. Sigurðr ullstrængr var sunr hans. er staðenn sætti i Niðarose. Man ec þat sægir konongr at Rutr var mæiri vinr var. Nu fær hann til Kalfs með liði oc vapnom i mote oss. Konongr mællte til Gizorar svarta. Er þat titt a Islannde at værkmenn hæimta slagar um haustum er þeir hœua unnit. Ia hærra sægir hann þat er þar miok titt. Konongrenn sagðe. Æ [em ec² þui mæiri maðr en bœnndr a Islande at ek skal storfængilegare til raða slaganna. Tak þu rutenn oc alla þa er hanum fylgia oc drep þa alla. Æigi var hann trauðr þes. drap þa Rut oc hundrað, manna með hanum.

86. En þa er Olafr konongr kom a Upplond þa kom imote Haralldr Sigurðarsun broðer hans. oc var ungr at alldre oc mikill i hug .xv. vœtra gamall. Oc tok Olafr konongr við hanum með miklum veg. En með kononge varo aðr mester virðingar menn. Finnr Arnasun er síðan var iarl i Danmarku. oc Rognvalldr Brusasun er síðan var iarl i Orkn-æyum. Aslacr af Fitium. En .ij.c. manna hafðe hanum austan or lande fylct. oc alldrigin hafðe við hann skilst. En Haralldr broðer hans kom i mote hanum með .dc. manna oc skildizc æigi við Olaf konong meðan hans lif var þessa hæims. Dagr Ringsson for með Olave kononge or Gardum austan i Sviðþiöð. þa var hann þar æstir er Olafr konongr for i braut oc samnaðe saman liði oc ætlaðe æstir Olave kononge. Olaf

¹) r. f. sku ra ²) r. f. er mec

konongr bæið hans a Uplandum nokcora rið. En þo at hann kœme æigi þa villdi hann þo hallda fram færðenne. En þa er þær foro milli Mioss oc Vænes a Upplandum. þa urðu þær at bera skipen oc sva vopnen a bake ser oc var foren ærveð. En þar sem þær hafðu nattstaðe þa ero þar kallaðar Olafs buðir. Nu koma þær fram a fiallet a Sulu i Væradale. Marger varo þar rikismenn er liðet for ovan i Væradal oc ut a Stiklastaðe. Nu sætti Olafur konongr þar hærbuðir sinar [.dc. hundrað¹. sat þar drotensdagenn oc manodagenn oc tysdagenn oc vatnfastaðe hann þa baða. En þa er Olafur konongr var þar komenn þa let hann kalla til sin boanda æinn. siðan fecc hann hanum fe mikit. oc bað hann fara i hæroð a braut oc kaupa salotiðir at lærdom mannum. firir sal þæirra manna er imote mer ero oc falla i bardaganom. Firir þæirra manna sal mindir þu vilia geva er með þer falla quað boandenn. Firir þæim er imote mer ero. sagðe konongrenn. en ver munum aller saman biargazt minir menn.

87. Ða tok Kalfr oc ræisti imote hanum mikla orrastu af miklu kappe oc af miklu mægni oc illzku. oc fec soc² hællzt firir kristniðð hans. aðr en Olafur konongr kœme i land astr. firir þui at Kalfr vissi at hann mindi nu biða kristnina sem fyrr hafðe hann kapp a lact oc miklu a læið komet. oc fecc þat til malbota ser at goðra manna synir skilldu æigi værða forgislaðer. Olafur konongr var nu komenn til haugs nokcors um morgonenn at undurni. oc bað menn sina til skripta ganga. En skamt ifra hanum sato þrir tigr manna oc lagðu æigi vopn sin. Konongrenn lætr æstir spyria hværir þær være. Oc var hanum sact at Afrafaste var oc Gautaporer. Konongr fretter hvat þær vilia. þær sægia at þær vilia ganga i lið með hanum. Hann spyrr hvart þær ero skirðir. En þær kvaðozc æigi skirðir. Nu sægir konongr enn sem fyrr. Æigi hirðum ver at hava yðr við vart lið. en vist vilium ver hava yðr ef þer vilið skirn hava. oc fareð þa i friði. þær kvaðozk þui æstir hanum fara at þær villdu hanum lið væita. queðazc oc veret hava i nokcorom mannhættom. En þat synizt oss hærra at sa siðr se bæztr er þer biðeð. oc þess biðium ver yðr at þer abyrgizt oss firir þui at ver kunnum æigi þann sið er þer biðeð oss. Konongr iattar þæim þui at hann skal þæim i trunaðe vera. Nu kveðazc þær vilia firir hvætvitna fram bæriazt við konongenom. ero nu skirðir oc biskupaðer oc hava drægla um hauuð.

88. þa mællte konongrenn at þormoðr skilldi skiæmta nokcot. Hann svarar. Hui skæmtir Sighvatr æigi. Konongr svarar. Æigi er hans við kost. farenn or lande til Rums suðr. þormoðr svarar. þat gerer

¹) saal. Cd., maaske feilskr. for .dc. ell. for .vi. hundrað ²) r. f. sec

þa hværr er til er fallenn. Oc það sidan Biarkamal. Oc þa er hann hafðe queðet. þa mællte konongrenn. Hvat kaup villtu hava þormoðr firir skæmtan þina. Þormoðr svarar. Æigi kann ek kaups at meta oc ængan lut vil sia mer til giæva annan en þat at ec villdi þitt briost vera oc i þinni asio vera. oc æigi villda ec æstir þik liva. Konongr svarar. Æigi kann ek þat glæct vita hvesso þat værðr. en asio skal ec þer væita. hvesso marga menn hævir þu veget i æinvigi. Hann þormoðr queðr þa visu.

Sex hævi ec allz er oxo¹
on hialta mer fioner
kændr [em ek² við styr stundum
stalrengs boða yegna.

nu em ek enn oc namk manna
morð varlega³ forðom
ver letóm þo þeirra
þritugr scarar bita⁴.

Æigi ertu gamall sægir konongrenn. virt man þat við þic. hvat man þa annat firir siaundena en .ij. kome firir æinn. Mæl hæill oc sæll hærra sagðe þormoðr. Maðr giængr at konongenom vænn. sa het Arnliotr gellini. Hærra sægir hann. silfrdis⁵ æinn sænda ek yðr við þorodde Snorrascene. oc þær varo iartæignir til þess at ek villdi til þin oc bæriazc með þer. Konongr mællte at hann skilldi skirn taka oc fara astr. oc æigi vil ec hava þitt lið. oc ænskis manns afl þikciunc ek þurva. Fær hann astr oc tækr skirn.

89. Nu kæmr mote konongenom boanda hærrenn. þrænder oc Halæygir. Naumdæler oc Mærer. þær varo hofðingiar firir Kalfr Arnasun. Harekr or þiotto. þorer hundr. Ærlændr or Gærði. Rutr af Viggiu. þorgæir af Sorshaugi. oc mestr luti lændra manna norðan or lande. Oc þær böendr er i þronðæimi varo samnaðu saman liði miklu .xii.c. manna. en allz hafðu þær .vii. þushundrað manna. þat er sact ifra Olave kononge. at litlu aðr en barezt være. at hanum þyngdi litt þat. oc þa hæyrðu þær gnyenn af liði boandanna. þa gecc Finn Arhasun til konongsens oc vakte hann oc mællte þa konongrenn. Ec sa stiga standa til himna oc himna upp lukazt. oc var ek komenn a æpsta stiget er þu vakter mec. Oc var þat auðsynt sagðe sa er ritaðe saguna af þesse vitran. at sia hinn hælgi guðs dyrlingr hævir aðr længi veret a þæiri himirikis gatu er þa var at ænda komet. oc hanum var þa ambun ætlað. firir sitt ærveðe. af almatkom guði. En Kalfr oc Ærlændr stoðvaðu nokcot liðet þar til er þorer hundr kom til með farunæyti sitt. þa tok at cesazc allt liðet. Sidan bauð Olaf konongr allu liði sinu at ganga til skripta oc hafðu messo. oc allt lið hans tok korpuz domini aðr en þær bærðizk. Nu kom konongrenn fyrri með lið sitt. oc bæið boanda liðsens. Nu mællte konongrenn til þormoz. Hvat mindi nu vera þitt rað ef þu skilldir rað hava firir varo liði. Þormoðr svarar.

¹) r. f. oro ²) r. f. er. mek ³) r. f. varlegra ⁴) mgl. i Cd. ⁵) r. f. silfrdis

Brænum oll firir innan
Innæy þau er ver finnum
lond tegazt hærr með hiorvi
hærbiorg¹ firir gram væria.

yss² have allra husa³
inþrænder kol sinna
anгр skal queikt i klungri
kollð er ek ma vallða.

la sægir konongrenn. trua ma þer til þess þormoðr sægir konongrenn. þu sægir þat sem þer byr i brioste. annur rað munu ver nu værða taka hælldr en brænna lond sialfra vara. þat er sact at þar sem konongrenn var komenn. at lyng mikit var þar oc bær a. oc nu ser konongr lið boandanna oc mællte. illt bær oc arkt sagðe hann. En hann villdi sva mæla. at illt lið oc arkt være þat er þa for imote hanum. þa svarar Rognvalldr Brusasun. Missmæle er þetta hærra sagðe hann. Konongrenn svarar. Haf þu þat at marke at þa mantu æigi hava længra olivat en ek a nu. er þu mæler slict mismæle. Oc sva var. þa er þorfiðr iarl com i æyiarnar. þa gecc Rogvalldr þar sem ælldar varo cindir. oc er hann kom i huset þa mællte hann. þa hauum ver fullivat er ælldar þesser ero brunnir. En hann villdi sva mæla. at þa være þeir fullællda. Nu kæmr hanum i hug hvat konongrenn mællte oc sagðe sva. Nu er þorfiðr frænde minn komenn i æyiarnar. Oc þa kom þorfiðr iarl með lið sitt. oc varo þa skammer lifdagar Rognvallz æstir. þorfiðr skalld var þa með Olave kononge. hann kvað visu þessa þa er liðet for.

Rokcr at regne miklu
randa garðz hins harða
vill við visa sniallan
Værdæla lið bæriazc.

værium allvallð orvan
alum tæitan ma svæita
fællum þrænndr i þundar⁴
þess æggium ver ræggi.

90. Bænndr hava .iiii. mærki oc .xx. Oc .c. manna liðs undir hværiu. Sva er oc sact at konongrenn let iammorg bera imote oc þora tigu manna undir hværiu mærki. þa mællte konongr við þormoð. Þer skipa ec i armenn annan. þormoðr svarar.

þora man ek þann arm væria
þat er ækciu munr nokcor
riððom ver af ræiði
ronnd en ec lyt i standa.

giængr æi greprenn ungi
gunbliðr þar er slog riða
mitt rað er þat mæitit
mot a hæl firir spiotom.

Þostæinn knarrarsmiðr strængdi þess hæt. ef hann ma. at hann scal fystir manna vinna a konongenom. Gizor enn svarte mællte. þat er titt sagðe hann með oss at hæimta slagar oc vinna til. hyat gere ek þat⁵ til hærra er þar til mege metazk. Konongr svarar. Menn standa igiægnvært þer tvæir oc er annar ramare at asle. oc fry ec þer æigi ef þu fællir þa. Gizor slær undan aðrum fotenn. en annan drap hann aðr en bardagenn være. Nu kom Ærlænndr or Gærði með lið þat er

¹) r. f. hværbiorg ²) r. f. hyss ³) mgl. i Cd. ⁴) r. f. þundu ⁵) r. f. þar

hann hafðe saman dreget omaklega imote konongenom. Olafur konongur hafðe vætt hanum mikitt len oc gevet hanum dyrlegar giæver. oc ængir¹ lutir orðner i þess imillum. er hann gecc i fianda flocc hans. Þa mællte Olafur konongur til Ærlænz. Ek gerða þic litinn at miklum². en nu dregr þu flocc imote mer oc villt drepa mik i dag. En ek kann þer þat sægia at sannu. at þu mant her falla. oc sal þin man fyrr vera i hælvti en bloð þitt se kallt a iarðunni. En þa mællte Olafur konongur til Kalfs Arnasunar. Ofus ertu Kalfr at vita þinn luta. er mitt boð matte standazt. Æigi væit ek hærra sagðe hann. Konongur mællte. Or lande skilldir þu fara oc bæta firir þer. þu ert vitr maðr. En þu þorer hvesso fus ertu at vita þinn veg. þat iatta ek sagðe þorer. at litt æigum ver þat undir þer. Sva er oc sægir konongrenn. Morg stor værk mættar þu vinna her i lande eða aflændis. Scaðe er oc um þic þorgæir sagðe konongrenn. Mantu væizlu þa er ver gerðom þer. oc bartu þa hatt hauðet. En nu bærsç þu imote mer. oc samer þer þat æigi. þorgæir kvezk æigi vilia annat firir fryiu sakar Kalfs. Kalfr Arnasun vissi at Finnr broðer hans var með Olave kononge. oc mællte til hans. þetta lið er saman er her dreget vill frið við konongenn. Siðan mællte Finnr við Olaf konong. Kalfr broðer minn mæler með flærð til þin hærra. en þu skallt ækci trua hanum. firir þui at þat er ækci nema flærð æin er hann mæler. Ða mællte konongrenn. Marger menn ero þeir i liði Kalfs norræner er þeim være bætra falla með mer en bæriazc imote mer.

91. Þorer hundr kom þa til oc Harekr or þiotto með þriu þus-hundrað manna. Þa tok Olafur konongur at fylcia liði sinu. oc let Rog-valld a hægre honnd ser með .c. liðs. En Finn let hann a aðra hond ser með .ii.c. manna. En Haralld broðor sinn let hann vera með Birni stallara trulegom vin sinum. En þormoðr oc þærir kappar i annan arm. .xii.c. manna var allz lið Olafs konongs. en bæendr hafðu .vii. þus-hundrað manna. Olafur konongur hafðe sværð i hændi ser i andværðri fylcingu oc orrostonne. en hvarke hafðe hann hialm ne bryniu. þat sægia menn at Arne Arnasun bære mærki Olafs konongs um dagenn. Skialldborg var skoten ivir konongenom. skilldi hann þar vera. Kalfr fær til liðs -sins oc mællte. þa syn sa ec er væl mættem ver an sagðe hann. Vigroðe lystur a skyen fyrr en bloð kæmr a iorðena. oc ogner ero miklar oc æigi nar sol at skina. landskialftar ero miklir oc ogner oss komnar. Olafur konongur biðr þa fra ser skiliazk er þærir kænna frændr sina i boanda liðinu. þa svaraðe hanum æinn maðr. Kænni ek sunu mina .ij. i boandalidinu. oc vænte ek at æigi se aðrer vænlegre

¹) r. f. ængi ²) r. f. miklu

en hvarþwæggia þeirra. oc ma ek væl þa sia drepna. En æigi vil ek við þic skiliazk hærra. þat er oc sact at ængi villdi ifra hanum sciliazk. þorer hundr oc þeir .xii. saman ero firir utan fylkingarnar oc lausir oc varo i vargskinz stakcum. þostæinn halæyscr maðr er kallaðr var knarrarsmiðr hann mællte. Æigi vil ek i fylkingu vera. oc giærna villða ek fystr vinna a konongenom. Maðr svarar. Hui mæler þu þat. laur sægir hann þat var mer þa i hug er hann brændi knor þann firir mer er bæztr mindi vera gorr at ek minndi a minnazk. Maðr svarar. þu mindir minna viti firir hava en værðuct være. Hann þagnar. þorgils het maðr er kallaðr var Hialmusun. hann kæmr a konongs fund firir bardagan. oc byðr sic at bæriazk við konongenom. en þo sægir hann sic þui aumlegare uera at hann hævir við feno tækit af Knuti kononge firir. fegirni sakar. En þo lagðe hann allt a konongsens valld. Sunr hans var Grimr goðe er bio a Stiklastaðum. oc þar bio þorgils. Konongrenn svarar. þu skallt æigi bæriazk. hælldr skalltu flytia i hus þitt vara menn sara. Nu skillduzk þeir satter. Sægir konongr at hann hævir svaret firir ræzlo saker. Sva mællte oc konongrenn við þorgæir boanda at hann skilldi fylgia líki hans til graftar oc lata þua sar þeirra manna er með hanum varo i þeirri laugu er hanum var þvægit i sialuum. þormoðr kvað þa visu.

Skalat oglaðan iva
[orð frægni þat borða¹
buumc við þrong a þingi
þængs dotter mik fræгна.
þo at sigrunnar svinnir²
sægi³ von Heðens quanar
verom i ala ele
austr bragningi traustir.

Ola þrængr at ele
aur⁴ stiklanda miklu
skilldu æigi skiælcner hauuldar
skalmolld er nu falma.

buumc við socn en slæken⁵
sæggr skuli orð um forðazt
er at gæirþingi gangum
gunræifr⁶ með Olæivi.

þer⁷ man ek enn unz aðrum
allvalldr naeð skalldom
nær vænter þu þeirra
þingdiarfr um kne hvarva.
braut komom ver þo at væitum
valtamn frekom ramne
vist æigu þeir vaga⁸
vigruðr eða her liggium.

Konongr svarar. Oft kæmr þar niðr firir næsium.

92. Oc sva er sact at sva hart liupuzk þeir at meðan er skotriðen var. at þar stoð þa hinn fysti konongs manna er⁹ aðr hafðe hinn siðazte af boandom. þat sægia menn at þeir æggiaðu sva. Knyum knyum konongs liðar harðla harðla boanda menn. Nu ganga saman fylkingarnar oc bæriazk þeir nu snarplega oc af mikilli ræysti. Væita konongsmenn harða víðtaku oc syna¹⁰ þa enn sem fyrr¹¹ sina mikla harð-

¹) r. f. orðz (et aabent Rum) þ skorða ²) r. f. svinnan ³) r. f. sægi ec ⁴) r. f. aul ⁵) r. f. slækenn ⁶) r. f. gunræifr ⁷) r. f. Ner ⁸) r. f. vng ⁹) r. f. ar ¹⁰) r. f. syn ¹¹) firir sílf. Cd.

fænge. þottezk sa bæzt hava er fræknaztr var i atgangu oc næst matte kononge vera. oc allum þotte bætra at falla með kononge en braut at komazt. Minnazk a hans fagrleg hæit at þæir minndu aller saman biargazt. oc þat annat at dyrlect var at guð allzvalldande villdi þa ambuna hinum hælga Olave kononge sitt ærveðe er hann hafðe þolat firir guðs saker. æflt oc styrkt hans kristni með sinum styrk. þa urðu sva tîðændi her. at Olaftr konongr let lif sitt i þessom bardaga. Sva sægia menn at Biorn digri hio með sværði til þores hunnz um dagenn. en þar sem a kom bæit æigi hælldr en vændi bærði um. En þorer oc þæir .xii. saman varo i vargskinz stakcum þæim er Finnar hafðu gort þæim með mikilli fiolkyngi. þa er Biorn sa at sværðet bæit æigi. þa kallaðe hann a konongenn oc mællte. Æigi bita vopnen hundana. Bæri þer þa hundana. sagðe konongrenn. þa tok Biorn ser klubbu mikla oc laust þore hund sva at fell við¹. Oc æ siðan bar hann hallt hauuð iamnan. Oc þa liop hann upp oc lagðe Biorn með spiote oc mællte. Sva bæitum ver biarnuna a morkenne norðr sagðe hann. Biorn gecc a laget oc bæit a kampenom. Sva sægia menn at Ærlingr or Gærði felle fyst af boanda liðinu i bardaganom. þat var oc snimma er Olaftr konongr fell oc frænde Kalfs Arnasunar ungr at alldre. hafðe gott ivirlæte af Kalve. hann særðe Olaf konong a fæte.

.93. Sva er sact at þa er Olaftr konongr fecc sar þat þa kastaðe hann sværði sinu i braut oc bað firir ovinum sinum. þorer hundr oc þostæinn knarrarsmiðr baro banaorð af Olave kononge. oc var þostæinn þegar fælldr a fætr konongenom. hann strængdi þess hæit at hann skilldi fyst bera banaorð af konongenom ef hann mætte. Nu let Olaftr konongr þar lif sitt. þa varð sva mikil ogn at solen fal gæisla sinn oc gerðe myrct. En aðr var fagrt veðr. Æstir þui sem þa var er sialfrskaparenn for af verolldenne. Syndi guð þa mikla ogn. þar var hæð nokcor sem Olaftr konongr fell. oc i þæim sama stað er nu kirkia gorr. Nu stæig sva Olaftr konongr or þesso riki oc i himirikis dyrð. En þa² var a miðvikudægi er Olaftr konongr fell. Biorn digri fell oc þa með hanum. þa fell oc Kolbæin Arnason. oc Aslacr af Finnæyu. oc fiolde af þrænda liði. En þa er Olaftr konongr var fallenn. þa lauk guð upp augu þores hunz. oc sa hann hvar ænglar guðs³ foro með salo hanns upp til himna með miklu liose. hanum syndizt sem hon være skrydd með hinum dyrlegsta³ purpura. anlit hans syndizt hanum huitt sem snior. Estir þetta for þorer hundr af lande til lorsala ut. oc andæðezc þar.

94. Dagr Ringsson kom með þushundrað manna oc .ii.c. með. þa

¹) r. f. vill ²) r. f. guð ³) r. f. dyrlegsta

er Olafur konongur var fallenn. Hann spyrur hvort konongrenn var þar¹ fallenn eða ægi. Hann var sact at hann var þá nyfallenn. Hann spyrur hvort þeir vilja taka annan til konongs. Þeir spurðu hværr i boðe vere. Dagr mællte. Byð ec sialvan mik sagðe hann. En þeir villdu þat ægi. Þá bauð hann Haralld broðor hans. En þeir næittaðu þui oc mællto. Þo villdum ver ægi Olafkonong hava ivir oss. Þá vilium ver vist ægi² broðor hans til konongs taka. Nu tokst a nyialæik bardagenn með þeim Dag oc boandonom. en Dagr var ofliði borenn sva at hann kom a flotta. Dagr færðe Haralld Sigurðarsun til lænes firir þui at hann var miok sar orðenn. oc var hann grœddr a launungu. oc for or lande síðan. Oc marger aðrer komozk nauðulega i brott Rognvalldr Brusasun oc Dagr Ringssun dræifðuzc i braut i okunn lond. En af boannða liði fello marger hofðingiar. Þo at faer se næmdir. Rognvalldr var síðan iarli i Orknæyium oc var hinn meste mærkismaðr. Finnr Arnasun var miok sar orðenn oc var grœddr. Svæinn konongur Ulfssun gaf Finni iarldom oc var hinn meste maðr.

95. Þormoðr lec laus við i bardaganom oc fecc ægi stor sar sem hann undraðe sialfr. oc þikcizt ægi hava list ser. Þá kallaðe maðr. **L**e mer skioldenn. Tak þu sagðe hann. ægi þærf ek. Hann þakcaðe **h**anum. Þormoðr læypr ivir skiðgarð nokcon oc mællte. kvaz ugga at **h**ann mindi ægi falla með kononge sinum. Oc i þui kom skot undir **h**ond hanum vinstri. krokor æin milli rivianna. oc mællte. Ængi dro **b**ætra³ hæilli sinn boga sagðe hann. Nu vænte ek at ek skiliz ægi **v**ið konongenn. oc braut af skaflet af orenne oc sættiz niðr. Maðr **k**allar or valenom oc hæyrir hann. Hvat er malfært þæira manna er **t**ala mege við oss kærskimal. Kallar maðr en ængi svarar. Her ero **æ**gi miklir ræystimenn sægir sa er ængi vill svara. Maðr mællte. Illa **h**ævir yðr faret sagðe sa er þer hafeð barezt imote hofðingia yðrum. **o**cliggid er nu a hæliar þræmi. Son atta ek er for or lande til Iorsala **o**c hævi ec ækci til spurt síðan. Hvat hætitir sia maðr er kallar sva. **E**c hæti Hiarrande. Hætitir illu hæilli sægir hinn. væl [er mek⁴ fadur. **E**c hævi længi a illu raðe leget við konong minn oc margum storom **g**læpom. far hingat kvað hinn ælldri. Ækci tækr þu mer nær miok er **þ**u hyggur at ek vili saurga mik i bloðe yðru. **E**c vætte mer hialpar **e**f ek iðrumk nu oc mætte ec nu skirazk i konongsens bloðe. **E**c stændr a kniom oc liggia uti iðren. eða hvat er þer at mæini. Hann svarar. spiothe er igiagnum mik skotet sagðe hann. Þangat skræid hinn ælldri oc do baðer saman.

96. Þormoðe ohægðezt miok saren. þar varo oc marger aðrer

¹) r. f. far ²) hava tilf. Cd. ³) r. f. bætri ⁴) feilskr. f. em ek?

sarer. Kona æin gecc imote þormoðe með vazfatu. Kimbi het sa er binnda skilddi um sar manna. alldraðr maðr oc ængi ræystimaðr veret oc otrur veret kallaðr. Þormoðr fecc ækci rum hia durunum stoð ihia vandbælki nokcorom oc studize afram. Nu var um rætt hværir bæzt gengo fram oc urðu menn ægi asatter. Giængr kona hia þormoðe oc spurði með huarom er hann være. Hann svarar.

A ser at ver varom
vigræifr með Olæivi
sar fecc ek hælldr atvaro
huit bruðr oc frið litinn.

skin a skilddi minum
skalld fecc rið til kallda
nær hava æske arar¹
orendan mik gorvan.

Konan spyr hværir bæzt værdizk með konongenom af hans liði. þa quað hann enn.

Haralldr sa ek at væl varðezc
vigræifr með Olæivi
þar gecc hara hiorva
Ringr oc Dagr a þingi.

reðo þeir und rauðar
rauder prutt² at standa
fecc bænþiðurs blacke
bior döglingar fiorer.

Hon spurði hvesso konongrenn genge fram. Hann sagðe.

Ort var Olafs hiarta
oð gram i styr i bloðe
reken bitu stal a Stikla
staðum [kvaddi lið baðvar³.

ypolla sa ek alla
iolfaðrs nema gram sialvan
ræyndr varð flestr i fastre
flæindriuu ser liva.

Þormoðr mællte til Kimba at hann mindi ægi vera drængr. er hann amællte konongs mannum. sægir at hann man ægi þola værr saren. Nu ser Kimbi hvar fram kæmr gullringr undan ærmi þormoz. oc rænnir Kimbi til augum. Þormoðr mællte. þikci þer fagr ringrenn fostre sagðe hann þormoðr. Kimbi queðr fagran vera. Tak þa Kimbi sægir þormoðr. Kimbi retter til hondæna. En þormoðr brigðr saxe oc hæggr af hanum hondæna. Nu man ræyna hvesso saren er at þola. Kimbi væinar miok oc æper. En þormoðr queðr hann ægi skulu með þæiri hændi nokcon man svikia. Nu giængr þormoðr ibraut. Maðr giængr imot hanom ungr af husi nokcoro. biðr hann ægi inn ganga. sægir þar vera op oc væinan. þormoðr⁴ spyr. Vartu i orrostunni i dag sagðe hann. Var ec vist sagðe hinn með boandum er bætr var. Við hvarom vartu sægir hann. Vist með konongenom er bætr var sægir þormoðr. Ertu sar sægir þormoðr. Sar er ek sagðe hinn. Eigi fær yðr væl til konongsens sagðe þormoðr. Oc rekr nu at hanum saxet. Hann þolde illa. þormoðr biðr hann nu þola væl oc amæl þa konongs mannum. Nu do sa vano braðare.

97. þormoðr mæter kono æinni. oc hafðe við i fange. Oc er hon ser þormoð þa kastar hon niðr viðinum oc sægir dauða menn

¹) r. f. ærar ²) r. f. vrutt ³) r. f. i voll at æðro ⁴) r. f. þormor

ganga. Hann kvezk æigi dauðr vera. fleccr æinn var komenn a næf hanum. Hann kveðr visu.

Vndrar æglis landa¹
 æik at ver sem blæikir²
 far væðr fagr af sarom
 fann ek orvadrif svanne.

Mik flaug malmrenn dækcve
 magne kæyrðr igiægnum
 hvast bæit hiartat næsta
 hætlect iarn er ec vænte.

Hvat er þer at mæini goðr maðr sægir hon. Hann svarar.

Emkat ec riðr ne riða
 ræðr gronn kona manne
 haukasetrs um hettinn
 hyggr far um mik saran.

þat vælðr mer en mæra
 mot æggiaðra spiota
 draupnis dyrra vapna
 dags riðar spor sviða.

Hann syndi saret oc var sollet miok. Konan spyr hvesso or skal koma orenne. Sker or sægir hann eða spænn um tongenne oc kipp sva or sareno at æigi slae harundenne saman. Eigi þore ek þat gera sagðe hon. Sker holddet sægir hann eða fa mer tongena. Hann dregr at ser orena oc mællte. Gott er þessom karle um hiartat. oc þat æigum ver kononge varom at launa. Læggr bringuna a vandbolkenn oc andædezk þa.

98. Nu ero dauðir .ii. Arnasynir Kolbæinn oc Arne oc þeir sarer miok Finnr oc þorbergr. Nu ræðazk þeir við bræðrner i valenom. Spyr þorbergr hvesso oppt hæfir þu Finnr i val veret. Oppt sægir hann oc iamnan illt þott nema nu æigi. þui at ækci sviða sar min. Her er mer nu gott hia konongenom oc goðr ilmr er her. Ek hægri manna mal sægir þorbergr. þar er Kalfr broðer okcar sægir Finnr. Ek villda drepa hann sagðe hann ef ek væra maðr. þorbergr svarar sva hatt at hann skilldi hægri Kalfr. þat byriar þer æigi sagðe þorbergr við varn broðor at gera sva. þa flægir Finnr til hans saxe er rænt hafðe or sliðrum oc kæmr a kneskælena oc a ristena oc igiægnum oc gecc hann alldriginn ohalltr siðan. Gevet hævir þu mer viti sægir Kalfr firir afgjærð mina. Dylstu æigi sagðe Finnr at mæira illt villda ec þer gera. Sættomc³ nu hælldr sægir Kalfr. Finnr mællte. At aðru skal þer værða. oc skilduzt við þat.

99. En æstir fall Olafs konongs. þa gerðezk allum mannum augliost at hann var sannhæilagr. þrir kryplar fengo hælsu⁴ sina þa er lic hans var boret til kirkiu. licþraer menn fengo hælsu. oc varð þa flolde iartæigna af holde hans oc bloðe. þorer hundr vattaðe þat at hann sa konongenn i sva biartu ivirbragðe oc ogorlego at nalega varð hann blindr. oc þa er hann gecc nær konongenom þa rann bloðet a æxarskapt þores. En finngr hans varo næsta af hoguinn. þa grere þegar við sem silkiþræðe være um snuit. Oc iatom ver sagðe þorer

1) r. f kindar 2) r. f. blæiknr 3) r. f. Sættom 4) r. f. hælsu

hæilaglæik hans. Þorðr Folason varð oc sar a fingri oc næsta af hoguit þar sem a la mærkistongenne. Æftir þriðia dag gaf hann gaum, at lystr nu i værk sva at hann fær varla þolat. þa vitraðezc hanum Olafir konongr oc avitaðe hann um þralyndi oc um ogaumgiæfð. Siðan stakc hann fingrinu i stað sinn oc sva hart at hanum varð illt við storum. Oc er hann vaknaðe var¹ hann hæill orðenn.

100. Estir fall Olafs konongs baro þeir licet or valenom um æstanenn oc þuogo. En þar kom æinn blindr maðr oc þuo augu sin i þui bloðoga vatne. þa fecc hann þegar syn. Boande æinn rikr er var i þui hærade. þa er licet stoð uppi. gecc ut um nottena oc mællte við kono sina er hann kom inn afr. Æigi iðrumc ek nu þess at ec var ækci imote konongenom. Hon spurði huat orðet var. Ec sa lios mikit sagðe hann þar sem ec vænte at lik konongsens man vera undir. Enn fell æinn: siukr maðr hart þa er þeir baro lic konongsens til kirkiunnar. oc ræis upp þegar hæill er lic hans kom ivir hann. Siðan var licamr hans gravenn i iorð. at Kristkirkiu. þær urðu fyst iartæignir at hæilaglæik Olafs konongs at blinndr maðr þo augu sin i vatne þui er sar hans varo þvægin i. En sa fecc þegar syn sina. Lik Olafs konongs la i iarðu .ij. misseri oc .v. daga. þa var komen likami hans upp or iarðu. En kænnumenn gavo þat rað at niðr skilldi grava licamenn annat sinni. oc heto aller menn a guðs miscun at hann giæve þa vitran at hann mætte ofra licam hins hælga Olafs konongs. þa liðu .ix. nætr. þa var upp komenn annat sinni licamr hans oc hæilagr domr a funndingar dægi Stephanus oc þæira felága. Oc tok þa Grimkæll biscup licam² Olafs konongs or iarðu. Oc er sa dagr halldenn i minningu iamnan i Norege oc viða i aðrum staðum. þa var þar fiolmenni mikit. oc toko har æitt af kampe hans at raðe Grimkæls biscups oc Svæins konongs. oc gec með bloðe upp. oc lagðu i vigðan ælld oc grandaðe allz ækci. þa mællte Alfiya at³ i ovigðan ælld skilldi læggia. kvað oft froða menn vigia mega sva ælld at æigi grandaðe. þa svaraðe Æinar þambarscælvir at vera minndi sa er maklegazt være at læggia i ælldenn. Oc ertu siolf þat. Hon svarar. Digr er þinn hals Æinar sægir hon. en sett hævi ek slica fiska laupa i netet. Hann svarar æigi er minn hals miok digr. En⁴ ef slikir laupa marger i neten sem ek em þa mun æigi gott þola moskon þin⁵. Nu var hænni æigi flarre æftir þui svarat sem hon læitaðe til.

101. Siðan var Olafir konongr i skrin lagðr með mikilli dyrd oc fagrlegom iartæignum. þar fengo blindir menn syn. en licþraer menn hæilsu. oc vorðo morg takn hvartvæggia af licam hans oc

¹) r. f. varð ²) mgl. i Cd. ³) r. f. a ⁴) r. f. Ee ⁵) r. f. þinn

blöðe. Svæinn konongr kom þat sumar i land er Olafr konongr var fallenn. En þa tok lanzfolket æftir fall konongsens með mikilli vesolld firir anað Svæins konongs .oc Alfiuu. oc var þa harmulect undir þæira vældi at liggia bæðe með ofrælsi oc með oarane¹. er folket lifði mæir við bufiar mat en manna. firir þui at alldrigin var a þæira dagum gott **at** sem hæyra ma i visu þæiri er Sighvatr quað.

Alfiuu man æve
ungr drængr muna længi
þar er uxamat atom
inni skaf sem hafrar.

annat var þa er Olafr
ognbannaðr² reð landum
hværr atte þa rosa
hialm þornaðo fræ korne.

Hinn hælgi Olafr konongr bar .xv. vætr konongs namn þessa hæims i Norege til þess er hann fell. þa var hann hálfærtugr at alldre. en þa var niðit fra burð Krist drottens vars þushundrað vætra oc .ix. vætr oc .xx.³

102. Ðat er sact at æithvært sinni var þing fiolment i Niðarose. Varo a þinginu Svæinn konongr oc Alfiua moðer hans. var þa talat enn um vanrette boandanna. þa var hvarke at gort iattat ne oiattat. þa mællte Æinar þambarskælvir sva at marger menn hæyrðu. Ekci var ek vin Olafs konongs. en þo varo æigi þrænnder þa kaupmenn er þæir sælldu konong sinn. oc toko imote mæri oc hon nyfolat. Konongr sia hann ækci mæla⁴. en moðer hans vill illt æit oc ma æret. þa umdu þæir er a hæyrðu oc logo at. sægir hværr aðrum oc þotte væl mællt. Nu mællte Alfiua. Hui sætiazk æigi bænndr niðr oc lyða konongs malom oc kurra æigi sva. Bænndr þagnaðu. En Æinar stoð upp oc mællte hatt. Fare menn hæim. illt ærænde hava menn hengat sott bæðe nu oc fyrr mæir til fundar við Alfiuu. Mego menn hælldr biða hæima vanrettes. en sækia æigi aller i æinn stað. oc lyða þar æinnar kono orðom þæir er æigi villdu lyða Olave kononge. er nu er sannhæilagr orðenn. Hævir við hann veret gort mikit niðingsværk. oc er þui illa ræfst oc markt hærvilect⁵ ivir folket gængit siðan er þetta valld kom ivir oss. Late guð þetta sem skiamst vera. firir þui at þat hævir nu veret⁶ æret langt. Giængr nu Æinar af þinginu oc allr mugrenn. Væliazt nu til eno bæztu menn oc fara or lande oc austr i Garða oc biðia Iarizlæif konong at hann fenge þeim Magnus son hins hælga Olafs konongs. Vilfa nu menn bæta a sène hans þat er þæir gerðu við faður hans. Konongrenn svarar at hann ræðest at þæir sviki hann. firir þui at ver hauum æigi fyrr hæyrt þetta boð þæirra. En þæir svaraðu at bæztir menn varo i þessom raðom. Æinar oc Svæinn bryggiufotr Kalfr Arnasun. En þui næst kom hann i land a fiurom vætrum æftir fall

1) r. f. ovarane 2) r. f. ognbannaðr 3) oc .cc. vætra tilf. Cd. urigt.

4) r. f. mælla 5) r. f. hævilec 6) r. f. vere

faður sins. Kæmr hann nu í land með miklum veg. en Svæinn stock or. Ræðr nu Magnus æinn firir ríkinu.

103. Nu æigu aller menn hengt í Norðrlond mikla tilsió at vænta ser af guðs [dyrlingi Olave kononge¹. Man hann mikit traust væita mannum í sinni arnan við guð. firir þui at þa er hann lifði her þessa hæims þa læidrette hann margan þann er aðr var farenn. þæim² mun man hann nu frammar at hann fær nu alla luti frammar miklu gort en vart se vit til. En æstir frafall Olafs konongs þa var licamr hans tækinn þegar oc fluttr til hus nokcors. oc þuogo hirðmenn hans sialfs allvanlega oc varðvæitu. þa kom aumingi æinn sionlaus með allu oc fell þar a kne firir durunum oc skræið þar at sem vatneno var niðr slægit er sar hans oc licamr var þuæginn i. oc vættezc hond hans í þui vatne. þa er hann stoð upp þa ræið hann þui um augu ser. en þegar iamskiot leðe guð hanum lios þess ens fagra er hann hafðe længi þarnazt. Allundarlect þotte hanum sialuum oc sva margum aðrum þæim sem þar varo. oc dyrkaðu nu aller menn af þui hinn hælga Olaf konong. er þa miklu miscunn væitti. oc heto síðan aller agiætlega a hann sem værd-uct var. oc lovaðu guð oc hinn hælga Olaf konong æinkanlega æ síðan.

2. 104. Sa var hærtoge æinn a Irlande er Guðþormr het. foringi mikill oc frægr at ræysti sinni oc at hvatlæk. Hann var norrœnn at allu kyni oc systursunr hins hælga Olafs konongs. Kærr var hann oc virkr konongenom í Dyflinne þæim er Mardagus het. oc var vingan þæira æinkar goð. Nu bar sva til æinu sinni. at þeir hafðu unnit sigr mikinn oc orgrynni fear fængit í hærforenne. En um dag nokcon er þær foro hæimlæiðis. þa skilldu þær skipta feno þui mikla sin a meðal æstir iamnaðe. þa villdi konongrenn hava bæggia þæira luta. oc virði þa vingan sina litils við hærtogann oc felagskap. Bað hann þa kíosa hvarn lut er hann villdi hælldr. at missa fear þess allz er þær atto baðer saman oc ganga af skipum sinum eða æiga við hann bardaga. þa syndizt hanum vande mikill í hvarotvæggia. oc þottezk hann æigi lata svivirðingarlaust skip sin oc fearmuni firir ænga tilgiærð. en þo var haskasamlect³ at bæriazc við konongenn firir saçar þes mikla liðs er hanum fylgði. En liðrs þæira var sva mikill munr at konongrenn hafðe .xvi. skip. en hærtogenn .v. æin. þa bað hann konongenn lia ser fresta⁴ um .iij. nætr til umræða með vini sina. oc hugði hann at hann mindi a þæiri stundu mega mykia agirnd konongsens oc koma sinu male í [mæiri vingan⁵ við konongenn með fortalum sinum oc hælrræðom. En a þæim dægi stoð Olafs messo æstlann. Nu þegar er hann

¹) r. f. dyrlings .O. k'gs ²) r. f. þæimun ³) r. f. haskasamlet ⁴) mgl. í Cd. ⁵) r. f. mæri

fann at hann fecc æigi með orðom sinum oc raðom snuit konongenom
 fra þæiri villu. þa kaus hann ser þann lut hælldr at dæyia¹ með
 soemd oc með drængskap oc lata lif sitt karmannlega. en liva við skom
 oc við briczli. oc bera klækesorð með sva mikilli fearmissu. Oc kall-
 æde hann þa a guð almatkan oc a hinn hælga Olaf konong frænda sinn.
 æð ser þa fulltings oc hialpar. oc het þui til ef hinn hælgi Olaf
 konongr bæde hanum lifs við guð almatkann oc undankvamo. at hann
 ækilldi gera or silfri dyrlega roðo til þess hælga hus er hann huilir i.
 Siðan skipaðe hann liði sinu oc fylcti i mot þæim mikla hærr. oc rædr
 æil þegar oc barðezc við hann. En með fulltingi guðs oc hins hælga
 Olafs konongs þa lagde hann við iarðu konongenn oc hværn þann
 æmann er hanum fylgði bæde ungan oc gamlan. En æstir þann mikla
 æsigr þa vænde hann hæim or þæirri glaðr oc sæginn með allum þæim
 æearlutum. oc let gera roðo or silfri sva mikla at allzkostar er hon
 ææiri oc længri en æinn hværr maðr. oc pryddi þar með kirkiu hins
 hælga Olafs konongs ser til salobota² til minnis oc til frasagnar iar-
 tæignar þæirrar er hinn hælgi Olaf konongr gerde við hann. við
 mægni oc styrk hinnar hælgu þriningar faður oc sunar oc andans
 hælga þess drottens er rædr oc rikir i hværri tið verolld verallda. amen.

105. Dyrlegar sagur fara um alla kristni oc kristin lond firir
 iartæignum hins hælga Olafs konongs. oc i Miklagarðe er hanum kirkia
 gorr til lofs oc til dyrðar. Sva bar at æinu sinni at konongrenn i
 Miklagarðe biozc imote kononge æinum hæiðrnum. Siðan fylctu þær
 liði sinu oc ortozk a þegar oc barðuzk. þa bar æigi bætr at en þær
 illu menn fengo sigr oc sælldu i þæiri firir konongenom flesta þa
 Girkia oc Væringia er hanum fylgðu. En þær er upp stoðo vænto ser
 æenskis annars en liggia þar æstir. þa qualduzt oll rað firir konong-
 enom. oc orvilnaðest hann þa næsta undanquamo. Nu i þæim suttum
 oc nauðum er hæin var stadr. þa heto þær aller a almatkan guð oc
 a hinn hælga Olaf konong til miscunnar oc baðo þann hinn agiæta
 guðs vin³ við tru oc með tarom væita ser fullting at sigra þa guðs
 anskota. Heto hanum oc hinni hælgu mæy Mariu vars drottens moðor
 ef þau hylpi þæim at lata gera þæim til lofs oc til dyrðar kirkiu i Mikla-
 garðe. En æigi var minni liðs mun en sex tigir varo um æinn. Nu mego
 þer her goðer menn hæyra fagra iartæign. Iamskiot bar þann guðs dyrling
 i sion við þa miok marga i liði konongsens. Gecc hann þegar fram firir þa
 kristnu menn með dyrlego mærki oc bændi þæim allum at fylgia ser.
 Siðan væitu þær tilræde hinum hæiðnu hundum af miklu kappe. er
 þær sa þann hælga konong i liði með ser oc fulltingi. Oc fell þar

1) r. f. dæia 2) r. f. salobo 3) mgl. i Cd.

þa firir þeim falidum flester aller þeir hæðrnu menn. En sumir flyðu oc komozt undan með mikla nauð. þui næst fór konongr þaðan með sigri afr til Miklagarðz oc let gera kirkiana sem hann hafðe hætít. oc let vigia hinni hælgu Mariu. oc sva mikla fearluti lagðu Væringiar til oc aller liðsmenn til þess hælga virkis. at mikil offrænd oc sva aðrer gripir gengo þa af er kirkian var fullgorr. oc innan¹ prydd með allre þæiri dyrð oc vegsæmd er þeir matto guði væita. Sva ero oc sændar iðulega margar gersimar til þess hins hælga staðar. er hann huilir at or Miklagarðe til lofs oc til dyrðar firir marga halæita miscunn er hann hævir væitt hvært sinni er þeir hava a hann hætít ser til biargar.

4. 106. Sa var græivi æinn i Danmarku illr maðr nokcor oc auundfullr. ræðezk hvarke guð ne menn. Hann atte ambot æina þa er ættað var oc sædd i þrændalagum. oc dyrkaðe hon oc truði fastlega a hinn hælga Olaf konong. En sa guðs ovinnr er aðan var getet tortrygði þat allt er hann hafðe hært sact fra þeim halæita guðs manne oc hans iartæignum. kvað þat ækci vera nema quitt æinn oc pata. oc gerðe ser at gabbe oc at gamne lof hans oc dyrð. þat er lannzfolk væitti þeim hælaga kononge. Nu com at þeim dægi er sa milldr konongr let lif sitt a. oc aller kristnir menn dyrka. þa villdi sa hinn ovitri græivi þui siðr þa hælgi hallda. at hann bauð hælldr ambot sinni þæiri þrænsko firir auundar sakar er hann hafðe við þann hælga mann. at hon skilldi baca oc ællda omn til brauðz oc baca þegar a þeim dægi. Vita þottezk hon cæðe hans oc oscap at hann mindi hænni sarlega hæmna ef hon lete æigi at þui sem hann bauð hænni. Oc giængr hon til nauðig oc bakar i omnenom. oc kvæinkaða miok um at hon starvaðe a sva hægum dægi. oc hæitaðezk nu við hinn hælga Olaf konong. oc quazk alldrigin længr skilldu a hann trua nema hann hæmði með nokcorre bænding þæirra oðema. Nu mego þer hæyra maklegar ræfsingar oc fatiðlegar iartæignir. Allt var þegar a æinni stundu. at græivinn varð blindr baðom augum. oc brauð þat allt varð at² griote er hon hafðe bacat. Enn er af þui griote til minnis i þess hælga³ manz husi i þrondæimi.

5. 107. Svæini æinum saclausum var kændr þungr glæpr. oc gallt hann at þui annars manz sem margtit er. oc rænto mann hann tungu sinni oc maleno. Nu hafðe hann frett oc spurt til miscunnar hins hælga Olafs konongs oc iartæigna oc fystizk nu þangat at fara oc læita ser miscunar við þann guðs vin. Oc hann kom þar til þess dyrlega staðar er hann huilir at. oc vacte þar iðurlega oc bað ser til guðs oc hins hælga Olafs konongs til hialpar oc til miscunar. oc til mals oc hæilsu.

1) r. f. inna 2) mgl. i Cd. 3) r. f. hæga

er hann hafðe mist firir utan sinna tilværka. En um dag æinn þá somnaðe hann i kirkiunni. oc syndize hanum i scemmenom maðr æinn æinkar friðr oc æigi har at væxti ganga til sin ut or skrininu oc tok hændi sinni i munh hanum oc togaðe til sin þann litla stubbenn er æfir var tungunnar. oc togaðe sva hart oc tægði. at sa hinn ungi maðr fecc æigi þolat i scemmenom ocpande. Þui næst vaknaðe hann oc ræis upp hæill. oc þakcaðe varom drotne fæginsamega oc þæim guðs dyrlingi er hann hafðe hæilsu af tækit. faret aðr þangat malaus at sækia hans hælga skrin. en þaðan for hann hæill oc skorenorðr til síns hæimilis.

108. Kona æin aumlega skapað var¹ kropnað oll saman. sva at baðer fœtr lagu biugir undir quid upp. Siðan var hon færð til hins hælga Olafs konongs. Nu er hon hafðe þar længi veret oc iðurlega a hann hætit gratande. þa bœtte hann hænni þæirrar vanhæilsu sva at fœtr hennar oc aðrer limir rettozk or lyckium. oc þionaðe siðan hværr liðr oc limr aðrum með rètre skæpnu. oc matte hon æigi kriupa þangat aðr sem nu gecc hon hæil oc fægin siðan til sinna hæimkynna.

109. Brœðr .ij. varo i Vic austr kynstorer menn oc væl feaðer oc atto þar oðal oc æignir allar. Systur atto þæir friða hælldr at syn. oc þo æigi forsiala við orðe vandra manna. sem ræyndizk siðan. Hon hafðe bliðlæte við prest nokon ænscan er Rikarðr het. oc þar var hæimsvistum með brœðrom hennar. Hon gerðe hanum mart i villd oc oppt mikit gagn firir goðvilia sakar. þa bar æigi bætr at en þa flutizk um haná oorðan. oc þui næst com firir brœðr hennar. Oc þegar er þæir urðu við þat oorðan varer. þa hugðu þæir hann liclestan til vera firir þyðu þa mikla oc bliðu er þæirra var a meðal. Var þæim i þui mikill ofagnaðr sem æigi var kynlect. oc þagðu ivir oc leto ækci a siazk. En um dag nokcon þa kallaðu þæir prestenn til sin. en hann varðe goz æins af þæim. oc quadozc skilldu sysla nokcot aller saman. oc baðo hann nu fylgia ser. hafðu með ser hæimamann sinn þann er vissi oll rað þæira. Siðan er þæir komo lanct fra aðrum mannum i stað nokcon læyniligan. þa toko þæir prestenn ovaranda oc brutu baða fottægina a hanum. oc skaro af tungu hans. oc ut stungu þæir augu hans bæðe. Oc þa sa þæir at tungan blaðraðe. þa reðu þæir til þess stufsens er æfir var oc drogo til sin með tong æinni oc skaro af annat sinni. oc leto hann þar liggia halfdaðan. Þui næst kom til hans kona æin fatcek oc fluti hann hæim til sin. Nu er hann með hænni aumlega buinn. oc vilnaðezk hann iamnan guðs miscunnar oc tortrygði alldrigin. Bað hann guð i hug sinum. þo at hann være

¹) mgl. i Cd.

malaus oc með suttfullu hiartta þui allu trúfastare er hann var siuk-
are. oc rende hann hug sinum til þess mikla guðs dyrlings hins
hælga Olafs konongs. er hann hafðe aðr hærtyt mart fra sact hans
dyrðarværkum. oc truði hann þui allu. hæitr a hann til allra hialpa
i sinni nauð. La þar lame oc allu mægni nomenn. gret sarlega oc
umbdi. hað hinn aumlege harmulega buinn með saro brioste þann
guðs dyrling duga ser. Nu aðrum dæginum þa fecc hann dur nokcon
oc somnaðe hann. þa þottezk hann sia þann hælga mann ganga til
sin i sœmnenom. oc kallaðe sic vera Olaf þann er hann hafðe aðr sva
aumlega oc akaflega akallat. þui næst strauk hann hændi sinni um
augu hanum oc um læggi oc um alla limi hans þa sem sarer varo.
oc þa tok hann til tungunnar oc togaðe til sin tungurœtrnar með sva
miklu mægni at prestrenn quað við oc œpte oc fecc æigi þolat. En
þegar iamskiot æstir þess hælga manz atake þa fecc hann sva braðar
bœtr af miscun hins agiætæ konongs allra sinna mæina. oc sva þotte
hanum er hann vaknaðe sem hann hæfði hvarke veret siukr ne sar.
Tungan var nu hæil oc sva augun oc læggirnir varo groner. oc oll
sar hans varo þa hæil. En at ræyna þat til sannz at augu hans varo
ut stungin þa grere ærr hvit a hvaromtvæggi hvarmenom.

9. 110. Ðat var enn æinu sinni a drottensdægi æinum. þa er sia
hinn hælgi maðr hafðe þessa hæims livi. at hann sat oc tælgði vond
æinn með knivi er hann hafðe i hændi ser. oc gaðe æigi sialfr at
drottensdagr var. En Noreks menn hallda allvæl messodaga. sva at
ængi maðr þorer at vinna um hatiðir huarke mikit ne litit. Nu kom
manne æinum i hug er stoð firir hanum oc þorðe æigi at sægia hanum
at hæilact var. minnti hann þo a með orðom oc mællte sva. Hærra
sagðe hann i morgon er annar dagr viku. En þegar er hann fann at hann
hafðe tælet a drottensdæginum. þa iðraðezk hann miok oc samnaðe saman
allum sponom oc brændi a hændi ser. En er brændir varo spœnerner
þa var hond hans hæil oc osviðin sem aðr var hon. Slicar iartæignir
gerðe almategr guð firir sakar hins hælga Olafs konongs. sem hann
gerðe fyrr mæir við .iii. unga menn er sættir varo i brænnanda omn
æinn firir guðs sakar i Babilonia. Mægin oc styrk hafðe ælldrenn æstir
natturu sinni at brænna oc æyða sva spononom. en honnden a þæim
hælga manne mate æigi brænna.

10. 111. þat var enn annat sinni er hann gerðe sagrt værk æitt oc
fatitt. Boandakarl nokcor mildr oc mæinalaus var firir klandum rikra
manna þar¹ sem hann bio oc gavo þær² hanum þiofsoc mæir firir
illzku sacer³ en sannynða. Dæmdo hann bratt oc drogo hann til galga

1) r. f. þa 2) r. f. þær 3) r. f. sacer

mote guðs lagum oc manna. oc villdu ænga undanfærslu af hanum taka. Síðan er sa vesle maðr fecc ægi skirslum firir sic komet þo at hann bæðe þa illu menn. þa vætte hann ser ængra hialpa eða biarga af mannum. Skaut þa male sinu af allu brioste oc trausti a guðs miscunn. bæð þa hinn hælga Olaf konong væita ser fullting æftir sannynði við¹ almatkan guð. þui at hann biargr oft þeim miscunnsamlega er a hann hæitr. er stort hava til værkat oc værðir ero sannra ræfinga. Nu kœmr þar at locom þo at flæira se um rœtt. at þeir eno vondo menn foro sinu fram við þann aumlega mann. hængia hann nu upp sa clausan firir log fram. En sa hinn goðe konongr er hann hafðe oppt a kallat dugði hanum þa miscunnsamlega sva aumlega sem hann var þa staddr. þegar iamskiot er hann lyptizt af iarðunni þa syndizt hanum sa hinn agiæte konongr hinn hælgi Olafr skiota undir fœtr ser siolæini. oc stuðdizt hann við þa miscunn flestan allan dagenn allt til þess er kona hans kom oc scæner til hans. þago læyui at iarða licet oc ovan taka. Síðan fældi son hans ovan licet. oc komst nauðulega at af at hoggua virgilenn þann er um hals hanum var borenn. En er þui var locet þa stæyptizt likamrenn niðr firir þat bratta berg². oc hugðu þau þa þat oll at hvært bæin minndi isundr brotna er niðr kom. en sva mikit vann hanum við varn drotten þess ens hælga mannz arnaðarorð. at hanum matte hvarke tortima galge ne virgill. oc ægi þat at langt eða hatt være til iarðar oc oslett undir. Nu ræistizk hann upp þegar er hann kom niðr. oc þotte hanum sva sialuum er hann tok um at huglæiða sem draums hæfði hanum veret. En þegar er hann vitkæzck oc hann fecc mægin sitt. þa for hann iamskiot þangat sem hinn hælgi Olafr konongr huilir. sagðe ærkibiscupi oc korsbrœðrom fra andværdi hvesso faret hafðe með þeim. oc hværia miscunn er hann hafðe þaget af almatkom guði firir arnaðarorð sakar hins hælga Olafs konongs.

112. Sva bar enn at iartæign æinni at ælldr kom i kaupbœ þann er hinn hælgi Olafr konongr hvilir i. þa var skrin hans borett ut or kirkiunni oc sætt imote ælldinum. Síðan liop fram maðr æinn ovitr oc barðe skrinet oc fryði þeim hælga kononge. sagðe þa at allt mindi upp brænna nema hann byrgi með bœnom sinum bæðe kirkiu oc aðrum husum þeim sem obrunin varo. Nu let almategr guðs sun kirkiur obrunnar stannda. en þeim ovitra manne sændi hann augnaværk þegar æftir um nottena. oc la þar i allt til þess er hinn hælgi Olafr konongr bæð hanum miscunnar við almatkan guð. oc bættezt hanum i hans hæligræ kirkiu.

113. Vngan mann æinn danscan toko hæiðrnir menn oc fluttu til

¹) r. f. vil ²) r. f. brg

Vinlanz oc hafðu þar i bandum oc i haftum með aðrum hærfægnum mannum¹. Nu var hann um daga i iarne æinnsaman varðvæizlulaus. en um nætr var sun boandans i iarne með hanum til giæzlo at hann lœpezk æigi. En sa hinn aumi maðr bæið alldriginn scœmn ne ro firir harms sakar oc sorga. huglæiddi a marga vega hvat til hialpar være. quiddi miokc við anauð oc ræddezt bæðe sullt oc pinslir. oc vætte ser ængrar aftraustnar af frændom sinum. firir þui at þæir hafðu aðr tysvor sinnum læystan hann af hæiðrnum mannum. oc þottezt hann þui vita at þæim mindi þikcia bæðe mikit firir oc kostaðarsamt at læysa hann þriðia sinni. Væl hævir sa maðr er æigi biðr slict illt þessa hæims sem hann þottezt þa hava beðet. sva aumlect² oc harmulect sem um þa er alla er ængi er varkynd a. Nu gerezt³ hanum ængi annar kostur en laupa i braut oc komazt sva undan. Liðr su nott. oc var skamt imillum at hann ræðr til oc drepr nu boanda sunenn. hœggr af hanum fotenn. oc stæmnir siðan til skogs með fiotrinum sem harðazt. Oc um morgonenn æstir þa værða þæir varer við. oc fara æstir hanum þegar iamskiot með hunda .ii. þa sem þui varo vaner at spyria þa menn upp er undan lœpezc. Oc finna þæir hann nu i skogenom þar sem hann la oc læyndizc firir þæim. Nu taka þæir hann handum bæria hann oc bæysta oc læika hann nu allzkostar illa. lia hanum lifs nauðulega oc ængrar annarrar miscunnar. Siðan draga þæir hann hæim til pinsla. oc sættu hann þegar i myrkvastovo þar sem inni varo .xvi. aðrer kristnir menn. bundu hann þar bæðe með iarnom oc aðrum bandum sem fastazt. Sva þotte hanum pinslir þær er fyrr hafðe hann þolat sem þat være skuggi æinn nær þui hinu illa er þa var at hanum boret. Ængi maðr sa hann augum i þesse prisund sa er hanum bæðe miscunar. Engum manne þotte aumlect um þann aumingia nema þæim kristnum mannum er þar lago bundnir með hanum. þæir harmaðu oc greto bæðe hans mæin oc sina anauð oc ogievo. En um dag nokkon þa lagðu þæir rað firir hann oc baðu hann haitazt hinum hælga Olave kononge. oc gefsk hanum til þionastumannz i hans dyrdær husi. er hann kœme hanum með guðs miscunn or þesse prisund. Nu iattaðu hann⁴ þesso fæginsamlega oc gaf sic nu hanum sem þæir baðu hann. Nottena þegar æstir syndizk hann hanum i scœmnenom oc mællte við hann a þessa lund. Hæyr þu hinn aumi maðr. hui ris þu æigi upp. Hann svarar. Lavarðr minn kvað hann. Hann svarar. Ec em Olaf konongr sa er þu kallaðer a aðan. Oho lavarðr minn sagðe hann ec villða giærna upp risa ef ec mætte. en ec ligg iarnom bundinn. oc þo i fiotri með þessom mannum er her sitia bunnir. þa mællte hann

¹) r. f. magnum ²) r. f. aumlec ³) r. f. gerezt ⁴) r. f. hans

annat sinni. Statt upp oc dylst æigi at þu ert laus. Þui næst vaknaðe hann oc sagðe felagum sinum hvat firir hann hafðe boret. Siðan baðo þeir hann fræista oc vita ef satt være. Vpp stænndr hann oc kænndi at hann var laus oc obundinn. Nu sagðu þeir felagar hans at hanum mindi þat firir ækci koma firir þui at hurðen var bæðe læst innan oc utan. Þa mællte gamall maðr æinn er þar var i bandum með þeim. bað at hann skilldi æigi mistrua miscunn þess blæzaða manz er hann hafðe laustu af tækit. sagðe at hann mindi þui þa fagru iartæign við hann gort hava at hann skilldi hans miscunnar niota oc heðan laus værða en æigi til vesalldar ne pinslar. Nu lat við fint oc læita duranna oc vit en þu meger ut komazt þa ertu holpenn. Sva gerer hann. finnr nu dyrnar opnar læypr siðan ut sem hann matte. En þegar er þeir urðu þess varer þa sla þeir hundunum oc fara æstir sem skyndilegast. En hann ligger oc læynir ser. nu ser hann hvar þeir fara æstir hanum. Nu villizt hundunum faret en þeim allum villtizt sionen. sva at ængi þeirra matte sia hann. oc la hann firir fotom þeim. Vændu siðan hæim astr þaðan oc væinaðu ser oc harmaðu at þeir matto æigi fa staðet hann. Nu væx dyrðar lof hinum hælga Olave kononge fyst at upphave at hann læysti hann or iarnom oc allre prisund. siðan let hann hanum ækci tortima er hann kom i skogenn. þat hitt þriðia¹ at hann gaf hanum hæyrn oc hæilsu alla. er þeir hafðu aðr baret hans hauuð oc knuskát til þess at hann var orðenn daufr af. Nu er fra þui at sægia at hann komst a skip með kristnum mannum .ii. þeim er længi hafðu þar veret pindir. oc næytu þeir nu aller saman undan at komazt. oc fluttuzt nu alæiðis væl. Siðan sotte hann til þess dyrlings hus með miklum fagnaðe. beðet nu allz þess bætr er hanum þotte mesto i skipta. En þa er hann var hæill orðenn oc hæim fær. þa iðraðezc hann sinna hæita. oc gec nu a hæit sin við þann agiæta konong. oc liopsc a braut um dag nokcon oc kom at kvældi til boanda nokcors er hanum væitti hærþirgi firir guðs sakar. En um nottena a hann var i scæmn komenn þa sa hann mæyiar .iij. ganga til sin friðar oc fagnar. oc orto þegar orða a hann. oc barðu hann miklum avitum. hui hann skilldi sva diarfr at laupa ifra þeim blæzaða kononge er hanum hafðe sva mikla miscunn væita. oc firrazt þann liuva lavarð er hann hafðe aðr a hændr gængit. þui næst vaknaðe hann fælms² fullr. oc stoð upp þegar ardægis. oc sagðe husboanda sinum hvat við hann hafðe veret rætt. En sa goðe boande let hann ængu aðru við koma en vænda hæim til þess hælga staðar. þessar iartæignir ero oss þui kunnaztar at ver fundum þenna mann i guðs æmbætte i

¹) r. f. þriða ²) r. f. flæms

hins hælga Olafs konongs kirkiu. oc syndi hann oss a sinum limum iarna stað oc banda.

6. 114. Aðrum manne bœtte hann þeim er Vindir hafðu tækit oc tungu or hofði skoret. oc hafðe sa með laupi undan komezt. Nu rænde hann hug sinum til hins hælga Olafs konongs. síðan hann var undan komenn. biðr miok gratande hinn hælga Olaf konong lia ser mals oc hælsu. þui næst fecc hann mal oc miskunn af þeim goða kononge oc gerðezt þegar hans þionastumaðr um alla sina lifdaga.

108. 115. Kona æin aumlega skapað var kropnað oll saman. sva at baðer fœtr varo upp kropner. Síðan var hon færð til hins hælga Olafs konongs. En er hon hafðe þar længi veret oc iðurlega ser beðet hialpar oc miscunar með aumlegom grate þa bœtte hann hænne þeirrar miklu vanhælsu. sva at fœtr oc læggir rettözt or lykcium. oc þionaðe síðan hværr limr aðrum æstir retre skæpnu. Síðan gecc hon þaðan hæl til sina hæimkynna.

13. 116. I kaupange þeim er hinn hælgi Olaf konongr huilir i var kona su er brotfallz sutt hafðe. oc giptizt hon ungum manne. oc læyndi hon hann þui meðan hon matte. En um nott nokcora i huilu þa min-tizt hænnar su hin illa atquama. oc vacnaðe boande hænnar við þa miklu ogn er hon la þar oc snarflaðe. brauzt a bac afr oc vissi ækci til sin. Vesall þottezt hann sinnar ogjævo oc harmaðe miok við sva botlaust afall at hann matte ængan væg fra hænne skiliazt. oc læitar æstir við hana hvesso opt er sia bardage kom at hænne eða nokcor lækning være hænni til bota. Hon sagðe þa illu sutt vitia sin a hvær-i-um manaðe. oc ængar læcningar quað hon ser at halde koma. Nu i þeim harme enom mikla er þau hafðu bæðe hiun þa kallaðe hon a hina hælgu Mariu er vist er sannu miskunar moder. oc a hinn hælga Olaf konong. bað þau gratande lia ser siukri oc harmsfulri nokcora licna. Síðan teðe hon mal sitt preste nokcorom með skriptagang. sagðe hanum sin vanndkvæðe. oc læitaðe við hann hæilla raða. En hann hug-læiddi skiot hvat guðs orð sægia i guðspælleno. oc sagðe hænne at þeirrar sottar biðr ængi maðr bœtr nema með bœnom oc fastu. En æstir þa amining þa foro þau bæðe til hins hælga Olafs konongs kirkiu. hafðu með ser¹ vaxlios oc dyrkaðu² þa hælgu hatið með fastu oc vaktu þar um nottena með margum aðrum vanfœrom mannum. Oc a næsta dægi þegar þa var hatidardagr þess hins hælga Olafs konongs. Um morg-onenn síðan ottoşongs tíðum var locet sva sem þeirri hatið somde. er sa guðs dyrlingr let lif sitt a. þa foro þau hæim með sva halæitri miscunn at afra þeim dægi til hænnar ændadax vitiaðe hænnar alldrigina

¹) r. f. sex ²) r. f. dyrkaðe

su ohamingia síðan. en sva mikill akave hafðe a þui aðr veret at a ængum manaðe misti hennar sa oþimi. síðan er hon læið or barnæsko. Síðan vox þeim sva mikill fagnaðr æftir þa guðs giævo. at a hværium iamlængdar dægi þess hælga mannz messoæftans er hon hafðe hælsu þeget þa vactu þau oc fastaðu oc falo sic a hændi guði með almusu giærðum oc bœnom.

14/ 117. Sva bar at æitt sinni i Garðum austr. at ælldr kom i kaupbœ þann er Holmgarðr haitir. oc stoð æigi til minna gæigs en borgen oll mindi upp ganga. Nu urðu aller menn fælms¹fullir. oc vændu til kœnnimannz æins þess er Stephan var næmðr. En hann þionaðe þar kirkiu hins hælga Olafs konongs. En þegar prestrenn hæyrði þeirra bœnarorð þa gripr hann i fang ser licnæskiu þess hins agiæta hofðingia oc sætr imote ælldinum. Síðan þokaðe ælldrenn allðrigin framr en aðr var. oc varð þa sva borget hinum mesta lut af borgenne.

118. Alvalldr het maðr krypill æinn er hinn hælgi Olafr konongr grædde. Hann somnaðe uti dag æinn. maðr kom at hanum gafurlegr oc spurði hvært hann villdi fara. oc bað hann fara til Olafs kirkiu til Lunduna. þar mantu hæill værða. Nu for hann oc kom fram um siðir til Lunduna bryggju. Hann spurði hvar Olafs kirkia var. þa kom at hanum maðr æinn oc mællte at þeir skilldi fara baðer saman. Ec man visa þer læiðena til kirkiunnar. Treskiolldrenn var har firir durunum oc varð at vælltazt inn ivir. þui næst varð hann hæill. oc sa hværgi þa farunauta sinn.

119. Þora het kona Guðþorms dotter moðer Sigurðar er skera let tungu or hofði manne þeim er Kolbæinn het. firir æigi mæiri soc en hann hafðe tækit af krasadisci hennar nokcot. Hann for síðan til hins hælga Olafs konongs. oc somnaðe um ottosongenn at siðare Olafs messo. Hann sa hinn hælga Olaf konong at hann gecc til hans oc tók i tungustufenn oc togaðe. En þegar varð hann hæill er hann vaknaðe. Vindir toko mann æinn þann er Halldor het a þeim dægi er Nikolas karðanale kom i Noreg haluum manaðe firir Olafs messo fyrri. Villdu fyst hængia hann. en virgillepn slitnaðe iamnan. Síðan drogo þeir ut tunguna um kværkena. skaro þar af. hugðu þeir at læynazt minndi. Hann varð hæill at Olave kononge. þessa menn sa Hallr munkr baða hæila.

120. Fra þui er oc sact er sa hinn hælgi Olafr konongr gerðe i hæraðe þui er þelamork haitir. þat var dag nokcon er bœndr aller funduzk. oc ræddo um aller at þeir villdu lata gera stæinkirkiu hinum hælga Olave kononge til lofs oc til dyrðar. En talgugriot matte hværgi finnazt þar i náánd þa er at var læitat. Nu a þeim dægi er stæin-

¹) r. f. flæms

mæistarenn sa skilldi a braut fara er til værksens var ætlaðr. þa let almategr guð bræsta i sundr fiall æitt mikit þar i náánd. oc var þaðan flutt allt griotet siðan til kirkiu virkissens. En hæraðsmenn leto upp gera siðan með goðvilia.

10. 121. Svæinn æinn litill tapaðezt fra frændom sinum i þui hær-
aðe er næst liggr kaupange. en þær varo staddr at samkundu nokcore. Nu fengo þær ser þegar lið til oc foro at læita barnsens. En þa er allar¹ vaner varo ranzakadar þa fannzk svæinnenn hværgi. Tva daga alla læitaðu þær. oc matto hværgi finna. þa heto þær a hinn hælga Olaf konong til miscunnar oc skutu saman fearlutum hværr ælir sinum æmnum. oc sændu þegar samdægnes til hans hælgu kirkiu. træystuzk hans miscunn oc læitaðu² þriðia sinni barnsens. oc fundu þegar svæin-
enn sovanda hia husi æinu hværiu þar sem oftazt hafðu þær aðr læitat. Foro siðan hæim fægnir. en aðr varo þær i ohuga. þakkaðu varom milda drottne þa dyrð er hann gerer firir þess hælga mannz saker hvært sinni er hann er beðenn miskunnar.

7. 122. Ðat hævi ec hæyrt sact fra iartæignum hins hælga Olafs konongs þeim sem var drottenn hævir gort firir hans saker. en þetta synizt allhalæitt vera er nu vækrir hug margra goðra manna oc guðs vina. Sva sem sal hværs kristins mannz er agiætare at odrlez skæpnu³ en licamrenn. sva er oc salarennar dauði hættare oc þyngri oc sva hæilsa dyrlegre. En ovinr allz mannzkyms letter alldrigina slict at vinna nu a hværium dægi við oss sem varð forðom i Paradiso. hugenom oc salonne hværs mannz spilla. at sa fiannde vill taka hværn mann með svicfullri flærð⁴. þui biðr hann trua er hann tæl firir. en guðs ræiði oc boðorða brot sægir hann litils vært vera. en veralldar virðing hæitr hann oc svikr hann af þui margan. en guðs dom oc hælvitis pinslir queðr hann ængan mann þurva ræðazt. Með þærri villu svæik hann fysta mann. þar með blækir hann hværn dag hans afspringi. þess bragz nøytti hann við mann æinn þann er hann svæik með sva dauðvænom drycc at hann glæymdi allra guðs boðorða. oc for með drambe oc fiandans villu. En sa vesle maðr var or hæraðe þui er Yriar hæita. Sva aumlega hafðe fianndenn hann blindaðan at hann virði ænskis ann-
ars hæims pinslir mote munugð sinni oc veralldar girnd. Eða hui var hann þa æigi svikinn⁵ er hann gafsc i fiandans vælidi til þessa hæims sœmdar oc nittaðe sinum scapara oc sagðezk or samnæyti oc fagnaðe allra hælagra manna. Siðan fylgði hann fianndans raðom oc for þui æinu iamnan fram er ferlect var. En a mote Olafs messo um sumaret

¹) r. f. aller ²) r. f. læitaðe ³) r. f. skæpna ⁴) r. f. frærð ⁵) r. f. svuikinn

Þá solte fiolde mikill til hans miskunnar þangat sem sa dyrlingr huillir hinn hælgi Olafr konongr. Þá for oc sa hinn vesle maðr þangat firir þess æins sakar at hann mætte sia oc hæyra mæla oc gera nokcot þess saurlivis er hann fenge fastlegra bundit sic i annskotans villu oc farunæyti. En var drottenn er sva miscunnsamr at hanum þikcir þui aumlegare um þann er hann ser aumlegra svikinn en¹ hværn kristinn mann. Nu um dag æinn er licamr þess hins hælga Olafs konongs var utborenn með halæitri tign. Þá tók sa vesle maðr at huglæiða um dyrd þess hælga mannz oc sina vesolld oc ælifan ofagnað er hann þottezk vita ser firir handum er hann skildizc við þessa verolld. Þui næst vitiade hans sva halæit miscunn hins millda konongs firir nauistar saker þess guðs dyrlings. at hann sændi hanum sva mikla iðran. at menn þottozk sia utan a hanum hve aumlega er hann þottezk syn-gazt haua. En þa er skrinet var flutt or stað oc til annars. þa þokaðe sa hinn aumlege maðr þangat sem sa hinn hælgi licamr hafðe aðr staðet. toc þa at kalla a þann millda mann af allum hug. oc hiarta með grate oc með tarom oc með harmulego akalle oc andvarpan. bað þa aumlega þann millda konong með guðs fulltingi at læysa þau en sæigu² synda bonnd af ser er fiandenn hafðe hann i vafðan. Nu let guð hann niota arnaðarorðz hins hælga Olafs konongs. oc læysti hann til sin agiætlega af annskotans vælldi oc snere hanum til ælifrar dyrdar³ oc fagnaðar. ef hann hafnaðe þaðan ifra annskotans ægian. Siðan er at þui kom er hann skilldi til skripta ganga oc sægia preste sin mæin oc saurlivi. þa þorðe hann æigi at sægia. glæymdi þa oc villdi æigi grœða sitt synduct lif. þa sendi var drottenn hanum mikla sott oc akava oc ræis hann æigi fyrr upp or þærri en hann hafðe bœt með skriptagang alla þa guðs odygd er hann hafðe gorva. þui næst fecc hann hæilsu licams oc salo. oc þottezc hann þa giorla fundit hava i sinu omægni at firir ofdrams sakar oc licams munugd hafðe hann villzc oc snuizc ifra guði oc tynnt⁴ af þui salo sinni. Siðan gerðezc hann þui allu guðrædare oc truare er hann vissi sic aðr ferlegra faret hava. oc flæira þat dryct er guði oc allum guðs hælgu mannum hafðe veret til odyrdar. dyrkaðe drotten varn oc hinn hælga Olaf konong nær alla sina lifdaga æ meðan hann lifði.

8. 123. Marger menn sotto til hins hælga Olafs konongs at iam-længd þærri er kirkia hins hælga Olafs konongs var skrydd með pallium oc ærkebiscups stole. Nu hafðu fluzc siukir menn .iij. af langum vegom til hælgu gravar oc hugðu ser til miscunnar oc hæilsu allra hœllzt a þæim dyra dægi er sa guðs dyrlingr skildizc við þenna hæim oc

1) *mgl. i Cd.* 2) *r. f. sægu* 3) *r. f. dyrdar* 4) *r. f. tynn*

for til fagnaðar oc til æilifrar dyrðar. oc fecc af þeim þrimr æinnsyn sina a messoapnenom sa er sionlaus var þangat komenn. En messo-dagenn sialvan þa er hægir domar varo ut borner oc skrinet var niðr sett i kirkiugarðenum æftir siðvæniu. þa fecc malaus maðr miscunn sa er længi hafðe veret aðr dumba aumlega. en þa væitti hann varom skapara dyrðarlof með miuku tungubragðe. Kona æin var hinn þriði maðr su er þangat hafðe sott æigi skæmri læið en or Sviðþioðo austan. oc hafðe hon i þærri for mikla nauð þolat oc mæinlæte¹. oc margan dag mikit vas haft firir sionlæysi sakar oc ærvedes. Nu træystizk hon miscunn guðs almategs. oc kom þangat farannde a þeim hatidardægi er aðr var getet². Siðan var hon læidd i hins hælga Olafs konongs kirkiu at messo um dagenn. En fyrr en tiðum var locet þa sa hon baðom augum hans hælga skrin. for hon þaðan blið oc biartæygð með hælætum fagnaðe. en aðr hafðe hon blind veret³ .xiii. vætr.

19. 124. Væringr æinn i Gardum austr kæypti ser þræl æinn ungan. oc var dumbi. matte ækci mæla. oc þo hygginn oc næfr um marga luti. Nu vissi ængi maðr hværrar ættar er hann var. firir þui at hann fecc ækci ifra sact þo at hann være at spurðr. þess gato þo marger menn at hann minndi norræn vera. firir þui at hann gerðe vapn þau iamnan oc bio er Væringiar æinir nyta. Nu hafðe sa aumi maðr við sinni vanhæilsu margan drotten kannat oc iðulega með værði veret sælldr allt til þess er kaupmaðr æinn læysti hann til sin³. oc gaf hanum frælsi firir miscunnar saker. Siðan for hann i sialfræðe oc kom til borgar þærrar er Holmgarðr hætir oc væitti hanum hærþingi kona æin goð. oc dvaldezk hann þar miok marga daga. En kona su goða sotte iamnan tiðir allar til Olafs konongs. oc dyrkaðe hon þann mikla oc millda konong með mikilli ast oc trunaðe. Nu um nott æina er hon var i sæmn komen þa syndizk hænni Olafr hinn hælgi oc mællte þa við hana. at sa hinn ungi svæinn skilldi fylgia hænni til ottonsongs um morgonenn. Sva gerðe hon sem hann bauð. hafðe hann með ser til tiða i kirkiuna. En þegar er hann var i kirkiuna komenn þa tok hanum at þyngiazt oc lagðezt niðr oc somnaðe meðan kænnumenn væittu tiðir. þui næst sa hann þann sama mann i sæmnenom oc geck til hans með slicum klæðabunaðe oc alitum i anlete sem kononne hafðe aðr synnzt. um nottena. oc gaf hanum mal oc hæilsu með sinni milldi. oc miscunn allzvaldande guð með fulltingi hins hælga Olafs konongs.

20. 125. Langt⁴ var þess amedæl er hinn hælgi Olafr konongr var upp tækinn oc dyrkaðr sem værduct var með halæitri tign. oc kirkian var gorr a Stiklastaðum i þeim hælga stað er bloð hans hafðe niðr

¹) r. f. mæinlæite ²) r. f. gettet ³) mgl. i Cd. ⁴) þangt

komet. oc hann hafðe or þema hæimi faret. Nu er kirkiu skilldi vigia oc biscup var til komenn. þa barsc sva at at konongr nokcor var oc þangat komenn i þat hérað oc var miok siukr oc matte æinkum illa. var komenn þrote mikill i kne hanum. sva at bæðe bolgnaðe læggrenn oc læret upp ifra. oc var hanum þat harðla mæint oc omiuct. Nu við þann sarsauka þa fystizc hann þangat til tíða oc sia guðs tign oc hins hælga Olafs konongs. þui næst com hann til kirkiunar. oc baro hirðmenn hans hann innar i kirkiuna. En um dagenn er ottosonge var loket þa var konongenom sact fra stæini þæim er hinn hælgi Olaf konongr fell a, oc enn kveða bloðe drivinn. en sa stæinn kæmr ut i ovanværðu allterinu. Síðan þokaðe konongrenn þangat til oc þrysti kne sinu oc þui er sarazt var við stæinenn. En þegar iamskiot þa vitiaðe hans sva halæit miscunn almategs skapara at a þæim sama apne þa tok or allan værkenn oc þrotann. oc sva miukr oc lettr varð hanum þegar fotrenn bæðe at riða oc at rænna iamt sem alldrigi hæfði hanum veret mæin at.

126. Nu skulu ver luca þesse ræðo at þæim læiðizc æigi langmæle vart er lytt hava. þungt er oc mæðesamt oc næsta um afl at skra eða at sægia þau dyrðarverk er hinn hæste burðr firir sacer hins hælga Olafs konongs dyrð oc værðlæik hævir gort oc iamnan gerer var drottenn Iesus Kristr guðs sunr sa er livir með fæðr oc annda hægum rikir oc ræðr æinn guð (utan ænda þvir verollð verallða.
AMEN.

ANHANG.

Pergamexts-Brudstykker af Olaf den Helliges Saga fundne i det norske Rigsarkiv.

*Hvad nedenfor er trykt med mindre Skrift mangler i Originalen og er her
tilsat efter Gising.*

A.

48. r maþr i norvegi. þórir hvndr var oc rícr maþr. hann hafði farit til biarmalandz. oc drepit þar góþan mann þann er karli het. konvngr sendi menn til hans. oc fekk hann næþa sætt. fir illvirki sitt. for síþan or landi oc margir aþrir lendir menn. oc gørþosc otrvir konvngi af raþom sínom oc ihvga. erlingr helt betr hvscalla sína en aþrir lendir menn. hann helt skytning .xii. manaði alla. oc véitti sínom monnom. nema þa eina stund er þær hófþosc víþ i flocci um svmróm nacqvara stund. hann hafði oc marga anaðga menn. oc let þa vinna þar til er hann gaf ðeim frelsi. qvað a hve micit verc er þeir scyldo fram fytia þangat til. tócr sér þa aþra. i stapinn. þessir menn fengo ser micit fe oc wotto oft micit corn.

49. Nv er þar til mals at taca at olafr konvngr hafði bannat alt norþr i land at
.
oc varþ tizca hans at gøra veizlo hvert hæst oc fekk þa eigi corn. cømr a fynd erlings oc segir honom. Olafr konvngr segir erlingr hefr bannat at selia corn. Nv þyckiomc ec eiga vald a þeim monnom er verit hafa anaþgir mer oc á konvngr a þvi ønga swoc. Ræþr nv i hond honom micit corn. ferr hann síþan heimleipis oc cømr víþ ey þa er þorir selr armaþr konvngs reþ firir. oc la þar við ævna. Nv síá menn þoris at scip hans voro hlaþin. lætr hann heimta a mal til sín oc spvrr þorir hverr honom seldi corn. hann segir at þa

gærþi er heimilt atti er erlingr var. Mioc vill erlingr niþr briota konvngsens
 vilia. fær nv þorir til sína menn. oc lætr vp taca alt cornit oc estir þat toc
 hann segl er asbiorn atti gært af hólæygscom vóþom oc var þat micil gersimi.
 Oc fek honom eitt byrþings segl vánt i staþinn. oc se

Steicwrom. Nv er menn coma i seto. þa fretta menn hverso færi með þeim
 asbirni. hann segir sogona qvæþ mannenn vel við vrþo alt þangat til er hann
 æcripti seglonom. þa qvæþ hann næsta grázræst i qverkom honom. oc i því
 comr asbiorn i stofona. snarasc at honom þegar. þar sem hann stóþ firir
 konvnginbm. oc mælti er hann hio til hans at nv væri grátræstin gengia or
 qverkonom. hio sva at hæfopit fell a borþit firir konvnginn. en blóþit dreif
 a discinn. konvngrinn baþ taca hann oc drepa.

50. En þar var þa innan hirþar skialgr son erlings skialgssonar. steig hann
 fram þegar of borþit. oc gek firir konvnginn oc baþ hann hialpa þessom manni.
 konvngrinn mælti. sia maðr hefir svá micinn gløp gervan at eigi ma hann
 frið hafa. bræt fyrst mitt boþ. oc nv drap hann þenna mann a sva heilagri tíþ.
 oc þoat litils sé vert. at blóþit stæk

B.

58. Nv koma eigi fram gjafir þær af konvngs hendi við þormoþ. er honom
 þotti ser heitit hafa verit. oc er þeir ero baþir saman staddir. þa qveðr
 Þormoþr viso þessa.

Loftungo gaftu lengi
 látr þat er fáfnir átti.
 þv létz mer enn mæri
 merkr frárvolvns vánir.
 verþr emc varga mvrþir
 viðlendr fra þér síþan
 eþa heldr of sio sialdan
 slícs rættar scal ec vætta.

Konvngrenn dregr hring af hendi sér. er vá halfa mærc. oc gefr þor-
 moþi. haf micla þwæck firir herra sagþi hann. enn fir kvnnið oss eigi
 várrar framgirnri. þoat ec meiac of þetta næckoro framarr. þat røddoþ
 ér herra sagþi hann at vér scyl

minnisic nv a segir þormoþr. hvat mælt var með oss. at ec scylda slíco ráþa.

þeir svoroþo honom. oc biðia hann eigi verþa svá óþan. oc hefir þv mátt ráþa slíco fir oss. oc enn kann vera at svá se. Drecinn brvnnar nv fram váno bráþara. sem ec gat áþr. oc gengr nær scipino þeira þormoþar. oc er þat sagt at stafnbvinn a drekanom bregþr sverþi oc hæggr til þormoþar. en hann lætr eigi a sic halt. oc hæggr í móti. oc vegr þann manninn. hláýpr síþan af scipino sino. oc a drecann. oc hefir scioldinn firir sér. oc alt astr til lyptingarennar. Oc víþ þetta alt saman. þa verþr call á scipino. oc fréttisc nv hvat er titt var. oc er hann þvi næst hændlaþr. en vicingarnir leggja a bræt. oc hirþa ecki of þormoþ hvat af honom verþr. Nv er sagt konvnginom olafi hvat i hefir gorzc. oc svá at vegandinn er handtecinn. konvngr biðr drepa hann. oc qvað hann þess verþan vera. Oc er síþr arnason háýrir þetta. er konvngr mælte. þa gengr hann at hitta þormoþ. oc mælte. Fir hvi var ðv svá diarfr maþr. at ðv tráystisc at hlæpa á konvngs scipit. segir hann. slíct er þv hafþir aþr vnnit. þormoþr svarar. þat bar til þess sagþi hann. at ec hirða ecki of lífit. ef ec qvæmome a vald konvngsens. Nv segir síþr þetta sigvrþi

C.

59. einn gek hia þeim cæpmonnonom. þeir voro tveir saman í gængo. þessi maþr er ec gat aþr. var herþi micill. oc þannveg bvinn at hann var í kæpo. oc i hosom hvitom. Annarr þeira spvrþi. hverr ertv felági sagþi hann. en sá cæpo maþrenn þagþi víþ. oc svarar ængo. Ec svá heill quað. sa er spvrt hafði. at ec scal maca honom hæþvng. hláýpr eftir honom síþan cæpo manninom. oc letr eria scóinn of leggin ofan er þar var blætlendi oc leirvct er þeir foro. oc sér á mioc. þars hinn hafði hvítar hosor. en þó lætr hann sem hann viti þetta eigi. oc scilia þeir nv víþ svábvit. Annan dag pascanna. þa er þat sagt. at konvngs menn coma inn í herbergi þess .

D.

61. ttari. oc gengr hann nv firir konvngenn. oc qveþr hann virðiliga. konvngrenn svarar ængo oc er reiþr mioc ífir litz oc þrvttinn. oc þegar oc iamt hefr ottar vp qvæpit oc qveþr vnz locit er. oc er þat þrýtr. þa hefr hann vp þegar annat qvæpi oc er þat drápa er hann hafþi ort of konvngenn sialfan olaf. oc er þetta vphaf at.

hlyþ manngofogr minni.

Hann hefr svá vp. at allir ero at qvaddir hirþmenninir. oc fec qvæpi þetta af monnom góþan orþróm. enn hin en fyrri drápan þótti ecci vera ti. sem frá hafði sagt verit. oc cæmsc ottarr nv í friþ víþ konvngenn. oc var meþ honom.

62. Þat er sagt eit hvert sinn at konvngrenn olafr sat i loftom
nocqvorom. en stoþo firir honom sverþ mærg. oc horfðo vp hialten á
ællom. ottarr scald qvaþ þa viso þessa.

Sverþ standa her svnda
sárs læyfom vér árar¹.
holl røþ bvin gollu.
viþ tæca ec vica
vil ec enn meþ þér kennir
ældz ef þv eitthvert vildir
allvaldr gefa scáldi

konvngrenn mælti. at viso scal ec gefa þ

.

.

endi þeim hnøtrnar at

Þyndi sæþor arfi sínom. þa qveþr ottarr viso þessa.

. dan
hrandaþr arinbran
.
. þingat.
miór er marka
.
. ss i wþro
íslanz mikils

Þera þvi er oc sagt at Olafr konvngr sat i hasæti síno. en þorfiðr scáld
sat a stoli firir honom. þa mælti konvngr. yrc nú scáld sagþi hann of þat
er scrifat er a tialdino iamgegnat þer. hann leit til. en þat var a markat hvar er
sigvrþr va orminn. oc qvaþ þa viso þessa.

. tendr til grvndar
grvn
.
. seiðr konvngs reiði
hristisc
.
. þorinn fylcir
ferr viþ steic

E.

63. alla saman fara lata mærcena. oc þat scilþi
konvngrenn. oc mælti. Of menn ero oss slict sagþi hann. oc biðr nú fá
honom aþra halfa mærc gvlzens. oc mælti þetta mvn scilia occart felag

¹) her er udeglemt en Verslínje.

sagði hann. oc svá var oc at steinn var þar síðan scamma hriþ. oc fór hann a bræt. oc er þat her eigi sagt. hvat hann

64. Nv scal þar til taca sem fyrr var frá horfit. þa er olafur enn sönsci var fra fallinn. þa tók ænvndr sviþiöþ. oc alt ríci eftir fæþvr sinn. oc heldo þeir ænvndr oc olafur konvngur fast oc vel sinni vinættu. oc mágsemþ meþan er voro vppi háþir. Nv væri mart fra ólafu at segia þat er hann drygþi i mærgo lagi er stormerkiom sætti. meþan hann var ifir lande. oc má ecci of þat røþa. eftir því sem var. at eigi ero sva vitni vmb þæ mll er tæcilig ero. En þa er olafur hafði ellifo vetr ifir landi verit. þa gørfisc öþocci micill við olaf af knvtz hendi. oc girntisc sa a annars sëmþ er þa hafði mesta hlotit. er hann vann til handa honom

F.

65. vildi honom fir gefa þetta et micla mál. ef hann vildi nv við sciliasc oc heria eigi lengr a land hans meþ olafu mági sínom. oc heitr honom þar meþ sinni vinættu. oc fégiðfom. Oc nv fara þeir sendi menninir meþ þessom erendom vnz þeir coma a fvnd ænvndar konvngs. oc bera vp fir hann þæ orþ er þeir ero meþ sendir. oc nv var fra sagt. þar meþ bera þeir fram gørsimar þær er knvtr konvngur sendi ænvndi konvngi. en þat vóro kertisticor af gvlli gørvat. Svá er frá sagt. at ænvndr konvngur leit til oc mælti. Føgr leico. ero þessa. sagði hann. en eigi vinn ec þo þat til. at sciliasc við olaf þoat ec eiga þessa gripi. Oc nv bera þeir fram borþker gott. þat var gørt or gulli oc sett gimsteinom. oc var þat en mesta gørsimi. konvngrenn mæilir þa enn þessom orþom þat er umb at røþa at síá er agættligr hlvt. oc micil gørsimi. enn eigi sel ec olaf konvngur við borþkerino. Nv síá þeir sendi menn knvtz. at ænvndi er olafur

66. eftir orrostona heimtisc saman herr svia konvngs oc norvegs konvngs avstr fir gætland firir aslit svia konvngs. dana konvngur væyc afr. oc lagþisc i æyrar svndi meþ flota sínom. ætlaþi nv at hitta Norvegs konvng. ef hann vildi heim fara of hæstut oc hafþi oflýanda her. en olafur konvngur sá at þat var óføra micil at fara meþ litit liþ. i þvilican her. þótt hann væri fræcn oc hefþi liþ fritt. þa mintisc hann þess er olafur tryggva son hafði farit. þa er hann træystisc scipom storom oc liþi fræcno. at leggja fram i sva micinn her sem her var firir. Nv tók olafur konvngur vitrligra ráþ. gek af scipom sínom þar sem heitir barþvic oc fór svá et øfra of gætland oc smálænd. oc sva ifir it vestra oc sva ofan i vicina.

67. En einn gamall hæfðingi vitr maþr. er hethærekr hann var

norþan ór þjóttu. sonr æyvindar scalda spillis. hann sagði konvngi at hann létzc eigi mega svá langa leiþ ganga. oc létzc heldr verþa . .

G.

75. ferþ hafa scyldi at sváþorno. mali sem þa var. en þar vrþo engi orslit gør af ðeim. oc móto allir við konvngenn. en þat er frá sagt. at konvngrenn tecr þat rað. at hann lætr þar setia vp wll scip sin. sem þá vóro þeir staddir. en þat var í slygs a mæri norþr. oc ganga þeir þar frá scípom sinom. oc fara síþan vnz þeir coma a vpland. oc dveliasc ný þar. Oc ný af nýio leitar konvngrenn ráps við vini sina. oc biþr þa til leggja nocqvor góþ ræþ. oc þeir menn er í ráþa gørþ vóro með hómom. lægþo þat til. at hann scyldi þings qveþia. i enne næsto þinghæ. oc tala þar síþan of málit. oc qvóþo hann þá myndo scilia mega. hvern hvg menn hefði til hans. ef hann færi svá með. Konvngrenn gærir ný svá. qveðr þingsens. oc talar þar siálfr málit. oc hefir þat í máli. at hann segir hverso þeim er afhent. oc bæborit. at taca fé til hæfops honom. oc gørasc þeir griþbitar. at nýþasc á konvngi sinom. þeim er rétkosinn er til

misgert. þat megom vér linliga firgefa. oc ma þa þat verþa enn til vmbóta nacqvarra of hitt malit. Oc lætr konvngrenn ný fara þa menn í friþi er með féét fóro. oc tóc engan penning af þeim. þessir vóro í ferþ með olafi konvngi þeira manna er vér cvnnom nofnom merkia. sem ný mvn ec telia. Astriþr drótning. Goðræþr. Hálfdanr. Rognvaldr. Dagr. Hringr. Þorleifr tveggia hvárr. Aslácr. Helgi. Þorþr. Einarr. Fiðr Hærecsson. Þorðr. Fiðr Arnason. Þorberggr. Arni. Kolbiorn. Þormoþr scáld. Tófi. Egill. þessir allir fóro ór landi með konvnginom. oc fara ný æstr ofeifa scóg. oc i svia veldi. oc dvalþisc þar mioc lengi. með sigtryggvi fæþr ivars. fæþor sona. fæþor karls. þaþan fór hann of várit. æstr i garþa riki. oc er hann annan vetr i hólmgarþi. með iaritzleifi konvngi oc ingigerþi dóttor olafs ens sønsc. systor astriþar. er olaftr konvngtr átti þá.

76. En Knvtr konvngtr er hann com

A n m æ r k n i n g e r .

Cap. 1. Fremstillingen af Olaf Haraldssøns Herkomst samstemmer med alle de øvrige Sagaer. Beretningen at Sigrîd Storraade styrede Götland stemmer med Odd Munks Fortælling, s. Fornmanna sögur X. S. 283. Sigrîds Kjærligheds-Tilbud og Haralds Svar fortælles ligedan i Flateyarbók, s. Torfæi hist. Norv. II. p. 326.

Cap. 2. Þá maa her forklares: þá er þetta yarð nl. det som siden i Cap. fortælles. Naar det her heder om Olaf Geirstads Alf: „at han raadede for Viken öster og for Vestfold“, hvorved uidentvîl skal tilkjendegives, at han var Konge over Viken paa Foldens östlige Side og tillige over Vestfold, saa stemmer dette ikke med Snorres Ynglinga saga c. 54, hvor hans Rige indskrænkes til Vestfold, eller med þátr Ólafs Geirstaða álfs, Fornm. s. X. S. 209—215, hvor det angives at være Grenland og Vestmar. Ved Olaf Digre og Olaf Digerbeen forstaaes her naturligviis een og samme Person. Kongens Dröm og hans Befaling med Hensyn til sin Jordefærd fortælles vidtlöftigere men i Hovedsagen stemmende paa ovennævnte Sted, Frm. s. X. S. 210—212.

Cap. 3. Fortællingen stemmer i Hovedsagen med Frm. s. IV. S. 27—32, X. S. 212—214. Rane, der kaldtes med Tilnavn Viðförli d. e. den Vidtbereiste, var Sön af en Roe Hvide og Kong Harald Grenskes Fostbroder, s. Frm. s. I. S. 60, IV. S. 20. — S. 2. L. 24. Haralldr grænske . . . við harme. Det er ikke klart om disse Ord ere en Bemærkning af Saga-Fortælleren, eller lægges Drömmebilledet i Munden; men i ethvert Fald hentydes hermed til at Harald senere har angret det Afslag, han havde givet Sigrîd Storraade, og at han i sin Ærgrelse herover har forskudt sin Hustru Aasta og sendt hende hjem til hendes Fader, Gudbrand Kula. Denne haanlige Behandling forklarer igjen Gudbrands i næste Cap. omtalte Uvillie mod Haralds og Aastas Barn. Fortælleren antager, som end tydeligere viser sig af Cap. 5, at Olaf var födt förend Harald hans Fader blev dræbt, og afviger heri fra de fleste øvrige Sagaers Beretning, der lade ham födes efter Faderens Död, s. Snor. Ól. Tryggv. s. c. 49; Frm. s. IV. S. 26. 32. — Svæinn Hakonarson . . . flyðr af lánnde. Herved antydes, ligesom og er Tilfælde i þátr Ólafs Geirstaða álfs, Frm. s. X. S. 214, at det fortalte skulde have tildraget sig efter Haakon Jarls Drab, da hans Sønner flygtede fra Norge for Olaf Tryggvessön; men dette staaer i Modsigelse til hvad nærværende Saga senere hen Cap. 9 beretter, at Olaf Haraldssön var 7 Aar gammel, da Kong Olaf Tryggvessön faldt, hvorved hans Födselsaar sættes til 993, altsaa to Aar för Haakon Jarls Död. Den almindelige Beretning i Sagaerne er ellers, at Olaf Haraldssön födtes 995, altsaa samme Aar som Haakon Jarl döde, men dog, efter Begivenhedernes Sammenhæng at slutte, tidligere paa Aaret end Haakon blev dræbt. Olaf siges nemlig i Flatöbogen at være födt om Sommeren;

men Haakon blev først dræbt i Begyndelsen af Vinteren. Tidsregningen i nærværende Saga er i det Hele usikker.

Cap. 4. Jfr. Frm. s. IV. S. 30—32, hvor det samme findes noget kortere fortalt. — S. 3. L. 16. En hann giængr at hænne; herved forstaaes Aasta, som ligger i Fødselsveer. Fortællingen maa fuldstændiggjøres ved hvad i Cap. 3 er sagt om Aastas Stilling. — Udtrykket i Slutningen: Oc þegar er Rane finnr hanum tonn etc. er neppe ganske nøiagtigt, da man vel maa antage, at Overøsningen med Vand er gangen forud for Opdagelsen af den første Tand hos Barnet. Forresten sigtes her til den Skik at give Börn tannfé d. e. en Gave, naar de fik den første Tand.

Cap. 5. Æiríkr enn arsæle, den samme svenske Konge, som almindelig kaldes Eiríkr hinn sigrsæli. — þeirra iamningi nl. er báro tignarnamn. — Her tillægges Sigrid Storraade foruden Sønnen Olaf kaldet Skjöldkonge (skautkonungr) endnu en Søn Emunde, der saavidt vides ei andensteds omtales. Sagens Mening er uden Tvivl, at Kong Olaf af Sverige havde overladt sin Moder en Deel af Riget, og at hun raadede for denne Deel med Emunde som Medregent. I Codex staaer: Olaf konongr sonr Harallz; det sidste Navn er i Udgaven rettet til hænna nl. Sigriðar, da Læsemaaden Harallz ingen Mening giver og uden Tvivl er fremkommen derved, at den gamle Afskriver har misforstaaet og urigtigt opløst en Forkortning i sin ældre Original. — Beretningen i Cap.s Slutning, at Sigrid undskyldte sin grusomme Gjerning for sine Undersaatter derved, at de tvende myrdede Konger havde eftertragtet hendes Rige, er særegen for denne Saga. — Om Harald Grenskes Død jfr. Snor. Ól. Trs. s. c. 48; Frm. s. IV. S. 24—26.

Cap. 6. Om Olaf Haraldssöns Daab jfr. Snor. Ól. Trs. s. c. 67; Frm. s. IV. S. 34. I Flatøbogen, hvor ligesom her det varslende Udraab: Lys! omtales, lægges dette i Ranes Mund. De øvrige Sagaer sige, at Olaf var 3 Aar gammel, da han blev døbt 998. — Angaaende Fortællingen om Aastas tvende Friere, jfr. Frm. s. IV. S. 33; den findes ogsaa i Fltb. Paa begge Steder kaldes den anden Frier Gissur Gudbrandssön. Ifølge de fleste Sagaers Beretning skulde Sigurd Syr allerede have ægtet Aasta for Olafs Daab; her derimod siges dette at være skeet senere, hvori ogsaa Fltb. stemmer, idet den fortæller, at Olaf blev døbt, medens han opfostredes hos sin Moder og Morfader, og at Aasta først ægtede Sigurd Syr 3 Aar efter.

Cap. 7. Jfr. Frm. s. IV. S. 35. 37.

Cap. 8. Fortællingen om Sigurds Betænkelighed ved at give Olaf Skibe, og Olafs Yttring i denne Anledning findes ikke hos Snorre eller i Fornmanna sögur, jfr. Snor. Ól. Helg. s. c. 4; Frm. s. IV. S. 39; derimod findes den i Hovedsagen ligedan i Fltb., skjönt med andre Ord. Det dunkle Udtryk S. 6. L. 11: quað vant til þess at geta með þeim oplyses ved det tilsvarende Sted i Fltb., hvor Aastas Ord gives saaledes: verðr mér vant í milli at ganga makligleika hans ok fastheldi þinnar, „det bliver mig vanskeligt at mægle mellem hans (Olafs) Ret (?) og din (Sigurds) Paaholdenhed“. Det anførte Sted i nærværende Saga kan altsaa fortolkes saaledes: „hun sagde det var vanskeligt at tale (underhandle) om dette mellem dem“. — Alle Sagaer samstemme deri, at Olafs første Kamp var med Vikingen Sote, jfr. Snor. Ól. Helg. s. c. 5; Frm. s. IV. S. 40; Fagrskinna S. 70; men ikkun Flateyrbók fortæller de nærmere Omstændigheder ved denne Kamp dog ikke ganske overensstemmende med nærværende Beretning. Fltb. lader Sote blive dræbt, men hans Staldbroder Thord træde i Olafs

Tjeneste. Sótasker lægges i nærværende Saga udtrykkeligen øster i Viken, hos Snorre derimod øster i Sveaskjærene d. e. i Skjærgaarden ved Södermannland.

Cap. 9. I de fleste andre Sagaer omtales Olafs Tog til Sverige og Hæren omkring Mælaren (Lögrinn), som her senere omtales Cap. 15. 16, næst efter hans Sejr over Sote för Kampen ved Eysýsla d. e. Ösel, jfr. Snor. Ól. Helg. s. c. 6; Frm. s. IV. S. 41. 42; Fltb. Fagrskinna, som slet ikke omtaler hans Tog til Mælaren, stemmer med nærværende Saga i at lade Kampen ved Ösel følge umiddelbart efter den ved Sotaskjær, jfr. S. 70. — Om Kampen ved Ösel jfr. Snor. Ól. H. s. c. 6. 7; Frm. s. IV. S. 42. 43; paa begge Steder berettes ellers ogsaa om en forudgaaende Kamp med Göterne. — Om Toget til Finnland jfr. Snor. Ól. H. s. c. 8; Frm. s. IV. S. 44; Fgrsk. S. 70. Kampen nævnes paa alle disse Steder lige-som her Olafs tredie. Nærværende Saga er den eneste, som ved Stedsnavnet Balagarðssíða (rettet hertil ifølge de øvrige Sagaers eenstemmige Vidnesbyrd fra Basagauzsiða) tilføier: a Siolande. Fortælleren synes at have tænkt sig dette som den danske Ö Sjælland. Da imidlertid alle de øvrige Sagaer sætte Balagarðssíða i Forbindelse med eller i det mindste i Nærheden af Finnland, saa kunde man maaskee tænke sig i nærværende Saga en Misforstaaelse af det gamle Sagn, som ved Sioland har villet betegne Kystlandet af det egentlige Svíþjóð. At dette nemlig saaledes i Oldtiden har været benævnt sees af Snor. Ól. H. s. c. 76; Frm. s. IV. S. 155. Paa Kysten af Svealand ligeoverfor Finnland skulde man altsaa maaskee rettest søge Balagarðssíða. — De øvrige Sagaer lade Olaf efter Toget til Finnland drage til Danmark, her forene sig med Thorkel hiin Hóie og derpaa vinde Slaget ved Suðrvík, som lægges i Danmark og af Snorre endnu bestemtere paa Kysten af Jylland, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 9; Frm. s. IV. S. 45; Fgrsk. S. 70. Nærværende Saga lader derimod Olaf forene sig med Thorkel i England og lægger, uden Tvivl mindre rigtigt, Suðrvík derhen. Forøvrigt ere alle Sagaer enige om at regne dette for Olafs 4de Kamp. — Kinnlimasiða (Fgrsk. Kinnlimafjörðr) sætte de øvrige Sagaer i Frisland, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 10; Frm. s. IV. S. 45. Dette Slag regnes af Alle for Olafs 5te Kamp. — Med Hensyn til Tidsregningen for den første Deel af det 11te Aarhundrede hersker i alle vore gamle Sagaer et stort Vildrede. Nærværende Saga har ogsaa heri sine Egenheder, som bedst paa dette Sted udvikles. Af Cap. 101. sees, at den antager 1029 for Olaf den Helleges Dødsaar, og i Cap. 53 heder det, at 30 Aar regnedes mellem hans og Olaf Tryggvessøns Død, hvilken sidste altsaa synes at henføres til 999 (hermed stemme de saakaldte Annales vetustissimi, Scr. rer. Dan. II. p. 190). Videre heder det Cap. 29, at Olaf var 15 Vintre (el. Aar) Konge i Norge, og 20 Aar gammel da han kom til Norge; altsaa skulde han være født 994 og være hjemkommen til Norge efter sine Toge i Udlandet 1014 (det sidste stemmer med de øvrige Sagaer, hvilke dog ikke regne hans Regjering 15 Aar herfra, men fra Svend Jarls Fordrivelse i det paafølgende Aar). Naar det nu siges ovenfor Cap. 6, at Olaf var 5 Aar gammel, da han blev døbt af Olaf Tryggvessøn, og her at han var 7 Aar gammel, da Olaf Tryggvessøn faldt, saa kommer Sagaen i Modsigelse med sig selv; thi Olaf skulde da være født 992, altsaa være 22 Aar gammel, da han kom hjem til Norge og 37 Aar gammel, da han faldt. Betragte vi nu videre de her forekommende chronologiske Angivelser, saa finde vi først Svend Tveskjægs Død hensat 6 Vintre (Codex har egentlig: vj. vikum d. e. 6 Uger, hvilket aabenbare er en feilagtig Opløsning af en Forkortning i den ældre Original, og er derfor rettet til: vj

vætrum) efter Olaf Tryggvessóns Fald, altsaa efter Sagaens ovenanföerte Beregning til 1005 (heri stemme Flatö-Annalerne i Íslenzkir annálar S. 32); — dernæst, at Olaf var 13 eller 14 Aar gammel, da han efter Svends Död. hjalp Kong Ethelred (Aðalráðr) igjen i Besiddelse af Englands Rige, hvilket altsaa skulde være skeet i 1005 eller 1006, naar hans Födselsaar regnes for 992; — videre, at Knut Svends Sön drog til England 3 Aar efter sin Faders Död, altsaa 1008; — endelig at Knut hiin Mægtige regjerede 24 Aar over England efter Kong Edmunds, Ethelreds Söns, Drab, hvilket altsaa, naar man efter almindelig Regning sætter Knuts Dödsaar til 1035, skulde være indtruffet 1011, saaledes at Knut i 3 Aar skulde have kjæmpet med Ethelred og hans Sønner om Englands Rige, og først være kommen i rolig Besiddelse deraf 6 Aar efter sin Faders Död. Denne Sagaens Tidsregning stemmer ikke ganske med den, som i de fleste andre Sagaer og Annaler synes at være antagen, hvorved Olaf den Helliges Dödsaar sættes til 1030 og Olaf Tryggvessóns til 1000, Olaf den Helliges Födselsaar til 995, Svend Tveskjægs Död til 1008 eller 1009, Knuts Tog til England, paa hvilket Erik Jarl ledsagede ham, til 1012, og Kong Ethelreds og hans Sön Edmunds Död til samme Aar, jfr. Snor. Ól. Tr. s. c. 67, Ól. H. s. c. 11. 15. 19. 23. 260; Frm. s. III. S. 11. 29. 30. 32, IV. S. 59. 61, V. S. 113. 114, 158, X. S. 396. 397. 400, XI. S. 185. 186. 189. 202. 203; Fgrsk. S. 70. 72. 88; Annal. Reg. Scr. rer. Dan. III. p. 36—41. I visse Hovedpunkter synes alle Sagaer at være enige, og disse ere: at Olaf den Hellige var 35 Aar gammel da han faldt, at han regjerede over Norge i 15 eller 16 Aar, og at mellem hans og Olaf Tryggvessóns Död vare 30 Aar henledne. Antages nu Olaf den Helliges rette Dödsaar, hvad ikke kan være nogen Tvivl underkastet, for at være 1030, saa faae vi hans Födselsaar til 995 og Olaf Tryggvessóns Dödsaar til 1000; og nærværende Sagas Afvigelser herfra bör vel ansees for begrundede i unöiagtige Beregninger. Men om disse Hovedpunkter end kunne ansees som sikkre, saa er dette ingenlunde Tilfælde med de mellemliggende Tidsbestemmelser, hvilke uden Tvivl baade i nærværende Saga og i de övrige Sagaer ere urigtige. Af de bedste engelske, saagodt som samtidige, historiske Kildeskrifter fremlyser nemlig, at Svend Tveskjæg foretog sit sidste Tog til England i Sommertiden 1013, at Kong Ethelred ved Juletid samme Aar flygtede til Normandi, at Svend döde pludselig i Begyndelsen af Februar 1014, at hans Sön Knut ved Paasketid samme Aar drog til Danmark, efterat Ethelred var indkaldt igjen fra Normandi, at Knut vendte tilbage fra Danmark i August eller September 1015, at Ethelred döde i London under denne Stads Beleiring af de Danske den 23de April 1016, at hans Sön Edmund döde den 30te November s. A., og at Knut blev antagen til hele Englands Konge i Begyndelsen af 1017. Med disse paalidelige Angivelser kunne Sagaernes Tidsregning og Beretninger med Hensyn til Olaf den Helliges Bedrifter i England umulig forliges, og man nödsages derfor til at antage, at meget af disse Beretninger grunde sig paa Udsmykkelser og Misforstaaelser i de gamle Sagn. At Olaf har feidet i England maa ansees som sikkert, det bevidnes af samtidige norske Skalde; men hverken Tiden eller Omstændighederne have stemmet med Sagaernes Skildringer. Olafs Forbund med den danske Hövding Thorkel hin Høie er uden Tvivl aldeles historisk. Thorkel drog ifölge paalidelige engelske Beretninger i Aaret 1009 til England med en sterk Hær og Flode og hærjede som det lader paa sin egen Haand i Ethelreds Rige. At Olaf, som dengang maa have været omtrent 14 Aar gammel, har fulgt med paa dette Tog, er der saameget mindre Grund til at betvivle, som flere af de

Slag, hvori hans Nærværelse senere omtales, virkelig ifølge engelske Beretninger ere kjæmpede under Thorkels Anførsel. Kun maa man antage, at Olaf her baade paa Grund af sin Ungdom og sin ringe Stridsmagt har, trods sit Kongenavn, staaet i Skyggen for den ældre, kampprøvede og saare mægtige Thorkel. Denne sluttede i 1013 Fred og Forbund med Kong Ethelred og hjalp ham i samme Aar at forsvare London imod Svend Tveskjæg. I dette Forsvar maa man antage, at Olaf dengang 18 Aar gammel har staaet ham bi; det er altsaa uden Tvivl den Kamp i London, paa hvilken Olafs Skalde hentyde, men hvilken Sagnet senere har fervexlet med Knut den Mægtiges Beleiring af London i 1016, i hvilken naturligviis Olaf ikke har kunnet deeltage, da han meer end eet Aar forud var dragen til Norge. I det Hele maa alt, hvad her berettes om Olafs Forbund i England med Knut ansees som fuldkommen uhistorisk. Forvexlingen af Londons Forsvar i 1013 imod Svend Tveskjæg med Stadens mere berømte Beleiring i 1016 ved Kong Knut, har maaske givet den første Anledning til den ovenomtalte Forvirring i vore Sagaers Tidsregning. Sætter man nemlig Olafs Sammenstød med Knut og alt hvad dermed staaer i Forbindelse aldeles ud af Betragtning, saa kunne Olafs Bedrifter i England forøvrigt uden synderlig Tvang forenes med den rette Tidsregning; ja man kan endogsaa med Sagaerne antage, at han virkelig har understøttet Ethelred ved hans Gjenerobring af England i Vaaren 1014, da han først om Hösten samme Aar synes at være dragen til Norge. Angaaende den paa engelske Beretninger grundede, rette Tidsregning gives fortrinlig Oplysning af Langebek i Script. rer. Dan. II. i de ypperlige Anmærkninger til Vita sancti Elphei p. 439—463, til Sermo Lupi ad Anglos p. 463—471, og til Encomium Emmæ reginæ p. 472—502.

Cap. 10. Den naturlige Ordfølge i den første Vise af Sighvat Skald: Rétt er, snarr þengill! at en setta sókn vann Englum Yggs at (at den sjette Kamp skjænkede Engelmændene Seieren) þar er Ólafr sótti Lundúna bryggju. Völsk sverð bitu, en víkingar vörðu þar diki; sumt lið átti búðir í sléttu Suðvirki. — S. 8. L. 27. Oc lagðu . . . virðir firir: „Og alle de viseste Mænd fattede stor Agtelse for Olaf; og alle de som gjorde det, vidste hvem de burde agte (d. e. skjönte, at han fortjente deres Agtelse), efterdi den, for hvem (i hvis Öine) de selv ere sóm intet agtede (nl. Gud), agtede ham (Olaf) mest“. — Ordfølgen i Olafs Flok: Gængum upp áðr málmregns stafar ok miklar morðs ferðir fregni Engla ættlönd farin röndu (øverfarne med Hærskjold, hjemsögte af Krigen). Verum hugrakkir, hristum hlakkar spjót ok skjótum; Engla gnótt leggr á flótta firir órum eggjum. — Margr oddsennu Ullr ferr (at) frétt (som vi have spurgt) þenna dag i allan fornan (= allfornan) serk, þar er (vér) várum fœddir ok bornir. Várt skáld man skreiðask í skyrtu hamri samða; ölum enn Hnikars gjöð á enskra manna blóði. — Rœðinn þollr, gjarn glaums, sá er fœðir mey, man riða síðarla of grímu at rjóða randar skóð. Sá sáralauks sveigir berr eigi á ári (i Aar) reiðr rönd upp á Englandi til Rínar glóða. — Þorkels liðar þóttuð mér (d. e. þóttu mér eigi) dvelja at ganga í fólk, er ek þátta; þeir sásk eigi sverða söng. Varð fylkt liði á hauðrheiði (Landsheden) áðr en víkingar knýðu harða hrið; vér hlutum vápna skúrir. — Hinn jarl þikki mér hár, er brá snarla ara hlýra föstu; mér spyrr valkóst, at væri. En sú hrið er hilmir gerði á Tempsár síðu, þikkir hörð blás þunnmeginásar þekkjandum (for dem som kjende den blaa tynde Kraft-

bjælke d. e. Sverdet, altsaa for Krigerne). — Úlfkell lét einráðit (lod det være fast besluttet) áðan at biða a vikinga; hiðlar garða hrið óx hörð þar er spjör gullu. Ok síðan sátu, hve slíðrhugaðr mátti (formaade, var kraftig); tveir hugir runnu á oss (vi vare tvívlssomme med Hensyn paa Udfaldet af Kampen) við bitran brunns býs skeggja. — Ríkr Knútr réð ok bað alla Dani biða; róskr haugstalls lundr gékk und randir; herr vá við díki. Elds kennir! þar er sóttum var nær sem sveit, sýn (prydet) með hjálm ok brynju, héldi ólmum rennanda' elg. — Hrein járn glóa á lofti um hjálm-tómum hilmi; ekkjan sú er býr í steini man oft líta út, hve snarla sig-rfikinn Dana vísi sækir borgarkarla; blóðíss dynr á brezkum brynjum. — Horna hlökk sér hvern morgon hjálm-skóð roðin blóði á Tempsár bakka; hanga má skalat hungra. Sá sveigir gunnborðs, hinn er gætir Grjóttvarar firir norðan Stað, rýðr eigi sára lauk í ári. — Ilmr! ár þar er várum úti í för með hilmi, var þat hvern dag, er Högna hurð nam rjóðask blóði. Fit fyllar dags! vér knegum sitja í fögrum Lundúnum síz varð lokit hörðum gný vígi. — Om Olafs Kamp ved Londons Bro har der aabenbare været to indbyrdes noget forskjellige Sagn blandt Nordmændene. Det ene har fremstillet denne Kamp som segtet til Kong Ethelreds Fordeel imod danske Vikinger, som havde Suðrvirki (Southwark) paa Thames Flodens sydlige Side inde; dette har Snorre, Olafs Saga i Fornmannasöger og Fagrskinna fulgt, og dette understøttes ved Sighvats og Ottars Viser, endogsaa ved den Sighvats Vise, som i nærværende Saga paaberaabes, naar den forklæres som ovf. antydet; jfr. Snor. Ól. H. s. c. 11. 12; Frm. s. IV. S. 48—51; Fgrsk. S. 70. 71. Det andet Sagn har fremstillet Olaf som Knut den Mægtiges Forbundsfælle i denne Kamp, hvilken holdtes mod Engelmændene, men forresten fortalt alle Hovedomstændighederne ved Striden paa sammie Maade som hiint; dette Sagn følger nærværende Saga og ligeledes Olaf den Helliges Saga i Fltb. Denne har dog ogsaa optaget det første Sagn, saaledes at den fortæller om tvende Kampe ved London, i hvilke Olaf deeltager, den første for Ethelred mod de Danske, den sidste for Knut mod Engelmændene. Hovedomstændighederne ved begge disse Kampe ere imidlertid ogsaa i Fltb. saa aldeles hinanden lignende, at man ikke et Öieblik kan tvivle om, at af een Begivenhed her er gjort tvende. Fortælleren har kjendt begge Sagn og har ikke kunnet overtale sig til at give Slip paa noget af dem. Det andet Sagn synes at støtte sig til det ovenfor anførte Kvad som tillægges Olaf den Hellige selv, og hvilket, saavidt vides, kun findes i nærværende Saga og i Fltb., hvor det imidlertid ikke er optaget i selve Olaf den Helliges Saga men iblandt de Tillæg til samme, der siges at være hentede fra den Olafs Saga, som Styrmer Prest hiin Frode havde sammensat, s. Frm. s. V. S. 225--230. Kvadet omtaler vistnok en Kamp i London, i hvilken Digteren omtaler sig selv som kjæmpende mod Engelmændene, og paa Knuts og Danernes Side; men det er et stort Spørgsmaal om dette Kvad med Rette er blevet tillagt Olaf. Der er intet i selve Indholdet, som bestemt angiver, at Talen er om Olaf, og end mindre Noget, der paapeger ham som Forfatter. Man tør saaledes formode, at Kvadet i Virkelighed er af en Skald i Kong Knuts eller Erik Jarls Følge, at det angaaer den senere Kamp for London i 1016, og altsaa kun ved en Feiltagelse er blevet af Sagnet henført til Olafs Bedrifter og tillagt ham. De bekjendte med Olaf samtidige Skaldes Ottars og Sighvats Viser maae her mere staae til Troende, og disse sætte Olafs Kamp ved London i

Slag, hvori hans Nærværelse senere omtales, virkelig ifølge engelske Beretninger ere kjæmpede under Thorkels Anførsel. Kun maa man antage, at Olaf her baade paa Grund af sin Ungdom og sin ringe Stridsmagt har, trods sit Kongenavn, staaet i Skyggen for den ældre, kampprøvede og saare mægtige Thorkel. Denne sluttede i 1013 Fred og Forbund med Kong Ethelred og hjalp ham i samme Aar at forsvare London imod Svend Tveskjæg. I dette Forsvar maa man antage, at Olaf dengang 18 Aar gammel har staaet ham bi; det er altsaa uden Tvivl den Kamp i London, paa hvilken Olafs Skalde hentyde, men hvilken Sagnet senere har fervexlet med Knut den Mægtiges Befeiring af London i 1016, i hvilken naturligviis Olaf ikke har kunnet deeltage, da han meer end eet Aar forud var dragen til Norge. I det Hele maa alt, hvad her berettes om Olafs Forbund i England med Knut ansees som fuldkommen uhistorisk. Forvexlingen af Londons Forsvar i 1013 imod Svend Tveskjæg med Stadens mere berømte Befeiring i 1016 ved Kong Knut, har maaske givet den første Anledning til den ovenomtalte Forvirring i vore Sagaers Tidsregning. Sætter man nemlig Olafs Sammenstød med Knut og alt hvad dermed staaer i Forbindelse aldeles ud af Betragtning, saa kunne Olafs Bedrifter i England forøvrigt uden synderlig Tvang forenes med den rette Tidsregning; ja man kan endogsaa med Sagaerne antage, at han virkelig har understøttet Ethelred ved hans Gjenerobring af England i Vaaren 1014, da han først om Høsten samme Aar synes at være dragen til Norge. Angaaende den paa engelske Beretninger grundede, rette Tidsregning gives fortrinlig Oplysning af Langebek i Script. rer. Dan. II. i de ypperlige Anmærkninger til Vita sancti Elphegi p. 439—463, til Sermo Lupi ad Anglos p. 463—471, og til Encomium Emmæ reginæ p. 472—502.

Cap. 10. Den naturlige Ordfølge i den første Vise af Sighvat Skald: Rétt er, snarr þengill! at en setta sókn vann Englum Yggs at (at den sjette Kamp skjænkede Engalsmændene Seieren) þar er Ólafr sótti Lundúna bryggju. Völsk sverð bitu, en víkingar vörðu þar diki; sumt lið átti búðir í sléttu Suðvirki. — S. 8. L. 27. Oc lagðu . . . virðir firir: „Og alle de viseste Mænd fattede stor Agtelse for Olaf; og alle de som gjorde det, vidste hvem de burde agte (d. e. skjönte, at han fortjente deres Agtelse), efterdi den, for hvem (i hvis Öine) de selv ere sóm intet agtede (nl. Gud), agtede ham (Olaf) mest“. — Ordfølgen i Olafs Flok: Géngum upp áðr málmregns stafar ok miklar morðs ferðir fregni Engla ættilönd farin röndu (øverfarne med Hærskjold, hjemsögte af Krigen). Verum hugrakkir, hristum hlakkar spjót ok skjótum; Engla gnótt leggr á flóttu firir órum eggjum. — Margr oddsennu Ullr ferr (at) frétt (som vi have spurgt) þenna dag i allan fornan (= allfornan) serk, þar er (vér) várum fœddir ok bornir. Várt skáld man skreiðask í skyrtu hamri samða; ölum enn Hnikars gjöð á enskra manna blóði. — Rœðinn þollr, gjarn glaums, sá er fœðir mey, man riða síðarla of grímu at rjóða randar skóð. Sá sáralauks sveigir berr eigi á ári (i Aar) reiðr rönd upp á Englandi til Rinar glóða. — Þorkels liðar þóttuð mér (d. e. þóttu mér eigi) dvelja at ganga í fólk, er ek þátta; þeir sásk eigi sverða söng. Varð fylkt liði á hauðrheiði (Landsheden) áðr en víkingar knýðu harða hrið; vér hlutum vápna skúrir. — Hinn jarl þikki mér hár, er brá snarla ara hlýra föstu; mér spyrr valkóst, at væri. En sú hrið er hilmir gerði á Tempsár síðu, þikkir hörð blás þunnmeginásar þekkjandum (for dem som kjende den blaa tynde Kraft-

hjelke d. e. Sverdet, altsaa for Krigerne). — Úlfkell lét einráðit (lod det være fast besluttet) áðan at biða a víkinga; hildar garða hrið óx hörð þar er spjör gullu. Ok síðan sátu, hve slíðrhugaðr mátti (formaaede, var kraftig); tveir hugir runnu á oss (vi vare tvívlomme med Hensyn paa Udfaldet af Kampen) við bitran brunns býs skeggja. — Ríkr Knútr réð ok bað alla Dani biða; röskr baugstalls lundr gékk und randir; herr vá við díki. Elds kennir! þar er sóttum var nær sem sveit, sýn (prydet) með hjálm ok brynju, héldi ólmum rennanda elg. — Hrein járn glóa á lofti um hjálm-tómum hilmi; ekkjan sú er býr í steini man oft líta út, hve snarla sigrfikinn Dana vísi sækir borgarkarla; blóðíss dynr á brezkum brynjum. — Horna hlökk sér hvern morgon hjálmskóð roðin blóði á Tempsár bakka; hanga má skalat hungra. Sá sveigir gunnborðs, hinn er gætir Grjótvarar firir norðan Stað, rýðr eigi sára lauk í ári. — Ilmr! ár þar er várurm úti í för með hilmi, var þat hvern dag, er Högna hurð nam rjóðask blóði. Fit fyllar dags! vér knegum sitja í fögrum Lundúnum síz varð lokit hörðum gný vígi. — Om Olafs Kamp ved Londons Bro har der aabenbare været to indbyrdes noget forskjellige Sagn blandt Nordmændene. Det ene har fremstillet denne Kamp som fegtet til Kong Ethelreds Fordeel imod danske Vikinger, som havde Suðrvirki (Southwark) paa Thames Flodens sydlige Side inde; dette har Snorre, Olafs Saga i Fornmannasöger og Fagrskinna fulgt, og dette understøttes ved Sighvats og Ottars Viser, endogsaa ved den Sighvats Vise, som i nærværende Saga paaberaabes, naar den forklares som ovf. antydet; jfr. Snor. Ól. H. s. c. 11. 12; Frm. s. IV. S. 48—51; Fgrsk. S. 70. 71. Det andet Sagn har fremstillet Olaf som Knut den Mægtiges Forbundsfælle i denne Kamp, hvilken holdtes mod Engelmændene, men forresten fortalt alle Hovedomstændighederne ved Striden paa samme Maade som hiint; dette Sagn følger nærværende Saga og ligeledes Olaf den Helliges Saga i Fltb. Denne har dog ogsaa optaget det første Sagn, saaledes at den fortæller om tvende Kampe ved London, i hvilke Olaf deeltager, den første for Ethelred mod de Danske, den sidste for Knut mod Engelmændene. Hovedomstændighederne ved begge disse Kampe ere imidlertid ogsaa i Fltb. saa aldeles hinanden lignende, at man ikke et Øieblik kan tvivle om, at af een Begivenhed her er gjort tvende. Fortælleren har kjendt begge Sagn og har ikke kunnet overtale sig til at give Slip paa noget af dem. Det andet Sagn synes at støtte sig til det ovenfor anførte Kvad som tillægges Olaf den Hellige selv, og hvilket, saavidt vides, kun findes i nærværende Saga og i Fltb., hvor det imidlertid ikke er optaget i selve Olaf den Helliges Saga men iblandt de Tillæg til samme, der siges at være hentede fra den Olafs Saga, som Styrmer Prest hiin Frode havde sammensat, s. Frm. s. V. S. 225—230. Kvadet omtaler vistnok en Kamp i London, i hvilken Digteren omtaler sig selv som kjæpende mod Engelmændene, og paa Knuts og Danernes Side; men det er et stort Spørgsmaal om dette Kvad med Rette er blevet tillagt Olaf. Der er intet i selve Indholdet, som bestemt angiver, at Talen er om Olaf, og end mindre Noget, der paapeger ham som Forfatter. Man tør saaledes formode, at Kvadet i Virkelighed er af en Skald i Kong Knuts eller Erik Jarls Følge, at det angaaer den senere Kamp for London i 1016, og altsaa kun ved en Feiltagelse er blevet af Sagnet henført til Olafs Bedrifter og tillagt ham. De bekjendte med Olaf samtidige Skaldes Ottars og Sighvats Viser maae her mere staae til Troende, og disse sætte Olafs Kamp ved London i

Forbindelse med hans Understøttelse af Ethelreds Sag mod de Danske. Sagnet, som det paa nærværende Sted fremstilles, er imidlertid ganske vist meget gammelt. Netop denne Fremstilling af Forholdene ved Olafs Kamp for London har nemlig, som ovenfor berørt, övet en mächtig Indflydelse paa alle Sagaers Tidsregning for Begyndelsen af det 11te Aarhundrede, en Tidsregning, som maa antages at have været opgjort af Sagamændene allerede i Begyndelsen af det 12te Aarhundrede, ja maaskee endog for det 11te Aarhundredes Udgang. Det er saaledes kun ved Anvendelsen af et Slags Kritik at Fagrskinns Forfatter, Snotre og flere senere Sagamænd ere komne til den Overbeviisning, at den förstomtalte Fremstilling af Olafs Kamp for London burde foretrækkes for den sidstnævnte, uden at de dog derved have faaet Öinene op for det Vildrede, som forövrigt var indkommet i Tidsregningen. Vi antage fölgelig, at Olafs Kamp ved London i nærværende Saga er henfört til et urigtigt Tidspunkt, at den har fundet Sted for Svend Tveskjægs Död og Knut den Mägtiges Regjeringstiltrædelse, og at den med störst Sandsynlighed sættes til Aar 1013. Denne Kamp regnes forresten her som i de övrige Sagaer for Olafs sjette. — Den Betingelse, som Olaf gör for at staae Knut bi med sit Raad (s. S. 8. L. 3. ff.), at denne nemlig skulde opgive sine Fordringer paa Norge, omtales ogsaa i Fltb. (Frm. s. V. S. 156), men naturligviis ikke i de Sagaer, som lade Olaf understötte Ethelred. En Stræben i det norske Sagn at hæve Olaf paa Knuts Bekostning, eller i det mindste at fremstille disse Kongers senere indbyrdes Forhold paa den for Olaf gunstigste Maade, har muligens frembragt baade Beretningen om denne Knuts Afstaaelse, og flere for nærværende Saga og enkelte andre Olafs-Sagaer særegne Skildringer af Knuts Fremfærd.

Cap. 11. Denne fabelagtige Fortælling findes ogsaa noget vidtlöftigere i Flateyarbók (Frm. s. V. S. 158 ff.)

Cap. 12. Slaget paa Ringmarar- eller Ringmara-Hede, hvilket Sagaerne ere enige om at regne for Olafs syvende Kamp, er aabenbare det Slag ved Ringmere i Ost-Englen, som engelske Skribenter henføre til Mai Maaned Aar 1010. I dette Slag overvandt Thorkel hiin Höie en anden Hövding af dansk Æt, Ulfketel (Sagaernes Ulfkel Snilling) Jarl af Ost-Engeln (hvilket derfor i andre Sagaer kaldes Ulfkelsland), jfr. Snor. Ól. H. s. c. 13; Frm. s. IV. S. 51; Fgrsk. S. 71; Script. rer. Dan. II. p. 459. — Ogsaa det aattende Slag ved Kantaraborg (Canterbury) omtales af engelske Skribenter, der berette, at Thorkel i Aaret 1011 landede i Kent, indtog og plyndrede Canterbury s. Script. r. Dan. I. c., jfr. Snor. Ól. H. s. c. 14; Frm. s. IV. S. 52; Fgrsk. S. 71. Ordfølgen i den tilhørende Vise: Ek veit at vígmætir it átta (sinn) gerði styr Vindum; styrkr verðungar vörör hélt hátt at virki. — Om den niende Kamp i Nyggiamoda eller Nyamoda, hvilket Sted efter de övrige Sagaers Vidnesbyrd ogsaa maa söges i England, findes neppe nogen Oplysning hos engelske Skribenter jfr. Snor., Frm. s., Fgrsk. I. c. Ordfølgen i tilhørende Vise: Danskr herr féll þá er dörrum dreif mest at Oleifi. Nú hefi ek taldar níu orrostur, ógnvalldr austan! (Konge östenfra d. e. Norges Konge). — Man maa forresten af de engelske Beretninger slutte, at Thorkel hiin Höie i alle disse Kampe har været den egentlige Overanförer, og at den unge Olaf har tjent under ham. Den Omstændighed, at Olafs Skald Sighvat, regner Slagene paa Ringmara-Hede og ved Canterbury for det syvende og aattende, medens han regner Slaget ved London for det sjette, kunde vække nogen Tvivl om der ved det sidste virkelig meentes Kampen i London 1013, da Slaget i saa

Fald skulde have været regnet efter de to andre i Ordenen. Vil man lægge nogen særdeles Vegt herpaa, saa nødsages man til at antage et tidligere Slag ved London, maaskee i 1009; men herom tale ikke de engelske Skribenter. Rimeligere er det vel at antage, at en Vildfarelse med Hensyn til Slagenes Orden kan have indsneget sig hos Sighvat, der ikke selv var tilstede ved disse Begivenheder, og at denne Vildfarelse fra hans Digt er kommen ind i Sagaerne. — Beliggenheden af de Steder, til hvilke Olafs tiende, ellefte og tolvte Kamp henlægges, lader sig vanskeligen nøiagtigt bestemme; kun maa man slutte, at de ere at søge i det vestlige Frankrige, eftersom det i andre Sagaer heder, at han dengang var faren fra England syd over Söen, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 15. 16; Frm. s. IV. S. 54.

Cap. 13. Den samme fabelagtige Fortælling findes ogsaa i Fltb., s. Frm. s. V. S. 160—162. — Det Sted som her kaldes Seljuvellir, kaldes andensteds Seljupollar, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 16; Frm. s. IV. S. 55; Fgrsk. S. 71.

Cap. 14. Karlsár (Karlsaaerne) synes at maatte søges i det sydvestlige Frankrige. Kampen der omtales Snor. Ól. H. s. c. 17. Fabelen om Havfruen findes ogsaa Frm. s. IV. S. 55 ff., V. S. 162 ff. (Fltb.).

Cap. 15. 16. Det Sammenstød mellem Olaf Haraldssön og Kong. Olaf den Svenske, som her fortælles, henlægges af Snorre og i andre Olafs-Sagaer til et tidligere Tidspunkt, nemlig til Olafs første Tog, og Lögrinn eller Mælaren nævnes som den Sö, i hvilken Olaf indestængtes, s. Snor. Ól. H. s. c. 6; Frm. s. IV. S. 41. f. Fltb. har baade Beretningen stemmende med sidstnævnte Sagaer paa samme Sted som disse, og desuden en Beretning i Hovedsagen stemmende med nærværende og i samme Forbindelse som her, s. Frm. s. V. S. 166. ff. Man kan ikke tvivle om, at Begivenheden paa begge Steder er den samme, kun noget varieret i Sagnet; og den hele Sammenhæng mellem Olafs Bedrifter i Udlandet taler for, at Begivenheden her er sat paa sin urette Plads. Ligger der virkelig noget historisk til Grund, saa bør Begivenheden ganske vist henlægges til Tiden før Olafs Reise til England, altsaa til den Tid paa hvilken Snorre hensætter den.

Cap. 17. Ifølge hvad næst ovenfor er yttret, bliver det som her fortælles at sætte i umiddelbar Forbindelse med det i Cap. 12—14 fortalte. Efter Kampen i Karlsaa vilde altsaa Olaf drage til Nörvasund (Gibraltar-Strædet) men forandrede sin Plan og vendte mod Norden. Den næste Kamp ved Varrande, der maa søges i Omegnen af Loire-Floden, regnes her for Olafs trettende, altsaa medregnes ikke, som i de övrige Sagaer, Slagene ved Seljuvold (Seljupol) og Karlsaa. Om Vintren laa han i Seine-Floden (Signa) d. e. han havde sit Vintertilhold i Rouen i Normandi, hvorfra han arbejdede paa at skaffe sig Tilhængere i England. Sætter man nu alt dette i Forbindelse med de tidligere fortalte Begivenheder, og derhos stiller sig den rigtige Tidsregning for Öie, saa bliver det höist sandsynligt, at den rette Sammenhæng i Olafs Foretagender ere følgende: Olaf har i Tiden mellem 1009 og 1013 deels opholdt sig i England, deels (maaskee mellem 1011 og 1013) herjet paa Frankriges Kyster; i 1013 har han med Thorkel hiin Höie hjulpet Kong Ethelred til at forsvare London mod Svend Tveskjæg; men da Ethelred ved Jule-tider samme Aar flygtede til Normandi, er Olaf ogsaa dragen did. I Vintertiden har han da opholdt sig i Rouen og derfra arbejdet for Ethelreds Sag i England. Siden i Vaaren 1014, da Svend Tveskjæg imidlertid var död i Februar, har han fulgt Ethelred tilbage til hans Rige og understöttet ham ved dets Gjenerobring. Imidlertid har han faaet vide, at Erik Jarl havde forladt Norge, og har nu be-

sluttet at forsøge sin Lykke der. Han er da om Høsten 1014 dragen til Norge. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 17—19, 24—26; Frm. s. IV. S. 58—60, 62—65; Fgrsk. S. 72. At Olaf har opholdt sig en Stund i Normandi bekræftes ved den Fortælling, som paa flere Steder findes, at han blev døbt i Rouen; s. Theod. Mon. Scr. r. Dan. V. p. 322; forskjellige Legender om St. Olaf Scr. r. Dan. II. p. 530. 536. 541; gammel norsk Homilie om St. Olaf i Cod. membr. Arn. Magn. No. 619. qv. S. 107. Hans Daab her har vel kun været et Slags Confirmation eller en Stadfæstelse af hans tidligere Daab i Norge. — Toget til Irland omtales ei hos Snorre eller i Fagrskinna, derimod som her i Frm. s. IV. S. 65, V. S. 168 (Fltb.).

Cap. 18. Om Spaakvinden jfr. Frm. s. IV. S. 46, V. S. 166 (Fltb.). — Om Galten jfr. Frm. s. IV. S. 57, V. S. 164 (Fltb.). — S. 14. L. 27 ok blótaðe hann: „og man (d. e. Folket der i Landet) ofrede til den“. — Slutningsordene En hvesso mart etc. ere næsten ganske de samme, som bruges om Olaf i Ágrip af Nor. kón. sög. c. 20, Frm. s. X. S. 395.

Cap. 19. Om Olafs Møde med Eremiten jfr. Theod. Mon. Scr. r. Dan. V. p. 323. Sagnet ligner forøvrigt et om Olaf Tryggvesson i saa høi Grad, at man skulde fristes til at troe, at begge i Grunden ere eet og det samme, jfr. Frm. s. I. S. 145 ff. — Erik Jarls Frygt for Olafs Komme til Norge omtales kun her. Fortællerens Mening er uden Tvivl, at Erik Jarl holdt dette Thing i Norge førend han forlod Landet for at følge Knut den Mægtige til England, jfr. Cap. 10.

Cap. 20. At Haakon Eriksson skulde have draget til England og derfra hentet Hjælp for at modstaae Olaf, fortælles ikke, saavidt vides, paa noget andet Sted, og synes ikke heller at passe med Begivenhedernes øvrige Sammenhæng. — Om Olafs Færd til Norge og første Landstigning der jfr. Snor. Ól. II. s. c. 27; Frm. s. IV. S. 66 f., X. S. 395; Fgrsk. S. 72. Fortællingen om Bonden findes saavidt vides ei andensteds end her.

Cap. 21. Om Finnens Spaadom jfr. Frm. s. IV. S. 71; forresten om Olafs og Haakons Møde i Saudungssund: Snor. Ól. H. s. c. 28; Frm. s. IV. S. 71 f., X. S. 396; Fgrsk. S. 72.

Cap. 22. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 28. 29; Frm. s. IV. S. 72—74, X. S. 396; Fgrsk. S. 73.

Cap. 23. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 30—33; Frm. s. IV. S. 74—83; Fgrsk. S. 73. 74. — S. 18. L. 15. þau d. e. Sigurðr ok Ásta. — At Olaf ved Gaver vandt Oplændingerne for sig, berettes ei andensteds.

Cap. 24. Her fortæller vor Saga strax, i Forbindelse med Olafs Ophold hos Sigurd Syr, hans Foretagende mod de oplandske Konger, hvilket dog i Virkeligheden, ifølge andre Sagaers og Annalernes Vidnesbyrd, maa antages at være udført et Par Aar senere (1017), og i ethvert Fald senere end den her næst efter fortalte Begivenhed nemlig Slaget ved Nesjar. Antallet paa de oplandske Fylkeskonger, hvem Olaf berøvede deres Rige, angives almindeligst til 5; Fgrsk. har 9; nærværende Saga endelig 11, hvori den kommer overeens med Fltb., der paabe-raaber sig Styrmer hiin Frodes Udsagn og en Vise af Sighvat Skald. Det maa imidlertid vel bemærkes, at nærværende Saga siger, at de elleve vare „Konger eller kongebaarne Mænd“, og at i Sighvats Vise ikkun siges, at der paa Oplandene forud var elleve Styrere. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 24—36. 72—74. 86; Frm. s. IV. S. 83—88. 144—152. 176. 177, V. S. 170; Fgrsk. S. 79.

Cap. 25. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 33; Frm. s. IV. S. 81 f.; Fgrsk. S. 74.

Cap. 26. Om Slaget ved Nesjar i det Hele og dets nærmeste Følger jfr. Snor. Ól. H. s. c. 44—54; Frm. s. IV. S. 94—108, V. S. 168—170 (Fltb., dog ikke fuldstændigt), X. S. 396; Fgrsk. S. 75—77. I Biomstændighederne findes i nærværende Saga mange Afvigelser; Flatøbogens Beretning kommer den her som oftere nærmest. Sighvats Vise hører rimeligviis med til den Flok, eller det mindre Digt, som kaldtes Nesja vísur, ligesom Tilfældet er med den i næste Cap. forekommende halve Vise. Ordfølgen i Visen: Mildr (Olaf) fékk miklu meira lið til hildar en glöggr (Svend), þá er heið hirð hugði forðask þjóðkonungs reiði (troede at undgaa Kongens Vrede). En varð vinlausum vísa, þeim er fé sparði (Svend), þunt um stangir; víg háðisk firir víðum vangir.

Cap. 27. Ordfølgen i Visen: Þat erum (erumk = er mér) kunt hve odda frosts kennir (den krigsdygtige, Olaf) lét of lagðan Karlhöfða nær jarli firir austan Agðir. — S. 20. L. 18—20 Æigi er iamskipt . . . raðeno; dette noget dunkle Udtryk oplyses ved Jævnførelse med Flateyarbók, hvor det paa tilsvarende Sted heder: eigi er iafnkomit á um vitsmuni með ykkir Ólafi konungi. ráð eru tvau firir hendi. ok hefir konungr bæði en þú hvárki: „ikke kan du maale dig med Kong Olaf i Forstand; to Raad ere for Haanden; Kongen benytter dem begge, du intet af dem“; og umiddelbart efter forklares, hvilke disse to Raad ere, nemlig det ene: at overholde Höitiden, det andet: ikke at bortskyde sine Pile til Unytte (jfr. Cap. 26. S. 19. nederst). Nærværende Sted bliver altsaa at forklare saaledes: „Ikke ere Raadene jævnt skiftede mellem dig og Kong Olaf, da han har benyttet sig af to, medens du er raadløs. Stor Forskjel er paa eders Lykke, fordi I have stævnet ulige med Raadet (baaret eder forskjellig ad)“. — Fortællingen om Einars Skud er, saavidt vides, aldeles egen for nærværende Saga; denne Hændelse sættes ellers overalt i Forbindelse med Svolder-Slaget.

Cap. 28. Fortællingen er her omstændeligere end i nogen af de øvrige Sagaer.

Cap. 29. Om Grændserne for Olafs Rige jfr. ndf. c. 40, samt Fgrsk. S. 77, og Odd Munks Olaf Tryggvessöns Saga, Frm. s. X. s. 272. Ægestafr svarer til Veggestafr paa sidstnævnte Sted. Dette Punkt antager Munthe for at være Væggen paa Arnöen i Skjervö Sogn, Senjen og Tromsö Fogderi, s. Aals Snorre I. S. 24. Maaskee dog dette Punkt, hvad nu end dets rette Navn har været, snarere maa söges et Steds ved det hvide Hav, hvor den yderste nordlige Grændse for Norges Rige i vidløftigste Betydning, for Noregs veldi, sættes. Dette passer idetmindste bedre til Fagrskinnas Udtryk paa anførte Sted: Noreg allan sunnan frá Elfi ok norðr til Gandvíkr (d. e. det hvide Ilav). Ved Ælfr forstaaes naturligviis Gautelfr, der regnedes for Norges sydligste Grændse. — Om Olafs Halvbrødre, Sigurd Syrs Sønner jfr. Snor. Ól. H. s. c. 75; Frm. s. IV. S. 152 ff. Den tredie Broder, Guttorm, omtales slet ikke paa nærværende Sted. — Ved Vandet Miors forstaaes her uden Tvivl Thyrisfjorden.

Cap. 30. I denne Skildring af Olafs Egenskaber er det mærkeligt, hvorledes Bogstavrimet næsten heel igjennem er anvendt. Det samme er Tilfælde paa de tilsvarende Steder i Frm. s. IV. S. 111. 112, V. S. 238—242, hvilke for en stor Deel ordret svare til nærværende; jfr. videre Snor. Ól. H. s. c. 3. 56; Frm. s. X. S. 397.

Cap. 31. Om Olafs Bestræbelser for Christendommens Udbredelse i Norge

jfr. Fgrsk. S. 77. 79; Snor. Ól. H. s. c. 56; Frm. s. IV. S. 108. 109, V. S. 238. Fagrskinna stemmer mest med nærværende Saga, som dog indeholder adskiligt særegt. — Hvad her berettes om de norske Love er høist mærkeligt. Ved Sefslög kan intet andet forstaaes end den Lov, som hos Snorre og i Fornmannasögur kaldes Heiðsefislög eller, uden Tvivl mindre rigtigt, Heiðsæfvislög, men i Norge almindelig kaldtes Eiðsifalög, og om hvilken det sagdes, at den oprindelig var istandbragt af Kong Halfdan Svarte, Snor. Halfd. Sv. s. c. 7, jfr. m. Hák. Góð. s. c. 11. Om Olafs Forhold til denne Lov heder det i de ovennævnte Sagaer: „Da stævnedes Kong Olaf et talrigt Thing paa det Sted, hvor siden Heiðsefisthing har været. Han satte da det i Loven, at til dette Thing skulde Oplændingerne søge, og Heiðsefislöv (Heiðsefislög) skulde gaae (d. e. gjælde) over alle Fylker paa Oplandene, og ligeledes vide andensteds, hvor den siden har gaaet“; s. Snor. Ól. H. s. c. 120; Frm. s. IV. S. 250. Det Navn, som i nærværende Saga tillægges denne Lov, Sefslög, bør uden Tvivl udledes af et forældet Ord *sef* n. g., hvoraf ogsaa en anden Form *sefi* n. g., der har betegnet: Forbund, og været beslægtet med Ordene *sifi*, *Frænde*, *sifjar*, *Slægtskab* o. fl. Sefslög har altsaa betegnet: Forbundets Lov; og hvilket dette Forbund har været, antydes nærmere ved det almindeligere Navn Eiðsifalög, der er dannet af Eið, det gamle Navn paa et Hered i Raumarike, omtrent det nuværende Eidsvolds Prestegjæld, — sifar, der har sin Rod i ovenomtalte *sef*, og betegner Forbundne, — og lög, Lov eller Lagdømme; det vil saaledes sige: Eids-Fællernes Lov, og det andet ovenomtalte Navn, hvilket rettere burde skrives Eiðsefislög, betegner Eids-Forbundets Lov. Man maa følgelig formode, at Loven har sit Navn deraf, at den oprindelig gjaldt for en Samfundskreds (*sef*), hvis Middelpunkt det ovennævnte Hered Eið dannede, og hvis Medlemmer benævntes Eiðsifar; siden er Lovens Omraade blevet meget videre udstrakt. Lagthingets Sæde var som bekjendt Eiðsvellir, det nuværende Eidsvold. Af hvad paa dette Sted i vor Saga siges maa man slutte, at dengang da den sammensattes, har man egentlig kun regnet tre Hovedlove i Norge, nemlig Frostuþingslög, Gulapingslög og Eiðsivaþings-, Eiðsefisþings-, eller, som den her kaldes, Sefs-lög, og at ikke alene Oplandene, men endog Viken har ligget under den sidstnævnte. Dette bestyrkes ved den Opregning af Lagthingene i Norge, som findes i Fortællingen om Sigurd Ranesöns Proces i Aaret 1115, Frm. s. VII. S. 139, hvor det heder: ok skyldi lýsa þeim máldaga í öllum lögþingum í Noregi, í Frostuþingi, Gulapíngi, Heiðsefisþingi; her er Tale om alle Lagthingi i Norge, og dog nævnes ikkun de tre. Borgarþingslög, som et eget Lagdømme med sin særegne Lov omfattende Viken, er altsaa uden Tvivl meget yngre, end man hidtil almindelig har antaget; og det bliver vistnok høist sandsynligt, at endogsaa efter dets Udsondring som et eget Lagdømme, den der gjældende Lov, idetmindste den verdslige, alligevel, skjönt den bar sit eget Navn, Borgarþingslöv, har vedblevet at være næsten den samme som Eiðsivaþingslöv.

Cap. 32. Jfr. Fgrsk. S. 77.

Cap. 33-39. Fortællingen om hvorledes Olaf christnede Gudbrandsdalen og de øvrige oplandske Fylker stemmer næsten aldeles, ofte endog ordret, med Snor. Ól. H. s. c. 117-120; Frm. s. IV. 239-250. Ifølge disses Udsagn kom Olaf ved denne Leilighed fra Raumsdal først til Lesjar og derpaa gennem Ljárdal (nu Laardal) til Lóar; jfr. ndf. Cap. 74.

Cap. 40. Þesse ero mærki um vælldis = þesse ero ummærki vælldis: „Disse ere Grændserne for Olafs Herredømme“. Her opstilles atter de yderste Grændser for Kong Olafs Rige og det fuldstændigere end ofr. Cap. 29. Det sydligste Grændsepunkt Glaumsteinn bör uden Tvivl søges ved Götelven. Andensteds nævnes et Glaumsteinn eller Glymsteinn i Halland, jfr. Frm. s. X. S. 65; Ísland. sög. (1843) I. S. 326; men dette synes at være for sydligt beliggende, til nogensinde at kunne have været regnet for det norske Riges Sydgrændse. Det nordligste Grændsepunkt Nanes maa sandsynligviis søges ved det hvide Hav. Eiðaskógr er den store Skovstrækning mellem Oplandene og Sverige, og Anguls-eyarsund eller Öngulseyarsund, Sundet mellem Öngulsey (Anglesea) og Wales. Sudrörerne, Møn og Angulsö regnes altsaa her med til Norges Rige (Noregsveldi) paa Olafs Tid. Det samme er Tilfælde i Fltb. Frm. s. V. S. 238 f.

Cap. 41—46. Fortællingen om Forhandlingerne mellem Kong Olaf Haralds-son og den svenske Konge Olaf Skjöldkonge (Skautkonungr) viger i nærværende Saga betydelig af fra den, som findes i de vidtløftigere Sagaer om Olaf den Hellige, hvilke indbyrdes stemme meget nøie med hinanden, og ligeledes fra den korte Beretning, som findes i Fagrskinna, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 57. 59—71. 76—81. 88—97; Frm. s. IV. S. 112—115. 118—144. 154—164. 178—211; Fgrsk S. 77. 78. — Om de Kostbarheder, som Olaf Svenske havde paa Oplandene og som Olaf Haraldsön berövede ham (S. 28. nederst og 29. överst), vide de andre Sagaer intet at fortælle. — S. 29. L. 36. oc var þetta . . . vitorðe maa uden Tvivl forstaaes som en Bemærkning af Fortælleren: „dette skede dog med hans (Olaf Haraldsöns) Raad og Vidende“, uagtet Hjalte ei i denne Anledning selv havde været hos Kongen og personlig truffet nogen Aftale med ham. — S. 30. Mærkelig er den underordnede Rolle, som Björn Stallare her spiller ved Forhandlingerne tværtimod de övrige Sagaers Beretning. — S. 32—33. Fortællingen om Astrid, hvorledes hun selv frier til Kong Olaf er karakteristisk, men stemmer ikke med de övrige Sagaers Udsagn. — S. 33. L. 22. þo varð ægi . . . firir vara hond: „Skjönt ikke vor Konge var saa lykkelig, at det Giftermaal skulde komme i Stand, som var bestemt, saa kunde dog endnu raades nogen Bod herpaa; thi ikke mon der være deelte Meninger derom, hvilken Beskjæmmelse er den største: den som Kong Olaf tilföiede eder ved at bryde Overeenskomsten, eller den (nl. som bliver ham selv tilföiet), at han ikke skal raade eller sørge for vor (Astrids) Haand“. — L. 30. En þo at þat bere a . . . er þionar: „Men skjönt det er iöinefaldende, at hun (Ingegerd) er en Hæderskvinde af første Rang, saa mon det dog være visø Mænds Ord, at den som tjener (d. e. ydmyger sig, eller ogsaa gaacr hendes Ærinde, nl. Astrid), er (ogsaa) den gjæveste Kvinde“. — L. 37. Eignaðezt . . . allt Noreks vælldi i frælsi: „Da fik Kong Olaf alt Norges Rige fuldkommen afhængigt“.

Cap. 47. Om Knuts Budsending til Olaf jfr. Snor. Ól. H. s. c. 139. 140; Frm. s. IV. S. 288—292, hvilke aldeles stemme med hinanden indbyrdes, men derimod betydelig afvige fra nærværende Fortælling. Hvo den Sigurd var, der her nævnes som Olafs Sendemand, oplyses ei andensteds. — S. 34. L. 18. ofrælsa landet, beröve Landet dets Selvstændighed. — S. 34. L. 37. ægi bæriumk etc. „ikke slaaes jeg ene mod ham; men dog er saa at sige (er det som Ordsproget siger), at fra hvert Ribbeen komme kolde Raad (overalt vil han stöde paa fiendtligt Sindelag nl. hos sine egne misfornöiede Undersaatter)“. — Om Olafs Bestræ-

belser for Staden Nidaros's Opkomst jfr. Snor. Ól. H. s. c. 40. 54. 55; Frm. s. IV. S. 93. 105; Fgrsk. S. 78. 79.

Cap. 48. Den største Deel stemmer nøie endog i Udtrykkene med Fgrsk. S. 79. Hvorledes Olaf underlagde sig Orknøerne og Hjaltland, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 99—109; Frm. s. IV. S. 212—230; Orkney. s. S. 26, hvor ogsaa Ottars Vise findes; Ordfølgen i denne: Gagn! þér eru Hjaltlendingar kendir at þegnum; haldið hept á góðra þjóðskjöldunga veldi. Engi ynglingr varð austr á jörðu (i Norge), sá er þröngvi und sik eyjum vestan (d. e. firir vestan haf), áðr þér, ógnbráðr! náðuð. — Om Lendermændenes Overmod jfr. Snor. l. c. c. 44. 192; Frm. s. IV. S. 94. 95, V. S. 26—28. — Om Thorers Hunds Bjarmelandsfærd og Karles Drab jfr. Snor. l. c. c. 143. 149; Frm. s. IV. S. 296—305, 325—330, af hvilke Steder man seer denne Begivenheds Sammenhæng med Ashjörn Selsbanes Drab, hvilken ei i vor Saga antydes. — Om Erling Skjalgssón jfr. Snor. l. c. c. 21. 22; Frm. s. IV. S. 67—71.

Cap. 49—52. Fortællingen her om Ashjörn Sigurdssón med Tilnavnet Selsbane stemmer i Hovedsagen med Snor Ól. H. s. c. 123—128. 132; Frm. s. IV. S. 254—270. 275—279, hvor den dog baade er udførligere, og bedre fremhæver Begivenhedernes Sammenhæng. — S. 35. L. 38. hafðe bannat etc. herved hentydes til den norske Konges Ret, naar Omstændighederne fordrede det, at forbyde Udførsel af Madvarer fra en Landsdeel til en anden eller til Udlandet, hvilket Forbud benævntes bann, jfr. æld. Gulath. L. c. 295; æld. Frostath. L. VII. c. 1. Forbudet gjaldt ved denne Leilighed Agder, Rogaland og Hordaland, hvor Kongen med sit Følge agtede at tage Veitsler eller fare paa Gjæsteri, og Udtrykket norðr i landet bruges fordi Forbudet var udstedt fra Viken, der efter de Gamles Anskuelse laa i Syd for de nævnte Landskaber. — S. 36. L. 5. Nu a ec valld etc. Erling pleiede give sine Trælle Jordstykker, som de dyrkede i sine Fritimer for egen Regning. De havde saaledes Korn at sælge, og af dem kunde Ashjörn efter Erlings Mening kjøbe trods Kongens Forbud, eftersom Trælle ikke vare indbefattede i den almindelige Lov og Landsret; þeir eru eigi í lögum eða landsrétti með öðrum mönnum, lader Snorre ham sige. Trællene betragtedes nemlig som Ting, som Herrens Eiendom, der laa udenfor Kongens Ret. Den Ó, som Thorer Sel bestyrede, var Kórmt eller Karmøen udenfor Stavanger Fjord. — S. 36. L. 15. Hann var ængi iamnaðarmaðr etc.; dette Vidnesbyrd om Ashjörn og hans Fader, at de ikke vare retskafne Mænd og derfor havde mange Fiender, bekræftes ei ved de øvrige Sagaer, der snarere fremstille idetmindste Ashjörn som vensæl. — Thorarin Neffjólssón var en Islænding, der stod i stor Yndest hos Olaf jfr. Snor. Ól. H. s. c. 86. o. fl. St. — S. 37. L. 3. Æigi manntu hærra vilia briota logen etc.; herved sigtes til en gammel Vedtægt, at ingen Retshandling, følgelig heller ikke en Forbryders Reyse, maatte foregaae efter at den egentlige Dag var tilende, eller efter Solnedgang. — S. 38. L. 21. oc sægir þore etc.; dette er Thorers Hund, som var Ashjörns Farbroder. — Hvorledes Ashjörn blev dræbt, og Følgerne af hans Drab fortælles ikke her, men omtales udførligen i de oven citerede Sagaer.

Cap. 54. 55. Denne lidet betydende Fortælling om Egil Sidu-Hallssón og Tove Valgardssón (i nogle Sagaer Valgautssón) hører blandt de Sagn, som man i Oldtiden har lagt Vegt paa, fordi de sattes i Forbindelse med Troen paa Olafs Kraft til allerede i levende Live at forrette Undergerninger. Den støtter sig uden Tvivl til et islandsk Sagn, bevaret i Egils Æt, og bærer, som den her viser sig,

Præget af at gjengive Sagnet ordret som det er flydt af en, rimeligviis islandsk, Sagnfortællers Mund. Sagaens Sammensætter har indført det i den samme selvstændige Form, som det havde i Fortællerens Fræmstilling. Fortællingen findes omtrent i samme Udførlighed som her i Fltb., Frm. s. V. S. 321—329, samt betydelig forkortet og med enkelte Afvigelser i Snor. Ól. II. s. c. 165; Frm. s. IV. S. 368 f. — S. 38. L. 33. Þat sægia oc menn etc.; denne Bemærkning angaaende Tiden mellem de to Olafers Død synes indskudt af Sagnfortælleren i Anledning af at han nævner Olaf Haraldssøn som Norges Konge, og er bleven beholdt af Sagaskriveren, skjønt den med Hensyn til Sagaen i dens Hæelhed staaer paa et upassende Sted. Tidsafstander er ellers den i Sagaerne almindelig angivne. — S. 39. L. 3. sægir þat man ægi giævolaust vera; hermed sigtes til at Thorgerd Egilsdatter blev Moder til den hellige Jon, Biskop af Hole paa Island. — S. 39. L. 7. at þeir skilldu . . . i Limafirði i Danmarku; Snorre og Olafs Saga i Frm. s. IV. sætter Begivenheden i Forbindelse med Olafs Ophold ved den svenske Kyst efter Slaget ved Helgeaa; Fltb. derimod stemmer her med vor Saga. — S. 40. L. 7. Den Finn, som her nævnes, er Finn Arnæssón.

Cap. 56. Denne ubetydelige og fabelagtige Fortælling, der synes at være tilbleven for paa een Gang at nedsætte Kong Knut og hæve Kong Olaf, findes ikke alene her, men ogsaa lidt vidtløftigere fortalt i Fltb. Frm. s. V. S. 182—186.

Cap. 57. 58. Navnet Þorgrimr i Begyndelsen af Cap. 57 er aabenbare en Feilskrivning i Cd. for Þormoðr, hvortil det burde have været rettet i Texten. Om Thormod Kolbrunarskald og hans Fostbroder Thorgeir Haavardssøn gives en Saga kaldet Fostbræðra saga, hvilken baade findes særskilt (udg. Kjöbenh. 1822) og indskudt paa forskjellige Steder i Olaf den Helliges Saga i Fltb. Fortællingen om Thormods Forhold til Knut og Olaf findes der udførligere c. 24—26, S. 115—124. — S. 43. L. 22. Þetta . . . kæseð: „dette skulde vi ønske at du vilde vælge“, er Knuts Ord. — S. 43. L. 28. Ækci var . . . brott: „ikke var det en Tid ligt til, at Thorarin skulde komme bort herfra (med Livet)“. — Ordfølgen i Thormods første Vise: Enn mæri! gattu lengi Loftungu (Thoraren Loftunga) látr þat er Fáfnir átti; þú lézt mér vánir (Haabet om) frá'nóluns merkr. Viðlendr varga myrðir! ek em verðr slíks, eða heldr um sjaldan skal ek síðan vætta réttar síu (vente Havets Gnist d. e. Guldet) frá þér. — Ordfølgen i Thormods anden Vise: Flestr of sér hve ek hefi báðar hendr fagr-búnar (með) brendum barðs túna fasta or þjóðkonungs garði. Ungr á ek djúps eld (Guldet) at gjalda jöfri þeim er bregðr gráðugs ara hungri; þer ek gull á báðum greipum. — S. 45. L. 7. Nu er konongenom sact, Talen er her om Kong Olaf, paa hvis Drageskib Thormod var kommen ombord. — Ordfølgen i Thormods tredje Vise: Hættinn hreins happs sækjandi (fromme den rene Lykkes Søger d. e. Olaf)! ek þóttumk hafa þegit hvert branda land (ethvert Skjold d. e. al mulig Beskyttelse), ef (þú) tækir við haldi mínu. Randar linnis rækir! með þér ok Finni vil ek lifa ok deyja; berum út rönd á eybaugs andra.

Cap. 59. Jfr. Frm. s. V. S. 230 f. eft. Fltb., hvor denne Fortælling findes blandt de Tillæg, der siges at være tagne af Styrmers Saga om Olaf den Hellige. — Kjöbstaden i Throndhjem er naturligviis Nidaros. — S. 45. L. 25. Ek sva hæill . . . haðong: „Saa sandt det gaa mig godt, jeg skal gjøre ham en slem Streg“.

Cap. 60. Ottar med Tilnavnet Svarte var en Søstersøn af Sighvat Skald,

Frm. s. IV. S. 192; denne Beretning om hans første Fremtræden for Kong Knut findes, saavidt vides, ikke i nogen anden Saga.

Cap. 61. Jfr. Frm. s. V. S. 173—175.

Cap. 62. Visen om Sverdene, som her tillægges Ottar, tillægges andensteds Sighvat s. Snor. Ól. H. s. c. 172; Frm. s. IV. S. 378; eller ogsaa Berse Skaldtorfassón s. Frm. s. V. S. 233 (Fltb.). Ordfølgen i Visen: Sverð standa hér búin gulli; vér leyfum sárs sunda árar (Saarstrømmenes d. e. Blodets Aarer d. e. Sverdene); ek þarf herstillis hylli holl ráð. Víka elds kennir! ek tæka við, ef þú vildir gefa skáldi eitthvert; ek vil enn með þér (vera), allvaldr! — Den Thoraren her (S. 47. L. 6) nævnes som Olafs Hirdmand er maa-skee den før nævnte Thoraren Neffjolfssón. — Om Sighvats Datters Daab jfr. Frm. s. V. S. 176 f. (Fltb.). Ordfølgen i Visen: Dróttinn, þinn vili er dýrr; hjálp þú þeim, er hóf heim or heiðnum dómi ok gaf nafn Tófu minni dóttur. Minn vífri móðrakk Haralds bróðir hélt mínu barni und vatn; ek varð harðla feginn þeim morni. — Om Olafs Vise til Ingeborg Finnsdatter (maa-skee Finn Arnessóns Datter, siden gift med Thorfinn Jarl af Orknøerne, og kaldet med Tilnavnet Jarlemoder) jfr. Frm. s. V. S. 178. (Fltb.). Ordfølgen i Visen: Ek lít innar til kvenna; seg þú mér hver snót láti svá mjök! nær er sem loga bregði upp or eisu. Ek gékk um gólf at drekka; gramr ok brattir hamrar (d. e. Ingibjörg, thi gramr er = ingi, Konge, og brattir hamrar er = björg) hefir mest svikit mik máli (berövet mig Mælet, gjort mig maal-løs) á skömmu fresti. — S. 47. L. 20. ut a landeno n. Íslandi: Hvað her fortæles om Ottar tillægges andensteds Sighvat, jfr. Frm. s. V. S. 177. f. (Fltb.). Ordfølgen i Visen: Héðan or helli sé ek reyk þann er rann rjúka um fiskimannum (som randt atryge over Fiskerne d. e. som hvirvlede op af Fiskerhytterne) um skærur; stór eru skálds skellibrögð. Nú frýrat (man bebreider mig ikke Mangel paa) nýrar nenningar þenna dag; hlíti ek þér, hornstraums nauma! firir hvítan dögurð. — Fortællingen om Nödderne, jfr. Frm. s. V. S. 175. 176. (Fltb.). Ordfølgen i de tvende Viser: Enn mæri þjóðkonungr sendi mér hnetr; sá þengill man drengi; ek mun vitrask heldr síð at hróðri. Oft endask mál, en manndjarfr dróttinn bað okr Óttar skipta í tvau sem mindi (skipta) föðurarfi. — Konungr, hrandaðr ölunbranda (Udkaster af Fiskeilden d. e. Guldet) sendi mér hnetr hingat handan; áðr væntisk mér meiri mín þing (tilforn troede jeg at mine Gaver skulde blive større). Íslands víðráttu markar stjóri (Íslands Veirligs d. e. Stormens Marks d. e. Havets Styrer d. e. Sökonge)! mjór er mikils vísi (liden er Antyderen til det Store d. e. store Tings Begyndelse er liden); meir er oss þar til fleira í öðru (siden vil der blive for os Haab om mere en anden Gang). — Om Thormods Vise jfr. Frm. s. V. S. 234 (Fltb.), hvor, ligesom i den Olafs-Saga, af hvilken Brudstykker findes i Anhanget, Visen tillægges Thorfinn Skald d. e. Thorfinn Mund, s. S. 93. Ordfølgen i Visen: Gunnar geisli (Sverdet) stendr til munnna jarðar grindar (Jordens Grind d. e. Slangen); blóð fellr ofan á báða henseiða (begge Sverdsægge), konungr reiðisk. Hjörri hristisk í brjósti grænna lyngva hringi (det grønne Lyngs Ring d. e. Slangen), en fólkþorinn fylkir ferr at leika við steik.

Cap. 63. Om Stein Skoptessón eller rettere Skaptessón jfr. Snor. Ól. H. s.

c. 138. 146. 148; Frm. s. IV. S. 287. 313. 316—324, V. S. 180. 181; Fortællingen om Guldstøpet findes neppe andensteds end her.

Cap. 64. Den Angivelse, som her findes, at Olaf havde raadet for Norge i 11 Aar, da Fiendtlighederne mellem ham og Knut toge sin Begyndelse, stemmer baade med Tidsfølgen i de øvrige Sagaer, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 139. 140; Frm. s. IV. S. 288—294, og med Annalernes Vidnesbyrd, der henlægge den til Aar 1025, jfr. Ann. Reg. Scr. r. Dan. III. p. 40; Ísl. Ann. S. 38; men paa alle disse Steder er, vel at mærke, Talen om det første Gesandtskøb fra Knut til Olaf, hvorom her ovenfor er handlet i Cap. 47; ikke, som i nærværende Saga synes at være Tilfældet (jfr. Cap. 68. 69.), om Begyndelsen af den virkelige Krig; denne udbrød uden Tvivl først to Aar senere, nemlig 1027. — S. 48. L. 36. oc girtisk . . . Knútr var: „og tragtede den efter en andens (Olafs) Hæder, hvem Kong Olaf fór havde viist den største (Hæder), som var Knut“ d. e. Knut stræbte at berøve Olaf den Hæder, ham tilkom, skjönt Olaf forhen havde bidraget til at fremme Knuts Hæder (nemlig ved den Hjælp han ifølge Sagaens forudgaaede Vidnesbyrd havde ydet ham i England). — Den her omtalte Olaf Jarl er ingen anden end den bekjendte Ulf Jarl, Thorgils Sprakaleggs Søn. — Om Toget jfr. Fgrsk. S. 80. 81, som her næsten stemmer ordret; Snor. Ól. H. s. c. 154—158; Frm. s. IV. S. 348—355. — Ordfølgen i Viserne: Knútr var und himnum¹ höfuðfremstr jöfurr. Hér ferr austan fráðr fráneygr niðr Dana fylkis (d. e. Knut). Viðr skreið vestan; var glæstr (sá) er þar andskota Aðalræðs (d. e. Knut) út þaðan. — Ok landreka drekar báru blá segl við rá; dýr var döglings fór. Ok þar kómu kilir vestan til Limafjarðar, liðu um brimleið (de glede hen over Havet). — Ek hygg, at frétt, hug duga vel ætt Haraldr (Olaf Haraldssøn) í her. Ólafr, ársæll jöfurr, lét lið fara lýrsgötu suðr or Nið. — Svalir kilir þurðu við (= með) gram norðan til slétts Silunds (Sjælland); þat namsk (det lærtes, rygtedes). En á annan veg ferr Önundr (með) her svænskan at heyja (orrostu) á hendr Dönum. — Gramr lét lokit saman um mörg lönd (indekluttede mange Landstrækninger) með marbiðjum (langø Havbrederne) liðs næfhjörgum (med bevæbnede Folk), þar er gráðr fundr hjálmum of lá firir gnoð (der hvor det barske Møde med Hjelmene forestod Flaaden), þrimu þornheims þundr! — Dróttar herfarar máttut (= máttu eigi) spana (underkue) Danmörk; snarir (de raske nl. Danmarks Forsvarere) sviku áðr svik (havde tilforn lagt Raad op). Dana hlöðr (Danernes Nedlægger d. e. Kong Olaf) hafði herjaða Skáney skarpla (= skarpliga).

Cap. 65. Om Knuts Sendebud til Kong Anund af Sverige jfr. Snor. Ól. H. s. c. 142; Frm. s. IV. S. 295; paa begge Steder henlægges dog dette til et tidligere Tidspunkt, nemlig fór den egentlige Krigs Udbrud, og Sagen fortælles i sine Biomstændigheder noget forskjellig.

Cap. 66. Jfr. Fgrsk. S. 81—82, hvilken her fremdeles næsten ordret stemmer med nærværende Saga; Snor. Ól. H. s. c. 159—167; Frm. s. IV. S. 358—371. Ordfølgen i Sighvats Vise: Ílendr jöfurr, er hlaut Jótland, létat af (gav ikke tabt); manna ætt (= mönnum) fannsk at því (syntes om det). Dana hlifskjöldr vildi hafa fæst rán foldar (meget liden Plyndring af Landet, d. e. vilde saavidt muligt forhindre al Plyndring i Landet). Höfuðfremstr

1) Dette mas som Dræpens Omkvæd forbindes med sidste Verslinie i dette Capitel.

jöfurr (s. ofr.). Ordfölgien i Ottars Vise: Sókna örr (tappre) siklingr! þú hneyktir enn Sýjum þar er heitir áin helga; ylgr fékk mikla úlfs bæitu. Ýgr ógnarstafr! hélztu láði við kyn heima firir tveim jöfrum, þar er hrafn ne svaltat (= svalt eigi); hvatráðr ertu. Ordfölgien i Thords Vise: Sveins suñr varat slæfr at reyna skapt, nær Skánunga gramr skaut á móti hánum (nl. Olaf); úlfr þaut í hrævi. — S. 50. L. 28. firir ofliði Dana konongs; Cð. har her-Sýið, hvilket vi for Meningens Skyld have troet at burde rette til Dana, skjönt de som Anhang afstrykte Brudstykker ligeledes have paa dette Sted Svía, s. ndf. S. 94.

Cap. 67. Jfr. Fgrsk. S. 83. 84, her næsten ordret ligelydende; Snor. Ól. H. s. c. 168; Frm. s. IV. S. 370—373. Ordfölgien i Haareks første Vise: Rínleygs láð! (Kvinde)! ek hefi ráðit at riða héðan mínum löngum-leiðar dynmari heldr en ganga, þóat Knútr, leggjóturs lundr, liggi úti herskipum í Eyrarsundi; þjóð kann keski minni. — S. 51. L. 17. Þa mællto . . . annar, maa vel forklares saaledes: „da talte Vagtændene (sig imellem), i det Skibet for ind i Sundet, (og) da sagde den ene“ o. s. v.; med mindre det Hele er feilskrevet for det som findes i Fagrskinna: þá mæltu varðmenn: „Skip ferr í sundit“. Þá svaraði annarr maðr o. s. v. — Ordfölgien i Haareks anden Vise: Skjótum eik firir utan læbaugs ey (= Veðrey). Lækkat ek (= lætkat, læt ek eigi) Lundar ekkjur (Kvinderne i Lund) né danskar meyjar hlæja at því, ifla flausts jörð (Kvinde)! at (vér) þörðim (= þyrðim) eigi í hausti fara aptr krapta vali á Fróða flatslóðar. — Slutningea af Cap. er saaledes at forstaae, at Haarek drog lige hjem til sin Gaard Thjotta, og kom siden efter igjen derfra syd til Kongen i Throndhjem.

Cap. 68. Om Knuts hemmelige Bestikkelser i Norge jfr. Fgrsk. S. 84; Snor Ól. H. s. c. 166. 171. 175; Frm. s. IV. S. 369. f. 376. 383, V. S. 186. — Med Hensyn til de Mænd, som Olaf lod dræbe paa Grund af deres Forræderi, har noget Vildrede indsneget sig i nærværende Beretning. Den her nævnte Thorer Hunds Söstersön er Thorer, en Sön af Ölver af Egge; han blev ganske rigtig dræbt af Olaf, fordi han overbeviistes om at have taget mod Gaver af Knut. Grjotgard derimod, som var Thorers Broder, og blev dræbt paa Olafs Bud paa Grund af de Voldsomheder han övede mod Kongens Mænd til Hævn for Broderens Död, er her tildeels bleven forvexlet med sin Fader Ölver, hvem Olaf lod dræbe for hans Modstand mod Christendommen, og hvis Enke, Thorer Hunds Söster, han siden giftede med Kalf Arnessön, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 113—116. 175. 176; Frm. s. IV. S. 224—239. 383—385. — I Beretningen om Thorer Hund viger ogsaa vor Saga paa nærværende Sted af fra de övrige. Ifølge disse flygtede nemlig Thorer fra Norge i 1027 over til Knut i England, og kom i Følge med ham igjen tilbage til Norge i 1028, da Knut underlagde sig Landet; derpaa, heder det, havde han Finnefærd i de to paafølgende Vittre, jfr. Snor. l. c. c. 149. 180. 204; Frm. s. IV. S. 326—330, V. S. 4. 42; ikkun Fltb. i de Tillæg til Olafs Saga, soth ere tagne af Styrmers Optegnelser, synes at nærme sig noget mere til nærværende Beretning, jfr. Frm. s. V. S. 235. ff.

Cap. 69. 70. Naar Sagaen her henfører Knuts Tog til Norge og Erling Skjalgssöns Död til Olafs 13de Regjeringsaar, saa stemmer dette med de övrige Sagaers Angivelse, naar man regner fra Slaget ved Nesjar, i hvilket Tilfælde nemlig

1) saal. bör 'der læses.

Aaret bliver 1028; imidlertid har Sagaens Sammensætter vistnok snarere tænkt sig 1027, efterdi han antager 1029 for Olafs Dödsaar s. ndf. Cap. 101. — Den efterfølgende Fortælling er med Hensyn til Tidsfølgen forvirret, og maa heri berigtiges efter de øvrige Sagaer. Af disse fremgaaer, at da Knut i Sommeren eller Hösten 1028 underlagde sig hele Norges Kystland, ja endogsaa blev tagen til Norges Konge paa Örething i Nidaros (hvilket her fortælles ndf. Cap. 76), holdt Olaf til inderst i Viken og paa Oplandene; men da Knut var vendt tilbage til Danmark, forlod Olaf Viken med sine Skibe og drog vester og siden nord efter. Paa denne Færd var det, at han stödde sammen med Erling Skjalgssön, der under Knuts Ophold i Norge havde bestyrket sit Forbund med denne, jfr. Fgrsk. S. 84—86; Snor. Ól. H. s. c. 180—184; Frm. s. V. S. 3—10. — Fortællingen om Kampen mellem Olaf og Erling samt om den sidste Fald er i vor Saga udförligere end i nogen anden og stemmer mest, ofte endog ordret med Fgrsk. S. 86. 87; jfr. Snor. l. c. c. 184—186; Frm. s. V. S. 10—16, X. S. 397 f. — Thomasmessedag d. e. den 21de December. — S. 53. L. 14. firir norðan Tungu i æyiar þær er sva hæita, nemlig: Tunguæyiar, Tungeöerne. — S. 54. L. 9. Á andværdum etc; „paa dit Ansigt (el. Bryst) skal man see det“. Beretningen om de Ord, som bleve vexlede mellem Olaf og Erling, synes her og i Fgrsk. at være nøiagtigere end i de øvrige Sagaer. — Ordfølgen i Sighvats tre Viser: Óll Erlings skipaókn var fallin við þröm Búknar; ungr skjöldungr vann skeið auða firir norðan Tungur. Snarr lætrauðr Skjálgs sunr stóð lengi einn í lyptingu á sínu auðu skipi fjarri vinum. — Ek vissa einn þér líkan annan, Guðbrandr hét sá jarl brikskipaðr; gumna gætir réð vitt löndum. Ek kveð ykr báða jafna þikkja, úlfs gráðtapaðr! lýgr hverr linnsetrs lægir er telak betri. — Eigi drakk ek allgláðr drykkinn at jólum þann dag, er mér sögðu fall Erlings, þess er réð Jaðri. Hans dráp, dýrmennis, man kenna mér um drúpa; þat var hart morð; vér bárum herra höfuð forðum.

Cap. 71. Jfr. Fgrsk. S. 87. 88; Snor. Ól. H. s. c. 87; Frm. s. V. S. 16—18. Angaaende Anføerne for Opstanden mod Olaf jfr. Fgrsk. S. 90; Frm. s. V. S. 237, X. S. 399. Paa alle disse Steder nævnes Áslákr á Finneyjum i Stedet for her Áslákr á Fitjum, hvilket sidste Stedsnavn uden Tvivl er indkommet ved en Uagtsomhed af den gamle Afskriver. — S. 54. ned. L. Nu tok . . . niostner: „nu fik Kong Olaf Underretning om alt dette“. — Ordfølgen i Olafs Viser: Enn hvíti hauldr man lítt gláðr í nótt á Jaðri; vér unnum gunnar gný; hrafn etr af getnum ná. Svá öllungis illa hefir mitt rán (mit Ran d. e. det at han vilde beröve mig Riget) getit hánum (bekommet ham); ek gékk reiðr of skeiðir; jörð veldr manna morði.

Cap. 72. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 188; Frm. s. V. S. 18. 19, hvor Fortællingen saagodt som stemmer ordret med deene.

Cap. 73. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 188. 189; Frm. s. V. S. 19—23. Den Gaard, paa hvilken Bruse boede, kaldes i begge Mære (nuværende Muri), hvilket maaskee er rigtigere end det her forekommende Mór. Forresten ere hvad dette Stykke angaaer, Stedsnavnene nøiagtigere i nærværende Saga end i hine. — S. 56. L. 11. þat hauum ver . . . kristinn læzc vera. Denne Yttring af Bruse findes ikke i de øvrige Sagaer og vilde heller ikke passe i deres Beretning, der senere hen ikke omtaler noget fiendligt Sammenstød mellem Gudbrandsölerne og Kongen

paa dennes Færd gennem Dalen; her derimod forbereder disse Ord Fortællingen i det følgende Capitel.

Cap. 74. Den her forekommende Beretning er mistænkelig; den synes at være henført af Sagaens Sammensætter paa uret Sted og egentlig at høre hjemme forud i Begyndelsen af Fortællingen om Gudbrandsdölernes Omvendelse til Christendommen Cap. 33—39. Her anbringe ogsaa de övrige Sagaer den jfr. Snor. Ól. H. s. c. 117; Frm. s. IV. S. 240.

Cap. 75. Om Olafs Ophold paa Oplandene jfr. Snor. Ól. H. s. c. 190; Frm. s. V. S. 24 f. — Om Olafs Mildhed mod Knuts Sendemænd jfr. Frm. s. V. S. 190 (Fltb.), hvor dog dette sættes i Forbindelse med tidligere Begivenheder. — Af Olafs Ledsagere paa hans Færd fra Norge opregnes her flere end i de ovennævnte Sagaer paa anførte Steder; Fltb. stemmer mere med nærværende Saga, dog ikke fuldkommen, jfr. Frm. s. V. S. 25. Not. 1 og 2. Gudröd og Halfdan ere Olafs Halvbrødre, Sigurd Syrs Sønner. Rögnvald var en Søn af den orknöiske Jarl Bruse. Med Dag og Ring maa være meent Søn og Fader, Olafs Frænder; om Dag siges senere hen (Cap. 86) udtrykkeligen, at han var i Følge med Olaf, da denne kom tilbage fra Gardarike til Sverige. Fltb. nævner dem ogsaa, men lægger til: á Gautlandi, hvorved den uden Tvivl vil antyde, at de først stödt til Kongen i Sverige. De övrige Sagaer nævne kun Dag i Kongens Følge, og lader ham først stöde til Kongen i Sverige, da denne var paa Tilbageveien til Norge, Snor. Ól. H. s. c. 210; Frm. s. V. S. 45. 46. Thorleif er een af de tvende af dette Navn, som omtales ovf. Cap. 71. Aslak maa være den Aslak af Fitjum, som nævnes ndf. Cap. 86, og som, hvis Navnet forövrigt er rigtigt, vel maa skjelves fra Aslak Fitjaskalle s. ovf. Cap. 72. De tre fölgende Navne ere ubekjendte. Thorberg og Arne ere ligesom Finn, Arnessöner. Thorbjörn er ubekjendt saafremt Navnet ikke er feilskrevet for Kolbjörn; thi en Kolbjörn Arnessön, Broder til de tre foregaaende nævnes ellers i Olafs Følge. — Om Olafs Ophold i Sverige og Færd til Gardarike jfr. Snor. Ól. H. s. c. 191; Frm. s. V. S. 25. Naar Sagaen her siger, at Olaf var „annan vætr“ i Holmgaard, saa er Meningens dermed, at han den første Vinter efter sin Flugt fra Norge var i Sverige, den anden i Holmgaard; heri stemme de andre Sagaer.

Cap. 76: Om dette Knuts Tog jfr. Fgrsk. S. 84. 85; Snor. Ól. H. s. c. 180—182; Frm. s. V. S. 3—8; paa alle disse Steder gaaer Fortællingen herom forud for Beretningen om Erling Skjalgssöns Död. Ordfölgene i Thorarens Viser: Knútr var und sólar¹. Minn siðnæmr vinr fór þinnig með mjök mikit lið. Fimr gramr færði ólétinn otrheims flota út or Limafirði. — Sakrammir Egðir ugðu för örbeidis sigrsvans lana. Alt grams lið var framit (prydet) gulli; sjón slíks um var sögu ríkari (Synet af sligt overgik enhver Beskrivelse). — Ok kolsvartir hafgjálfrs viðir liðu hart fram um haf firir Lista. Alt Eikunda sund suðr var bygt innan (besat) brimgaltar sæskíðum (søskumbesprængte Skibe). — Ok griðfastir friðmenn liðu hvast firir fornann haug Hjörnagla. Varat (= var eigi) för örbeidis eyðilig, þá er stafnklífs stöð drifu firir Stað. — Mjök langar svangsuðir knáttu byrhrönn (ved den af gunstig Vind fremdrevne Bölge) bera

1) Den første Verslinie udgjör Begyndelsen til Omkvædet; Egilsson antager, at den tilsvarende Linie der har sluttet denne Stroferække (stefjabálkr) kan have lydt saaledes: setri hveim betri d. e. Knut var bedre end enhver under Himlen (eg. Solens Søde).

brimdyr firir Stim. Svá liðu svalheims valir sunnan at nýtr herflýtir kom norðr í Nið. — Þá gaf snjallr Jótavegnjótr (som nyder, er i Besiddelse af Jydernes Vei ell. Land, d. e. Knut) nefa sínum (Haakon Erikssón) görfallan Noreg; ok gaf sínum megi (Són), þat segi ek, Danmörk, svana djúpsala dal (Svanernes Dybsales d. e. Havets Dal ell. Land). — Fortællingen om Björn Stallare stemmer her nærmest med Fltb. s. Frm. s. V. S. 187—190; jfr. Snor. Ól. H. s. c. 196. 197; Frm. s. V. S. 33—36.

Cap. 77. Om Haakon Jarls Död jfr. Fgrsk. S. 88; Snor. Ól. H. s. c. 195; Frm. s. V. S. 32 f., X. S. 398; Theod. Mon. c. 16. scr. rer. Dan. V. p. 325. — Om Svend Knutssóns og Alfvas haarde Styrelse jfr. Fgrsk. S. 90. 91; Snor. Ól. H. s. c. 252. 253; Frm. s. V. S. 99—102, X. S. 398 f.; dog maa mærkes, at paa alle disse Steder omtales Svends strænge Regjering som indtraadt først efter Olafs Död. — S. 61. L. 5. Ordet hærlænnzkr (ligesom i Fgrsk. og Ágrip) peger tydelig hen paa, at vor Saga er sammensat i Norge.

Cap. 78. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 198. 199. 202; Frm. s. V. S. 36—40. — S. 61. L. 12. Udtrykket: er hann hafðe her við at skipta i landeno viser ogsaa, at Sagaen er sammensat i Norge.

Cap. 79. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 200; Frm. s. V. S. 39; dog er Miraklet paa disse Steder noget anderledes fortalt.

Cap. 80. Om Olafs Reise fra Gardarike og Modtagelse i Sverige jfr. Fgrsk. S. 89; Snor. Ól. H. s. c. 203. 208; Frm. s. V. S. 41. 45. — S. 61. L. 38. at fiarum: „til Fjæren el. Stranden“, er maaskee en Feilskrivning i Cd. f. at frerum: „paa Frosten“, hvilket findes baade hos Snor. og i Frm. s. — Om Gautathorers (ellers overalt benævnt: Gaukathorer) og Afrafastes Komme til Olaf jfr. Snor. Ól. H. s. c. 212; Frm. s. V. S. 47. — Fortællingen om Olafs Færd gennem Sverige og Indtog i Norge er overhovedet baade her og i det følgende noget uordentlig, og synes paa sine Steder at røbe Mangel hos Fortælleren paa Lokalkundskab. Slutningen af Cap. Nu fara þeir austan um æystra ríki etc. kan sammenlignes med Fltb. Frm. s. V. S. 196, hvor det heder, at da Olaf begyndte at sætte sig i Bevægelse med sin Hær i Sverige, „da laa for dem et Vand (vatn) som Svearne kalde Sö (sjö); det er usalt Vand og belagt med lis“; der var meget glat og ondt for de uskoede Heste at komme over. Kongen lod da synge Messe og i Begyndelsen af Sangen holdt han for sine Öine; strax blev der Tøveir og llingen ophörte. Saavidt Fltb. Ved æystra ríki forstaaes altsaa her det östlige af Sverige, og ved den Sö, som ikke er salt, en af de store Indsöer, maaskee Mælaren, eller ogsaa selve den botniske Bugt (?). Forresten kan det vel hende, at den gamle Afskriver her har udeglemt noget, som har svaret til det i Fltb. fortalte Under.

Cap. 81. De som her siges at være komne Olaf i Möde fra Norge, vare efter Fltb. Biskop Sigurd og hans Klerker, s. Frm. s. V. S. 196. — S. 62. L. 26. milli Úpplanda oc Sviðþjóðar, herved forstaaes uden Tvivl Järnheraland eller Dalarne i Sverige, hvorigennem ifölge de övrige Sagaer Olafs Vei gik; jfr. Snor. Ól. H. s. c. 209; Frm. s. V. S. 45. 197. Olafskal imidlertid efter de övrige Sagaer ikke have havt det her fortalte Syn för paa sin Færd over Kjölen ned i Verdalen, Snor. Ól. H. s. c. 213; Frm. s. V. S. 49. — Stavamyrrar synes Fortælleren efter Sammenhængen (jfr. c. 82) at have tænkt sig et Sted i Sverige; de övrige Sagaer derimod lægge denne Myr ved en Gaard Stafr, noget nede i Ver-

daalen, hvor dog nu ingen Gaard af dette Navn findes, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 215; Frm. s. V. S. 51; Aals Snor. I. S. 94. 339 samt Bem. i Rettelserne.

Cap. 82. Sagaens Mening maa være, at Olaf fra Landet, som ligger mellem Oplandene i Norge og Sverige d. e. Jarnberaland eller Dalarne, er dragen til Helsingeland og derfra til Jamteland. De øvrige Sagaer synes at lade ham drage fra Jarnberaland en vestligere Vei til Jamteland, Snor. Ól. H. s. c. 209. 211; Frm. s. V. S. 45. 47. Naar nærværende Saga allerede i Cap. 80 har fortalt, at Olaf fra Svithjod drog til Helsingeland, saa maa man uden Tvivl tænke sig, at den der i Korthed beretter, hvad den senere med mere Udførlighed fremsætter. — Kalls Møde med Kongen paa Grændsefjældene mellem Jamteland og Thronhjelm fortæller foruden her alene i Fltb. Frm. s. V. S. 197. — Fortællingen om Bøndernes Fanebærer, som blev bliud, findes ogsaa i Fltb., hvor det heder: „Kole hed en Mand, som tilbød sig at bære Fanen mod Kongen; og strax han havde talet dette, blev han blind og kunde ei være med i Slaget; de fik da en anden til at bære Fanen“; men dette berettes som skeet strax før Slaget.

Cap. 83. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 214; Frm. s. V. S. 49—51; mere samstemmer dog Fortællingen i Fltb. s. Fóstbr. s. c. 46, S. 192—194. — S. 63. L. 21. Værð væl við . . . bol mæira: „Slaa dig til Taals Thorgeir, siger han, du skjønner ikke bedre, end at heri er liden Billighed; men dog kan hende, at dette ikke er meget værd i Sammenligning med en anden større Ulykke, som kan indtræffe“. — Om Thoraren (eller Thorgrim) Trolles Drab jfr. Fóstbr. s. c. 32. S. 143 ff.

Cap. 84. Jfr. Frm. s. V. S. 199. (Fltb.).

Cap. 85. De øvrige Sagaer lade dette rigtigere skee strax før Slaget paa Stiklestad; de tale ikke om Ruts Skib, men lade ham være dragen op ad Daalen paa Speideri med 30 Mænd, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 221; Frm. s. V. S. 61. 62. En Variation af dette samme Sagn leverer uden Tvivl vor Saga ndf. Cap. 90.

Cap. 86. Her er i Begyndelsen aabenbare en Tilbagegang i Fortællingen. Sagaen har i det Foregaaende allerede fulgt Olaf til Sul øverst i Verdalen, men vender nu for det første igjen tilbage til hans Færd gennem Sverige, og det uden Tvivl især for at faae fortalt, hvorledes Harald Sigurdssøn kom sin Halvbroder Olaf til Undsætning. Naar Sagaen her taler om Oplandene tager den uden Tvivl dette Navn i en meget vidtløftig og derhos temmelig ubestemt Betydning, i det den derunder indbefatter ikke alene de norske Oplande især disses østlige dengang lidet befolkede Deel, Østerdalen, men ogsaa de dertil nærmest grændsende Strøg af Sverige, Dalarne og det vestlige Vermeland, hvilke tyndt bebyggede Landskaber endnu længe efter Olafs Tid synes at have staaet i den allerløseste Forbindelse med det svenske Rige. Sagaen mener her ganske vist det samme Strøg, der strax efter betegnes som liggende mellem Mjösen og Vænern, hvilket da atter falder sammen med Jarnberaland d. e. Dalarne, der i de øvrige Sagaer nævnes som Stedet, hvor Harald stødte til Olaf, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 207. 209; Frm. s. V. S. 44. 45. Maaden, hvorpaa Sagaen her udtrykker sig, vidner uden Tvivl om Ælden af det Sagn, den gjengiver. — I det her angivne Tal af Olafs Hærboder eller Telte maa en Skrivfeil være indløben, der dog ikke med Sikkerhed lader sig rette; thi om man end antager Tallet for 600, synes det alligevel meget for stort. De øvrige Sagaer omtale ikke nogen tre Dages Dvælen ved Stiklestad, og heller ikke, at Kongen her havde Telte. — Om Olafs

Sjælegaver for sine Fiender jfr. Snor. Ól. H. s. c. 219; Frm. s. V. S. 59; Theod. mon. c. 19, scr. rer. Dan. V. p. 328.

Cap. 87. S. 65. L. 17. oc fec soc etc.: „og fandt især et Paaskud i hans (Olafs) Paabud af Christendommen, förend Kong Olaf kom tilbage igjen i Landet, d. e. under hans tidligere Ophold i Landet“. — S. 65. L. 20. oc fecc þat til malbota ser etc.: „og han (Kalf) fik det til at besmykke sin Sag, at gode Mænds Sønner ei skulde blive leverede som Gidsler“, d. e. Kalf fremstillede Opstanden som en Handling, der var nödvendig for at ikke Kongen nu, ligesom i sin tidligere Regjeringsstid, af Iver for Christendommen skulde tage de bedste Bønders Sønner til Gidsler for dens Overholdelse. Denne Fremstilling af Sagen fra Kalfs Side omtales ikke i de övrige Sagaer. — Om Afrafastes og Gautathorers Daab jfr. Snor. Ól. H. s. c. 215; Frm. s. V. S. 51 f.; mere nærmer sig dog til nærværende Beretning den i Fltb. Frm. s. V. S. 201; paa et andet Sted i Fltb. heder det ogsaa i Lighed med hvad her fortælles: at dette Folk i Kampen blev kaldet dregla lið d. e. Folk som bærer Baand (Confirmations-Baandet) om Panden.

Cap. 88. Jfr. Snor Ól. H. s. c. 220; Frm. s. V. S. 59; men især Fóstbr. s. (efter Fltb.) c. 48. S. 197—201 og c. 26. S. 125. — S. 66. L. 3. Æigi kann ek kaups etc.: „Ikke forstaaer jeg at sætte Priis paa mine Varer (at vurdere min Tjeneste); og ingen anden Ting vil jeg ønske mig til Gave, end det at være dit Forsvar“. — Ordfølgen i Thormods Vise: Ek em stundum kendr við styr, er ek hefi alls vegna sex stálregns boða; óxu mér fjónir hjalta ón (der voxede mig Fiendskab ved det hjaltede Sverd). Nú em ek enn varlega (= varla) þrítugr, ok þó létum vér forðum bíta þeirra skarar; mank¹ (jegerindrer) manna morð. — S. 66. L. 13. Æigi ertu gamall . . . firir æinn; dette yderst dunkle Sted maa forklares med stadigt Hensyn til Sammenhængen. Kongen spørger Thormod, hvor mange Mænd han har dræbt i Tvekamp; han svarer i den ovenfor omtalte Vise, at det var sex, hvorpaa Kongen siger: „Ikke er du nogen gammel Mand, det vil blive regnet dig til gode (nl. fordi du har handlet i Ungdoms Ubesindighed); hvad kan da andet (el. hvordan kan det da anderledes) svare til de syv Dage, end (saaledes) at to (Dage) komme for een (dræbt Mand)“. Forklarer man nu Ordene paa denne Maade, saa ligger egentlig Knuden i Udtrykket siaund. Dette betegner: et Tidsrum af syv Dage, den syvende Dag efter en vis Begivenhed, og endelig den syvende Dag efter Ens Död, da efter gammel Skik sædvanligviis Arve- eller Gravøllet holdtes, ved hvilken Leilighed ogsaa Sjælemesser læstes. Nu er det höist sandsynligt, at Nordmændene i de første christelige Tider hermed have forbundet den Forestilling, at Tidsrummet af 7 Dage, som forløb mellem Dödsfaldet og Arveøllet samt den dermed forbundne store Sjælemesse, dannede en Forberedelsestilstand for den Afdödës Sjel, under hvilken den ved større eller mindre Pinsler skulde renses i Skjærsilden. Meningen af Kongens Ord er da uden Tvivl den, at han haabede Thormod vilde slippe med den almindelige 7 Dages Skjærsild, i det da een Dag kom paa hvert af de övede Drab, ja endogsaa to Dage paa det ene. Denne Forklaring troe vi finder Bestyrkelse ved det tilsvarende Sted i Fostbrödre-Saga (S. 200), hvilket uden aldeles at stemme med nærværende, dog udtrykker den samme Tanke. Paa Kongens Spörgsmaal om hvor gammel Thormod var, og hvor mange han havde dræbt i Tvekamp, svarer han, at han er lidt meer end 35 Aar

1) Saaledes fordrer Rimbogstaverne at der læses for namk.

gammel og har dræbt 14 Mænd. Da siger Kongen: „ikke tykkes du mig meget gammel, men dog mon jeg love dig, at du skal komme til nogen Hvile efter din æond (sjaund); men du kan ikke vel slippe med mindre Straf, end at et halvt Døgn (dægr) kommer for hver Mand, som du har dræbt“. — Om Arnliot Gelline jfr. Snor. Ól. H. s. c. 151. 227; Frm. s. IV. S. 232—241, V. S. 66—68; ifølge disse Steder modtog Olaf Arnliots Tjeneste, da han var døbt, og stillede ham i Spidsen af Fylkingen foran sin Fane.

Cap. 89. Angaaende Høvdingerne for Bondehæren jfr. Fgrsk. S. 90; Frm. s. V. S. 237 (Fltb.). Fagrskinna nævner ikke Rut og Thorgeir, men derimod Aslak af Finnö. Thorgeir af Sorshaug nævnes ingensteds uden her; derimod omtale flere af de andre Sagaer en Thorgeir af Kviststad. Da vor Saga her nævner Rut af Viggja, maa Fortælleren have glemt, at han i Forveien (Cap. 85) har berettet dennes Død, hvilken Beretning vistnok ogsaa der er kommen paa uret Sted. — I Angivelsen af Tallet paa Bøndernes Hær findes en besynderlig Vaklen i vor Saga. Her angives det til 7000, nedenfor (Cap. 91) til 12000, hvilket sidste stemmer med de øvrige Sagaers Angivelse, Snor. Ól. H. s. c. 236; Frm. s. V. S. 75; thi paa begge Steder maa vist nok Udtrykket hundrad hundrada forklares: hundrede store Hundreder, ligesom Fltb. har xii þusundir. Fra begge de anførte Angivelser viger atter vor Saga i Cap. 90, hvor den siger, at Bønderne havde 24 Faner og 100 Mænd under hver Fane, hvilket kun giver 2400 eller 2880. — Om Olafs Drøm jfr. Snor. Ól. H. s. c. 226; Frm. s. V. S. 66; Homilie om St. Olaf i Cod. Arn. Magn. 619 qv. p. 111. — S. 66. L. 31. sagðe sá er ritaðe etc., af dette Udtryk sees, at nærværende Sagas Sammensætter, i det mindste til en Deel af sit Arbejde, har benyttet ældre skrevne Kilder. — At Bønderne tøvde en Stund med at begynde Slaget omtales ogsaa i de øvrige Sagaer, Snor. Ól. H. s. c. 236; Frm. s. V. S. 75. — Om Thormods Raad jfr. Snor. Ól. H. s. c. 217; Frm. s. V. S. 54; Fóstbr. s. c. 45. S. 191. Ordfølgen i Thormods Vise: Brennum öll þau lönd, er vér finnum firir innan Inney; herr tegask verja herbjörg firir gram með hjörvi. Ýs angr skal (verða) kveikt í klungri, er ek má valda; hafi Innþrændir köld kol allra húsa sinna (Indthrönderne have alle sine Huses kolde Kul d. e. lad deres Huse blive aldeles lagte i Aske). — Fortællingen om Olaf og Rögnvald Brusessön findes ogsaa Frm. s. V. S. 201 (Fltb.) jfrt. m. Orkneyinga s. S. 74 (Fltb.). Heri er da Opfyldelsen af Spaadommen, der omtales i Cap. 18. — Thorfins (Munds) Vise jfr. Snor. Ól. H. s. c. 218; Frm. s. V. S. 57 f. Ordfølgen i Visen: Rökkur at miklu regni hins harða randa garðs; lið Verdæla vill berjask við snjallan vísa. Verjum örvan allvald, ölum teitan sveita má, fellum þrændr í þundar hreggi; vér eggjum þess.

Cap. 90. Til hvad her siges om Fanernes Antal paa begge Sider findes intet svarende i de øvrige Sagaer; i nogle af disse antydes derimod, at hver af Hærene havde tre Faner, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 216. 233; Frm. s. V. S. 52. 73 f., hvilket dog muligen kun skal forstaaes om Hovedfanerne. — Den Vise, som her lægges Thormod i Munden, tillægges ellers almindelig den unge Harald Sigurdssön, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 221; Frm. s. V. S. 62. Ordfølgen er: Ek man þora verja þann arm, en (=er) ek hlýt í standa; vér rjóðum rönd af reiði; þat er nökkurr ekkju munr. Enn ungi gunnblíðr greppr gengr ei (=eigi) á hæl firir spjótum, þar er slög ríða (Slagene, Huggene ride, hæve sig i Veiret d. e. uddeles); mitt ráð er þat: meitit mótt. — Fortællingen her om Gizur Svarte

synes at være en Variation af Fortællingen ovf. i Cap. 85; den findes imidlertid ogsaa i Fltb. s. Frm. s. V. S. 203. — Olafs Samtale med Bondehærens Høvdinger findes paa lignende Maade fortalt i Fltb. s. Frm. s. V. S. 202 f.; noget anderledes derimod Snor. Ól. H. s. c. 237; Frm. s. V. S. 76. — S. 68. L. 3. oc ængir lutir . . . hans: „og intet var hendet (som kunde give Anledning til Fiendskab) i Mellemtiden mellem dette (nl. at Erlend havde nydt Godt af Olaf) og det at han (Erlend) slog sig paa hans (Olafs) Fienders Side“. — S. 68. L. 8. Ofus ertu . . . standazt: „Du har ingen Lyst, Kalf! til at vide din Lod, hvis mit Bud maatte gjælde“ d. e. hvis jeg blev Seierherre og kunde raade for din Skjebne. — Ved Thorgeir forstaaes her den Thorgeir af Sorshaug, som nævnes Cap. 89; i Fltb. nævnes han paa tilsvarende Sted: Þorgeir af Kristóðum (Kviststöðum) eðr Kveldrum.

Cap. 91. Om Styrken og Ordningen af Olafs Hær jfr. Snor. Ól. H. s. c. 216; Frm. s. V. S. 52 f., hvis Beretning er temmelig afvigende; Olafs Hær anslaaes paa disse Steder i det Hele til 30 Hundreder eller 3600 Mænd, altsaa ikke fuldt en Trediedeel af Bondehærens Styrke. Naar vor Saga her angiver 1200 (eller 1440) Mænd, da medregner den naturligviis ikke Dag Ringsøns Flok, som endnu ikke var stódt til Hovedhæren. — Naar det her heder, at Olaf hverken havde Hjælm eller Brynie paa i Kampen, saa staaer dette i Modsigelse til hvad andensteds berettes, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 225; Frm. s. V. S. 65. — Arne Arnessøn siges her, at have baaret Kongens Mærke i Slaget; de andre Sagaer nævne Thord Folessøn, jfr. Snor, Ól. H. s. c. 224; Frm. s. V. S. 64, og at han, i det mindste en Stund har baaret Fanen under Slaget, antyder ogsaa vor Saga ndf. Cap. 99. — Om Thorer Hund og Thorstein Knarresmed jfr. Snor. Ól. H. s. c. 231. 234; Frm. s. V. S. 72. 74. — Om Thorgils Hjalmasón jfr. Snor. Ól. H. s. c. 222; Frm. s. V. S. 63. — S. 69. L. 18. Ved Þorgæir maa her enten forstaaes den forhen (Cap. 83) omtalte Thorgeir Flekk af Sul, eller ogsaa er Navnet en Feilskrivning for Þorgils. — Den første af de Thormod her tillagte. Viser tillægges andensteds Gissur Svarte (s. Fóstbr. s. S. 196); Ordsfølgen i Viserne: Búumk við þróng á borða þingi! fregni (menn) þat orð: þegn s dóttir skalat íva fregna mik óglaðan, þó at svinnir sigrunnar segi ván Heðins kvánar; verum bragningi traustir fála eli. — Þróngr at órstiklanda óla eli; skálmöld er; hauldar skyldu eigi nú fáлма skelknir. Búumk við sókn, er (vér) göngum at geirþingi með Óleifi (Ólafi), en gunnreifr seggr skuli um forðask slækin orð. — Þingdjarfr allvaldr! ek man enn hvarfa um kné þér, unz náð öðrum skáldum; nær væntir þú þeirra? þóat (vér) veitim valtafn frekum hrafni, vist eigu þeir (Ravnene), komum vér braut eða liggjum hér, vága viggruðr! — S. 69. L. 33. Oft kæmr . . . næsium: „ofte kommer det der ned foran Nesene“, uden Tvivl et Ordsprog, der betegner: ofte bringer du den samme Sag paa Bane.

Cap. 92. 93. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 238—240; Frm. s. V. S. 77—84. Kongsmændenes Hærraab angives ganske anderledes i vor Saga end i alle andre; det har aabenbart et meget alderdomsagtigt Præg og tør maaskee være det rette. — S. 70. L. 16. á morkenne norðr: „nord i Finnmarken“. — S. 70. L. 18. þat var oc snimma etc., det er sandsynligt at Læsemaaden her er forvansket ved en Misforstaaelse af den gamle Afskriver, og at der i Originalen har staaet: þat var oc snimma er Olafir fell frænde Kalfs etc.; Afskriveren har troet at Talen var

om Kong Olaf, da den dog egentlig var om Kalfs Frænde Olaf, der ifølge de øvrige Sagaer blev fældet af Kongen. Man seer, at det Sagn, som vor Saga har fulgt, tillagde hiin Kalfs Frænde og ikke Kalf selv det ene af de tre Saar, som voldte Kongens Død. De øvrige Sagaer, som lade Kalf saare Kongen paa Halsen, bemærke derved, at man var uenig om hvorvidt Kalf tilføiede ham dette Saar. Man seer ogsaa af Magnus den Godes Saga, at Kalf selv senere benegtede det, Snor. Magn. G. s. c. 15; Frm. s. VI. S. 37. — Kolbein Arnason er vel den, som ellers kaldes Kolbjörn Arnason, s. Frm. s. V. S. 205. — Om Thorer Hunds Syn tales ei andensteds men vel om hans Færd til Jerusalem, jfr. Snor. Magn. G. s. c. 12; Frm. s. V. S. 124.

Cap. 94. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 241 smh. m. c. 239; Frm. s. V. S. 81. 84 f.; paa disse Steder heder det, at Dag kom til med sin Flok, før Kongen endnu var falden, men kunde ikke strax begynde Striden paa Grund af det indtraadte Mørke; her derimod indtræffer han først paa Valpladsen efter Kongens Fald. Om de Tilbud Dag gjorde Bønderne, før han begyndte Striden, tales ikke i de ovenfor nævnte Sagaer, men derimod paa samme Maade som her i Fltb.

Cap. 95. Det her Fortalte findes i Hovedsagen ligedan i Flatøbogen, jfr. Fóstbr. s. c. 49. S. 206 f.; men ikkø i de øvrige Sagaer. — S. 71. L. 31. Hætitir illu hæili s. h. Væl er mek (em ek?) faður (at faður): „Det Navn lyder uheldspaaende, siger han (Sønneren); jeg har ret en vakker Fader!“ Sønneren gjenkjenner sin Fader paa Navnet, men ytrer sit Misnøie over at gjenfinde ham falden i Oprørernes Rækker. Det følgende: Ec hævi . . . glæpom er da igjen Faderrens Ord, der nu gaar i sig selv, og bekjender at have handlet ilde i sin Fremfærd mod Kongen.

Cap. 96. 97. Fortællingen her om Thormods Død nærmer sig mest til Fltb., jfr. Fóstbr. s. c. 49. 50. S. 208—217, uden dog i alle Henseender at stemme med denne; forøvrigt jfr. Snor. Ól. H. s. c. 246. 247; Frm. s. V. S. 90—93. Ordfølgen i Thormods Viser i Cap. 96: Á sér (man seer det paa mig) at vér várum vígreifr með Óleifi; hvít brúðr! ek fékk atváru (= at hváru, ikke destomindre) sár ok heldr lítinn frið. Skínn á skildi mínum; skáld fékk til (= of) kalda hríð; nær hafa æskjárar (Krigerne) görvan mik örendan. — Ek sá, at Haraldr varðisk vel með Óleifi; þar gékk Hringr ok Dagr á hára hjörva þingi (de høit løftede Sverdes Thing d. e. Kampen). Þeir fjórir döglingar réðu standa þrútt und rauðar randir; bjórr fékk (? fékksk) þenpiðurs blakki. Af denne Vise maa man slutte, at Ring, Dags Fader, ogsaa har været med i Slaget. — Ólafs hjarta var ört; gramr óð í blóði í styr; rekin stál bitu á Stiklastöðum; lið kvaddi bóðvar. Ek sá alla jólfóðrs ýpolla nema gram sjálfan hlífa sér; flestr varð reyndr í fastri fleindrifu. — I Cap. 97: Eglis landa eik undrar, at vér sém bleikir; fann ek örvadrif, svanni! fár verðr fagr af sárum. Málmr enn dökkvi, keyrör magni, flaug í gegnum mik; hvast hættlegt járn beit hjartat næsta (det nærmeste Hjerte, nærmest Hjertet), er ek vætti (som jeg troer). — Ek emkat (= em eigi) rjóðr, né ræðr haukasetrs grönn kona rjóða manni (bringe Manden d. e. mig, til at rødme); fár hættinn hyggr um mik sáran. Mér sviða Dags hríðar draupnis dýrra (af Guld kostbare) vápna spor, mót eggjaðra spjóta (de skarpe Spyds Møde, Striden); þat veldr en mæra! (det volder, nemlig at jeg er bleg, herlige Kvindé!).

Cap. 98. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 243; Frm. s. V. S. 85 f. 205 f., det sidste Sted eft. Fltb., hvilket stemmer mest med nærværende ogsaa deri, at Arne Arnessón siges at være falden i Slaget. Dette er dog neppe rigtigt jfr. Snor. Ól. H. s. c. 256; Frm. s. V. S. 103.

Cap. 99. Angaaende Jærtegnet med Thorer Hunds saarede Haand jfr. Snor. Ól. H. s. c. 242; Frm. s. V. S. 85 og 207; det sidste, som er efter Fltb. stemmer mest med nærværende. — Jærtegnet med Thord Folessóns Finger fortælles neppe andensteds end her. I de øvrige Sagaer heder det, at Thord faldt under Fanen, som han bar, i Slaget ved Stiklestad, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 239; Frm. s. V. S. 80; efter nærværende Saga har han derimod overlevet Slaget.

Cap. 100. Jærtegnet med den blinde Mand er fortalt tvende Gange i dette Cap. og atter gjentaget senere i Cap. 103; jfr. Snor. Ól. H. s. c. 249; Frm. s. V. S. 95 f., 356; Scr. rer. Dan. II. p. 543. — Om Lyset, som saaes over Kongens Lig jfr. Snor. Ól. H. s. c. 251; Frm. s. V. S. 98. — Om Olafs Begravelse og hvad dermed staaer i Forbindelse jfr. Snor. Ól. H. s. c. 251. 254. 257—259; Frm. s. V. S. 98. 99. 102. 104—110. 356. Den gjentagne Nedgravning af Liget fortælles kun her. — Med Hensyn til Optagningsdagen er der i nærværende Beretning en aabenbar Forvirring; thi antager Sagaens S sammensætter overensstemmende med den almindelige, skjönt vistnok urigtige Mening, at Olaf er falden den Dag, paa hvilken hana Fest senere høitideligholdtes nemlig den 29de Juli, og Liget første Gang blev optaget 1 Aar og 5 Dage efter, saa falder denne Optagelse, hvilket og har været almindelig antaget af de Gamle, paa den Dag som benævntes Inventio Stephani, nemlig 3die August, og da kan naturligviis den anden Optagelse, hvorom her berettes, som skulde være „9 Nætter“ efter, ikke være foretagen paa bemeldte Dag. — Omstændighederne ved Prøven paa Olafs Hellighed fortælles her noget afvigende, og Samtalen mellem Alfifa og Einar Thambarskjælver er ganske særegen for vor Saga.

Cap. 101. Om den haarde Tid under Svends og Alifas Styrelse findes de samme Ytringer som her næsten ordret i Ágrip af Nor. kon. søg. i Frm. s. X. S. 400. Ordfølgen i Sighvats Vise: Ungr drengr man lengi muna efi Alfifu, þar er átum uxamat inni sem hafrar skaf. Annat var, þá er ógnbandaðr Ólafr réð löndum, hverr átti þá hrósa hjálmþornaðu frækorni. — Om Olafs Regjerings tid, Alder og Dødsaar jfr. Snor. Ól. H. s. c. 260; Frm. s. V. S. 113 f., X. S. 400 (Ágrip); Íslend. bók Ara Fr. c. 8; Theod. mon. c. 19; Scr. rer. Dan. V. p. 329; Annales Reg. ibid. III. p. 41; Annal. Isl. p. 38; Homilie om St. Olaf i Cod. Arn. Magn. 619. qv. p. 110; Legendæ de St. Ol. scr. rer. Dan. II. p. 543. Man vil af disse Steder see, at Olafs Dødsaar har været forskjellig angivet: 1024 (Homil.), 1028 (Legend.), 1029 (nærv. Saga, Ágrip, Theod. Mon.), 1030 (de øvrige); det sidstnævnte Aar er utvivlsomt det rigtige. Angaaende Dødsdagen er der en almindelig Samstemighed i Kilderne; men dog er neppe den af alle angivne Dag, 29de Juli, den rette, men derimod den 31te Aug., paa hvilken Dag i Aaret 1030 den betydelige Solformørkelse indtraf, som efter Sagaerne udmærkede Olafs Dødsstund, jfr. Sml. til det norske Folks Sprog og Hist. 1 B. S. 452—468, 2 B. S. 157—165.

Cap. 102. Om Thinget i Nidaros næsten ordret ligedan i Fgrsk. S. 94. — Om Magnus's Afhentelse fra Gardarike jfr. Snor. Ól. H. s. c. 265; Frm. s. V. S. 117 f., X. S. 401 (Ágrip); Theod. mon. c. 21. Scr. rer. Dan. V. p. 330.

Cap. 103. Med dette Cap. begynder Fortællingen om de Jærtegn, som den hellige Olaf troedes at have virket efter sin Död, og vedvarer uafbrudt indtil Saaens Slutning. Uden Tvivl er Beretningen om disse Undergjæringer den Deel af Olafs Historie, som tidligst er bleven skriftlig optegnet. Saa snart man nemlig begyndte formeligen at dyrke Olaf som Helgen, hvilket synes allerede at være skeet under hans Söns Magnus den Godes Regering (1035—1047), var det nödvendigt at have en Legende om ham, hvilken kunde forelæses ved Gudstjenesten paa hans Festdag, og Indholdet af denne Legende maatte ifølge den almindelige Kirkeskik være et kort Udtog af hans Levnetsløb, forsaavidt dette stod i Forbindelse med Christendommens Udbredelse i Norge, og forsaavidt som hans Helligdom allerede da troedes at fremtræde i enkelte kraftige Gjæringer og guddommelige Aabenbareelser, — samt en udførligere Beskrivelse af hans Martyrdöd og af de Undere, som ved hans Kraft og Forbønner hos Gud troedes at være virkede efter hans Död. En saadan Legende, oprindelig vistnok paa Latin, maa antages at være bleven til allerede ved Midten af det 11te Aarhundrede; den er siden bleven forøget ved senere Jærtegn, indtil den noget efter Midten af det 12te Aarhundrede har erholdt sin fuldstændige Afrunding; de yngste i Legenden optagne Undergjæringer ere nemlig fra den Tid. Hvorledes Legenden dengang har været beskaffen, derom faaer man et godt Begreb deels af de forskjellige latinske Legender om St. Olaf, der findes i Script. rer. Dan. II. p. 529—552, deels og fornemmeligen af den norske Homilie paa St. Olafs Dag, der findes i Cod. membr. Arn. Magn. 619 qv. p. 107—125. Den sidstnævnte bliver os her saa meget mærkeligere, som den med Hensyn til Jærtegnene efter Olafs Död, saagodt som ordret stemmer med nærværende Saga. Homilibogen, hvori den findes, er et af de ældste tilværende norrøne Haandskrifter, maaskee ældre end 1200, og selve Homilien vist nok forfattet ikke længe efter Midten af det 12te Aarhundrede. Denne Homilie er neppe vor Sags umiddelbare Kilde, eller omvendt vor Saga dens; men begge have, som det lader, fulgt en noget ældre Optegnelse, hvilken maaskee Homilien for saavidt nöiagtigen gjengiver, som den ikke synes at have tilföiet noget andenstedsfra, medens derimod vor Saga lader til at have fuldstændiggjort den ældre Optegnelse med enkelte Jærtegn hentede fra en anden Kilde. At ellers vor Saga i den Deel af sin Beretning, der handler om Olafs Hellighed baade i hans levende Live og efter hans Död, har fulgt skriftlige Optegnelser viser sig klart af Udtrykkene i Cap. 89. Endvidere oplyses Olafs Jærtegnssaga ved Einar Skulessöns Geisli, et Kvad til Olafs Ære, forfattet Aar 1152, hvori ogsaa hans Undergjæringer opregnes, s. Frm. s. V. S. 349—370, — samt endelig ved de Beretninger om Olafs Mirakler, som findes ved Kongens Saga i Flth. og andre Bearbejdelser s. Frm. s. V., hvor man dog overalt sporer en nyere Behandling af Emnet. — Capitlets Begyndelse, der udgjör et Slags Indledning til den hele Jærtegnssaga stemmer ikke ganske med Homilien, Cod. Arn. Magn. 619 qv. S. 111; men dette er derimod Tilfælde med Beretningen om selve Miraklet, hvilket, som allerede ovf. bemærket (s. Cap. 100), i vor Saga er tvende Gange berört forud.

Cap. 104. Næsten ordret i Homb. S. 111 f.; jfr. forresten Frm. s. V. S. 135. 358 (Geisli); Scr. rer. Dan. II. p. 534. 544.

Cap. 105. Næsten ordret i Homb. S. 112 f.; jfr. Frm. s. V. S. 136—139, 363—365 (Gsl.); Scr. rer. Dan. II. p. 535. 539. 544. 551.

Cap. 106. Næsten ordret i Homb. S. 113 f.; jfr. Frm. s. V. S. 139 f., 358 f. (Gsl.); Scr. rer. Dan. II. p. 538.

Cap. 107. Næsten ordret i Homb. S. 114; jfr. Frm. s. V. S. 357 (Gsl.); Scr. r. Dan. II. p. 546; maaskee i Grunden samme Mirakel som ndf. fortælles i Cap. 119. — Herefter indskyder Homb. det Mirakel, som her findes ndf. Cap. 114.

Cap. 108. Næsten ordret i Homb. S. 115 f.; jfr. Frm. s. V. S. 144; Scr. r. Dan. II. p. 535. 547.

Cap. 109. Næsten ordret i Homb. S. 115 f.; jfr. Frm. s. V. S. 150 ff. (hvor disse Brødre nævnes som Sønner af Guttorm Graabarde og Kong Sigurd Haraldssøns Morbrødre), S. 365—367 (Gsl.); Scr. r. Dan. II. p. 535. 547.

Cap. 110. Her har Homb. S. 116 en kort Indledning til Miraklet, i det Forfatteren gjør opmærksom paa, at dette Mirakel skjönt det fortælles her, dog har tildraget sig tidligere end de forhen af ham optegnede; forresten stemmer den saagodt som ordret endogsaa i den ved Fortællingens Slutning tilföiede Bemærkning. Jfr. ellers Snor. Ól. H. s. c. 201; Frm. s. V. S. 195; Scr. r. Dan. II. p. 548.

Cap. 111. Næsten ordret i Homb. S. 117 f.; jfr. Frm. s. V. S. 211; Scr. r. Dan. II. p. 551.

Cap. 112. Næsten ordret i Homb. S. 118; jfr. Frm. s. V. S. 144; Scr. r. Dan. II. p. 551.

Cap. 113. Næsten ordret i Homb. S. 118—121; jfr. Frm. s. V. S. 145—148. — S. 82. L. 36. Lavarðr minn kvað hann; herefter tilf. baade Homb. og Frm. s.: hvat manna ertu, hvilket rimeligviis i vor Saga blot ved Afskrivrens Forglemmelse er udeladt. — Slutningen af Cap. Þessar iartæignir etc. findes ordret ligedan i Homb., og maa antages i dem begge at skrive sig fra deres fælles Kilde. I Frm. s. ender derimod Beretningen med følgende Ord: Sá maðr ritaði af upphafi þessa jarteign, er sjálfr sá á honum járnastaðinn: „den Mand optegnede først dette Jærtegn, der selv saae Sporene paa ham efter Jernene“.

Cap. 114. Næsten ordret i Homb. S. 114 men der indskudt mellem de Jærtegn, som her fortælles i Cap. 107 og 108 (s. ovf. ved Cap. 107). Jfr. Frm. s. V. S. 360 (Gsl.); Scr. r. Dan. II. p. 546.

Cap. 115. Dette Jærtegn er allerede fortalt ovf. Cap. 108; det findes heller ikke paa dette Sted i Homb.

Cap. 116. Næsten ordret i Homb. S. 121 f.; jfr. Frm. s. V. S. 213 f. (Fltb.).

Cap. 117. Næsten ordret i Homb. S. 122; jfr. Frm. s. V. S. 215; Scr. rer. Dan. II. p. 549.

Cap. 118. Jfr. Frm. s. V. S. 140; mgl. i Homb.

Cap. 119. Angaaende det første Jærtegn jfr. Frm. s. V. S. 149, hvor Einar Skulesøns Geisli anföres som Hjemmel jfr. S. 359. I Digtet navngives ikke Kvinden, men Skalden siger, at han selv har seet Manden maallös. Paa først anföerte Sted derimod kaldes hun ligesom her Thora, men der lægges til, at hun var Kong Sigurd Jorsalfarers Moder. Her, hvor hun kaldes Guttormsdatter, maa være meent Kong Sigurd Munds Moder, hvilket i sig selv er det sandsynligste. — Med Hensyn til det andet Mirakel jfr. Frm. s. V. S. 149 f., hvor den samme Tid angives, paa hvilken det skulde være skeet, nemlig 20de Juli 1152. — Slutnings-Tillægget, at Munken Hall saae begge disse Mænd helbredede, findes ikke uden her. Hvo denne

Hall har været, vides ikke; men det er af det i Cap. fortalte klart, at han maa have levet ved eller kort efter Midten af 12te Aarhundrede. Begge de her fortalte Mirakler mgl. i Homb., der lader det, som i vor Saga fortælles i Cap. 120, følge umiddelbart efter det i Cap. 117. Af denne Omstændighed kan man uden Tvivl slutte, at disse 3 Mirakler ikke have været optegnede i den Legende-Samling, der har udgjort vor Sagas og Homiliebogens fælles Kilde, men er tilføjet andensteds fra af Sagaens Sammensætter. Kunde man nu, hvilket ei er usandsynligt, antage, at denne har havt Beretningen om de tvende Jærtegn umiddelbart fra Munken Halls egen Mund, saa er Sagaens Sammensætningstid derved henført til den tidligere anden Halvdeel af det 12te Aarhundrede, eller omtrent mellem 1160 og 1180.

Cap. 120. Næsten ordret i Homb. S. 122, og ligesaa Frm. s. V. S. 215 (eft. Fltb.).

Cap. 121. Næsten ordret i Homb. S. 123, og Frm. s. V. S. 216 (eft. Fltb.). Ved kaupangr forstaaes uden Tvivl Niðarós.

Cap. 122. Næsten ordret i Homb. S. 123 f., og Frm. s. V. S. 216—219. Slutningen af Fortællingen om dette Mirakel neml. fra skriptagang (S. 87. L. 27) fattes i Homb. paa Grund af at et Blad er bortrevet.

Cap. 123. Næsten ordret Frm. s. V. S. 143; jfr. Scr. r. Dan. II. p. 548. 549; mgl. i Homb. paa Grund af den omtalte Lakune.

Cap. 124. Jfr. Frm. s. V. S. 221 f. (lidt afvigende); Scr. r. Dan. II. p. 550; mgl. i Homb. paa Grund af Lakunen.

Cap. 125. Her ophører Lakunen i Homb. og fra Ordene er hinn hælgi Olaf (S. 89. L. 9) stemmer den næsten ordret med vor Saga. Lakunen i Homb. kan ikke have indbefattet mere end hvad i Sagaen findes fra S. 87. L. 27 til S. 89. L. 9. Jfr. forøvrigt Frm. s. V. S. 223 f.

Cap. 126. Denne Slutning findes aldeles ordret i Homb. S. 125. Man maa saaledes antage, at den kun tilhører Jærtegnssagaen, og uforandret er indført baade i Homb. og i vor Saga efter begges fælles Kilde. En noget lignende Slutning findes Frm. s. V. S. 225 (efter den saak. Thómásskinna). Forresten leverer vor Saga en saa fuldstændig Fremstilling af den helige Olafs Jærtegn, at man andensteds kun finder fire, som her ei nævnes, nemlig Jærtegnet med Olafs Sverd Hneiter s. Frm. s. V. S. 110 ff., 361 f. (Gsl.), med en Pilegrim s. Frm. s. V. S. 222; med en Kvinde i Götland s. Frm. s. V. S. 223, og med en Ridder i England s. Frm. s. V. S. 224; men disse Jærtegn fattes ogsaa baade i Homb. og i de latinske Legender Scr. r. Dani II, og blot det med Hneiter omtales i Geisli.

A n h a n g.

For at lette Sammenligningen mellem de tilføjede Brudstykker af en, saavidt hidtil vides, forresten tabt Olaf den Helliges Saga og den forudgaaende, have vi ved hine tilsat dennes Capitel-Tal.

Br. A. har ingen væsentlige Afvigelser fra de tilsvarende Stykker i Sagaen.

Br. B. afviger i Udtryksmaaden noget mere, og nærmer sig derimod betydelig til Flåtbogens Fortælling, jfr. Fóstbr. s. S. 120—123.

Br. C. afviger ikke væsentlig fra Sagaen, men nærmer sig dog noget mere

til Fltb., Frm. s. V. S. 230. Mærkeligt er det, at baade her og i foregaaende Brudstykke forekommer det Udtryk: sem (er) eç gat áþr (S. 92. L. 3. 20), — en Fremtræden af Forfatterens eller Fortællerens Personlighed, som ellers ikke er sædvanlig i Sagaerne, undtagen netop i enkelte af de aller ældste (f. Ex. Are Frodes Íslendingabók), blandt hvilke uden al Tvivl denne maa regnes.

Br. D. viser sig mere afvigende i Udtryksmaaden fra Sagaen, end nogen af de foregaaende, men er dog ogsaa afvigende fra Fltb., Frm. s. V. S. 173—176. Den sidste Vise i Brudstykket tillægges ligesom i Fltb (Frm. s. V. S. 234) Thorfinn Skald, medens den i Sagaen tillægges Thormod Kolbrunarskald.

Brr. E. F. stemme heller ikke ganske ordret med den forudgaaende Saga, men nærme sig dog mere til den end til nogen anden hidtil bekjendt.

Br. G. frembyder en væsentlig Afvigelse fra forudgaaende Saga. Egentlig svarer Begyndelsen til Slutningen af Sagaens 71de Cap., men derpaa forbigaaes Indholdet af Cap. 72—74 ganske, saaledes at ikke et Ord berettes om Miraklet med Urdens Rydning, eller forøvrigt om Begivenhederne paa Kongens Reise fra Slygsfjord til Oplandene, og den langt betydeligere Rest svarer til Sagaens 75de Cap., med hvilket den dog langt fra ikke fuldkommen stemmer. I Opregningen af de Personer, der fulgte Olaf fra Norge, findes flere Tillæg, og efter Arne (Arnessön) følger Kolbjörn (Arnessön) hvilket udentvivel er rigtigere end Sagaens Thorbjörn. Med Hensyn til Sigtryggs Efterkommere jfr. Fgrsk. S. 68, hvor Læsemaaden er berigtiget efter Brudstykket. Den som nævnes sidst i Slægtrækken er den Götiske Jarl Karl Sunessön, der feidede paa Norge i 1137.

Med Hensyn til disse Brudstykker i det Hele maa endelig bemærkes, at skjønt de her ere ordnede overensstemmende med Fortællingens Gang i den forudgaaende Saga, saa pege de dog hen paa en noget forskjellig Orden i den Saga, hvortil de have hørt, i det de nemlig der have fulgt efter hinanden paa følgende Maade: E. D. A. B. C. F. G. Fortællingen om Steen Skaptessön og om Kong Olaf Svenskes Død samt Begyndelsen til Fiendskabet mellem Olaf Haraldssön og Knut har altsaa gaaet forud for Beretningen om Ottar Skald, og begge Dele igjen forud for Beretningen om Asbjörn Selsbane.

Ordregister.

* betegner et poetisk Ord eller Udtryk.

áburðarmaðr, *m.* pragtelskende, i sin Klædedragt overdaadig Mand 5¹⁰.
aðaltré, *n.* Stammen af et Træ 5¹³.
ættjörð, *g.* -jærðar, *f.* Fædreland 41³⁴.
áfall, *n.* Ulykke 84²².
afar, meget, særdeles, *a.* mikill 12⁷.
afbragð, *n.* hvad der er udmærket i sit Slags, *a.* annarra manna 43¹⁶, udmærket fremfor andre Mænd.
afdalr, *m.* afsides liggende Dal 23¹⁶.
áfelli, *n.* = áfall 40⁶.
afhent, upassende, urimeligt 58²².
aflendis, ude af, borte fra Landet 68¹³.
aftak, *n.* Drab 31⁷.
áfrá = ífrá = frá 11²⁰, 84³⁰.
ágættingr, *m.* en giæv, udmærket Mand 41³⁸. *Det i Alex. S. 16²² forekommende storgettingar bör maaskee forstaaes som stórágættingar.*
áganga, *f.* uretmæssigt Indgreb 58^{25, 26}.
ágirni, *n.* Havesyge, Begjerlighed 22².
Ellers alm. f.
áhyggja, *f.* Betænksomhed, Eftertanke: fá á. 29³², blive tankefuld, alvorlig.
ákoma, koma einu á, bringe i Stand, udvirke 36³⁰.
ala (ól), føde, nære 83⁴.
álag, *pl.* álög, *n.* Paalæg 4²⁷.
áleiðis, paa Veien, afsted 83²⁵.
alhugi, *m.* Alvor, fast Beslutning 31²⁷.
alihafr, *pl.* -hafrar, *m.* gjødet Buk (*nl.* Gjedebuk) 5³⁰.
alkristinn, aldeles, overalt kristen 23⁵.

*allvaldr, *m.* Konge (*eg.* den saare mægtige) 47⁴.
allskostar, i alle Maader, i enhver Henseende 77¹⁴.
allsvaldandi, almægtig, som raader for alt 88³⁶.
almæli, *n.* hvad alle sige, ere enige om 43³⁶; *jof.* einmælt, tvímæli.
alráðinn, fast bestemt, besluttet 25³⁶.
alþýða, *f.* almindelig Mand, Menigmand, Almuen; 22³⁷ almindelig Mening (?): af (*d. e.* at) alþýðu réttisýnna manna, efter retskafne Mænds Mening.
ámæla (lit), dædle, laste 72 *m. Dat.*
án, *præp.* uden; þá sýn sá ek, er vel mættim vér án (*sc. vera*) 68³⁴, som vi vel kunde have været foruden.
andlet = andlit, *n.* Ansigt 22¹⁴, 88³⁴.
andrar, *m. pl.* Skier 45¹⁶.
andstreymr, som er imod Strømmen, ugunstig 21²⁰.
annask (að) eitt, arbeide paa, beskjæftige sig med 35³.
aptrkváma, *f.* Tilbagekomst 64¹.
aptrlaus, *f.* Gjenløsning 82⁷.
armr, *m.* Flói af en Hær 67²⁸.
árnaðarorð, *n.* Forbøn 81²¹.
árnan, *f. d. s.* 76².
ársæll, lykkelig med gode Aaringer 4⁵.
aru = örur, *Dat. af ör, f.* Pii 18².
ásjó = ásja, *f.* Omsorg, Forsorg 66⁶.
áskramlega, forførdelig, larmende 57²³
(*maaskee af skramla, larme, stöie; i Alex. Saga 142¹⁷ bör maaskee læses*

ascranleg for ascranleg, *da Cd. har Forkortningstegn over a, hvilket baade kan være am og an.*
 at, *n. Eggen.* *Yggs at, Kampen, Striden 81⁹.
 átak, *n. Berørelse* 40¹⁹, 80¹⁴.
 atkváma, *f. Anfald* 84¹⁹.
 auðfenginn, *let at faae* 44⁵.
 auðræði, *n. Rigdom, Penge* 22²⁰.
 auðsénn, -sén, -sét, *let at se, iöinefaldende* 6²⁵.
 augljóss, *aabenlys, aabenbar* 73³³.
 augnaverkr, *g. -verkjar, m. Öien-smarter* 30¹³, 81²⁵.
 auka (að) = auka (jók), *aukaðr, overdreven* 46³¹.
 ávít, *n. Bebreidelser* 83³³.
 bagall, *pl. baglar, m. Bispestav* 26¹³.
 baka (að), *bage* 78^{23, 26}.
 bakborit 96¹⁶, *bagvendt, forkeert (?) ell. forbrydersk (?), (jvf. bera sök á baki, være skyldig i en Brøde).*
 bál, *n. opdyngt Brændestabel, bestemt til at antændes* 12¹⁸.
 banaorð, *n. Ord for at have dræbt*
 En; *bera b. af, gjælde for Ens Bannemand* 70²⁵.
 bandingi, *m. Fange, som er i Lænker* 37².
 bardagi, *m. Plage, haardt Slag af Ulykken* 84²³.
 batna (að), *blive bedre, blive frisk; hánum batnar, han kommer sig* 40²⁰, 57¹².
 batnaðr, *m. Bedring, Forbedring; váru bardör til batnaðar* 28²⁶.
 *baugstallr, *m. Skjoldet (eg. Skjoldrandens Sæde); baugstalls lundr, Kriegeren, Manden* 9²⁹.
 beinn, *lige, ligefrem; beint, strax* 39²¹.
 beita, *f. Lokkemad, Madding, *úlfs beita, Rovdyrs Bytte* 50²².
 beita (tt), *fælde (Dyr)* 70¹⁶.
 benda (að), *vinke, antydé; b. einum einu: nú bendi þér því, er fram man koma, nu gav (Skjæbnen) dig et Vink om hvad der vil skee* 17¹³.

bending, *f. Varsel* 78²⁹. —
 *benþiðurr, *m. Saartiduren d. e. Ravenen, dens blakkr (Hest) d. e. Ulven (?)* 72¹⁵.
 ber, *n. Bær* 67⁸.
 berr, *bar, blot; aabenbar, verða b. at, blive bekendt for* 42²⁷.
 beysta (st), *slaae, banke* 82²⁰. —
 biða (beið), *m. Acc. lide, udstaae; b. ilt* 82¹⁰; *beið aldigin sömn né ró, fik aldrig Søvn ell. Ro* 82⁴; *b. bætr eins, faae Böder (Erstatning) for, blive helbredet* 83²⁶.
 býsna (að), *skee Særsyn. Under: býsna skal til batnaðar* 64⁸, *der skal et Under til, för det kan blive bedre, sælsomme Begivenheder skulle gaae forud för en bedre Tingenes Orden. (Dette Ord skrives alm. býsna, liges. býsn, n. Under, Særsyn).*
 bjargr = bergr af bjarga, *hjelpe* 81⁶. —
 bjarteygr, *med klare, blanke Öine* 22¹³, 88¹³.
 blaðra (að), *vibrere, dirre* 79³⁴.
 blautlendi, *n. blødt Jordsmon* 45⁴⁷.
 blekkja (kt), *bedrage m. Acc.* 86²⁹. —
 bléssa (að), *velsigne* 64¹¹.
 blíðlæti, *n. Blidhed; venlig Adfærd* 79²¹.
 blinda (að), *blinde, berøve Synet* 18³⁴, blindr 73³⁸.
 *blóðíss, *m. Sverdet* 9¹⁴.
 blóðrefill, *m. Odden paa et Sverd* 5³⁷.
 bœnarorð, *n. Bön, Forbön* 85¹². 2) = bönorð, *Frieri, Beilen* 4¹⁶, 5³.
 bæta (tt), *einum vanheilsu (gen.) helbrede för en Sygdom* 79¹⁴.
 bólgna (að), *hovne op* 89⁴. —
 bólstaðr, *m. Bopæl* 60³⁸.
 *borð, *n. Skjold, borða þing, Striden* 69²².
 bótlaustr, *som der ikke er Bod eller Bedring for* 84²².
 bráðum, *adv. pludselig, hastig; ef nökkut var b. borit, dersom noget kom paa i Hast* 22¹⁷.
 bráðung, *f. Hast, Skyndsomhed; hverrar*

bráðungar er við þyrfti, saa ofte som der behövedes rask Handlen 19^o.
 bragð, *n.* Öieblik, á skömmu bragði, i meget kort Tid 53^{2o}.
 brakunar, *m. pl.* Mæglere 42^o (*fremmedt Ord*).
 brandr, *m.* Sverd; *branda land, Sverdenes Land d. e. Skjoldet 45¹⁷.
 brauð, *n.* Bröd 61^{3o}.
 bregða (brá), einu af, afvige fra, ikke efterkomme 21^o; *br. ara hlýra föstu, lade Örnens Broders (Ravnens) Faste ophøre d. e. mætte den ved at udøse Blod i Striden 91⁴, 16.
 brekka, *f.* Bakke 56¹⁹.
 brenna (brann); hlutr bóandanna brann við, Bønderne kom til kort, led Tab 28^{2o}.
 breytni, *f.* Forandring, Afvigelse fra gammel Skik og Brug 19¹.
 briczli = brizli, *n. pl.* Bebreidelser 77⁴.
 brigðmæli, *n.* Ubestandighed i sine Udsagn (Tilsagn) 33^{2o}.
 brigðr = bregðr af bregða (brá), dragr Sverdet 5^{2o}, 72²⁷.
 *bríkskipaðr, *m.* Bænkesidder; jarl b. 53^{2o}, bænkesiddende Jarl (Hövding): *herveð sigtes vel til Guðbrands Stand som Herser, uagtet han i Magt og Indflydelse kunde sættes ved Siden af Jarle.* (brík, *f.* mindre Bænk i en Bandestue. *Saal. bruges Ordet endnu i Bergens Stift*).
 *brimgöltr, *gen.* -galtar, *m.* Brændingens Galte d. e. det skummende, stormende Hav; dets sæskíð (med Sö besprængte Træsplinter) d. e. Skibene 59²⁴. (*Ellers kan ogsaa brimgöltr betyde Skib*).
 bræðrungr *s.* næstabræðrungr.
 brottfall, *n.* brottfallsútt, *f.* Epilepsi, Fang 84¹⁷.
 bruna (að), fare frem med Fart 45², 92².
 brunnr, *m.* Brönd; *Havet, dets býr d. e. Ö, dens skeggi d. e. Beboer 9²⁷.
 búlki, *m.* det af Lasten i et Skib, som hæver sig over Rælingen 51¹⁴.

bust, *f.* Svinebörst, Bust 14^{2o}.
 byrja (að), hans mál byrjaðu fleiri, Flere toge sig af hans Sag 5¹.
 bystask (st) blive harmfuld, vred 19^o.
 *böð, *gen.* böðvar, *f.* Strid 72²¹.
 bölfengi, *f.* Ondskab 32²⁷.
 dagan, *f.* Dagning 51¹².
 dagmál, *n. pl.* Kl. 9 om Morgenen 18^{2o}.
 dasa (að), trætte, udmatte; dasaðisk histuleg för jarlsins, hans prægtige Færd skamferedes 16^{4o}.
 dauðvænn, dødelig, dræbende 86^{3o}.
 diskur, *m.* Tallerken 36^{2o}.
 dæliur, *m. pl.* Dalbeboere, *form.* Beboerne af Gudbrandsdalen 23^{2o}.
 draga (dró) undir sik, samle til sig 19^{2o}.
 draumr, *m.* Dröm; hánur er draums, han drømmer 81²⁴.
 draupnir, *m.* Ödins kostbare Guldring; *Guld 73^{1o}.
 drega = draga 13^o, 17¹.
 dregill, *m.* Baand 65^{2o}, 117 *Ann. til Cap. 87*.
 drepa (drap) niðr höfði, slaae Hovedet ned, hænge med Hovedet 45^{2o}.
 drif, *n.* Storm, Snedrev; *örvadrif, Striden, Pilerregnen 73^o.
 dróttinsdagr, *m.* Söndag 37¹, 25, 63²⁷.
 dumba, *adj.* indecl. stum 88^o; dumbi, *m.* stumt Menneske 88^{1o}.
 dúrr, *m.* Sövn, Slummer 80⁷.
 dust, *n.* Stöv 39^{2o}.
 dylja (uld), skjule; dylsk eigi í því ef, skjul ikke for dig selv, læg vel Mærke til, i det at ell. ved det at o. s. v. 37²¹; dylstu eigi, d. s. 73^{2o}.
 *dynmarr, *m.* larmende Hest; Havets d. = Skibet 51⁷.
 dýrka (að), dyrke, tilbede 76^{1o}.
 dýrlingr, *m.* kjær, dyrebar Person. 2) en som elsker Pragt ell. Vellevenet, *df. det concrete Begreb brugt abstract (som drengur = drengskapr), Hang til Pragtsyge, Vellevenet: at hann væri eigi við verra dýrling en vér, eg. var ikke med en værre (mindre) Prag-*

syge *d. e.* var ligesaa hengiven til Pragt og Vellevenet, ligesaa verdslig i sin Færd som jeg 10¹⁴.

dýrmenni, *n.* dyrebær, fortræffelig Mand 54².

dögurðarmál, *n.* Davre, Maaltid om Formiddagen 19²⁶.

*egllir, *m.* Hög; eglis landa (*d. e.* Hændernes) eik *d. e.* Kvinden 73².

eiga (á, átta); eiga hlut í, blande sig i for at mægle 38¹⁵; þegar hann á eigi við oss eina um (*sc.* at véla), saa snart han ikke har med os alene at bestille 28².

eigin, *n.* Eiendom 5²⁰.

eindimi, *n.* noget mageløst, uhørt, et Særsyn 41²; *alm.* endimi.

eindæmi, *n.* = sjælfðæmi, det at En dømmes i sin egen Sag 36²⁶.

einmælt, det at alle sige det samme, ere enige 30²⁴, 33²⁵.

einsetumaðr, *m.* Eneboer, Eremit 14²⁵ (einseta, *f.* afsides, eenlig Bolig).

einshverjum = einhverjum ell. einumhverjum 56²².

einskípa, *adj.* som blot har eet Skib 51¹¹.

eirð, *f.* Skaansel, Mildhed 40² (eira (ð) skaane, spare, einum).

eisa, *f.* gloende Aske 47¹⁵.

ekkjja, *f.* Enke; *Kvinde 9⁷.

eldfæri, *n.* Ildtøi, Fyrtøi 2¹¹.

en = ef 83¹¹.

endadagr, *m.* sidste Dag, Dødsdag 84²².

enn, en, et = hinn, hin, hit. *I plur.* bruges undertiden den bestemte Form enu for hinir, hinar, hin, *gen.* hinna o. s. v. 75²².

ennibreiðr, bredpandet 22¹⁴.

enskr, engelsk.

eptan = aptann, *m.* 46¹.

erendi, *n.* Strofe, Vers 46²⁶.

erja (arð), pløie. 2) o. *n.* stryge, skure langs med 45²⁶, 92²⁴ *saal.* i *Saga Ketils Hæings Cap. 4:* kom blóðrefillinn í enni Ketils ok arði niðr um nefit.

err, *n.* Ar 80¹⁴.

etja (att), sætte i Bevægelse, drive frem *m. Dat.*; etja huginum, pønse paa, spekulere 3²².

exi, *f.* = ðxi, Òx 54¹¹.

*eybaugr, *m.* Havet (*eg.* Ò-Ringen, det som snoer sig om Òerne) 45¹⁷.

eybúi, *m.* en Òboer 46².

eyðilegr, kjedelig, urimelig 59¹⁹.

eyðla, *f.* Ògle 27²⁷.

fá (fékk); o. *n.* fékk (? fékksk) at nyju ópokki af Knúti konungi við Olaf konung, opstod paa ny Uvillie fra Knuts Side mod Kong Olaf 51²⁰; bjórr fékk þenþiðurs blakki 72¹⁰.

fagna (að), hilse, einum 32²².

fáliðr, som har faa Folk, liden Hjælp 78¹.

falla (féll); fallask vel í skap, behage 30²².

far, *n.* Spor 83¹⁵.

fara (fór); *f.* einu fram, iværksætte, udrette 2¹⁷⁻¹⁸, 81²; *f.* at hendi, nærme sig, stunde til 19²⁶; fara = firifara einum, tilintetgjøre, ombringe 11²⁰.

fararnautr = fórnautr 61¹⁰.

fararskjóti, *m.* Dyr, Heat som tjener til Befordring 6⁴.

farinn, udmattet; *f.* at einu, lens for, som ikke har mere tilbage af 19²².

farlengd, *f.* lang, vidtløftig Reise 62¹.

fasteygðr, som har et fast, bestemt Blik 22¹².

fastheldi, *f.* Paaholdenhed, Karrighed 97⁴⁰.

*fasti, *m.* Ild; barðs túna (Skibets Markers *d. e.* Havets) fasti = Guldet 44²¹.

fastna (að), trolove, fæste 32¹⁷.

fastnæmr, standhaftig 4²⁷.

fastorðr, ordholden 22²¹.

fastr, paaholden, karrig 22²⁷.

fat, *pl.* fót, *n.* Klæder, Tøi 10²⁶.

fátíðlegr, sjælden 78²². —

féaðr, rig, bemidlet 79¹⁵ (*alm.* fjáðr).

feigð, *f.* nærforestaaende Død 53²¹.

fasta (st), fæste, gjøre fast; þegar er festi skipit (*Acc.*), *eg.* saa snart (det) fæstede Skibet *d. e.* saasnat Tougene

om Kong Olaf, da den dog egentlig var om Kalfs Frænde Olaf, der ifølge de øvrige Sagaer blev fældet af Kongen. Man seer, at det Sagn, som vor Saga har fulgt, tillagde hiin Kalfs Frænde og ikke Kalf selv det ene af de tre Saar, som voldte Kongens Død. De øvrige Sagaer, som lade Kalf saare Kongen paa Halsen, bemærke derved, at man var uenig om hvorvidt Kalf tilføiede ham dette Saar. Man seer ogsaa af Magnus den Godes Saga, at Kalf selv senere benegtede det, Snor. Magn. G. s. c. 15; Frm. s. VI. S. 37. — Kolbein Arnason er vel den, som ellers kaldes Kolbjörn Arnason, s. Frm. s. V. S. 205. — Om Thorer Hunds Syn tales ei andensteds men vel om hans Færd til Jerusalem, jfr. Snor. Magn. G. s. c. 12; Frm. s. V. S. 124.

Cap. 94. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 241 smh. m. c. 239; Frm. s. V. S. 81. 84 f.; paa disse Steder heder det, at Dag kom til med sin Flok, før Kongen endnu var falden, men kunde ikke strax begynde Striden paa Grund af det indtraadte Mørke; her derimod indtræffer han først paa Valpladsen efter Kongens Fald. Om de Tilbud Dag gjorde Bønderne, før han begyndte Striden, tales ikke i de ovenfor nævnte Sagaer, men derimod paa samme Maade som her i Fltb.

Cap. 95. Det her Fortalte findes i Hovedsagen ligedan i Flatøbogen, jfr. Fóstbr. s. c. 49. S. 206 f.; men ikke i de øvrige Sagaer. — S. 71. L. 31. Hæitir illu hæili s. h. Væl er mek (em ek?) faður (at faður): „Det Navn lyder ubehdspaende, siger han (Sønne); jeg har ret en vakker Fader!“ Sønne gjenkjender sin Fader paa Navnet, men ytrer sit Misnøje over at gjenfinde ham falden i Oprørernes Rækker. Det følgende: Ec hævi . . . gløpom er da igjen Faderens Ord, der nu gaar i sig selv, og bekjender at have handlet ilde i sin Fremfærd mod Kongen.

Cap. 96. 97. Fortællingen her om Thormods Død nærmer sig mest til Fltb., jfr. Fóstbr. s. c. 49. 50. S. 208—217, uden dog i alle Henseender at stemme med denne; forøvrigt jfr. Snor. Ól. H. s. c. 246. 247; Frm. s. V. S. 90—93. Ordfølgen i Thormods Viser i Cap. 96: Á sér (man seer det paa mig) at vér várum vígreifr með Óleifi; hvít brúðr! ek fékk atváru (== at hváru, ikke destomindre) sár ok heldr lítinn frið. Skínn á skildi mínum; skáld fékk til (== of) kalda hríð; nær hafa æskiárar (Krigerne) görvan mik örendan. — Ek sá, at Haraldr varðisk vel með Óleifi; þar gékk Hringr ok Dagr á hára hjörva þingi (de høit løftede Sverdes Thing d. e. Kampen). Þeir fjórir döglingar réðu standa þrútt und rauðar randir; hjórr fékk (? fékksk) þenpiðurs blakki. Af denne Vise maa man slutte, at Ring, Dags Fader, ogsaa har været med i Slaget. — Ólafs hjarta var ört; gramr óð í blóði í styr; rekin stál bitu á Stiklastöðum; lið kvaddi böðvar. Ek sá alla jólföðrs þþolla nema gram sjálfan hlífa sér; flestr varð reyndr í fastri flein-drifu. — I Cap. 97: Eglis landa eik undrar, at vér sém bleikir; fann ek örvadrif, svanni! fár verðr fagr af sárum. Málmr enn dókkvi, keyrör magni, flaug í gegnum mik; hvast hættlegt járn beit hjartat næsta (det nærmeste Hjerte, nærmest Hjertet), er ek vætti (som jeg troer). — Ek emkat (== em eigi) rjóðr, né ræðr haukasetrs grónn kona rjóða manni (bringe Manden d. e. mig, til at røde); fár hættinn hyggr um mik sáran. Mér sviða Dags hríðar draupnis dýrra (af Guld kostbare) vápna spor, mót eggjaðra spjóta (de skarpe Spyds Møde, Striden); þat veldr en mæra! (det volder, nemlig at jeg er bleg, herlige Kvindé!).

Cap. 98. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 243; Frm. s. V. S. 85 f. 205 f., det sidste Sted eft. Fltb., hvilket stemmer mest med nærværende ogsaa deri, at Arne Arnessón siges at være falden i Slaget. Dette er dog neppe rigtigt jfr. Snor. Ól. H. s. c. 256; Frm. s. V. S. 103.

Cap. 99. Angaaende Jærtegnet med Thorer Hunds saarede Haand jfr. Snor. Ól. H. s. c. 242; Frm. s. V. S. 85 og 207; det sidste, som er efter Fltb. stemmer mest med nærværende. — Jærtegnet med Thord Folessons Finger fortælles neppe andensteds end her. I de øvrige Sagaer heder det, at Thord faldt under Fanen, som han bar, i Slaget ved Stiklestad, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 239; Frm. s. V. S. 80; efter nærværende Saga har han derimod overlevet Slaget.

Cap. 100. Jærtegnet med den blinde Mand er fortalt tvende Gange i dette Cap. og atter gjentaget senere i Cap. 103; jfr. Snor. Ól. H. s. c. 249; Frm. s. V. S. 95 f., 356; Scr. rer. Dan. II. p. 543. — Om Lyset, som saaes over Kongens Lig jfr. Snor. Ól. H. s. c. 251; Frm. s. V. S. 98. — Om Olafs Begravelse og hvad dermed staaer i Forbindelse jfr. Snor. Ól. H. s. c. 251. 254. 257—259; Frm. s. V. S. 98. 99. 102. 104—110. 356. Den gjentagne Nedgravning af Liget fortælles kun her. — Med Hensyn til Optagningsdagen er der i nærværende Beretning en aabenbar Forvirring; thi antager Sagaens S sammensætter overeensstemmende med den almindelige, skjönt vistnok urigtige Mening, at Olaf er falden den Dag, paa hvilken hans Fest senere høitideligholdtes nemlig den 29de Juli, og Liget første Gang blev optaget 1 Aar og 5 Dage efter, saa falder denne Optagelse, hvilket og har været almindelig antaget af de Gamle, paa den Dag som benevntes Inventio Stephani, nemlig 3die August, og da kan naturligviis den anden Optagelse, hvorom her berettes, som skulde være „9 Nætter“ efter, ikke være foretagen paa bemeldte Dag. — Omstændighederne ved Prøven paa Olafs Hellighed fortælles her noget afvigende, og Samtalen mellem Alfifa og Einar Thambar skjælver er ganske særegen for vor Saga.

Cap. 101. Om den haarde Tid under Svends og Alfifas Styrelse findes de samme Ytringer som her næsten ordret i Ágrip af Nor. kon. søg. i Frm. s. X. S. 400. Ordfølgen i Siglívats Vise: Ungr drengr man lengi muna æfi Alfifu, þar er átum uxamat iuni sem hafrar skaf. Annat var, þá er ógnbandaðr Ólafr réð löndum, hverr átti þá hrósa hjálpornaðu frækorni. — Om Olafs Regjeringstid, Alder og Dødsaar jfr. Snor. Ól. H. s. c. 260; Frm. s. V. S. 113 f., X. S. 400 (Ágrip); Íslend. bók Ara Fr. c. 8; Theod. mon. c. 19; Scr. rer. Dan. V. p. 329; Annales Reg. ibid. III. p. 41; Annal. Isl. p. 38; Homilie om St. Olaf i Cod. Arn. Magn. 619. qv. p. 110; Legendæ de St. Ol. scr. rer. Dan. II. p. 543. Man vil af disse Steder see, at Olafs Dødsaar har været forskjellig angivet: 1024 (Homil.), 1028 (Legend.), 1029 (nærv. Saga, Ágrip, Theod. Mon.), 1030 (de øvrige); det sidstnævnte Aar er utvivlsomt det rigtige. Angaaende Dødsdagen er der en almindelig Samstemmighed i Kilderne; men dog er neppe den af alle angivne Dag, 29de Juli, den rette, men derimod den 31te Aug., paa hvilken Dag i Aaret 1030 den betydelige Solformørkelse indtraf, som efter Sagaerne udmærkede Olafs Dødsstund, jfr. Sml. til det norske Folks Sprog og Hist. 1 B. S. 452—468, 2 B. S. 157—165.

Cap. 102. Om Thinget i Nidaros næsten ordret ligedan i Fgrsk. S. 94. — Om Magnus's Afhentelse fra Gardarike jfr. Snor. Ól. H. s. c. 265; Frm. s. V. S. 117 f., X. S. 401 (Ágrip); Theod. mon. c. 21. Scr. rer. Dan. V. p. 330.

Cap. 103. Med dette Cap. begynder Fortællingen om de Jærtegn, som den hellige Olaf troedes at have virket efter sin Död, og vedvarer uafbrudt indtil Saaens Slutning. Uden Tvivl er Beretningen om disse Undergjæringer den Deel af Olafs Historie, som tidligst er bleven skriftlig optegnet. Saa snart man nemlig begyndte formeligen at dyrke Olaf som Helgen, hvilket synes allerede at være skeet under hans Søns Magnus den Godes Regjering (1035—1047), var det nödvendigt at have en Legende om ham, hvilken kunde forelæses ved Gudstjenesten paa hans Føstidag, og Indholdet af denne Legende maatte ifølge den almindelige Kirkeskik være et kort Udtog af hans Levnetsløb, forsaavidt dette stod i Forbindelse med Christendommens Udbredelse i Norge, og forsaavidt som hans Helligdom allerede da troedes at fremtræde i enkelte kraftige Gjæringer og guddommelige Aabenbareelser, — samt en udførligere Beskrivelse af hans Martyrdöd og af de Undere, som ved hans Kraft og Forbønner hos Gud troedes at være virkede efter hans Död. En saadan Legende, oprindelig vistnok paa Latin, maa antages at være bleven til allerede ved Midten af det 11te Aarhundrede; den er siden bleven forøget ved senere Jærtegn, indtil den noget efter Midten af det 12te Aarhundrede har erholdt sin fuldstændige Afrunding; de yngste i Legenden optagne Undergjæringer ere nemlig fra den Tid. Hvorledes Legenden dengang har været beskaffen, derom faaer man et godt Begreb deels af de forskjellige latinske Legender om St. Olaf, der findes i Script. rer. Dan. II. p. 529—552, deels og fornemmeligen af den norske Homilie paa St. Olafs Dag, der findes i Cod. membr. Arn. Magn. 619 qv. p. 107—125. Den sidstnævnte bliver os her saa meget mærkeligere, som den med Hensyn til Jærtegnene efter Olafs Död, saagodt som ordret stemmer med nærværende Saga. Homilibogen, hvori den findes, er et af de ældste tilværende norrøne Haandskrifter, maaskee ældre end 1200, og selve Homilien vist nok forfattet ikke længe efter Midten af det 12te Aarhundrede. Denne Homilie er neppe vor Sagas umiddelbare Kilde, eller omvendt vor Saga dens; men begge have, som det lader, fulgt en noget ældre Optegnelse, hvilken maaskee Homilien for saavidt nöiagtigen gjengiver, som den ikke synes at have tilføiet noget andenstedsfra, medens derimod vor Saga lader til at have fuldstændiggjort den ældre Optegnelse med enkelte Jærtegn hentede fra en anden Kilde. At ellers vor Saga i den Deel af sin Beretning, der handler om Olafs Hellighed baade i hans levende Live og efter hans Död, har fulgt skriftlige Optegnelser viser sig klart af Udtrykkene i Cap. 89. Endvidere oplyses Olafs Jærtegnssaga ved Einar Skulessons Geisli, et Kvad til Olafs Ære, forfattet Aar 1152, hvori ogsaa hans Undergjæringer opregnes, s. Frm. s. V. S. 349—370, — samt endelig ved de Beretninger om Olafs Mirakler, som findes ved Kongens Saga i Fltb. og andre Bearbejdelser s. Frm. s. V., hvor man dog overalt sporer en nyere Behandling af Emnet. — Capitlets Begyndelse, der udgjör et Slags Indledning til den hele Jærtegnssaga stemmer ikke ganske med Homilien, Cod. Arn. Magn. 619 qv. S. 111; men dette er derimod Tilfælde med Beretningen om selve Miraklet, hvilket, som allerede ovf. bemærket (s. Cap. 100), i vor Saga er tvende Gange berørt forud.

Cap. 104. Næsten ordret i Homb. S. 111 f.; jfr. forresten Frm. s. V. S. 135. 358 (Geisli); Scr. rer. Dan. II. p. 534. 544.

Cap. 105. Næsten ordret i Homb. S. 112 f.; jfr. Frm. s. V. S. 136—139, 363—365 (Gsl.); Scr. rer. Dan. II. p. 535. 539. 544. 551.

Cap. 106. Næsten ordret i Homb. S. 113 f.; jfr. Frm. s. V. S. 139 f., 358 f. (Gsl.); Scr. rer. Dan. II. p. 538.

Cap. 107. Næsten ordret i Homb. S. 114; jfr. Frm. s. V. S. 357 (Gsl.); Scr. r. Dan. II. p. 546; maaskee i Grunden samme Mirakel som ndf. fortælles i Cap. 119. — Herefter indskyder Homb. det Mirakel, som her findes ndf. Cap. 114.

Cap. 108. Næsten ordret i Homb. S. 115 f.; jfr. Frm. s. V. S. 144; Scr. r. Dan. II. p. 535. 547.

Cap. 109. Næsten ordret i Homb. S. 115 f.; jfr. Frm. s. V. S. 150 ff. (hvor disse Brødre nævnes som Sønner af Guttorm Graabarde og Kong Sigurd Haraldssøns Morbrødre), S. 365—367 (Gsl.); Scr. r. Dan. II. p. 535. 547.

Cap. 110. Her har Homb. S. 116 en kort Indledning til Miraklet, i det Forfatteren gjør opmærksom paa, at dette Mirakel skjönt det fortælles her, dog har tildraget sig tidligere end de forhen af ham optegnede; forresten stemmer den saagodt som ordret endogsaa i den ved Fortællingens Slutning tilføiede Bemærkning. Jfr. ellers Snor. Ól. H. s. c. 201; Frm. s. V. S. 195; Scr. r. Dan. II. p. 548.

Cap. 111. Næsten ordret i Homb. S. 117 f.; jfr. Frm. s. V. S. 211; Scr. r. Dan. II. p. 551.

Cap. 112. Næsten ordret i Homb. S. 118; jfr. Frm. s. V. S. 144; Scr. r. Dan. II. p. 551.

Cap. 113. Næsten ordret i Homb. S. 118—121; jfr. Frm. s. V. S. 145—148. — S. 82. L. 36. Lavarðr minn kvað hann; herefter tilf. baade Homb. og Frm. s.: hvat manna ertu, hvilket rimeligviis i vor Saga blot ved Afskriverens Forglemmelse er udeladt. — Slutningen af Cap. Þessar iartæignir etc. findes ordret ligedan i Homb., og maa antages i dem begge at skrive sig fra deres fælles Kilde. I Frm. s. ender derimod Beretningen med følgende Ord: Sá maðr ritaði af upphafi þessa jarteign, er sjálfr sá á honum járnastaðinn: „den Mand optegnede først dette Jærtegn, der selv saae Sporene paa ham efter Jernene“.

Cap. 114. Næsten ordret i Homb. S. 114 men der indskudt mellem de Jærtegn, som her fortælles i Cap. 107 og 108 (s. ovf. ved Cap. 107). Jfr. Frm. s. V. S. 360 (Gsl.); Scr. r. Dan. II. p. 546.

Cap. 115. Dette Jærtegn er allerede fortalt ovf. Cap. 108; det findes heller ikke paa dette Sted i Homb.

Cap. 116. Næsten ordret i Homb. S. 121 f.; jfr. Frm. s. V. S. 213 f. (Fltb.).

Cap. 117. Næsten ordret i Homb. S. 122; jfr. Frm. s. V. S. 215; Scr. rer. Dan. II. p. 549.

Cap. 118. Jfr. Frm. s. V. S. 140; mgl. i Homb.

Cap. 119. Angaaende det første Jærtegn jfr. Frm. s. V. S. 149, hvor Einar Skulesøns Geisli anføres som Hjemmel jfr. S. 359. I Digtet navngives ikke Kvinden, men Skalden siger, at han selv har seet Manden maallös. Paa først anførte Sted derimod kaldes hun ligesom her Thora, men der lægges til, at hun var Kong Sigurd Jorsalfarers Moder. Her, hvor hun kaldes Guttormsdatter, maa være meent Kong Sigurd Munds Moder, hvilket i sig selv er det sandsynligste. — Med Hensyn til det andet Mirakel jfr. Frm. s. V. S. 149 f., hvor den samme Tid angives, paa hvilken det skulde være skeet, nemlig 20de Juli 1152. — Slutnings-Tillægget, at Munken Hall saae begge disse Mænd helbredede, findes ikke uden her. Hvo disse

Hall har været, vides ikke; men det er af det i Cap. fortalte klart, at han maa have levet ved eller kort efter Midten af 12te Aarhundrede. Begge de her fortalte Mirakler mgl. i Homb., der lader det, som i vor Saga fortælles i Cap. 120, følge umiddelbart efter det i Cap. 117. Af denne Omstændighed kan man uden Tvivl slutte, at disse 3 Mirakler ikke have været optegnede i den Legende-Samling, der har udgjort vor Sagas og Homiliebogens fælles Kilde, men er tilføjet andensteds fra af Sagaens Sammensætter. Kunde man nu, hvilket ei er usandsynligt, antage, at denne har havt Beretningen om de tvende Jærtegn umiddelbart fra Munken Halls egen Mund, saa er Sagaens Sammensætningstid derved henført til den tidligere anden Halvdeel af det 12te Aarhundrede, eller omtrent mellem 1160 og 1180.

Cap. 120. Næsten ordret i Homb. S. 122, og ligesaa Frm. s. V. S. 215 (eft. Fltb.).

Cap. 121. Næsten ordret i Homb. S. 123, og Frm. s. V. S. 216 (eft. Fltb.). Ved kaupangr forstaaes uden Tvivl Niðarós.

Cap. 122. Næsten ordret i Homb. S. 123 f., og Frm. s. V. S. 216—219. Slutningen af Fortællingen om dette Mirakel neml. fra skriptagang (S. 87. L. 27) fattes i Homb. paa Grund af at et Blad er bortrevet.

Cap. 123. Næsten ordret Frm. s. V. S. 143; jfr. Scr. r. Dan. II. p. 548. 549; mgl. i Homb. paa Grund af den omtalte Lakune.

Cap. 124. Jfr. Frm. s. V. S. 221 f. (lidt afvigende); Scr. r. Dan. II. p. 550; mgl. i Homb. paa Grund af Lakunen.

Cap. 125. Her ophører Lakunen i Homb. og fra Ordene er hinn hælgi Olaf (S. 89. L. 9) stemmer den næsten ordret med vor Saga. Lakunen i Homb. kan ikke have indbefattet mere end hvad i Sagaen findes fra S. 87. L. 27 til S. 89. L. 9. Jfr. forøvrigt Frm. s. V. S. 223 f.

Cap. 126. Denne Slutning findes aldeles ordret i Homb. S. 125. Man maa saaledes antage, at den kun tilhører Jærtegnssagaen, og uforandret er indført baade i Homb. og i vor Saga efter begges fælles Kilde. En noget lignende Slutning findes Frm. s. V. S. 225 (efter den saak. Thómásskinna). Forresten leverer vor Saga en saa fuldstændig Fremstilling af den helige Olafs Jærtegn, at man andensteds kun finder fire, som her ei nævnes, nemlig Jærtegn med Olafs Sverd Hneiter s. Frm. s. V. S. 110 ff., 361 f. (Gsl.), med en Pilegrim s. Frm. s. V. S. 222; med en Kvinde i Götland s. Frm. s. V. S. 223, og med en Ridder i England s. Frm. s. V. S. 224; men disse Jærtegn fattes ogsaa baade i Homb. og i de latinske Legender Scr. r. Dani II, og blot det med Hneiter omtales i Geisli.

A n h a n g.

For at lette Sammenligningen mellem de tilføjede Brudstykker af en, saavidt hidtil vides, forresten tabt Olaf den Helliges Saga og den forudgaaende, have vi ved hine tilsat dennes Capitel-Tal.

Br. A. har ingen væsentlige Afvigelser fra de tilsvarende Stykker i Sagaen.

Br. B. afviger i Udtryksmaaden noget mere, og nærmer sig derimod betydelig til Flatøbogens Fortælling, jfr. Fóstbr. s. S. 120—123.

Br. C. afviger ikke væsentlig fra Sagaen, men nærmer sig dog noget mere

til Fltb., Frm. s. V. S. 230. Mærkeligt er det, at baade her og i foregaaende Brudstykke forekommer det Udtryk: sem (er) ec gat áþr (S. 92. L. 3. 20), — en Fremtræden af Forfatterens eller Fortællerens Personlighed, som ellers ikke er sædvanlig i Sagaerne, undtagen netop i enkelte af de aller ældste (f. Ex. Are Frodes Íslendingabók), blandt hvilke uden al Tvivl denne maa regnes.

Br. D. viser sig mere afvigende i Udtrykksmaaden fra Sagaen, end nogen af de foregaaende, men er dog ogsaa afvigende fra Fltb., Frm. s. V. S. 173—176. Den sidste Vise i Brudstykket tillægges ligesom i Fltb (Frm. s. V. S. 234) Thorfinn Skald, medens den i Sagaen tillægges Thormod Kolbrunarskald.

Brr. E. F. stemme heller ikke ganske ordret med den forudgaaende Saga, men nærme sig dog mere til den end til nogen anden hidtil bekendt.

Br. G. frembyder en væsentlig Afvigelse fra forudgaaende Saga. Egentlig svarer Begyndelsen til Slutningen af Sagaens 71de Cap., men derpaa forbigaaes Indholdet af Cap. 72—74 ganske, saaledes at ikke et Ord berettes om Miraklet med Urdens Rydning, eller forøvrigt om Begivenhederne paa Kongens Reise fra Slygsfjord til Oplandene, og den langt betydeligere Rest svarer til Sagaens 75de Cap., med hvilket den dog langt fra ikke fuldkommen stemmer. I Opregningen af de Personer, der fulgte Olaf fra Norge, findes flere Tillæg, og efter Arne (Arnessön) følger Kolbjörn (Arnessön) hvilket udentvivel er rigtigere end Sagaens Thorbjörn. Med Hensyn til Sigtryggs Efterkommere jfr. Fgrsk. S. 68, hvor Læsemaaden er berigtiget efter Brudstykket. Den som nævnes sidst i Slægtrækken er den Götiske Jarl Karl Sunessön, der feidede paa Norge i 1137.

Med Hensyn til disse Brudstykker i det Hele maa endelig bemærkes, at skjönt de her ere ordnede overensstemmende med Fortællingens Gang i den forudgaaende Saga, saa pege de dog hen paa en noget forskjellig Orden i den Saga, hvortil de have hørt, i det de nemlig der have fulgt efter hinanden paa følgende Maade: E. D. A. B. C. F. G. Fortællingen om Steen Skaptessön og om Kong Olaf Svenskes Død samt Begyndelsen til Fiendskabet mellem Olaf Haraldssön og Knut har altsaa gaet forud for Beretningen om Ottar Skald, og begge Dele igjen forud for Beretningen om Asbjörn Selsbane.

Ordregister.

* betegner et poetisk Ord eller Udtryk.

áburðarmaðr, *m.* pragtelsekende, i sin Klædedragt overdaadig Mand 5¹⁰.
 aðaltré, *n.* Stammen af et Træ 5¹³.
 ættjörð, *g.* -jardar, *f.* Fædreland 41³⁴.
 áfall, *n.* Ulykke 84²².
 afar, meget, særdeles, a. mikill 12⁷.
 afbragð, *n.* hvad der er udmærket i sit Slags, a. annarra manna 43¹⁶, udmærket fremfor andre Mænd.
 afdalr, *m.* afsides liggende Dal 23¹⁶.
 áfelli, *n.* = áfall 40⁶.
 afhent, upassende, urimeligt 58²².
 aflendis, ude af, borte fra Landet 68¹³.
 aftak, *n.* Drab 31⁷.
 áfrá = ifrá = frá 11²⁹, 84²⁰.
 ágættingr, *m.* en giæv, udmærket Mand 41³⁸. *Det i Alex. S. 16²² forekommende storgettingar bör maaskee forstaas som stórágættingar.*
 áganga, *f.* uretmæssigt Indgreb 58^{25, 26}.
 ágirni, *n.* Havesyge, Begjerlighed 22².
Ellers alm. f.
 áhyggja, *f.* Betænksomhed, Eftertanke: fá á. 29³², blive tankefuld, alvorlig.
 ákoma, koma einu á, bringe i Stand, udvirke 36³⁹.
 ala (ól), føde, nære 83⁴.
 álag, *pl.* álög, *n.* Paalæg 4²⁷.
 áleiðis, paa Veien, afsted 83²⁵.
 alhugi, *m.* Alvor, fast Beslutning 31²⁷.
 alihaftr, *pl.* -hafrar, *m.* gjødet Buk (*nl.* Gjedebuk) 5³⁹.
 alkristinn, aldeles, overalt kristen 23⁵.

*allvaldr, *m.* Konge (*eg.* den saare mægtige) 47⁴.
 allskostar, i alle Maader, i enhver Henseende 77¹⁴.
 allsvaldandi, almægtig, som raader for alt 88³⁶.
 almæli, *n.* hvad alle sige, ere enige om 43³⁶; *jof.* einmælt, tvímæli.
 alráðinn, fast bestemt, besluttet 25³⁸.
 alþýða, *f.* almindelig Mand, Menigmand, Almuen; 22³⁷ almindelig Mening (?): af (*d. e.* at) alþýðu réttisýnna manna, efter retskafne Nænds Mening.
 ámæla (*lt*), dådle, laste 72 *m.* *Dat.*
 án, *præp.* uden; þá sýn sá ek, er vel mættim vér án (*sc.* vera) 68³⁴, som vi vel kunde have været foruden.
 andlet = andlit, *n.* Ansigt 22¹⁴, 88³⁴.
 andrar, *m. pl.* Skier 45¹⁶.
 andstreymr, som er imod Strømmen, ugunstig 21²⁰.
 annask (að) eitt, arbeide paa, beskæftige sig med 35³.
 aþtrkváma, *f.* Tilbagekomst 64¹.
 aþtrlaus, *f.* Gjenløsning 82⁷.
 armr, *m.* Fløi af en Hær 67²⁸.
 árnaðarorð, *n.* Forbøn 81²¹.
 árnan, *f. d. s.* 76⁵.
 ársæll, lykkelig med gode Aaringer 4⁵.
 aru = øru, *Dat.* af ör, *f.* Pii 18³.
 ásjó = ásjá, *f.* Omsorg, Forsorg 66⁵.
 áskramlega, forførdelig, larmende 57²⁸ (*maaskee af skramla, larme, stöie; i Alex. Saga 132¹⁷ bör maaskee læses*

ascranleg for ascranleg, da Cd. har Forkortningstegn over a, hvilket baade kan være am og an.

at, n. Eggen. *Ýggs at, Kampen, Striden 8¹⁹.

átak, n. Berørelse 40¹⁹, 80¹⁴.

atkváma, f. Anfald 84¹⁹.

auðfenginn, let at faae 44⁶.

auðræði, n. Rigdom, Penge 22²⁰.

auðsénn, -sén, -sét, let at se, iöinefaldende 6²⁵.

augljóss, aabenlys, aabenbar 73³³.

augnaverkr, g. -verkjar, m. Öien-smerter 30¹³, 81²⁵.

auka (að) = auka (jök), aukaðr, overdreven 46³¹.

ávít, n. Bebreidelser 83³³.

bagall, pl. baglar, m. Bispestav 26¹³.

baka (að), bage 78²³, 26.

bakborit 96¹⁰, bagvendt, forkeert (?) ell. forbrydersk (?), (jvf. bera sök á baki, være skyldig i en Brøde).

bál, n. opdyngt Brændestabel, bestemt til at antændes 12¹⁸.

banaorð, n. Ord for at have dræbt En; bera b. af, gjælde for Ens Banemand 70²⁵.

bandingi, m. Fange, som er i Lænker 37⁹.

bardagi, m. Plage, haardt Slag af Ulykken 84²³.

batna (að), blive bedre, blive frisk; hánum batnar, han kommer sig 40²⁰, 57¹³.

batnaðr, m. Bedring, Forbedring; váru barðir til batnaðar 28²⁶.

*baugstallr, m. Skjoldet (eg. Skjoldrandens Sæde); baugstalls lundr, Kri-geren, Manden 9²⁹.

beinn, lige, ligefrem; beint, strax 39²¹.

beita, f. Lokkemad, Madding, *úlfs beita, Rovdyrs Bytte 50²².

beita (tt), fælde (Dyr) 70¹⁶.

benda (nd), vinke, antydé; b. einum einu: nú bendi þér því, er fram man koma, nu gav (Skjæbnen) dig et Vink om hvad der vil skee 17¹³.

bending, f. Varsel 78²⁹. —

*benþiurr, m. Saartiduren d. e. Ravnen, dens blakkr (Hest) d. e. Ulven (?) 72¹⁵.

ber, n. Bær 67⁹.

berr, bar, blot; aabenbar, verða b. at, blive bekendt for 42²⁷.

beysta (st), slaae, banke 82²⁰.

bíða (beið), m. Acc. lide, udstaae; b. ilt 82¹⁰; beið aldrigin sömn né ró, fik aldrig Søvn ell. Ro 82⁴; b. bætr eins, faae Bøder (Erstatning) for, blive helbredet 83²⁶.

bísn (að), see Særbyn, Undere: bísn skal til batnaðar 64⁸, der skal et Under til, for det kan blive bedre, sælsomme Begivenheder skulle gaae forud for en bedre Tingenes Orden. (Dette Ord skrives alm. býsna, liges. býsn, n. Under, Særbyn).

bjargr = berg af bjarga, hjælpe 81⁶. —

bjarteygr, med klare, blanke Öine 22¹³, 88¹³.

blaðra (að), vibrere, dirre 79²⁴.

blautlendi, n. blødt Jordsmon 45⁴⁷.

blekkja (kt), bedrage m. Acc. 86²⁹.

blæssa (að), velsigne 64¹¹.

blíðlæti, n. Blidhed; venlig Adfærd 79²¹.

blinda (að), blinde, berøve Synet 18²⁴, blindr 73²⁸.

*blóðíss, m. Sverdet 9¹⁴.

blóðrefill, m. Odden paa et Sverd 5³⁷.

bænarorð, n. Bøn, Forbøn 85¹². 2) = bónorð, Frieri, Beilen 4¹⁶, 5².

bæta (tt), einum vanheilsu (gen.) helbrede for en Sygdom 79¹⁴.

bólgna (að), hovne op 89⁴. —

bólstaðr, m. Bopæl 60³⁹.

*borð, n. Skjold, borða þing, Striden 69²².

bótlauss, som der ikke er Bod eller Bedring for 84²².

bráðum, adv. pludselig, hastig; ef nökkut var b. borit, dersom noget kom paa i Hast 22¹⁷.

bráðung, f. Hast, Skyndsomhed; hverrar

bráðungar er við þyrfti, saa ofte som der behövedes rask Handlen 19^o.
 bragð, *n.* Öieblik, á skömmu bragði, i meget kort Tid 53^{2o}.
 brakunar, *m. pl.* Mæglere 42^o (*fremmedt Ord*).
 brandr, *m.* Sverd; *branda land, Sverdenes Land d. e. Skjoldet 45¹⁷.
 brauð, *n.* Bröd 61^{3o}.
 bregða (brá), einu af, afvige fra, ikke efterkomme 21⁶; *br. ara hlýra föstu, lade Örnens Broders (Ravnens) Faste ophöre d. e. møtte den ved at udöse Blod i Striden 91⁴, 16.
 brekka, *f.* Bakke 56¹⁹.
 brenna (brann); hlutr bóandanna brann við, Bønderne kom til kort, led Tab 28²³.
 breytni, *f.* Forandring, Afvigelse fra gammel Skik og Brug 19¹.
 briczli = brizgli, *n. pl.* Bebreidelser 77⁴.
 brigðmæli, *n.* Ubestandighed i sine Udsagn (Tilsagn) 33^{2o}.
 brigðr = bregðr af bregða (brá), drager Sverdet 5²³, 72²⁷.
 *bríkskipaðr, *m.* Bænkesidder; jarl b. 53^{3o}, bænkesiddende Jarl (Hövding): *herved sigtes vel til Gudbrands Stand som Herser, uagtet han i Magt og Indflydelse kunde sættes ved Siden af Jarle.* (brík, *f.* mindre Bænk i en Bandestue. Saal. bruges Ordet endnu i Bergens Stift).
 *brimgöltr, *gen.* -galtar, *m.* Brændingens Galte d. e. detskummende, stormende Hav; dets sæsklöß (med Só besprængte Træsplinter) d. e. Skibene 59³⁴. (*Ellers kan ogsaa brimgöltr betyde Skib*).
 bræðrungr s. næstabræðrungr.
 brottfall, *n.* brottfallsútt, *f.* Epilepsi, Fang 84¹⁷.
 bruna (að), fare frem med Fart 45², 92².
 brunnr, *m.* Brönd; *Havet, dets býr d. e. Ö, dens skeggi d. e. Beboer 9²⁷.
 búlki, *m.* det af Lasten i et Skib, som hæver sig over Rælingen 51¹⁴.

bust, *f.* Svinebörst, Bust 14^{2o}.
 byrja (að), hans mál byrjaðu fleiri, Flere toge sig af hans Sag 51.
 bystask (st) blive harmfuld, vred 19^o.
 *böð, *gen.* böðvar, *f.* Strid 72²¹.
 bölfengi, *f.* Ondskab 32²⁷.
 dagan, *f.* Dagning 51¹².
 dagmál, *n. pl.* Kl. 9 om Morgen 18^{3o}.
 dasa (að), trætte, udmatte; dasaðisk listuleg för jarlsins, hans prægtige Færd skamferedes 16^{4o}.
 dauðvænn, dødelig, dræbende 86^{3o}.
 diskur, *m.* Tallerken 36^{2o}.
 dælir, *m. pl.* Dalbeboere, *forn.* Beboerne af Gudbrandsdalen 23²².
 draga (dró) undir sik, samle til sig 19^{2o}.
 draumr, *m.* Dröm; hánur er draums, han drømmer 81²⁴.
 draupnir, *m.* Ödins kostbare Guldring; *Guld 73^{1o}.
 drega = draga 13^o, 17¹.
 dregill, *m.* Baand 65^{3o}, 117 *Ann. til Cap. 87*.
 drepa (drap) niðr höfði, slaae Hovedet ned, hænge med Hovedet 45³².
 drif, *n.* Storm, Snedrev; *örvadrif, Striden, Pilereggen 73^o.
 dróttinsdagr, *m.* Söndag 37¹, 35, 63²⁷.
 dumba, *adj. indecl.* stum 88⁵; dumbi, *m.* stumt Menneske 88¹⁶.
 dúrr, *m.* Sövn, Slummer 80⁷.
 dust, *n.* Stöv 39^{2o}.
 dylja (uld), skjule; dylsk eigi í því ef, skjul ikke for dig selv, læg vel Mærke til, i det at ell. ved det at o. s. v. 37²¹; dylstu eigi, d. s. 73^{3o}.
 *dynmarr, *m.* larmende Hest; Havets d. = Skibet 51⁷.
 dýrka (að), dyrke, tilbede 76¹⁶.
 dýrlingr, *m.* kjær, dyrebar Person. 2) en som elsker Pragt ell. Velleynet, *df. det concrete Begreb brugt abstract (som drengur = drengskapr),* Hang til Pragtsyge, Velleynet: at hann væri eigi við verra dýrling en vér, *eg.* var ikke med en værre (mindre) Pragt-

syge *d. e.* var ligesaa hengiven til Pragt og Vellevnet, ligesaa verdslig i sin Færd som jeg 10¹⁴.

dýrmenni, *n.* dyrebar, fortræffelí Mand 54².

dögurðarmál, *n.* Davre, Maaltid om Formiddagen 19²⁶.

*egllir, *m.* Hög; eglis landa (*d. e.* Hændernes) eik *d. e.* Kvinden 73².

eiga (á, átta); eiga hlut í, blande sig i for at mægle 38¹⁵; þegar hann á eigi við oss eina um (*sc.* at véla), saa snart han ikke har med os alene at bestille 28².

eigin, *n.* Eiendom 5²⁹.

eindimi, *n.* noget mageløst, uhørt, et Sersyn 41²; *alm.* endimi.

eindæmi, *n.* = sjálfðæmi, det at En dømmer i sin egen Sag 36²⁶.

einmælt, det at alle sige det samme, ere enige 30²⁴, 33²⁵.

einsetumaðr, *m.* Eneboer, Eremit 14²⁵ (einseta, *f.* afsides, eenlig Bolig).

einshverjum = einhverjum ell. einumhverjum 56²².

einskipa, *adj.* som blot har eet Skib 51¹¹.

eirð, *f.* Skaansel, Mildhed 40² (eira (ð) skaane, spare, einum).

eisa, *f.* gloende Aske 47¹⁵.

ekkjja, *f.* Enke; *Kvinde 9⁷.

eldfæri, *n.* Ildtøi, Fyrtøi 2¹¹.

en = ef 83¹¹.

endadagr, *m.* sidste Dag, Dødsdag 84²⁰.

enn, en, et = hinn, hún, hit. *I plur.* bruges undertiden den bestemte Form enu for hinir, hinar, hin, *gen.* hinna *o. s. v.* 75²².

ennibreidr, bredpandet 22¹⁴.

enskr, engelsk.

eptan = aptann, *m.* 46¹.

erendi, *n.* Strofe, Vers 46²⁰.

erja (arð), plöie. 2) *v. n.* stryge, skure langs med 45²⁰, 92²⁴ *saal. i Saga Ketils Hæings Cap. 4:* kom blöðrefillinn í enni Ketils ok arði niðr um nefit.

err, *n.* Ar 80¹⁴.

etja (att), sætte i Bevægelse, drive frem *m. Dat.*; etja huginum, pønse paa, spekulere 3²².

exi, *f.* = ðxi, Öx 54¹¹.

*eybaugr, *m.* Havet (*eg.* Ö-Ringen, det som snoer sig om Öerne) 45¹⁷.

eybúi, *m.* en Öboer 46².

eyðilegr, kjedelig, urimelig 59¹⁹.

eyðla, *f.* Ögle 27²⁷.

fá (fékk); *v. n.* fékk (? fékksk) at nýju óþokki af Knúti konungi við Olaf konung, opstod paa ny Uvillie fra Knuts Side mod Kong Olaf 51²⁰; bjórr fékk þenþiðurs blakki 72¹⁵.

fagna (að), hilse, einum 32²⁰.

fáliðr, som har faa Folk, liden Hjælp 78¹.

falla (féll); fallask vel í skap, behage 30²⁰.

far, *n.* Spor 83¹⁵.

fara (fór); *f.* einu fram, iværksætte, udrette 2¹⁷⁻¹⁸, 81⁹; *f.* at hendi, nærme sig, stunde til 19²⁰; fara = firifara einum, tilintetgjøre, ombringe 11²⁰.

fararnautr = förunautr 61¹⁰.

fararskjóti, *m.* Dyr, Hest som tjener til Befordring 6⁴.

farinn, udmattiet; *f.* at einu, lens for, som ikke har mere tilbage af 19²⁰.

farlengd, *f.* lang, vidtløftig Reise 62¹.

fasteygðr, som har et fast, bestemt Blik 22¹⁵.

fastheldi, *f.* Paaholdenhed, Karrighed 97⁴⁰.

*fasti, *m.* Ild; barðs túna (Skibets Markers *d. e.* Havets) fasti = Guldet 44²¹.

fastna (að), trolove, fæste 32¹⁷.

fastnæmr, standhaftig 4²⁷.

fastorðr, ordholden 22¹¹.

fastr, paaholden, karrig 22²⁷.

fat, *pl.* fót, *n.* Klæder, Tøi 10²⁵.

fátíðlegr, sjælden 78²⁰. —

féaðr, rig, bemidlet 79¹⁰ (*alm.* fjáðr).

feigð, *f.* nærførestaende Død 53²¹.

fasta (st), fæste, gjøre fast; þegar er festi skipit (*Acc.*), *eg.* saa snart (det) fæstede Skibet *d. e.* saasnart Tougen

Hall har været, vides ikke; men det er af det i Cap. fortalte klart, at han maa have levet ved eller kort efter Midten af 12te Aarhundrede. Begge de her fortalte Mirakler mgl. i Homb., der lader det, som i vor Saga fortælles i Cap. 120, følge umiddelbart efter det i Cap. 117. Af denne Omstændighed kan man uden Tvivl slutte, at disse 3 Mirakler ikke have været optegnede i den Legende-Samling, der har udgjort vor Sagas og Homilibogens fælles Kilde, men er tilføjet andensteds fra Sagaens Sammensætter. Kunde man nu, hvilket ei er usandsynligt, antage, at denne har havt Beretningen om de tvende Jærtegn umiddelbart fra Munken Halls egen Mund, saa er Sagaens Sammensætningstid derved henført til den tidligere anden Halvdeel af det 12te Aarhundrede, eller omtrent mellem 1160 og 1180.

Cap. 120. Næsten ordret i Homb. S. 122, og ligesaa Frm. s. V. S. 215 (eft. Fltb.).

Cap. 121. Næsten ordret i Homb. S. 123, og Frm. s. V. S. 216 (eft. Fltb.). Ved kaupangr forstaaes uden Tvivl Niðarós.

Cap. 122. Næsten ordret i Homb. S. 123 f., og Frm. s. V. S. 216—219. Slutningen af Fortællingen om dette Mirakel neml. fra skriptagang (S. 87. L. 27) fattes i Homb. paa Grund af at et Blad er bortrevet.

Cap. 123. Næsten ordret Frm. s. V. S. 143; jfr. Scr. r. Dan. II. p. 548. 549; mgl. i Homb. paa Grund af den omtalte Lakune.

Cap. 124. Jfr. Frm. s. V. S. 221 f. (lidt afvigende); Scr. r. Dan. II. p. 550; mgl. i Homb. paa Grund af Lakunen.

Cap. 125. Her ophører Lakunen i Homb. og fra Ordene er hinn hælgi Olaf (S. 89. L. 9) stemmer den næsten ordret med vor Saga. Lakunen i Homb. kan ikke have indbefattet mere end hvad i Sagaen findes fra S. 87. L. 27 til S. 89. L. 9. Jfr. forøvrigt Frm. s. V. S. 223 f.

Cap. 126. Denne Slutning findes aldeles ordret i Homb. S. 125. Man maa saaledes antage, at den kun tilhører Jærtegnssagaen, og uforandret er indført baade i Homb. og i vor Saga efter begges fælles Kilde. En noget lignende Slutning findes Frm. s. V. S. 225 (efter den saak. Thómásskinna). Forresten leverer vor Saga en saa fuldstændig Fremstilling af den helige Olafs Jærtegn, at man andensteds kun finder fire, som her ei nævnes, nemlig Jærtegnene med Olafs Sverd Hneiter s. Frm. s. V. S. 110 ff., 361 f. (Gsl.), med en Pilegrim s. Frm. s. V. S. 222; med en Kvinde i Götland s. Frm. s. V. S. 223, og med en Ridder i England s. Frm. s. V. S. 224; men disse Jærtegn fattes ogsaa baade i Homb. og i de latinske Legender Scr. r. Dani II, og blot det med Hneiter omtales i Geisli.

A n h a n g.

For at lette Sammenligningen mellem de tilføjede Brudstykker af en, saavidt hidtil vides, forresten tabt Olaf den Helliges Saga og den forudgaaende, have vi ved hine tilsat dennes Capitel-Tal.

Br. A. har ingen væsentlige Afvigelser fra de tilsvarende Stykker i Sagaen.

Br. B. afviger i Udtryksmaaden noget mere, og nærmer sig derimod betydelig til Flatøbogens Fortælling, jfr. Fóstbr. s. S. 120—123.

Br. C. afviger ikke væsentlig fra Sagaen, men nærmer sig dog noget mere

til Fltb., Frm. s. V. S. 230. Mærkeligt er det, at baade her og i foregaaende Brudstykke forekommer det Udtryk: *sem (er) ec gat áþr* (S. 92. L. 3. 20), — en Fremtræden af Forfatterens eller Fortællerens Personlighed, som ellers ikke er sædvanlig i Sagaerne, undtagen netop i enkelte af de aller ældste (f. Ex. *Are Frodes Íslendingabók*), blandt hvilke uden al Tvivl denne maa regnes.

Br. D. viser sig mere afvigende i Udtrykksmaaden fra Sagaen, end nogen af de foregaaende, men er dog ogsaa afvigende fra Fltb., Frm. s. V. S. 173—176. Den sidste Vise i Brudstykket tillægges ligesom i Fltb (Frm. s. V. S. 234) *Thorfinn Skald*, medens den i Sagaen tillægges *Thormod Kolbrunarskald*.

Brr. E. F. stemme heller ikke ganske ordret med den forudgaaende Saga, men nærme sig dog mere til den end til nogen anden hidtil bekjendt.

Br. G. frembyder en væsentlig Afvigelse fra forudgaaende Saga. Egentlig svarer Begyndelsen til Slutningen af Sagaens 71de Cap., men derpaa forbigaaes Indholdet af Cap. 72—74 ganske, saaledes at ikke et Ord berettes om Miraklet med Urdens Rydning, eller forøvrigt om Begivenhederne paa Kongens Reise fra *Slygsfjord* til *Oplandene*, og den langt betydeligere Rest svarer til Sagaens 75de Cap., med hvilket den dog langt fra ikke fuldkommen stemmer. I Opregningen af de Personer, der fulgte *Olaf* fra Norge, findes flere Tillæg, og efter *Arne (Arnessön)* følger *Kolbjörn (Arnessön)* hvilket udentvivel er rigtigere end *Sagaens Thorbjörn*. Med Hensyn til *Sigtryggs* Efterkommere jfr. *Fgrsk. S. 68*, hvor Læsemaaden er berigtiget efter Brudstykket. Den som nævnes sidst i Slægttrækken er den *Götiske Jarl Karl Sunessön*, der feidede paa Norge i 1137.

Med Hensyn til disse Brudstykker i det Hele maa endelig bemærkes, at skjönt de her ere ordnede overensstemmende med Fortællingens Gang i den forudgaaende Saga, saa pege de dog hen paa en noget forskjellig Orden i den Saga, hvortil de have hørt, i det de nemlig der have fulgt efter hinanden paa følgende Maade: E. D. A. B. C. F. G. Fortællingen om *Steen Skaptessön* og om *Kong Olaf Svenskes Død* samt Begyndelsen til *Fiendskabet mellem Olaf Haraldssön* og *Knut* har altsaa gaaet forud for Beretningen om *Ottar Skald*, og begge Dele igjen forud for Beretningen om *Asbjörn Selsbane*.

Ordregister.

* betegner et poetisk Ord eller Udtryk.

áburðarmaðr, *m.* pragtefskende, i sin Klædedragt overdaadig Mand 5¹⁰.
aðaltré, *n.* Stammen af et Træ 5¹³.
ættjörð, *g.* -jardar, *f.* Fædreland 41³⁴.
áfall, *n.* Ulykke 84²².
afar, meget, særdeles, *a.* mikill 12⁷.
afbragð, *n.* hvad der er udmærket i sit Slags, *a.* annarra manna 43¹⁶, udmærket fremfor andre Mænd.
afdalr, *m.* afsides liggende Dal 23¹⁶.
áfelli, *n.* = áfall 40⁶.
afhent, upassende, urimeligt 58²².
aflendis, ude af, borte fra Landet 68¹³.
aftak, *n.* Drab 31⁷.
áfrá = ifrá = frá 11²⁹, 84³⁹.
ágættingr, *m.* en giæv, udmærket Mand 41³⁶. *Det i Alex. S. 16²² forekommende storgettingar bör maaskee forstaaes som stórágættingar.*
áganga, *f.* uretmæssigt Indgreb 58^{25, 26}.
ágirni, *n.* Havesyge, Begjerlighed 22².
Ellers alm. f.
áhyggja, *f.* Betænksomhed, Estertanke: fá á. 29³², blive tankefuld, alvorlig.
ákoma, koma einu á, bringe i Stand, udvirke 36³⁹.
ala (ól), føde, nære 83⁴.
álag, *pl.* álög, *n.* Paalæg 4²⁷.
áleiðis, paa Veien, afsted 83²⁵.
alhugi, *m.* Alvor, fast Beslutning 31²⁷.
alihafr, *pl.* -hafrar, *m.* gjødet Buk (*n.* Gjedbuk) 5³⁹.
alkristinn, aldeles, overalt kristen 23⁵.

*allvaldr, *m.* Konge (*eg.* den saare mægtige) 47⁴.
allskostar, i alle Maader, i enhver Henseende 77¹⁴.
allsvaldandi, almægtig, som raader for alt 88³⁶.
almæli, *n.* hvad alle sige, ere enige om 43³⁶; *jof.* einmælt, tvímæli.
alráðinn, fast bestemt, besluttet 25³⁶.
alþýða, *f.* almindelig Mand, Menigmand, Almuen; 22³⁷ almindelig Mening (?): af (*d. e. at*) alþýðu réttisýnna manna, efter retskafne Mænds Mening.
ámæla (*lit*), dådle, laste 72 *m. Dat.*
án, *præp.* uden; þá sýn sá ek, er vel mættim vér án (*sc. vera*) 68³⁴, som vi vel kunde have været foruden.
andlet = andlit, *n.* Ansigt 22¹⁴, 88³⁴.
andrar, *m. pl.* Skier 45¹⁶.
andstreymr, som er imod Strømmen, ugunstig 21²⁰.
annask (að) eitt, arbeide paa, beskjæftige sig med 35³.
aptrkváma, *f.* Tilbagekomst 64¹.
aptrlaus, *f.* Gjenløsning 82⁷.
armr, *m.* Fløi af en Hær 67²⁶.
árnaðarorð, *n.* Forbøn 81²¹.
árnan, *f. d. s.* 76².
ársæll, lykkelig med gode Aaringer 4⁵.
aru = øru, *Dat. af* ör, *f.* Piil 18².
ásjó = ásja, *f.* Omsorg, Forsorg 66⁵.
áskramlega, forførdelig, larmende 57³⁶ (*maaskee af skramla, larmé, stöie; i Alex. Saga 142¹⁷ bör maaskee læses*

ascramleg for ascranleg, *da Cd. har Forkortningstegn over a, hvilket baade kan være am og an.*

at, *n. Eggen.* *Yggs at, Kampen, Striden 81⁹.

átak, *n. Berørelse* 40¹⁹, 80¹⁴.

atkváma, *f. Anfald* 84¹⁹.

auðfenginn, *let at faae* 44⁸.

auðræði, *n. Rigdom, Penge* 22²⁰.

auðsénn, -sén, -sét, *let at se, iöinefaldende* 6²⁵.

augljóss, *aabenlys, aabenbar* 73³³.

augnaverkr, *g. -verkjar, m. Öien-smerter* 30¹³, 81²⁵.

auka (að) = auka (jók), *aukaðr, overdreven* 46³¹.

ávít, *n. Behreidelser* 83³³.

bagall, *pl. baglar, m. Bispestav* 26¹³.

baka (að), *bage* 78²³, 26.

bakborit 96¹⁰, *bagvendi, forkeert (?) ell. forbrydersk (?), (jvf. bera sök á baki, være skyldig i en Brøde).*

bál, *n. opdyngtet Brændestabel, bestemt til at antændes* 12¹⁸.

banaorð, *n. Ord for at have dræbt En; bera b. af, gjælde for Ens Banemand* 70²⁵.

bandingi, *m. Fange, som er i Lænker* 37⁹.

bardagi, *m. Plage, haardt Slag af Ulykken* 84²³.

batna (að), *blive bedre, blive frisk; hánum batnar, han kommer sig* 40²⁰, 57¹².

batnaðr, *m. Bedring, Forbedring; váru barðir til batnaðar* 28²⁶.

*baugstallr, *m. Skjoldet (eg. Skjoldrændens Sæde); baugstalls lundr, Kriegeren, Manden* 9²⁰.

beinn, *lige, ligefrem; beint, strax* 39²¹.

beita, *f. Lokkemad, Madding, *úlfs beita, Rovdyrs Bytte* 50²³.

beitta (tt), *fælde (Dyr)* 70¹⁶.

benda (nd), *vinke, antydé; b. einum einu: nú bendi þér því, er fram man koma, nu gav (Skjæbnen) dig et Vink om hvad der vil skee* 17¹².

bending, *f. Varsel* 78²⁸. —

*benþiðurr, *m. Saartiduren d. e. Raven, dens blakkr (Hest) d. e. Ulven (?)* 72¹⁵.

ber, *n. Bær* 67⁸.

berr, *bar, blot; aabenbar, verða b. at, blive bekjendt for* 42²⁷.

beysta (st), *slaae, banke* 82²⁰. —

biða (beið), *m. Acc. lide, udstaae; b. ilt* 82¹⁰; *beið aldigin sömn né ró, fik aldrig Søvn ell. Ro* 82⁴; *b. bætr eins, faae Bøder (Erstatning) for, blive helbredet* 83²⁸.

bisna (að), *skee Særsyn, Under: bisna skal til batnaðar* 64⁹, *der skal et Under til, för det kan blive bedre, sælsomme Begivenheder skulle gaae forud för en bedre Tingenes Orden. (Dette Ord skrives alm. býsna, liges. býsn, n. Under, Særsyn).*

bjargr = bergr *af bjarga, hjælpe* 81⁶.

bjarteygr, *med klare, blanke Öine* 22¹³, 88¹².

blaðra (að), *vibrere, dirre* 79³⁴.

blautlendi, *n. blødt Jordsmon* 45⁴⁷.

blekkja (kt), *bedrage m. Acc.* 86²⁰.

bléssa (að), *velsigne* 64¹¹.

blíðlæti, *n. Blidhed, venlig Adfærd* 79²¹.

blinda (að), *blinde, berøve Synet* 18³⁴, blindr 73³⁸.

*blóðíss, *m. Sverdet* 9¹⁴.

blóðrefill, *m. Odden paa et Sverd* 5²⁷.

bønaraorð, *n. Bøn, Forbøn* 85¹². 2) = bónorð, *Frieri, Beilen* 4¹⁶, 5³.

bæta (tt), *einum vanheilsu (gen.) helbrede for en Sygdom* 79¹⁴.

bóligna (að), *hovne op* 89⁴. —

bólstaðr, *m. Bopæl* 60³⁸.

*borð, *n. Skjold, borða þing, Striden* 69²².

bótlauss, *som der ikke er Bod eller Bedring for* 84²².

bráðum, *adv. pludselig, hastig; ef nökkut var b. borit, dersom noget kom paa i Hast* 22¹⁷.

bráðung, *f. Hast, Skyndsomhed; hverrar*

bráðungar er við þyrfti, saa ofte som der behövedes rask Handlen 19².

bragð, *n.* Öieblik, á skömmu bragði, i meget kort Tid 53²⁰.

brakunar, *m. pl.* Mæglere 42⁵ (*fremmedt Ord*).

brandr, *m.* Sverd; *branda land, Sverdenes Land d. e. Skjoldet 45¹⁷.

braud, *n.* Bröd 61³⁰.

bregða (brá), einu af, afvige fra, ikke efterkomme 21⁶; *br. ara hlýra föstu, lade Örnens Broders (Ravnens) Faste ophøre d. e. mætte den ved at udöse Blod i Striden 91⁴, 16.

brekka, *f.* Bakke 56¹⁹.

brenna (brann); hlutr bóandanna brann við, Bønderne kom til kort, led Tab 28²⁵.

breytni, *f.* Forandring, Afvigelse fra gammel Skik og Brug 19¹.

briczli = brizli, *n. pl.* Bebreidelser 77⁴.

brigðmæli, *n.* Ubestandighed i sine Udsagn (Tilsagn) 33²⁰.

brigðr = bregðr af bregða (brá), dragger Sverdet 5²³, 72²⁷.

*bríkskipaðr, *m.* Bænkesidder; jarl b. 53²⁰, bænkesiddende Jarl (Hövding): *herved sigtes vel til Gudbrands Stand som Herser, uagtet han i Magt og Indflydelse kunde sættes ved Siden af Jarle.* (brík, *f.* mindre Bænk i en Bondestue. Saal. bruges Ordet endnu i Bergens Stift).

*brimgóltr, *gen.* -galtar, *m.* Brændingens Galte d. e. det skummende, stormende Hav; dets sæskíð (med Só besprængte Træsplinter) d. e. Skibene 59²⁴. (*Ellers kan ogsaa brimgóltr betyde Skib*).

bræðrungr *s.* næstbræðrungr.

brottfall, *n.* brottfallsútt, *f.* Epilepsi, Fang 84¹⁷.

bruna (að), fare frem med Fart 45², 92².

brunnr, *m.* Brönd; *Havet, dets býr d. e. Ö, dens skeggi d. e. Beboer 9²⁷.

búlki, *m.* det af Lasten i et Skib, som hæver sig over Rælingen 51¹⁴.

bust, *f.* Svinebörst, Bust 14²⁰.

byrja (að), hans mál byrjaðu fleiri, Flere toge sig af hans Sag 5¹.

bystask (st) blive harmfuld, vred 19⁸.

*böð, *gen.* böðvar, *f.* Strid 72²¹.

bölfengi, *f.* Ondskab 32²⁷.

dagan, *f.* Dagning 51¹².

dagmál, *n. pl.* Kl. 9 om Morgenen 18²⁰.

dasa (að), trætte, udmatte; *dasaðisk listuleg* för jarlsins, hans prægtige Færd skamferedes 16⁴⁰.

daðvænn, dødelig, dræbende 86²⁰.

diskr, *m.* Tallerken 36²⁵.

dællir, *m. pl.* Dalbeboere, *for.* Beboerne af Gudbrandsdalen 23²².

draga (dró) undir sik, samle til sig 19²⁰.

draumr, *m.* Dröm; hánur er draums, han drømmer 81²⁴.

draupnir, *m.* Ödins kostbare Guldring; *Guld 73¹⁰.

drega = draga 13⁶, 17¹.

dregill, *m.* Baand 65²⁰, 117 *Ann. til Cap.* 87.

drepa (drap) niðr höfði, slaae Hovedet ned, hænge med Hovedet 45²².

drif, *n.* Storm, Snedrev; *örvadrif, Striden, Pilerengen 73⁴.

dróttinsdagr, *m.* Søndag 37¹, 65, 63²⁷.

dumba, *adj. indecl.* stum 88⁵; dumbi, — *m.* stumt Menneske 88¹⁰.

dúrr, *m.* Sövn, Slummer 80⁷.

dust, *n.* Stöv 39²⁰.

dylja (uld), skjule; dylsk eigi í því ef, skjul ikke for dig selv, læg vel Mærke til, i det at ell. ved det at o. s. v. 37²¹; dylstu eigi, d. s. 73²⁰.

*dynmarr, *m.* larmende Hest; Havets d. = Skibet 51⁷.

dýrka (að), dyrke, tilbede 76¹⁰.

dýrlingr, *m.* kjær, dyrebar Person. 2) en som elsker Pragt ell. Velleynet, *df. det concrete Begreb brugt abstract* (som drengur = drengakapr), Hang til Pragtsyge, Velleynet: at hann væri eigi við verra dýrling en vér, *eg.* var ikke med en værre (mindre) Pragt-

- syge *d. e.* var ligesaa hengiven til Pragt og Vellefnet, ligesaa verdalig i sin Færd som jeg 10¹⁴.
- dýrmenni, *n.* dyrebar, fortræffelig Mand 54².
- dögurðarmál, *n.* Davre, Maaltid om Formiddagen 19²⁶.
- *egllir, *m.* Hög; egllis landa (*d. e.* Hændernes) eik *d. e.* Kvinden 73².
- eiga (á, átta); eiga hlut í, blande sig i for at mægle 38¹²; þegar hann á eigi við oss eina um (*sc.* at véla), saa snart han ikke har med os alene at bestille 28².
- eigin, *n.* Eiendom 5²⁹.
- eindimi, *n.* noget mageløst, uhørt, et Særsyn 41²; *alm.* endimi.
- eindæmi, *n.* = sjælfðæmi, det at En dømmes i sin egen Sag 36²⁶.
- einmælt, det at alle sige det samme, ere enige 30²⁴, 33²².
- einsetumaðr, *m.* Eneboer, Eremit 14²⁵ (einseta, *f.* afsides, eenlig Bolig).
- einshverjum = einhverjum ell. einumhverjum 56²².
- einskípa, *adj.* som blot har eet Skib 51¹¹.
- eirð, *f.* Skaansel, Mildhed 40² (eira (ð) skaane, spare, einum).
- eisa, *f.* gloende Aske 47¹².
- ekkjja, *f.* Enke; *Kvinde 9².
- eldfæri, *n.* Ildtøi, Fyrtøi 2¹¹.
- en = ef 83¹¹.
- endadagr, *m.* sidste Dag, Dødsdag 84²⁹.
- enn, en, et = hinn, hin, hit. *I plur.* bruges undertiden den bestemte Form enu for hinir, hinar, hin, *gen.* hinna o. s. v. 75²².
- ennibreiðr, bredpandet 22¹⁴.
- enskr, engelsk.
- eptan = aptann, *m.* 46¹.
- erendi, *n.* Strofe, Vers 46²⁶.
- erja (arð), pløie. 2) v. *n.* stryge, skure langs med 45²⁶, 92²⁴ *saal.* i *Saga Ketils Hæings Cap. 4:* kom blóðrefillinn í enni Ketils ok arði niðr um nefit.
- err, *n.* Ar 80¹⁴.
- etja (att), sætte i Bevægelse, drive frem *m. Dat.*; etja huginum, pønse paa, spekulere 3²².
- exi, *f.* = ðxi, Òx 54¹¹.
- *eybaugr, *m.* Havet (*eg.* Ò-Ringen, det som snoer sig om Òerne) 45¹⁷.
- eybúi, *m.* en Òboer 46².
- eyðilegr, kjedelig, urimelig 59¹⁹.
- eyðla, *f.* Ògle 27²⁷.
- fá (fékk); v. *n.* fékk (? fékkak) at nýju óþokki af Knúti konungi við Olaf konung, opstod paa ny Uvillie fra Knuts Side mod Kong Olaf 51²⁶; bjórr fékk benþiðurs blakki 72¹⁵.
- fagna (að), hilse, einum 32²⁹.
- fáliðr, som har faa Folk, liden Hjælp 78¹.
- falla (féll); fallask vel í skap, behage 30²⁹.
- far, *n.* Spor 83¹².
- fara (fór); *f.* einu fram, iværksætte, udrette 2¹⁷⁻¹⁸, 81²; *f.* at hendi, nærme sig, stunde til 19²⁶; fara = firirfara einum, tilintetgjøre, ombringe 11²⁹.
- fararnautr = fórnautr 61¹⁰.
- fararskjóti, *m.* Dyr, Hest som tjener til Befordring 6⁴.
- farinn, udmattet; *f.* at einu, lens for, som ikke har mere tilbage af 19²⁹.
- farlengd, *f.* lang, vidtløftig Reise 62¹.
- fasteygðr, som har et fast, bestemt Blik 22¹².
- fastheldi, *f.* Paaholdenhed, Karrighed 97⁴⁰.
- *fasti, *m.* Ild; barðs túna (Skibets Markers *d. e.* Havets) fasti = Guldet 44²¹.
- fastna (að), trolove, fæste 32¹⁷.
- fastnæmr, standhaftig 4²⁷.
- fastorðr, ordholden 22²¹.
- fastr, paaholden, karrig 22²⁷.
- fat, *pl.* fót, *n.* Klæder, Tøi 10²².
- fátíðlegr, sjælden 78²⁹.
- féaðr, rig, bemidlet 79¹⁹ (*alm.* fjáðr).
- feigð, *f.* nærforestaaende Død 53²¹.
- festa (st), fæste, gjøre fast; þegar er festi skipit (*Acc.*), *eg.* saa snart (det) fæstede Skibet *d. e.* saasnat Tougen

flk Tag i Skibet 17^o; festa upp, hænge op 60^o.

festarkona, *f.* Kjøreste, Trolovet 60^o.

fépurfi, trængende, fattig 2^o.

fiðr = finnr, *m.* en Finn 16^o; = finnr *v.* 54^o, 55^o.

fingr, *n.* Finger 73^o, 74^o. (*sæðvanlig er dette Ord masc. gen.*)

finna (fann); mér finnsk at því, jeg synes om = mér finnsk um 50^o.

firirkunna (-kann, -kunna), optage ilde, blive vred paa En for noget 43^o, 44^o, 91^o.

firirkveða (-kvað), afslaae, forbyde, *m. Acc.* 40^o.

firirrum, *n.* Rummet foran Løftingen i Skibet 17^o.

firirvega (-vá), forspilde, tabe ved et begaaet Drab, *m. Dat.* 60^o.

fit, *gen.* fitjar, *f.* flad, frugtbar Jordstrimmel ved et Vand 12^o; *fyllar dags fit, den med Guld prydede Kvinde 9^o.

fjalmsfullr = felmsfullr, forfærdet 27^o.

fjara (að), ebbe; *impers. m. Acc.:* skipit fjarar uppi, det bliver staaende paa det Tørre paa Grund af Ebben 13^o.

fjarmissa, *f.* Tab af Gods 77^o.

fjarmunir, *m. pl.* Gods, Rigdomme.

fjón, *f.* Fiendskab 66^o.

fjúka (fauk), fyge, fare (bevæges) afsted med Fart 36^o.

fjöl, *pl.* fjalir, *f.* Fjæl 81^o.

fjölkyngi, *f.* Troldom 52^o, 70^o.

flatslóð, *f.* flad Vei; *Fróða fl. = Havet 51^o.

fleygja (gð), lade flyve, kaste, *m. Dat.* 73^o.

flot, *n.* Flyden, flydende Tilstand, vera á floti 14^o.

færr, som kan befares, farbar; er þar hværki fært mönnum né hrossum, hverken fremkommeligt for 56^o.

færr = liðfærr, dygtig til Krigstjeneste 60^o.

fættr, med Fødder (*kun i Sammensætning*

ell. med et Bestemmelsesord): litt føtter, som har smaa Fødder 22^o.

*fólkpörinn, stridsdjerv 48^o.

forgislaðr, tagen til Gidsel 65^o.

forkunlega, særdeles, overmaade 18^o.

forsjó = forsjá, *f.* Forsyn, Forsorg 22^o.

fótborð, *n.* Fodfjæl 26^o.

frágerðarmaðr, *m.* udmærket Mand 62^o.

fraknútt, frégnet 22^o; *alm.* freknóttir (frekna *f.*).

fram; var þá fram orðit, Dagen var allerede fremskreden 37^o.

framdráttir, *pl.* -drættir, *m.* Livs Op- hold 57^o.

framgirnir, *f.* Dristighed, Frimodighed 44^o.

fráneygr, med klart, straalende Blik 49^o.

*fránölmunn, *m.* den glindsende Fisk *d.* e. Slangen, dens Mark, Leie *d.* e. Guldet 44^o.

frest, *n.* Tid, Frist: á skömmu fresti 47^o.

friðargerð, *f.* Slutten, Istandbringelse af Fred 30^o.

fríðbót, *f.* Bidrag til Fredens Istandbringelse 10^o.

*fríðmenn = hirðmenn 59^o.

frjósa (fraus), fryse 57^o.

frækinn = frækn, tapper 50^o.

frækorn, *n.* Frøkorn 75^o. (*ellers sæðu. fræ.*)

frost, *n.* Kulde, Frost; *odda frost *d.* e. Kampen, dens kennir *d.* e. Krigeren 20^o.

frýja (ð), bebreide Mangel paa Mod — *ell.* Kraft og Dygtighed 67^o, 81^o.

fuglaveiðr, *ell.* -veiði, *pl.* veiðar, *f.* Fuglejagt 32^o.

fullelda, som har havt tilstrækkelig Ild, har faaet varmet sig nok 67^o.

fullgera (ð), gjøre tilfulde, fuld- stændigen 32^o.

fullifat, fuldelig, tilstrækkelig levet 67^o.

funding, *f.* Finden, Opfindelse; fund- ingar dagr Stephanus 74^o.

fylkna, *uregelmæssig gen. plur. af fylki i Forbindelsen: átta fylkna þing 59^o.*
 fyllr *ell. fylli, gen. fyllar, f. Fuldhed, Fylde; *Havet, fyllar dagr=Guldet 9^o.*
 fyndr, *m.=fundr 32¹⁷; þóat f. þeirra bæri sundr, skjönt de ikke traf hinanden 29²⁴.*
 fýst, *f. Lyst, Tilbøielighed 22³⁵.*
 fórunauti, *m. 85²³=det almindeligere fórunautr, pl. -ar, m. Kammerat, Reisesfælle 12.*
 gá (ð), *lægge Mærke til, bryde sig om; m. Gen. 16³⁵.*
 gabb, *n. Spot, Drillen 78¹⁰.*
 gabba (að), *drille, gjøre Nar af 16²⁰, 24²².*
 gala (gó), *gale: ok gólu þeir eftir í staðinn 14¹², de galedede efter (ham) i Steden (nl. for at faa Fat paa Olaf) d. e. de gik glip af ham. Paa samme Maade bruges blistra í spor eins s. Kormaks Saga S. 62. Jof. det Neder-tydske flöten gehen (eg. gaee at flöite), hooraf vort gaee flöiten; samt det spanske: soplarse las manos (eg. blæse sig i Hænderne d. e.) skuffes i sin Forveutning, ikke naae sin Hensigt.*
 ganga á heit sín, *ikke opfylde sine Løfter 83²⁰.*
 gagnstaðrligr = gagnstaðlegr, *modstridende, hinanden modsat 14²².*
 garðr, *m. Gjerde; Hildar g.=Skjoldet, dets hrið d. e. Kampen 9²³.*
 garðr, *m. tykke uveitruende Skyer; -randa garðs regn d. e. Kampen 67²².*
 gaupnasýn, *f. det at see ned for sig, i Hænderne paa sig (í gaupnir sér) 13¹².*
 gegnvert, *í-, ligeoverfor 67²⁷.*
 geil, *f. smal Vei med Gjerde paa begge Sider; gera geilur, stille sig i Rækker til begge Sider (en haie), saa at der dannes en Gjennemgang i Midten 38⁵.*
 *geirþing, *n. Striden 69²³.*
 gera (ð) af við einn, *forsee sig, forbryde sig imod 31⁹; g. hart at einum, være haard i sin Færd mod 12¹⁶.*

geyminn, *som bevarer, overholder, g. at 22³³.*
 gísla (að) *land undir sik, bíkre sig Landet ved at tage Gidsler 60²⁷.*
 gjagnum, *í-, = í gegnum (gögnum) 71³⁷.*
 gjalda (galt) *eins, undgjælde for, bøde for 78³³.*
 gjalla (gall), *gjælde, klinge 9²².*
 gjarn, gjörn, gjarnt, *begjerlig, lysten efter 8³⁰.*
 gjern = gjarn: *féggjern 22²⁷.*
 gjóðr, *m. Glente 8²⁴.*
 glaumr, *m. stöiende Glæde, Lystighed 8²⁷.*
 gleyma (md), *glæmme, m. Gen. 86²¹ (ellers alm. m. Dat.).*
 glæpvarr, *som tager sig i Agt for Feil, Laster 22²².*
 glófi, *m. Handske 39²⁹.*
 glögg, *skarpssynet; tydelig, klar 21³⁰; karrig 20⁸.*
 *gnöð, *f. Skib; coll. Flaade 49²⁴.*
 gráðtapaðr, *m. ulfs gr., som tilfredsstiller Ulvens Graadighed (gráðr) d. e. den tapre Kriger 53²⁶.*
 grátraust, *f. grædende Stemme 36²⁴, 91⁷.*
 greining, *f. Adskillelse, Adskillelsespunkt 62³⁰.*
 greip, *pl. -ar, f. Mellemmrummet mellem Fingrene; Haand 44²³.*
 griðbítr, *m. som bryder Fred og sluttet Forbund 95¹⁶.*
 griðfast, *huusfast, som har fast Tjeneste 59¹⁶.*
 *gríma, *f. Natten 8²⁷.*
 guðhræddr, *gudfrygtig 87²¹.*
 guðréttligr, *rigtig for Gud, efter Guds Love 21¹⁷.*
 guðspell, *n.=guðspjall, Evangelium 84²¹.*
 guðvefr, *gen. -vefjar, m. kostbart Tøi 10¹⁵; guðvefjarskikkja f. 2⁵.*
 gullað (*for gullhláð*), *n. Smykke af Guld 17⁹.*
 gullknáppr, *m. Guldknep 46¹⁵.*

gullsaumaðr, guldsyet, guldindvirket 33^o (sauma, sye).
 gullspónn, *pl.* -spœnir, *m.* Guldspaan (Prydelse paa Skibene) 51²².
 gullstaup, *n.* Guldbæger 48²⁴.
 *gunnborð, *n.* Skjoldet 9²².
 *gunnreifr, kampglad 69²⁴.
 göfurlegr, herlig, gjæv 85¹⁶.
 háðung, *f.* Skam, Bespottelse; maka einum h., gjøre noget for at vise En sin Ringeagt 45²⁶, 92²⁸.
 hæll, *m.* Hæl; ganga á hæl, vige tilbage, flygte 67³².
 hættinn, sædelig, from (*af* hátt, *líge-som lat. moratus af mos*) 45¹⁴.
 hættinn, dristig, forvoven 73¹⁰.
 hafask við í flokki, være sammen i Flok *d. e.* paa Tog 35²⁸.
 hafgjálfr, *n.* Havbrusen, Brænding; *hafgjálfrs viðr, Skib 59³².
 hagråd, *n.* bekvæm, passende Leilighed 33⁵ (= *det ellers alm. dagrað*).
 haka, *f.* Hage; hókuskegg *n.* 27¹.
 hald, *n.* Hjælp; koma at haldi, til Hjælp, Nytte 84²⁶.
 halda (hélt), *v. n.* bevæge sig i en vis Retning, hélt at virki 10²⁸.
 hálega, *adv.* høiligen, stærkt 5²³.
 háleyskr, háleygskr, fra Hálogaland 51²⁸, 91³.
 hálfertugr, bestaaende af, udgjørende 35; *især om Alderen, ogs. m. Tillæg af at aldri* 75¹².
 halla (að), hælde; þat sá Einarr at á þá hallaðisk bardaginn, at Slaget gik dem imod 20¹⁶.
 hallr, höll, halt, hældende; bera halt höfuð, bære Hovedet hældende over paa den ene Side, skjævt 70¹⁶; hann lætr eigi á sik halt (*sc. verða*), lader sig ikke gaae paa 92⁵.
 háls, *m.* Hals; liggja einum á hálsi, være paa Nakken af, passe op 36¹⁶.
 hálsa (að) seglin, reve Seglene 53⁸.
 handan, fra den anden Side, fra hin Side 48¹, 53⁸.
 handsal, *n.* Haandtag, til Bekræftelse

paa Opfyldelsen af et Løfte ell. en Forpligtelse 14⁸.
 hangi, *m.* En som er hængt; hanga már, de Hængtes Maae *d. e.* Ravnene 91⁷.
 hann *brugt reflexiv* = sik: síðan rak hann oss með hánum 11¹⁶, 48²⁴; í kverkum hánum (*sér*) 91⁷.
 happ, *n.* Lykke, Held 30¹⁸, 45¹⁶.
 happaráð, *n.* lykkeligt, heldigt Parti 32¹⁶.
 harðfengi, *f.* Tapperhed 62⁶, 69²⁹.
 harðráðr, haard i sine Raad, streng af Karakter 22²⁷.
 harðskipaðr, bemanded med haardføre, stærke Folk 6¹⁸.
 harmfenginn, sorgfuld 33²².
 *haukasetr, *n.* Haanden; h. grónn kona, Kvinde med fine, smekkre Hænder 73¹⁰.
 heflla (að), reve Seilene 53¹⁰.
 hefnisamr, hevngjerrig 27⁹.
 hegna (d), revse, straffe 36³⁰.
 heiðingi, *m.* Hedning 22²².
 heiðr, ophøiet, herlig 20⁶.
 heimamaðr, *m.* Tjener, Tjenestekarl 79³⁰.
 heiman, hjemmefra; fylgja h., følge som Medgift 30²⁶ (*hf.* heimanfylgja *f.* Medgift).
 heimleiðis, paa Hjemveien, hjemad 76²⁶, 90.
 heimsvist, *f.* Ophold hos En, i Ens Huus; vera heimsvistum með einum 79²².
 heimta (mt), drage til sig; *dep.* drage sig frem (med en jevn stadig Bevægelse) 51¹⁶.
 heiptugr, som nærer et indgroet Had, hevngjerrig 22²⁷ (heipt, *f.* heftigt Had).
 hepta (pt), holde tilbage, holde i Tøme 20²³; *hept, fast 35¹⁷.
 *herbjörg, *f.* (*eg.* hvad der bjerger, frelser Hæren *d. e.*) Skjoldborg 67⁴.
 herðimikill, skulderbred 22¹⁸.
 *herflýtir, *m.* Hærpaaskynder *d. e.* Anfører 59²⁸.
 hérkváma, *f.* Hidkomst 1³⁰.

hérleuzkr, som hörer (har) hjemme her, i dette Land 46², 61⁶.

hermaðr, m. Kriger; Röver, Plyndrer 22².

herskjöldr, -skjaldar, m. Hærskjold, Krigsskjold, i *Talemaaden*: fara með herskildi, plyndre, hærje 21².

*herstillir, m. Kongen 47².

heygja (gð), begrave i Hói (haugr), höisætte 2².

híbili, n. Bolig 57²⁶. (*Skrives ogsaa* hýbyli, hýbyli).

himirki, n. det himmelske Rige 70²⁰.

hindvitni, f. Overtro, vrang Tro 27².

hirta (rt) = hirða, bryde sig om 45¹⁸, jvf: 92¹⁶.

hjal, n. Snak, Talen 24²⁴.

*hjálmskóð, n. Sverd, s. skóð.

hjálmpornaðr, tørret i Kornhjem ell. Stak (hjálmr) 75¹⁰.

hjálp (halp), hjælpe 77²³.

hjálpæði, n. pl. nyttige, gavnlige Raad 61²⁰.

hjún, n. pl. Ægtefolk, Mand og Kone 84²⁶.

hjölt, pl. hjaltir, f. Sverdknap, Hjalt 46²⁰, 48²¹, sverðshjölt 5²². (*Ellers er dette Ord alm. neutr. gen. hjalt, pl. hjölt* 93²).

hleifr, pl. -ar, m. et heelt Bröd, Bröðlev 26⁷.

hleypa (pt), lade öbe, sætte i Bevægelse m. *Dat.*; im. s.: leypiti snekkjúnni í kaf, Snekke dukkede under Vandet 16²⁰.

hlykkir, pl. hlykkir, m. Krumning, Böining 79¹⁶.

Hlökk, gen. Hlakkar, f. en Valkyrje; *horna (Drikkehornenes) hlökk, Kvinden 9¹⁶.

Hnikarr, m. et af Odins Navne; Hnikars gjöðr d. e. Ravenen 83⁴.

hnót, pl. hnetr, f. en Nöd 47²⁴.

hægr, god, blid 22²⁰.

holr, huul 26⁴.

hornna (að), forsvinde 11¹⁷ (*af hverfa*, hvarf, horfinn).

hosa, f. Buxe 45²⁴, 92²⁰.

hræ, n. Aandsel, Lig; *Dat.* hrævi 50²⁷.

hroka (að), fylde med Topmaal 46¹⁶ jvf. silfrhokr.

hrútr, m. Vædder 64²⁶.

hugaðlátr, blid, venlig 22¹⁶.

hugsjúkr, bedrövet 32²⁴.

hurð, f. Dör; *Högna hurð, Skjoldet 9²⁴.

hvarfa (að), bevæge sig hid og did 69²⁸.

hvarmr, m. Öielaag 80¹⁹.

hvatráðr, rask til at tage Raad, Beslutning 50²¹.

hvelfa (fð), vende om, hvelve m. *Dat.* 17⁴.

hvítr, hvid; *hv. dögurðr, Dagverd bestaaende af Melkemad 47²⁶.

hygginn, klog, forstandig 50⁸, 88¹⁶.

hylda (ld), skjære Kjødets af 47²⁰ (hold, n.).

hyrningr, som har Horn (*sigtende til Formen af Bispestaven*) 26¹⁶, 27¹.

höfuðbenda, f. Toug fra Masten ned til Skibside, Vant; Hovedstyrke, fortrinlig Stötte, Hjelp 21²².

höfuðskáld, n. ypperlig Skald 43²¹.

hörmung, f. Sorg, Bedrövelse 2²⁴.

hörund, f. Hud paa det menneskelige Legeme 73¹⁴.

höttr, gen. hattar, m. Hat 46¹⁴.

iðurlaga = iðulega, ideligen 78²⁸. — ifir = yfir, over.

ifirlæti, n. en Gjæsts Behandling 30².

ifirsýn, f. Ansigt 30¹⁸.

*ifli, m. Hög; ifla flaut d. e. Haanden, dens jörð d. e. Kvinden 51²².

ihugi, m. Tanke, Hu 35²⁰, 51⁹.

líkr = líkr 37¹⁶, saal. ígjarn = gjarn.

illgerðarmaðr, m. Ugjerningsmand 44².

illing, f. slemme Vilkaar 61⁶.

illvirki, n. Ugjerning 35²⁹.

Ilmr, gen. Ilmar, f. Navn paa en Gudinde (*jvf. Snorra Edda ved Egilsson S. 113 a*); *Kvinde 9²⁶.

ira (að), ymte om; mætti ok þá þat irask, at, det kunde og maaskee hede

man kunde da ogsaa sige, at (iri, *m.* Ynten om).

ísalag, *pl.* -lög, *n.* lislægning, det at der fryser Is paa Vandet 12¹⁹.

íslag, *n.* = ísalag 12²¹.

ístra, *f.* Ister; ístrumagi, *m.* Tilnavn for en Mand 25.

*íva = æva, nogensinde, ingensinde 69²¹.

ivir *s.* ífr.

jafnaðarmaðr, *m.* retfærdig, retsindig Mand 36¹⁶ (jafnaðr, *m.* Retfærdighed).

jafngengt, *præp. m. Dat.*, ligeoverfor 48⁷, 55²³.

jafnkomin, *eens*, lige beskaff n 105¹⁶.

jafnlengd, *f.* jafnlengdardagr, *m.* Aarsdagen 85⁴, 87²⁶.

jarðneskr, *jordisk* 11¹⁹.

jarteigna (að) betegne 1²⁶.

jaur, *jo* 10⁸, 45²³, 69⁷.

jölföðr, *m.* et af Odins Navne; hans *ýpollar (Buetræer) *d. e.* Krigerne 72¹⁹. (Formen föðr *gen.* föðrs, *s. Gram. § 61, 1*, forekommer ísær i enkelte Sammensætninger, som valföðr, aldaföðr o. desl.).

kaf, *n.* det dybe af flavet; hann lét vera strengi í kafinu (under Vandet) milli skipanna 16.

kalinn, *forfrossen* 22¹⁹.

kampr, *m.* Skjæg 74²⁷; bita á kampinum (af Smerte ell. i Vrede) 70¹⁷.

kandarakápa, *f.* Bispekaabe 26¹².

kappgirni, *f.* Heflighed, Iver, Nidkjærlighed 43¹⁷.

kappsamr, *ivrig*, heftig 35²².

karmannlega = karlmannlega, som en Mand, modigen 77³.

karp, *n.* Pralen, Skryden 27¹.

kaupangr, *m.* Kjøbstad 29²⁰, ísær Niðarós 31²⁶.

kaupfriðr, *m.* Handelsfred 39⁶.

kauptún, *n.* Kjøbstad 13²⁹.

kelda, *f.* Kilde 57¹⁰.

kenna (nd) einum eitt, tilskrive, beskyldte for 78²³.

kerski *s.* keski; kerskimál, *n.* lystig Snak 71²⁶.

kertistika, *f.* Lysestage 50⁸, 94¹⁸.

keski, *f.* Raskhed, Kjækhed 51⁷.

ketill, *pl.* katlar, *m.* Kjedel 56^{22, 40}.

kinda (nd), tænde, antænde 67¹⁶ (ellers skrives dette Ord kynda).

kjölr, *m.* Kjøli; *Skib 49²⁷.

klækisord, *n.* Ord for Feighed, Usselhed, vanærende Rygte 77⁴.

kland, *n.* Forurettelse, Fornærmelse 80²⁷.

klóask (að), kjæmpe (rives) med Kløerne; andverðir skulu ernirnir kl., vendt imod hinanden (Næb mod Næb) skulle Örnene kjæmpe *d. e.* Ansigt til Ansigt skal man slaaes med sin Fiende 54⁸.

klubba, *f.* Kølle, Klubbe 70¹².

klungr, *m.* Tornebusk 67³.

knéskel, *f.* Knæskjæl 72²⁸.

knúska (að), forslaae, støde ulemfældig 83²².

kænlega = kynlega 27¹⁶.

kænleikr, *m.* Kløgt, Kyndighed 40²⁶.

köma einu á leið, iværksætte, udføre 40²⁹; *m. Acc.* koma ekki á leið 56²¹.

komin, kommen; *k.* af sér, kommen i Forfald 23³.

kornvist, *f.* Kornvarer 35²⁹.

kostnaðarsamr, *bekostelig*, kostbar 82⁹.

kostr, *n.* annars kostar, forøvrigt, forresten, ellers 38¹².

kraptr, *pl. m.* Indholdterne i et Skib; *krapta valr *d. e.* Skibet 51²⁴.

krásadiskr, *m.* Tallerken med Lækkerier 85²⁶.

kringlúttr, *rund* 12⁹.

krjúpa (kraup), krybe 79¹⁶, 84¹⁰. —

kropna (að), krympe sammen 79¹¹. —

krypill, *m. pl.* kryplar, en Krøbling 73²⁴, 85¹⁶.

kúga (að), kue, tvinge 38¹³.

kúla, *f.* Kugle; Tilnavn 1⁸.

kurteisi, *f.* Belevenbed 50⁹.

kván, *f.* Kvinde; *Hlédins kv. = Hildir *d. e.* Kampen 69²⁶.

- ✓ kveinka (að), klage, jamre sig 78²⁶.
 kverkasullr, *m.* Halsebyld 61²⁶.
 - kvíða (dd), frygte 82⁶.
 kynjaðr, som har sin Herkomst fra, nedstammende fra 26²².
 kynlegr, underlig, sælsom 27¹⁰.
 kött, kattar, *pl.* kettir, *m.* Kat 27²¹.
 *læbaugr, *m.* den Havet omgivende
 Kreds *d. e.* Luften = veðr, *altsaa:*
 læbaugs ey = Veðrey 51²².
 lær, *n.* Laar 60²⁵.
 lætrauðr, som nödig bruger Svig, List, af en aaben Karakter 53²³ (læ, *n.* Svig).
 lag, *n.* Vils, Maade; i mörgu lagi, i mangel Henseende 94⁷.
 - lami (-a), lam 80⁵.
 landaurar *m. pl.* Told 32⁶, 61⁴.
 landganga, *f.* Landgang 54²³.
 landvörðr, *pl.* -verðir, *m.* Landværns- skat 61¹.
 langfeðr, *m. pl.* Forfædre: þér langfeðr, Du og dine Forfædre (*jev. Gram. § 110*) 17¹⁰.
 - langmæli, *n.* langvarig Tale, Vidiløf- tighed 89¹⁷.
 látr, *n.* Sælhundsleie; *Leie; det Leie som Fafner havde *d. e.* Guld 44²³.
 laug, *f.* Bad, Vand at vaske med 69¹⁹.
 lé = ljá, laane 71¹⁹.
 *leggfjöturr, *m.* Lænke om Been (*ell. Arm*) *d. e.* Armbaand; leggfjöturs lundr *Omskr. for en Mand* 51⁵.
 leið, *f.* Vei; segja fram á leið, sigt forud, ind i Fremtiden 21²⁸; *leið, Havet: leiðar dynmarr *d. e.* Skibet 51⁷.
 leiða (dd), gjøre led, kjed af; i. einum eitt 4²⁵.
 - leidrétta (tt), rette, forbedre 76⁶.
 leika, *pl.* leiku, *n.* Legetøi 50⁴, 94¹⁹.
 leika lauss við, være løs og ledig (*hist og her*) 71¹⁷.
 leira, *f.* blødt, leret Sted 14¹, 15²⁷.
 leirdepill, *m.* Plet efter et Stenk af Leer; sér á mjök leirdepillinn, man seer godt Leerpletten paa (Hoserne) *nl. efter den Andens Sko* 45²⁷.
 lén, *n.* Len 18¹², 30²⁴, 68².
 léttr, let; verða léttrari, blive forløst 2²², 3¹⁷.
 leyfa (fö), indrømme, tillade; eiga fótum fjör at leyfa, skyldte Födderne sit Liv, have Flugten at takke for sin Redning 6²⁷.
 leynivágr, *m.* skjult, lønlig Bugt af Havet 2³³, 36¹⁸.
 *lið, *n.* Skib 49²⁰.
 liða (að), sønderlemme, dele ad; liðask (om Haaret) at falde i Bugter 22¹³.
 *liðar, *m. pl.* Mænd 9⁶, 69²⁷,
 liðsmunnr, *m.* Overlegenhed, Overmagt (*eg. Forskjel paa Troppental*) 11¹.
 lífi, *n.* = líf 80²¹.
 líking, *f.* Efterligning, Lighed 26³.
 líkþrár, befængt med Spedalskhed (líkþrá *f.*) 73²⁶.
 limaðr vel, vel proportioneret 22¹⁶.
 lindastaðr, *m.* Beltested 11²⁹ (lindi, *m.* Belte).
 *linnr, *m.* Slange; randar linn (Skjoldets Slanges *d. e.* Sverdets) rækir *d. e.* Helten, her Kong Olaf 45¹⁴.
 *linnsetr, *n.* Slangens Bolig *d. e.* Guld, dets lægir (Afhænder af lóga) *d. e.* den gavmilde Mand.
 listulegr, *adv.* -lega, med Kunst, kunstmæssig; flink, færdig, zirlig 16^{23, 40}, 22¹².
 líta (leit), see; mér lík, dets synes, forekommer mig 32¹⁶.
 lítillæta (tt), ydmyge, fornede 22³⁹.
 lítillæga, med Ydmyghed 58²⁷.
 lít þat, noget, lidt, en Smule 66²⁶ (*skrives ogsaa littat*).
 lóga (að), give Slip paa, lade fare, *m. Dat.*; i. víti ok afi, skille dem af med 19².
 lýðska, lýzka, *f.* Sæder, Levemaade 5¹⁹.
 lýðskylda, *f.* undersaatlig Pligt 61⁶.
 lýrr, *m.* et Slags Fisk, Lyr; *lýrs gata, Havet 49¹⁹.
 lön, *pl.* lanir, *f.* aflag Høstak; Dynges. *s.* sigrsvanr.
 mægi, *n.* Svogerskab 32¹⁴.
 mælir, *m.* Maal omt. sv. t. 1 Skjæppe 60²⁴.

mágr, *m.* Maag, Slægtning paa Grund af Ægteskab; *saal. kaldes Sigurd Syr Olafs Maag, da han var gift med dennes Moder og altsaa eg. var hans Stedfader* 18¹⁵.

mágsemd, *f.* Svogerskab 48²¹, 94⁶.

maka (að), mage, foranstalte, *s.* háðung. múl, *n.* Maal, Maaltid 22⁷.

málbót, *f.* Undskyldning 65²⁰.

málfærr, istand til at tale 71³⁶.

mállauss, uden Mæle, stum 80¹.

*málmregn, *n.* Strid; málmregns stafar, Krigerne 8³⁴.

mánadagr, *m.* Mandag 19²⁶.

mánnlíkan, *n.* Billede 26³⁴.

manntjón, *f.* Tab af Folk 50¹³.

mánodagr = mánadagr 65⁸.

margtiðr, meget almindelig, hyppig 61²⁶.

margýgr, *gen.* -gýgjar, *f.* Havfrue, Havtroid 11²⁹.

máttfarinn, udmattet, afkræftet 40¹⁴.

máttugr, mægtig 23³⁶.

með = við; taka með, tage imod 28⁴, 40³⁶, 75².

meðalkafli, *m.* Haandtag paa Sverd 48²¹ (*eg.* Mellemstykket *nl. mellem den øvre og nedre Sverdknap*, hjali).

— mega (má, máttá) vel *ell.* illa, befinde sig vel *ell.* ilde 89³.

meingerð, *f.* Forseelse. 27⁸, 51³⁹.

— meinn, slem, ond 89⁶.

meinvetr, *f.* ondt Væsen, 57¹⁷.

meita (tt), skjære; *meitit mót, skjærer imod, sætter haardt imod haardt 67³¹.

merki, *n.* þat er þar til merkis, det (følgende) er der paa Færde 2²¹.

metnaðarmaðr, *m.* ærgjerrig Mand 22²⁸.

metorð, *n.* Anseelse 60²⁸.

mikilbrjóstaðr, høihjertet, kjæk 33³.

mikill; *absolut m. et underforstaaet at-*burðr, munr, kostr *ell. dest.:* hví svá varð mikill, at, hvorledes noget saa mærkeligt skeede, at 11¹²; *saal. Fagrsk. 179³⁷, hvor ved Ordet mikinn maa underforstaaes* óþokka; þótti þeim mik-

ils um (*sc. þat*) vert, det forekom dem at være af stor Betydenhed, *entens til det værre* 11⁶, 24⁴⁰ (*altsaa det tyktes dem være slem*), *eller til det bedre* 11¹⁸.

mikillátr, stolt 22²⁸.

minni, *n.* Mindebæger, Skaal 18¹⁸.

miskunna (að), vise Barmhertighed; *m. Acc. einn* 40²; *oftere m. Dat.*

mismæli, *n.* det at tale feil, Forsnakelse 14²⁴, 67^{11, 13}.

missýnask (d), *impers. see* galt, *see* feil, have urigtig Anskuelse; hyggj at, hví hánum *m.* svá at neita ráðum við S., tænker over, hvorfor han kunde være saa gal, at afslaae Sigrids Tilbud 4¹¹.

mistrúa (ð), mistroe 83⁷.

mitra, *f.* Bispehue 26¹³.

mjólk, *gen.* mjólkr, *f.* Melk 18³⁹.

mjúklátr, mild, god 22³⁰.

mjök svá, næsten, hartad 39³⁹.

móðrakkr, modig, kjæk 47¹² (móðr, *m.* Sind, Mod).

mæðisamr, móisommelig, besværlig 89¹⁸.

morð, *n.* Mord; *Kamp, morðs ferðir, Krigerskarer 8³³.

mót, *n.* Møde; blása til móts, kalde til Møde ved at blæse i Lur 25⁴.

mótfjalir, *pl. f.* Tribune, Forhøining *ell.* Brolægning af Fjæle paa det Sted hvor Motet holdtes 46^{13, 17}.

móto = mátu, *prat. pl. af meta* (mat); de henholdt sig til Kongen, vare af samme Mening som han 95⁶.

mund, *n.* Tid 2¹⁹.

mungát, *n.* Öl 19¹.

munkr, *pl.* -ar, *m.* Munk 14³⁹.

*munr, *m.* Glæde 67³⁰.

munugð, *f.* Lyst, Vellyst 86³⁴ (*ogs. munuð*).

mús, *pl.* múss, *f.* Muus 27²⁶.

mútur, *f. pl.* Bestikelser, Stikpenge 34¹⁸.

mýkja (kt), gjöre myg, formilde 78⁶⁶.

myrkvastofa, *f.* Fængsel 41⁶.

mörbjúga, *n.* Blodpølse 63²⁹.

mörk, *pl. merkr, f. Mark* = 8Örer (aurar) 23^o, 44^o.

mörkin, *f. m. best. Art.* = Finnörk 70^o.

möskun, *f. Maskeværk, Net* 74^o.

ná (náða, náit), naae, faae fat paa; allir hans menn þeir sem náit var 17^o.

nær, í nær, nær, tæt ved 57^o; *jof. í hjá* = hjá.

næstabræðrungr, *m. Nærsökendebarn* 54^o.

naudasætt, *f. tvunget, vanskeligt Forlig* 90^o.

naudga (að), tvinge, nøde 23^o.

naudsyn, *f. nødvendig Forretning, Nødvendighed* 39^o.

*nauma, *f. Jötunkvinde; hornstraums (Mjödens) n. = Kvinde* 47^o.

nautsfall, *n. slagtet Nød, Nødfald* 56^o.

návist, *f. Nærhed, Nærværelse* 87^o.

nef, *n. Næse; firir hvert nef, for hver Person* 60^o.

nema (nam): atnemask (= *det alm. firir-nemask*) eitt, undslaae sig for, vægre sig for 29^o.

nesta (st), hefte, nagle fast 20^o, *ogs. nista.*

nestangi, *m. Næstange, Næsodde* 13^o.

net, *n. Næt* 74^o.

neyða (dd), nøde, tvinge 41^o.

næfr, næfrt, flink, dygtig 88^o.

nýfolat (*d. e. nýfoluð*), som nylig har fóllet, faaet Fól 75^o, (fola, fólle).

nýjaleik, á-, paa ny 61^o, 71^o.

nýlýsi, *n. Nymaanens Skin* 51^o.

óahlýðinn, som ikke lytter til andres Mening ell. Raad, selvstændig 35^o.

óaran, *n. Uaar* 75^o.

óask (ð *ell. að*), gribes af Banghed, Rædsel 11^o.

óðell, uvenlig, vanskelig at omgaaes 22^o.

*oddsenna, *f. Strid; oddsennu Ullr d. e. Kriger* 8^o.

óðýrð, *f. Skjændsel, Skam* 87^o.

œðri, ypperligere, herligere 21^o.

œsing, *f. Hestighed, Fremfusenhed* 53^o.

óflýjandi herr, uhyre Hær (*eg. som paa Grund af sin Størrelse ikke undgaaes*) 50^o, 94^o.

ófæra, *f. ufremkommelig Vei, overhængende Fare* 50^o, 94^o.

offrend, *f. Offer* 78^o.

ofn, *m. Ovn* 78 (*her skrevet omn*).

ofra (að), hæve i Veiret *m. Dat.* 74^o.

ofreffismaðr, *m. en overordentlig mægtig og kraftfuld Mand* 19^o.

ófrelsa (t *ell. að*), gjøre ufri, berøve Selvstændighed 34^o.

ógaumgæfð, *f. Uopmærksomhed, Uagtpaagivenhed* 74^o.

óglaðr, bedrøvet 45^o.

ógleðjask (að), bedrøves 45^o.

*ógnastraf, *m. Kriger* 50^o (ógn, *f. Frygt, Rædsel, Strid*).

*ógnbandaðr, som tvinger, lægger Baand (band) paa Krigen, Fredsstifter 75^o.

*ógnbráðr, rask til Strid 35^o.

*ógnvaldr, *m. Kriger, Konge* 10^o.

óhaltr, som ikke er halt, uhalt 73^o.

óhamingja, *f. Ulykke* 85^o.

óhægendi, *n. pl. Ulempe* 61^o.

óhægjask (gð), falde besværlig 71^o.

óhugi, *m. bedrøvet Sind* 86^o.

ójáttat, ikke bejaet, afslaaet 75^o.

ok, *Eftersætningspartikel* 10^o.

ókostr, *m. misligt, uhæderligt Kaar, Vilkaar; ganga undir ókosti, underkaste sig uheldige (slemme) Vilkaar* 17^o.

*óli, *m. = áli, Sökonge, Viking, hans el d. e. Striden* 69^o.

ólífill, stor 59^o.

ólmr, vild, barsk 22^o.

ómáttugr, afmægtig, svag 23^o.

ómjúkr, stiv, ikke smidig 89^o.

*ónn, *m. Sverd; hjalta ónn, det med Hjalt forsynede Sverd* 66^o.

óorðan, *n. Vanrygte* 79^o, 86^o.

opineygr, som har store Óine 22^o.

orðrómr, *m.* Rygte, Folks Tale 22²⁶.
 órengrt uvredet, usnoet(?) 60³⁶.
 orgrynni, *n.* uhyre Mængde 23²⁴, 49³⁹.
 orslit, *n. pl.* endelig Beslutning, be-
 stemt Afgjorelse 95⁶.
 orvænn, som man ikke kan vente,
 haabe; aldrig var þess orvænt, man
 var aldrig sikker for det, man maatte
 stedse vente sig det 19³.
 ósætti, *n.* Uenighed 31⁴.
 óskap, *n.* slet, ond Karakter 78²⁴.
 óskapfeldr, som ikke falder i Ens
 Sind, ubehagelig 41⁶.
 óskil, *n. pl.* Forurettelse 63²⁰.
 óslétt, ujævn, ikke glat; margir höfðu
 óslétt farit firir því, mange havde
 kommet slemst afsted for dette Dyr 11³².
 óss, *m.* Os, Elvemunding 11³⁰.
 ósvifr, uestergivende, ubøielig 22²³.
 óttíðendi, *n. pl.* slemme Efterretninger
 55³⁷.
 óttími, *m.* Ulykke 85².
 *otrheimr, *m.* Odderens Land *d. e.*
 Havet 59²⁰.
 óvægin, som ikke giver efter, stiv-
 sindig 35²².
 óvarandi, som ikke venter, veed af
 noget 79³².
 óvígr herr, som man paa Grund af dens
 Overlegenhed ikke kan kjæmpe imod,
 uhyre Hær 14¹.
 óvirða (rð), ringeagte 43⁶.
 óvirðandi, som ikke kan vurderes 31⁶.
 óvirðing, *f.* Ringeagt; leggja ó við
 10⁷.
 óþekkilegr, styg, fæl 42¹¹.
 óþokki, *m.* Uvenskab, Fiendskab 34³⁹,
 48³⁶, 51³⁶, 52⁶.
 padda, *f.* Padde, Skrubtudse 27²⁷.
 pati, *m.* Rygte, Folkesnak 78¹⁷.
 þrísund, *f.* Fængsel 82²⁶.
 þróvendur, *f. pl.* Indtægter 35⁶.
 þurpuri, *m.* Purpur 70³⁶.
 rá, *f.* Skibsraa 49¹⁶.
 ráð, *n.* Færd og Stilling i Livet 22²⁶.
 ráða (réð) einn or landi, jage ud af

Landet 52¹¹; *r.* landit undan einum,
 skulle ved (berøve) Landet 54³⁶.
 ráðahagr, *m.* Parti, Giftermaal 33²³.
 ráðfátt, *adj. n.* Mangel paa Raad; hánun
 varð aldrigin *r.*, han var aldrig raad-
 vild 8²⁴.
 ráðgjarn, som gjerne vil raade, her-
 skesyg 22²⁷.
 ráðleitni, *f.* Klogskab, gode Raad 31⁴;
 ráðleitinn, klog, flink til at raade.
 ráðsamr, tilbøielig til at raade, selv-
 raadig 35²⁰.
 ráðvand, brav, retskaffen 22²¹.
 rani, *m.* Tryne 14²⁸.
 raska (að), bringe af Lave, forrykke,
 forstyrre, *m. Dat.* 22²⁴, 36³⁶.
 raundrjúgr, udholdende, standhaftig
 22¹⁶.
 refsingasamr, tilbøielig til at revse,
 streng 35¹⁹.
 reik, *f.* den Stribe der over Issen deler
 Haaret fra Panden til Baghovedet 34².
 reka (rak), *m. gen.* hævne 37³³.
 renna (nd) hug sinum til, vende sin
 Hu til 84⁴.
 renna, *f.* Renden, Løb; í þeirri rennu,
 paa dette Tog 7²¹, 55¹⁶.
 rétta (tt), rette, gjøre lige; réttir aftr
 skipit, bringe Skibet tilbage i sin rette
 Stilling 18⁶.
 réttkomin, som med Rette er kom-
 men til, har lovlig Ret til 58²³.
 réttkosinn, retmæssigen valgt 95¹⁷.
 réttleitr, som har regelmæssigé An-
 sigtstræk 22¹⁴.
 rétt, *m.* Sögang, stærk Sö; *Havet,
 dets sía (Gnist) *d. e.* Guldet 44²⁶.
 réttýnn, rettdømmende 22²⁷.
 reyklindr, rögblind 15¹⁶.
 riðvaxinn, tæbygget, undersat 22¹².
 rif, *n.* Ribbeen; undan hverju rífi koma
 köld ráð 34³⁸; milli ríjjanna 71²².
 ríklindr, stolt, overmodig 22²⁶.
 Rín, *f.* Floden Rin; *til Rínar glóða, for
 at erhverve Rínens Glöd *d. e.* Guld,
 Gods 9³.

- rismál, *n. pl.* den tidlige Morgenstund 18⁷⁷.
 rist, *f.* Risten (paa Benet) 73²⁶.
 rjóðr, ród, ródmusset 22¹⁴, 73⁹.
 rjúka (rauk), ryge 39²⁹, 47²⁸.
 — róða, *f.* Kristi Billede paa Korset, Crucifix 77⁸.
 rœðinn, snaksom 83⁷.
 rudda, *f.* Klubbe, Kólle 26²⁸.
 rúmheilagr (dagr), Sögnedag = virkr-dagr; hvárt sem var heilagt eða rúmheilagt, enten det var Helligdag eller Verkdag 18¹⁹.
 rýgjartó, Gave af Liin 60³⁶.
 sætr, *n.* Sæter 57¹⁴, 11⁷.
 sakleysi, *n.* Stilling deringen Grund giver til Sögsmaal ell. Fiendtligheder (sök); Ólafr var eigi í s. við Syja, þóat o. s. v., Olaf manglede ingenlunde Grund til Fiendtligheder imod de Svenske, endog om han gik meget strengt til Verks imod dem, for Sigríds Skyld 12¹⁸.
 sálubót, *f.* Frelse for Sjælen, Sjælebod 77¹⁶.
 samandráttr, *gen.* -dráttar, *m.* Sammendragen, Samlen 64⁶.
 samdægnis, *adv.* samme Dag 86¹¹ (*alm.* samdægris).
 — samkunda, *f.* Forsamling 86⁶.
 samt, um samt, tillige, paa eengang 20¹⁹.
 sannheilagr, í Sandhed hellig, virkelig hellig 73²⁴.
 *sáralaukr, *m.* Saarlögen *d. e.* Sverdet, dets sveigir, Krígeren 9².
 — sársauki, *m.* = sár, Saar 89⁶.
 saurga (að), besudle, tilsöle 71²⁴.
 — saurlífi, *n.* snudsigt Levnet, Skjörlevnet 87⁴.
 sef, *n.* Forbund *s. Ann.* S. 106.
 seigr, seig 87¹⁹.
 seinþreytt, som seent trættes, udholdende 33⁷.
 sel, *n.* Sæterhytte 56²⁶.
 senn, í senn, paa eengang 14⁹.
 sér, for sig; einn sér, alene 1¹¹.
 sætt, ladet, lastet 51¹⁹.
 sexæringr, *m.* sexaaret Baad 55²⁸.
 siðnæmr, dannet, hövisk (*eg.* som let lærer gode Sæder) 59¹⁴.
 sífkona, *f.* besvogret Kvinde 61¹¹.
 *sigrsvanr, *pl.* -svanir, *m.* Seier- (Strids-) Svanen *d. e.* Ravenen, dens lana (Dyngers) örbeiðir (ivrige Forlanger) *d. e.* Krígeren, her Knut 59²⁸.
 *sigrunnr, *pl.* -runnar, *m.* Kríger 69²⁶.
 síldaferja, *f.* Sildefartöi 51¹⁹.
 sílfhrökr, *m.* Topmaal af Sølv 46¹⁷.
 sílkiþráðr, *gen.* -þráðar, *m.* Silketraad 73⁴⁰.
 sinn, sinni, *n.* Gang; um sinn, eengang, eengang for alle (*liges. lat. semel*) 53².
 sjá (sá), see; *sjásk, frygte, være bange for 9⁷.
 sjálfðæmi, *n.* Selvdom 48¹⁸.
 sjálfræði, *n.* Frihed, Selvraadighed 88²⁸.
 sjaund, *f.* Tid af 7 Dage 66¹⁸, *s. Ann.* S. 117.
 sjónleysi, *n.* Blindhed 88⁹.
 sjór, *m.* Sö, salt Vand 17⁸.
 skaf, *n.* afskavet Bark 75¹⁹.
 skálm, *f.* stor Kniv 42¹⁹; *skálmöld, *f.* Kamptid 69²².
 skapt, *n.* Skaft; *Spyd 50²⁶.
 skatttökur, *f. pl.* Skatter, Skatteindtægter 29²⁸.
 skattyrðask (rö), give hinanden Stikpiller, Spottegloser 44⁷.
 skelkinn, frygtsom, bange 69²¹.
 skellibrögð, *n. pl.* Skoggerlatter 47²⁶.
 skepna, *f.* Skabning, Skikkelse, Form 79¹⁶.
 skíðgarðr, *m.* Skigard, Plankegjærde 71²⁰.
 skilja (ld), skille, adskille; mikit man skilja gæfu ykra, stor Forskjel er paa eders (din og Olafs) Lykke 20¹⁹; sk. firir einu, gjöre Bestemmelse, Aftale om 14⁹; sk. til, fremsætte Vilkaar, Betingelser 18⁷.
 skininn, blegget af Sol og Veir 51¹⁹.
 skipbúnaðr, *m.* Skibstillebehör, Takkelage 51¹⁸.
 skipsókn, *f.* Mandskab 11²⁶, 53²⁸.

skipta (pt), *impers.* mik skiptir (miklu, litlu), det er mig (meget, lide) magt-paaliggende 21¹⁸.

skírslir, *f. pl.* Frigjörrelse for en Beskyldning ved Ed ell. Ordal 81².

skjóta (skaut) á þingi (erendi o. *dest.*), holde Thing (en Tale o. *lign.*) 59⁷.

*skóð, *n.* hvad der skader, bedærver; randar *sk. d. e.* Sverdet 8³⁹.

*skœra, *pl. -ur, f.* = aptanskœra, Tusmørke, Skumring 47²⁰.

skorinorðr, som taler distinkt, tydeligt 79⁹.

skrá (ð); opskrive, optegnē 89¹⁹.

skreiðask (dd), krybe; *skr. í skyrtu, iføre sig 8³⁶.

skrimsl, *n.* Vanskabning, Uhyre 26.

skúa (að), forsyne med Sko, skoe 48²⁰.

skurgoð, *n.* = skurðgoð, Afgudsbillede 25.

skýla (ld), give Skjul, Beskyttelse; *sk. einum* 41²¹.

skyn, *f.* Skjøn, Forstand 5⁴.

skyrta, *f.* Skjorte; *sk. sömd (af semja) hamri* = brynja 8³⁶.

skytningr, *m.* Beværtning 35³²; Værts-huus 48³².

*skör, *pl.* skarar; *f.* Hoved 66¹¹.

skörulegr, dygtig, herlig 18¹⁷.

slá hundunum, slippe Hundene (löa) 83¹³; slá öllu segli við, slippe fuldt Seil til 53¹².

slæfr = slær, slöv, langsom, seen 50²⁷.

slækin, doven, dorsk 69²¹.

slagá, *pl.* slagár, *f.* Slaattefaar 64^{23, 26}, 67³⁶ (*alm. nom. og gen. ær, dat. og acc. á, pl. ær; den anden Form ogsaa Fagrsk. Pag. 51: mörg á hefir af yörum munn* nefnd verit í dag).

slagna (að), slaes af, falde ned ved et Stød ell. Slag 46¹⁶.

slátr, *n.* Kjød 18¹⁸, 56³⁹.

sléttr, glat, jevn, flad; ætlar sína för sléttari en Hákonar, tænker at hans Reise skal løbe bedre af end Haakons 19¹⁰.

*slíðrhugaðr, tapper 9⁷⁶.

slitna (að), gaae itu, slides af 85³³.

slœma (md), hugge paa skraa, fra Siden 42¹⁸.

smjör, *n.* Smör 60³⁶.

snara (að), vende; snarask, vende sig 36²⁶.

snarfla (að), give en rallende Lyd 84²⁰ (*alm. snörgla*).

snarpmanlegr, rask, fyrig 17¹¹.

sneypa, *f.* Skam 32³¹, 36¹⁶.

snjófall, *n.* Snefald 62¹⁸.

snæri, *n.* Toug, Strikke 2¹¹.

sofna (að), falde i Søvn, sovne 79¹.

söllinn, hovnet, svullen 73¹² (svella, svall, svulme).

spá (ð), spaae 14²⁰; spákona, *f.* 14¹⁶.

spána = spenja (spanda), lokke, drage til sig 49²⁹.

spann, *n.* Spand, $\frac{1}{2}$ af en laupr 60³⁶.

spekingr, *m.* en Viismand 18²⁴.

spenna (nt), omspænde, omslutte 60³⁷.

*spjör, *n. pl.* Spyd 9²².

spónn, *pl.* spœnir, *m.* Spaan, Fliis 80²⁹.

spor, *n.* Spor; *vápná spor *d. e.* Saarene 73¹¹.

spyrja upp, efterspore 82¹⁷.

*stafnklif, *n.* Havet (*eg.* Stavnens Bakke) 59¹⁸.

stakkr, *m.* Pelts, Trøie, vargskinnst. 69⁴.

*stálregn, *n.* Striden, stálregns boði, Kriger, Mand 66¹¹.

standa einn, overrumple, tage (*eg.* paa frisk Gjerning) 83¹⁸.

steikari, *m.* Steger, Kok 36²¹.

steinmeistari, *m.* Steenbugger, Bygmester 85-86.

steypa (pt), kaste forover 17³.

stig, *n.* Trin paa en Stige 66³⁰.

stika (að), sætte Stave, dæmme op i Vandet 12²⁰, 52²¹.

stirðna (að), blive stiv, vise Trods imod 35²⁶.

stjórnsamr, som gjerne vil befale, myndig 22³².

stóð, *n.* Hingst med sine Hopper; *stafn-
klifs stóð, Skibe 59¹⁷.
stokkinn, graasprængt (*om Haaret*) 54¹⁶.
stokkr, *m.* Stok 28².
stórfengilegr, rigelig 64²⁶.
stórmæli, *n.* stor, vigtig Sag 1²⁰.
stórmenni, Stormand, mægtig Mand;
collect. samtlige Stormænd 35²⁰.
stórmerki, *n.* mærkelig, vidunderlig
Ting: þat sætir stórmerkjum, det
grændser til det Vidunderlige 94⁷.
stórræði, *n.* stort Anslag, Plan 52⁹; at
Sigurðr hafi hér mestum stórræðum
lýst af sínum ráðum, lagt for Dagen
store Planer ved sine Raad 21²⁷.
stórræðr, som har store Planer for,
myndig 1⁹.
stórum, *adv.* høiligen, storligen; háum
varð st. ilt við 74⁹.
strengr, *m.* Buestreng 20²¹.
stubbr, *m.* Stump 79⁴.
stúfr, *m.* = stubbr 79²⁵.
stöng, *f.* Stang, Fanestang, 20⁷; bera
fé til stangar, bære Byttet frem til De-
ling 3⁹.
sumarlangt, saa lang som Sommeren
er, den hele Sommer igjennem 39⁶.
sútt, *f.* = sótt, Sygdom 39³⁰, 57¹³.
súttfullr, bedrøvet 80¹ (sútt = sût).
svá tilföiet for at forsterke Betydningen:
œrit svá 40¹⁶.
svágört, saaledes gjort, beskaffent;
höfðu svágört, maatte finde sig heri
20¹; eigi man takask svágört, det vil
ikke gaae godt under slige Omstæn-
digheder 20¹⁷.
*svalheimr, *m.* Havet; svalheims valir
(Falk) *d. e.* Skibene 59²⁶.
*svangsúðir, *f. pl.* de hule (krumme)
Skibsider 59²¹.
*svanni, *m.* Kvinde, Fructimmer 73⁶.
sveiti, *m.* Blod; sveita már (Blodmaa-
gen *d. e.*) Ravnen 67²².
sviða (sveid), svie 73²².
svikræði, *n. pl.* svigfulde Anslag 54²⁴.
syndask (að), synde 87¹³.
sókkva (sök), synke 20²².

*sókkrammr, sterk i Striden (sök = or-
rosta) 59²⁴.
sómn = söfn = svefn 57²⁴, 79².
taka við, gjøre Modstand 39¹⁶.
tálgugrjó, *n.* Byggesteen 85²⁸.
tár, *n.* Taare 61²⁴.
*tega = tjá, vise 67³.
telgja (gð), tilskjære, snitte 16⁹, 80²¹.
tigna (að), hædre, ære 9³⁰.
tillag, *n.* Tillæg, Tilgift 22²¹.
tilræði, *n.* Angreb 77²⁶.
tilsjó = tilsjá, *f.* Forventning, Haab om
Hjælp 76².
tilstilli, *n.* Foranstaltning, Tilsyn; Op-
findsomhed, Foretagelse 30⁶.
tilstilling, *f.* Foranstaltning 43²⁶.
tiltak, *n.* Foretagelse; góðr tiltaks,
driftig, flink 44⁹.
tiltala, *f.* Fordring, Krav 8⁵.
tilverki, *m.* Tilvirkning; Skyld, Brøde
79¹.
tilverka (að), forsee sig, gjøre sig
skyldig i Brøde 81⁷.
tilvísing, *f.* Bebudelse, guddommelig
Tilkjendegivelse 61²².
tímadagr, *m.* en lykkelig Dag 15²⁴.
tízka, *f.* Skik, Sædvane 90¹⁴.
tjón, *f.* Skade, Tab 41²² (*ellers ogsaa*
neutr. gen.).
tjúgusk egg, *n.* kløvet, kløftet Skjæg 7
(ljúga, *f.* Gaffel).
tækilegr, antagelig, gyldig 94⁹.
toga (að), trække, hale i 79⁴.
tóm, *n.* Fritid, Stunder; lgika í tómi,
have Tiden for sig, gode Stunder 22¹⁷.
tortíma (md), ødelægge, ombringe 81²¹,
83²⁰.
tortryggja *ell.* -tryggva (gð), ikke
troe paa, ikke stole paa *m. Acc.* 78¹⁶.
tréskjöldr, *m.* Træskel 85²¹ (*ellers alm.*
þresköldr).
tungubragð, *n.* Tungebevægelse, -ami-
dighed 88⁶.
tveggja hvárr = hvárrtveggja, begge,
lat. uterque 95²⁵.
tvíhenda (nd), holde, fatte med begge
Hænder 5²⁵.

tvítmæli, *n.* forskjellige Ytringer (Meninger) om 42²⁰; *jof.* einmælt.

týja (ö), hjælpe; segir þat mest týja, at det var det bedste 41³⁰ (*skrives ogs. tæja, s. Alex. Saga S. 139³⁰*).

týsdagr, *m.* Tirsdag 65⁸.

tysvor = tysvar, to Gange; tysvor sinnum, *d. s.* 82⁸.

töng, *gen.* tangar, *pl.* tengr, *f.* Tang 79³⁵.

ugga (gö), *impers.* mik uggir, jeg er bange for 53¹⁹.

úgipta, *f.* Ulykke 32²⁶.

umbót, *f.* Bod, Forbedring 95¹⁸.

ummerki, *n. pl.* Grændser 28²⁸; *jof. Anm. til Cap. 40.*

umræði, *n. pl.* Raadslagning, Overlæg 18²⁶, 76³⁵.

undanfærsla, *f.* Undskyldning, Reengjørelse for en Forseelse 81¹.

undankváma, *f.* Undslippelse, Redning.

undandröðr, *m.* det at roe af Veien, flygte ved Hjælp. af Roning 53⁶.

undurn, *m.* Formiddagstid 65²².

unna (*præs.* ann, *præt.* unna), unde, einum eins 23⁷; *sjelden* einum eitt 18³¹.

urð, *f.* stor Steenhob, Urd 56.

urðu, *præt. infin.* af verða: hann kvæð manninn vel við urðu (*Acc. c. infin.*) 91⁶, han sagde at Manden var vel tilmode. *Denne Brug af Præt. Infin. er i Prosa meget sjelden undtagen ved skyldu og mündu, der bruges afvexlende med skulu og munu, dog helst naan et Præt. gaer forud.*

út í frá: allir út í frá, alle ud i fra (ham), alle de øvrige 22³.

útlendr, udenlandsk; Udlænding 22²⁰.

útey, *f.* langt borte liggende Ö 23¹⁶.

váði, *m.* Fare 53²⁰.

vægin, skaansom, eftergiven 22¹⁰.

vænn, sandsynlig, rimelig 12³¹.

vágrek, *n.* Vrag 13³⁹.

valkóstr, *gen.* -kastar, *m.* Ligdyng 91⁶.

*valtafn, *n. eg.* Offer affaldne i Striden *d. e.* Føde for Ravn 69³⁰.

ván, *f.* Haab, Forventning; vónu bráðari, snarere end man venter 31⁷, 45²; allar vónir, alle rimelige Steder, alle Steder hvor man kan vente at finde Nogen 86⁸.

vanda (að) um, paatale, anke paa 23²⁰.

vandbölkr, *gen.* -balkar, *m.* Træstok, Trækubbe 72⁴, 73¹⁷.

vandkvæði, *n.* vanskelig, slem Sag 84³⁰.

vandlaunaðr, vanskelig at lønne, gjengjælde 31².

vándr, ond, slet 36¹⁴.

vanfærr, vanfør 84³⁰.

vangr, *m.* Mark, Slette 20⁷.

vanrætti, *n.* Forurettelse 75^{16, 26}.

vanvirða (rð), ringeagte, forsmaae 31²⁸; vanvirðing, *f.* Vanrere 32³¹.

vápnagangr, *m.* Vaabengang 20¹⁴.

vara (rð), *impers.* mik varir þess, jeg venter, har en Anelse om 79²⁹.

vargr, *m.* Ulv; *Røver, Ugjerningsmand, deres Myrder, Ombringer *d. e.* den tapre Kriger 44²².

várkynd, *f.* Medlidenhed 82¹⁸.

varlega = varla, neppe 66⁹.

vatnfasta (að), faste saaledes at man ikke nyder andet end Vand-65⁹.

vatnsfata, *f.* Vandspand 72¹.

vaxljós, *n.* Voxlys 84²⁴ (vax, *n.*).

veðr, *m.* Væder; veðrarhorn, *n.* 26¹⁷.

veðrviti, *m.* Fløi, Veirhane 51²².

vegandi, *m.* Drabsmand 92¹¹.

veglyndr, ærgjerrig, pragtelskende 4³⁸.

veina (að), klynke, jamre sig 72²⁸, 83¹⁷; veinan, *f.* 39¹⁹.

vekja (vakta), vække; v. til máls, begynde en Samtale 30³².

vekra (*præs.* vekrir, *præt.* vekraða), vække, gjøre opvakt (vagr) 86¹⁹.

vel um sik = vel at sér, dygtig, flink af sig 30¹⁰.

vél, *pl.* -ar, *f.* List, Svig 54³⁶.

véla (lt), svige, bedrage 54²⁴.

velgerning, *f.* Velgjerning 31¹.

verð, *n.* Værdi, Betaling, Peng; selja með verði, for Penge 60⁹.

verja (varða), anvende, bruge i Hand-
del; verr sumt i gripi, anvender en
Deel (af Pengene) til Kostbarheder
42^o. *Oftere i denne Betydn. med Dat.*
vellyndr, velsindet 22³¹. *Andre Bear-*
beidelser af Olafs Saga har her fålyndr,
tilbageholden i sine Ytringer, taus,
hvilket vel er rigtigere, da Bogstavri-
met her fordrer et f.

verða: hánum varð at öðru, det gik
ham anderledes (end han tænkte) 16³⁰;
urðu, *præt. infin. s. dette.*

verkr, *gen.* verkjar, *m.* Smerte, Pine
89¹⁴.

vettr, *gen.* vettar, *f.* Skabning, Væsen
12¹, 27³⁰, 57²⁶; *ogs.* vættr.

við = með 46^{3, 19}, 48¹⁴.

við a, *f.* Mast 51¹³.

viðbitull = bitull, *m.* Mundbid paa et
Bidsel 6¹.

viðendisferð, *f.* stor, vidtstrakt Færd
14³³.

viðlendr, af stor Udstrækning (om en
Egn); som besidder vide, udstrakte
Lande 44²³.

*viðr, *m.* Skib 49⁹.

viðráttá = veðráttá, *f.* Veirlig 48³.

viðrskipti, *n. pl.* Mellemværende 19⁹.

viðrtaka, *f.* Modtagelse, Modstand 53²⁰.

viðværi, *n.* Underholdning, Levemaade
61¹⁴.

*viggruðr, *m.* våga viggruðr (-runnr),
Havets Hests Træ *d. e.* Krigeren, Man-
den 69³².

*vigsmætir, *m.* Kriger 10²⁴.

*vigreifr, kamplystig 72^{9, 14} = gunn-
reifr.

vígroði, *m.* Stridsrødme, Stridsglands
68³⁶.

vík, *f.* Vig, Bugt: víka elds (Guldets)
kennir *d. e.* Manden 47¹.

villa (lt), forville, bringe i Vildrede:
hundunum villisk farit 83¹⁵.

vilnask (að), have Fortrøstning til,
haabe paa; *m. Gen.* 79³⁰.

vingóðr, god mod sine Venner 22³⁰.

vinjartóddi, *m.* Gave for Benyttelsen

af Græsgang(?) 60³³. *Er Læsemaaden*
i Codex rigtig, har man her maaskee
Gen. af det længst foreledede Ord vin,
f. flad, fed Græsgang, *de andre Bear-*
beidelser af Olafs Saga læse vinartoddi,
Vennegave; *toddi af uvis Betydning.*

vinmæli, *n.* venskabelig Tale 13³², 34¹⁶.

vinsemi, *f.* Venskabelighed 29³⁷.

virðing, *f.* Ære, Hæder 17¹²; leggja v.
til, vise Agtelse for 8²⁷.

virki, *n.* Arbeide, Verk 78³; Forskans-
ning, Befæstning 10.

virkr, kjær, afholdt 76³².

víti, *n.* Straf 69⁹.

vitja (að), komme til, besøge 87¹¹.

vitkask (að), komme til sig selv, faae
Besindelsen 81²⁵.

vitneskja, *f.* Varsel, Forbud 15³⁵, 74³⁹.

vitsmunir, *m. pl.* Forstand, Klogskab
18²⁴, 105¹⁵.

vorðo = urðu af verða 57³⁴.

vöndr, *gen.* vandar, *m.* Vaand, Kjep 70⁹,
80²¹.

ýgr, forfærdelig, frygtelig 50²³.

ylgr, *gen.* ylgjar, *f.* Ulvinde 50²².

ymja (umda), murre, knurre 39³⁴, 75³⁰.

*ynglingr, *m.* Konge 35¹².

*ýr, *m.* Buc. 2) et Slags Træ(?); ýs
anr *d. e.* Ilden 67¹.

yrkja (orta) á, angribe, tage Fat paa
28²⁴, 77²⁴; y. orða á einn, tiltale 24³⁰.

*ýpollr, *m.* Kriger, *s.* jólföðr.

þangatkváma, *f.* Didkomst 14³⁰.

*þátta (að), digte, besyngte 9⁵ (þátr,
m. Afsnit, Episode).

þeir = þeir er: þeir görr vissu, de som
vidste bedre Besked 22³⁰.

þeiri (*sc.* orrostu) 77^{12, 25}.

þema, *constant Form* for þeima =
þessum 22³⁰, 23³⁰.

þengill, *m.* Konge 8¹⁹.

þesser, *m.* = þessi 21³⁷, 54³⁰; þessor
f. og n. pl. 55³.

þ(ð)inn, smeltet 12³²; *ellers ogs.* þíðr.

þikkja (þóttá) = þykkja, synes, tyk-
kes; hánum þikkir firir, det mishager
ham 32³¹.

þingamenn, Leietropper 7.
 þingboð, *n.* Thingbud, Budstykke 58¹⁰.
 þinghá, *f.* Thinglag 95¹².
 þingmannalið, *s.* þingamenn.
 þjóðkonungr, *m.* Konge over et heelt
 Folk 207; *mods.* fylkiskonungr.
 *þjóðskjöldungr, *m.* 35¹² = þjóð-
 konungr.
 þjófsök, *f.* Beskyldning for Tyveri 80²².
 þó, *ok-*, og det, *forstærk.* 82²⁵.
 þoka (að), bevæge sig, flytte sig 85¹³,
 87¹⁴.
 þóknask (að), behage, anstaae 43²⁰.
 þrályndi, *n.* Stivsind 74⁴.
 þrevetr, *adj.* treaarsgammel 60²⁵.
 þrifleg, heldig, gavnlig 13²⁹.
 *þrima, *f.* Strid; þrimu þornheims (Stri-
 dens Torn *d. e.* Sverdet, dets Lands
d. e. Skjoldets) þundr = Krigeren 49²⁶.
 þrining *ell.* þrinning, *f.* Treenighed 77¹⁸.
 þrítugr, trediva Aar gammel 66¹¹.
 þroti, *m.* Hævelse 89^{4,14}.
 þrómr, *gen.* þramar, *m.* Rand, Kant
 53²³; á heljar þremi, paa Dødens Rand
 71²⁹.

þróng, *f.* Trængsel 69²³.
 þúshundrað, *n.* = þúsund, *f.* Tusinde
 66.
 þváttdagr, *m.* Løverdag 37³⁴.
 þváttkona, *f.* Vaskerkone 34².
 þýða, *f.* Venlighed, Blidhed 79²⁴.
 þyngja (ngð), *impers.* hánum þyngir,
 han bliver søvniq 66²⁶.
 *þyrja (þurða), *ile* afsted 49²⁴.
 þörf, *f.* Fornødenhed; var þá bráðlegra
 ráða þörf ok góðra, hurtige og gode
 Raad vare da fornødne 14².
 öðli, *n.* = öðli, Natur; at öðlis skepnu,
 efter sin naturlige Beskaffenhed 86²⁰.
 *örbeidir, *m.* ensom heftig, ivrig for-
 langer (örr, beida), *s.* sigrsvanr.
 örendr, livlös, död 72¹⁰.
 *örstiklandi, med Heflighed frem-
 stytende 69²⁰.
 örvilnask (að), fortvivle over, mis-
 tvivle om 77²⁸.
 örþrifsráði (-a), *adj.* som ikke kan
 hitte paa Raad, raadvild 14¹¹. *Man*
finder ogsaa, og maaskee hyppigere,
Formen örþrifræði.

Navnerogister.

- Aðalráðr konungr 7. 49.
 Ægistafr, *et Punkt paa Norges nordligste Grændse* 21.
 Afrafasti 62. 65.
 Agðir, *Landet fra Siraa til Rygjarbit* 20. 52.
 Agnafi i *Svealand ved Mælarens Udløb* 13.
 Áin helga, *Helgeaa i det østlige Skaane* 50. 52.
 Áki Vagnssonr 42.
 Alfifa 42. 60. 74. 75.
 Alvaldr 85.
 Alvildr 34.
 Angulseyjarsund, *Sundet mellem Anglesea og Wales* 28.
 Anundr Jacob Svíaikonungr Ólafssonr 34. 48. 49. 50. 52. 61. 62. 94.
 Árni Árnasonr 59. 68. 73.
 Arnljótr Gellini 66.
 Ásbjörn Sigurðarsonr 35—38. 91. 95.
 Áslákr af Finneyjum 54(?). 70.
 Áslákr af Fitjum 58(?). 64. 95(?).
 Áslákr Fitjaskalle 54. 55.
 Ásta Guðbrandsdóttir 1—5.
 Ástriðr dróttning Ólafsdóttir Svíaikonungs 30. 32. 33. 34. 46. 58. 59. 61. 95.
 Ástriðr kona Ólafs Svíaikonungs 34.
 Astriðr dóttir Sveins tjúguskeggs 49.
 Austrvegir, *Landene ved Østersøens østlige Kyster* 4. 12. 20.
 Babylonia 80.
 Balagarðssiða *et Kyststrøg i eller i Nærheden af Finnland, maaskee paa den ligeoverfor liggende Kyst af Svealand* 6.
- Barðvík, *et Sted i det sydøstlige Soerige* 50. 94.
 Beltissund, *Store-Belt i Danmark* 51.
 Bergljót, Hákonar dóttir hins ríka 19.
 Bjarmaland, *det nordlige Rusland omkring det hvide Hav og Dvina Floden* 35. 90.
 Bjarnareyjar, *Björnö i Borgunds Prgd. Söndmøre* 55.
 Björn kon. kaupmaðr Haraldssonr 1.
 Björn stallari 29. 30. 60. 68. 70.
 Borgund, *Borgund paa Söndmøre* 55.
 Breiðin, *Breiðing, Breiden, Gaard og Bygd sydligst i Vaage Prgd. i Gudbrandsdalen* 24.
 Brúsi bóndi 56. 57.
 Búkn, *Öen Buken i Skudsnæs Prgd. i Ryfylke* 53.
 Bøar, *Bøgaardene ved den østlige Ende af Lesjevand i Lesje Prgd. i Gudbrandsdalen* 57.
 Bøer, *Gaard i Loms Prgd. i Gudbrandsdalen* 58.
 Dagr Ringssonr 58. 62. 64. 70. 71. 72. 95.
 Dala-Guðbrandr 23. 24. 25. 26. 27. 28. 53.
 Dalir, *Dalene, Gudbrandsdalen* 23. 24. 25.
 Danaveldi 49.
 Danir 9. 10. 34. 35. 46. 49. 50. 52. 59.
 Danmörk 20. 21. 39. 42. 43. 49. 52. 59. 64. 78.
 Dælir, *Døler, Indbyggerne af Gudbrandsdalen* 23.
 Dofrar, *Dovre i Lesje Prgd. i Gudbrandsdalen* 57.

Dyflin, *Dublin paa Irland* 76.
 Egðir, *Indbygerne af Agder* 59.
 Egill Hallsson af Síðu 38—41. 95.
 Egill, höfðingi í Svíaveldi 30. 32. 33.
 Eiðaskógr, *Skov paa Grændsen mellem Norge og Sverige* 28. 59. 95.
 Eikundasund, *Ekersund* 59.
 Einar 58. 95.
 Einar Þambarskelfir 19. 20. 21. 74. 75.
 Einbú, *Enbo vestlig i Lesje Prgd. i Gudbrandsdalen* 57.
 Eiríkr hinn ársæli (sigræli) Svíakonungr 4.
 Eiríkr jarl Hákonarsonr 8. 15.
 Eiríkr Strjóna (Eadrik Streón) 7.
 Elfr = Gautelfr, *Götelven* 21. 32.
 Emundi, sonr Sigríðar stórráðu 4.
 England 7. 13. 14. 15. 18. 34. 35. 52. 60.
 Englandshaf, *Nordsøen* 60.
 Englar, *Engelsmænd* 8. 34. 46. 49.
 Erlendr or Gerði 54. 66. 68. 70.
 Erlingr Skjalgssonr af Sola 19. 21. 35. 36. 37. 38. 52. 53. 54. 55. 90. 91.
 Eyrasund, *Öresund* 20. 49. 50. 51.
 Eyraþing, *Thing paa Ören ved Nidaros for de 8 thröndiske Fylker.*
 Eysstrasalt, *Östersøen* 6.
 Eysýsla, *Øsel* 6.
 Eyvindr 4kaldaspillir 51.
 Fetlafjörðr í *Frankrige(?)* 10.
 Finnar, *Finner* 52.
 Finnland 6.
 Finnsmörk 52.
 Finn Arnasonr 40. 45. 58. 63. 64. 66. 68. 71. 73. 92. 95.
 Finn Hárekssonr 95.
 Firðir, *Nord- og Sønd-Fjord* 16. 26.
 Fitjar, *Fitje paa Stordøen, Søndhorde-land* 54.
 Foldin, *Christiansfjorden* 20.
 Frakkland, *Frankrige* 11.
 Frekeyjarsund, *Frekösund mellem Frekø og Fastlandet i Husstads Sogn i Romsdalen* 55.
 Fróði konungr 51.
 Frostuhingslög 23.
 Gautar, *Göter* 49.

Gautapórir (Gaukapórir) 62. 65.
 Götland, *Götland i Sverige* 1. 4. 32. 60. 94.
 Garðar, Garðaríki, *Rusland* 21. 32. 34. 59. 60. 61. 64. 75. 85. 88. 95.
 Gaulardalr, *Guldalen i Throndhjem* 45.
 Geirfinnr jarl 11.
 Geirstaðir paa *Vestfold (Gjerrestad i Tjølling Sogn)* 1. 2.
 Gerði, *Gerde i Etne, Søndhordeland* 54. 66.
 Girkir, *Græker* 77.
 Gislapollr (Grislapollr) í *Frankrige?* 10.
 Gizur svartí 64. 67.
 Glaumsteinn, *et Punkt paa Norges sydligste Grændse* 28.
 Grenmar, *Langøunds-fjorden med omliggende Kystland* 19.
 Grimkell biskup 16. 23. 74.
 Grímr góði 69.
 Grjótgarðr (Ólvissonr) 52.
 Grænaland, *Grönland* 63.
 Grœningar, *Grönningen i Valdals Prgd. paa Söndmøre* 57.
 Guðbrandr af Dölum 4. s. *Dala-Guðbrandr.*
 Guðbrandr kúla 1. 3.
 Guðmundr ríki 18.
 Guðröðr kon. Bjarnarsonr 1.
 Guðröðr Sigurðarsonr(?) 58. 95.
 Guðröðr veidikonungr 1.
 Guðþormr hertogi 76.
 Gulapingslög 23.
 Guinvaldsborg í *Frankrige?* 11.
 Gyðingar, *Jöder* 37.
 Haðaland, *Hadeland* 28.
 Hákon jarl Eiríkssonr 15. 16—18. 29. 59. 60. 61.
 Hákon jarl Sigurðarsonr hinn ríki 19.
 Hákon kon. Aðalsteinsfóstri 23.
 Háleygir, *Helgelændinger* 66.
 Hálfðan, Sigurðarsonr rísa 4.
 Hálfðan, Sigurðarsonr sýrs 21. 22. 58. 95.
 Halland 49.
 Halldór 85.
 Hallr munkr 85.
 Hallvarðr hinn helgi 1.

- Hálogaland, *Helgeland, Norges nordligste Fylke* 36.
- Haraldr kon. hinn grenski, Guðröðarsonr 1—4. 5.
- Harald kon. hinn hárfagri 1. 4. 35.
- Haraldr kon. Sigurðarsonr 7. 21. 22. 47. 64. 68. 71, 72.
- Hárekr or Þjotto 19. 21. 51. 54. 55. 66. 68. 94.
- Hárekr víkingr 44.
- Heiðmörk, *Hedemarken* 28. 58.
- Helgi 58. 95.
- Helsingjaland, *Helsingeland i Sverige* 21. 61. 63.
- Heydalr, *Hedalen i Vaage Prgd. i Gudbrandsdalen* 58.
- Hjalti Skeggjasonr 29. 30. 31. 32.
- Hjaltland, *Shetlandsöerne* 35.
- Hjaltlendingar, *Indbyggerne paa Shetlandsöerne* 35.
- Hjarrandi 71.
- Hjörnagli, *Hornelen paa Bremangerland, Nordfjord, eller Kjernaglen i Soeens Sogn, Stordöens Prgd, Søndhordeland* 59.
- Hof, *Gaard i Breiden, i Vaage Prgd. i Gudbrandsdalen* 24.
- Hóll i *Frankrige(?)* 10.
- Hölmgarðr, *Novgorod i Rusland* 59. 85. 88. 95.
- Hundsver, *nogle smaa Öer strax vestenfor Borgund paa Søndmøre* 55.
- Hundsporp, *Hundorp i Froens Prgd. i Gudbrandsdalen* 23.
- Hörðaland 34. 55.
- Jaðar, *Jædern* 37. 52. 55.
- Jamtaland 63.
- Jarizleifr Garðakonungr 32. 84. 59. 61. 75. 95.
- Jatmundr kon. Aðalráðssonr 7.
- Ingibjörg Finnsdóttir 47.
- Ingigerðr Ólafsdóttir Svíakonungs 30. 31. 32. 33. 34. 59. 61. 62. 95.
- Inney = eyin iðri, *Inderöen i Throndhjem* 67.
- Innþrændir, *Indthrönderne, Indbyggerne i de 4 indre Fylker af Throndhjem* 67.
- Jón kaupmaðr 42.
- Jórsaljr, *Jerusalem* 70.
- Jótland, *Jylland* 50. 52.
- Írar, *Irer, Irlændinger* 46. 76.
- Írland 13.
- Ísland 18. 29. 32. 45. 48. 64.
- Ísrið Guðbrandsdóttir 1.
- Jungafurða i *England* 13.
- Ívar Sigtryggssonr 95.
- Kálfr Árnasonr 19. 21. 52. 54. 55. 56. 63. 64. 65. 66. 68. 70. 73. 75.
- Kantaraborg, *Canterbury i England* 10.
- Karl-Sónasonr 95.
- Karli bóndi 47.
- Karli hirðmaðr Ólafs kgs. 35. 90.
- Karlsár i *Frankrige?* 11. 12.
- Kerjálaland, *Karelen* 21.
- Kimbi 72.
- Kinnlima síða, *Strög i Nord-Holland(?)* 7.
- Knútr kon. hinn ríki Sveinssonr 7. 8. 9. 10. 15. 17. 18. 34. 39. 40. 43. 44. 45. 46. 48. 49. 50. 51. 52. 54. 55. 58. 59. 60. 69. 94. 95.
- Kolbeinn 85.
- Kolbeinn Árnasonr 70. 73.
- Kolbeinn hinn sterki 26. 27.
- Kolbjörn Árnasonr 95.
- Koli lendrmaðr 63.
- Konungahella, *Kongelf ved Göteloen* 29.
- Krossbrekka i *Valdal, Norddals Prgd., Søndmøre* 56.
- Leira, *Leire Floden i Frankrige* 13.
- Lesjar, *Lesje eller Lessö, nordligste Prgd. i Gudbrandsdalen* 24. 56. 57. 58.
- Lesir, *Indbyggerne af Lesjar* 25.
- Limalfjörðr, *Limfjorden i Jylland* 39. 49. 52. 59.
- Listar, *Listerland* 59.
- Lixstaðir, *andensteds Liðstaðir, nu Listad i Froens Prgd. i Gudbrandsdalen* 25.
- Lóar, *Lom i Gudbrandsdalen* 23. 25. 58.
- Lorodalr, *Laardalen i Lesje Prgd. i Gudbrandsdalen, hvoriggjennem en Vei gaaer til Lom* 58.
- Lundr, *Lund i Shaane* 51.
- Lundunaborg, *Lundúnir, London* 7—9. 13. 85.

- Lundúnabryggjur, *Londons Bro* 7. 8. 85.
 Lógr, *Laugen Elo i Gudbrandsdalen* 23.
 Magnus hertogi í Saxlandi 34.
 Magnus kon. hinn góði Ólafssonr 34. 76.
 Mardagus Írakonungur 76.
 Miklagarðr, *Constantinopol* 77. 78.
 Mjors, *Thyrifjorden?* 22.
 Mjors, *Mjösen* 65.
 Mór (*rettere Mæri?*), *Muri i Valdøl*,
Norddals Prgd. paa Søndmøre 56.
 Mæri, *Møre, Nordmøre og Søndmøre* 54.
 55. 95.
 Mærir, *Indbyggerne af Møre* 66.
 Nánes, *et Punkt paa Norges nordligste*
Grændse 28.
 Naumdælir, *Indbyggerne af Naumdalen*
 66.
 Nes, *Sønste-Nes i Loms Prgd. i Gud-*
brandsdalen 58.
 Nesjar, *det Yderste af Brunla-Næset* 19.
 Nið, *Nidelven* 49. 59.
 Niðaróss 35. 64. 75.
 Nikolás kardináli 85.
 Nitja, *Nitteelven i Nittedalen paa Rome-*
rike 28.
 Noregr, *Norvegr* 8. 15. 17. 18. 19. 20.
 21. 23. 29. 30. 35. 38. 46. 49. 50. 51.
 52. 54. 55. 59. 61. 74. 75. 85. 90. 94.
 Noregsmenn 34. 80.
 Noregsveldi 29. 33. 59.
 Nordmenn 29. 60.
 Norðrlönd, *de nordiske Riger* 31. 76.
 Norrænn, *norsk* 68. 76. 88.
 Nyggjumóða, *Nyamóða i England* 10.
 Nyrvi, *Nørø ved Aalesund paa Sønd-*
møre 55.
 Nörvasund, *Njörvasund, Strædet ved Gi-*
braltar 13.
 Ólafr digrbeinn, *digri Geirstaða álfr* 1. 2.
 Ólafr Eiríkssonr Svíakonungur 4. 12. 13.
 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 45. 48. 59.
 94. 95.
 Ólafr kon. Tryggvasonr 4. 7. 16. 23. 50.
 Ólafr (Úlfr) jarl Sprakaleggssonr 48. 49.
 Orkneyjar, *Orknøerne* 35. 64. 71.
 Osló 28.
 Ótta, *Elo i Gudbrandsdalen* 58.
- Otta hertogi í Saxlandi 33.
 Óttar (svarti) skáld 45. 46. 47. 50. 92.
 93.
 Rani (hinn víðförli) 2—4. 13. 14.
 Raumar, *Raumer, Indbyggerne af Rau-*
marike 28.
 Ríkarðr prestur 79.
 Rín, *Rinfloden* 9.
 Ringaríki 18. 28.
 Ringmarar heiðr í *Ost-Angeln i Eng-*
land 10.
 Ringr Dagsasonr(?) 58. 72. 95.
 Ringsfjórðr í *Frankrige?* 10.
 Rærekr konungur 18.
 Rugaland, *Rogaland mellem Hordaland*
og Agder 29. 55.
 Rúm, *Rom* 65.
 Rútr Loðinssonr á Viggju 64. 66.
 Rögnvaldr jarl Brúasonr 58. 64. 67. 68.
 71. 95.
 Saundungund, *Saudesund i Søndfjord* 16.
 Saxland, *Saxen* 33. 34.
 Sefslög = *Eiðsivaþingslög* 23.
 Seljuvellir (Seljupollar) í *Frankrige (?)* 11.
 Síða, *Kystströg i det sydøstlige Irland* 38.
 Sighvatr skáld 20. 46. 47. 49. 50. 53.
 65. 75.
 Signa *Seine Floden i Frankrige* 13.
 Sigríðr hin stórráða 1. 4. 12.
 Sigtryggr 59. 95.
 Sigurðr Ákasonr 42. 43.
 Sigurðr biskup 16. 45. 92.
 Sigurðr Fáfnisbani 48. 93.
 Sigurðr kon. Jørsalafari (Jørsala-Sigurðr)
 61.
 Sigurðr kon. Munnr? 85.
 Sigurðr kon. sýr 4—6. 18. 19. 21. 35.
 Sigurðr risi Haraldssonr 4.
 Sigurðr sendimaðr Knúts konungs 34.
 Sigurðr ullstrengur 64.
 Silr, *Selsbygden i Vaage Prgd. i Gud-*
brandsdalen 24.
 Silund, *Sjælland* 49.
 Silvellir, *Selvoldene, den Deel af Sels-*
bygden som ligger nærmest Laugen 24.
 Sjóland, *Kysten af Sviþjóð eller det*
egentlige Svealand (?) 7.

- Sjóland, *Sjølland* 49. 51.
 Skáni, Skáney, *Skaane* 49. 50. 51.
 Skánungar, *Skaaninger* 50.
 Skarfr, *Sö i Sverige, den samme som Lögrinn d. e. Mælaren, eller en Deel af denne?* 12.
 Skarfsurð, Skerfsurð, *Skjers-Urd i Valdalen, Norddals Prgd. paa Söndmöre* 56. 57.
 Skjalgr Erlingssonr 36. 37. 38. 91.
 Skot, *Skottet, Forbjerg i Stordals Sogn, Söndmöre* 55.
 Sköglartosti 4.
 Slygs, *Slyngstadfjord paa Söndmöre* 55. 95.
 Smälönd, *Smaaland i Sverige* 50. 94.
 Söknarsund mellem Öerne Sökn og Bro i *Nærheden af Stavanger* 52.
 Söla, *Sole paa Jædern* 19.
 Söleyjar, *Sölder* 28.
 Sóni Ívarssonr 95.
 Sorshaugr, *Saxhaug i Inderöens Prgd. i Nordre Throndhjems Amt* 66.
 Sötasker ved *Kysten af det östlige Viken, nu Bahus-Lehn, kaldes endnu Soteskär* 6. *Et andet Sötasker var beliggende i Skjærgaarden ved Södermannland i Sverige og kaldes nu Sotholmen.*
 Söti vikingr 6. 14.
 Staðr, *Stadland i Nordfjord* 15. 19. 59.
 Stafabrekka i *Lomis Prgd. i Gudbrandsdalen* 58.
 Stafamýrar i *Verdalen, eller et Sted i Sverige(?)* 62.
 Stafangr, *Stavanger* 52.
 Stefán prestur 85.
 Steigarþórir 1.
 Steinvágar, *Steenvaag i Borgunds Prgd. Söndmöre* 55.
 Steinn Skaptasonr 43. 48. 94.
 Stiklastaðir, *Stiklestad i Verdalen* 65. 69. 72. 88.
 Stimr, *Stim eller Stimhesten mellem Nordmöre og Romsdal* 59.
 Suðrvik i *England(?) eller maaskee rettere Söndervik ved Ringkjöpingsfjord i Jylland* 7.
 Suðrvirki, *Southwark ved London* 8.
 Súla, Sútur, *Sul i Verdalen* 63. 65.
 Sult, *Sylte ved Valdalsvik i Norddals Prgd., Söndmöre* 56.
 Sunnmæri, *Söndmöre* 55.
 Sveinn bryggjufótr 75.
 Sveinn jarl Hákonarsonr 15. 19. 20. 21. 29.
 Sveinn kon. Knútssonr 60. 64. 74. 75. 76.
 Sveinn kon. tjúguskegg 7. 34. 49. 50.
 Sveinn kon. Úlfssonr 71.
 Svíar, *Sýjar, Svearne* 12. 20. 21. 28. 32. 49. 50. 94.
 Svíþjóð, *Svealand* 4. 12. 20. 21. 28. 29. 52. 59. 61. 62. 64. 88. 94.
 Sæla, *Selö i Nordfjord* 15.
 Tems, *Temps, Tempsá, Thames Flod* 7. 8. 9.
 Toðrarfjörðr, *Stordals Fjord og Tafjord i Norddals Prgd., Söndmöre* 55.
 Tófa Sighvatsdóttir 47.
 Tófi Valgarðarsonr 38—41. 95.
 Tunga, *Tungenæs nordenfor Jædern* 53.
 Tungueyjar, *Tungeöerne ved Bukn i Ry fylke* 53.
 Úlftkell (snillingr) 9.
 Úlvildr Guðbrandsdóttir 1.
 Úlvildr Ólafsdóttir helga 33.
 Upplendingar, *Oplændinger* 18. 56. 5 .
 Upplönd, *Oplandene* 2. 4. 18. 19. 23. 29. 34. 62. 64. 65. 95.
 Vági, *Vaage Prgd. i Gudbrandsdalen* 24. 25. 58.
 Valdi i *England?* 13.
 Valgarðr jarl 41.
 Valldalr, *Valdal i Norddals Prgd., Söndmöre* 55.
 Varrandi, *Stad i Frankrige ved Loire Floden* 13.
 Vagsund, *Sundet mellem Sulö og Fastlandet, Söndmöre* 55.
 Veini, *Strög i Frankrige, Vendé?* 13.
 Veradalr, *Verdalen i Throndhjem* 65.
 Verdæilir, *Verdöler* 67.
 Vestfold, *Fylke i det sydlige Norge, omtr. det nuv. Jarlsbergs Amt* 1.
 Vigg, *Viggen ved Orkadalsfjord* 64.
 Vígleikr Arnasonr 55.
 Vík, *Vikin, Vigen, det sydostlige Kyst-*

*land af Norge fra Ryggjarbit til Gaut-
elf* 1. 6. 18. 19. 23. 34. 50. 52. 79.

Viljálfr jarl 10.

Vindir, *Vender* 10. 84. 85.

Vindland, *Venden* 42. 82.

Visavaldr kon. af Austrvegum 4.

Vænir, *Vænern Sö i Sverige* 65.

Væringar 77. 78. 88.

Yrjar, *Örlandet i Thronhjem* 86.

Þelamörk, *Thelemarken* 85.

Þjóttá, *Thjotto paa Helgeland* 19. 21. 51.

54. 55. 66. 68. 95.

Þóra Guðþormsdóttir 85.

Þórarinn, fóstri Sigurðar Ákasonar 42.

Þórarinn loftunga 43. 59. 91.

Þórarinn Nesfúlssonar 36. 37. 47?.

Þórarinn trolli 63.

Þorbergr Árnasonar 48. 59. 73. 95.

Þorbjörn (Kolbjörn Árnason?) 59.

Þórðr 58. 95.

Þórðr Folasonar 74.

Þórðr Hárekssonar 50.

Þórðr ístrumagi 25. 26.

Þorfinnr jarl 67.

Þorfinnr munnr 47. 67. 93.

Þorgeir flekkur 63. 64. 69(?).

Þorgeir or Sorshaugi 66. 68.

Þorgerðr dóttir Egils Hallssonar 38.

Þorgils Hjälmusonar 69.

Þorgrimr bóndi á Upplöndum 34.

Þórir hundr 35. 38. 52. 54. 55. 66. 68.

69, 70. 73. 90.

Þórir selr 36. 38. 90.

Þorkell hinn hávi jarl 7. 8. 9. 13.

Þorlaug kona Egils Hallssonar 38.

Þorleifr hvíti 55. 58. 95.

Þorleifr kvækr 55. 58. 95.

Þormóðr kolbrúnar skáld 43. 44. 45. 48.

59. 63. 65. 66. 67. 68. 69. 71. 72. 91.

92. 95.

Þóróddr Snorrasonar 66.

Þorsteinn knarrarsmiðr 67. 69. 70.

Þrjótshverfi, *paa Söndmøre* 55.

Þróndheimr, *de 8 Fylker omkring Thron-*

hjemsfjorden 29. 45. 51. 66. 78.

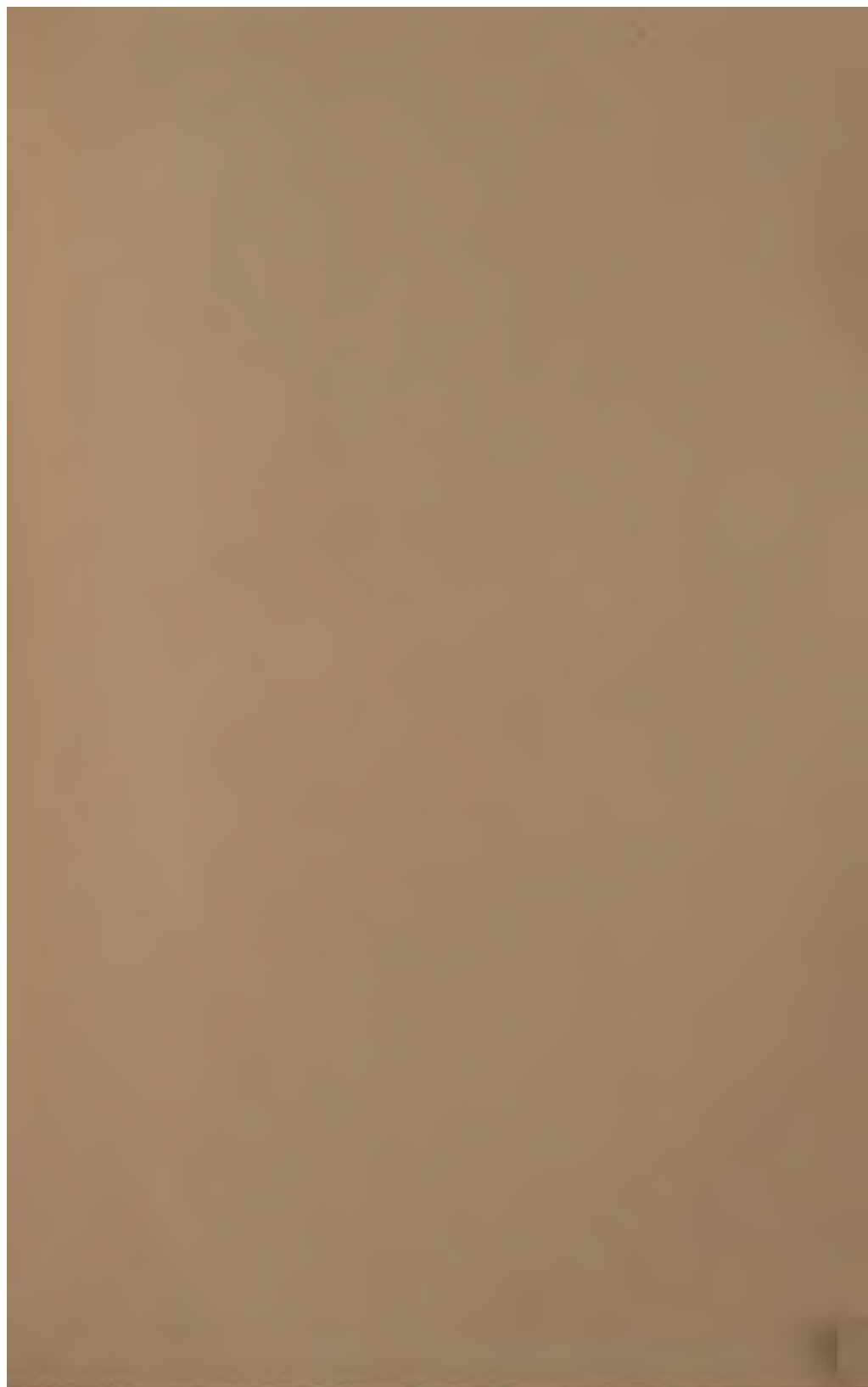
Þrændalög 78.

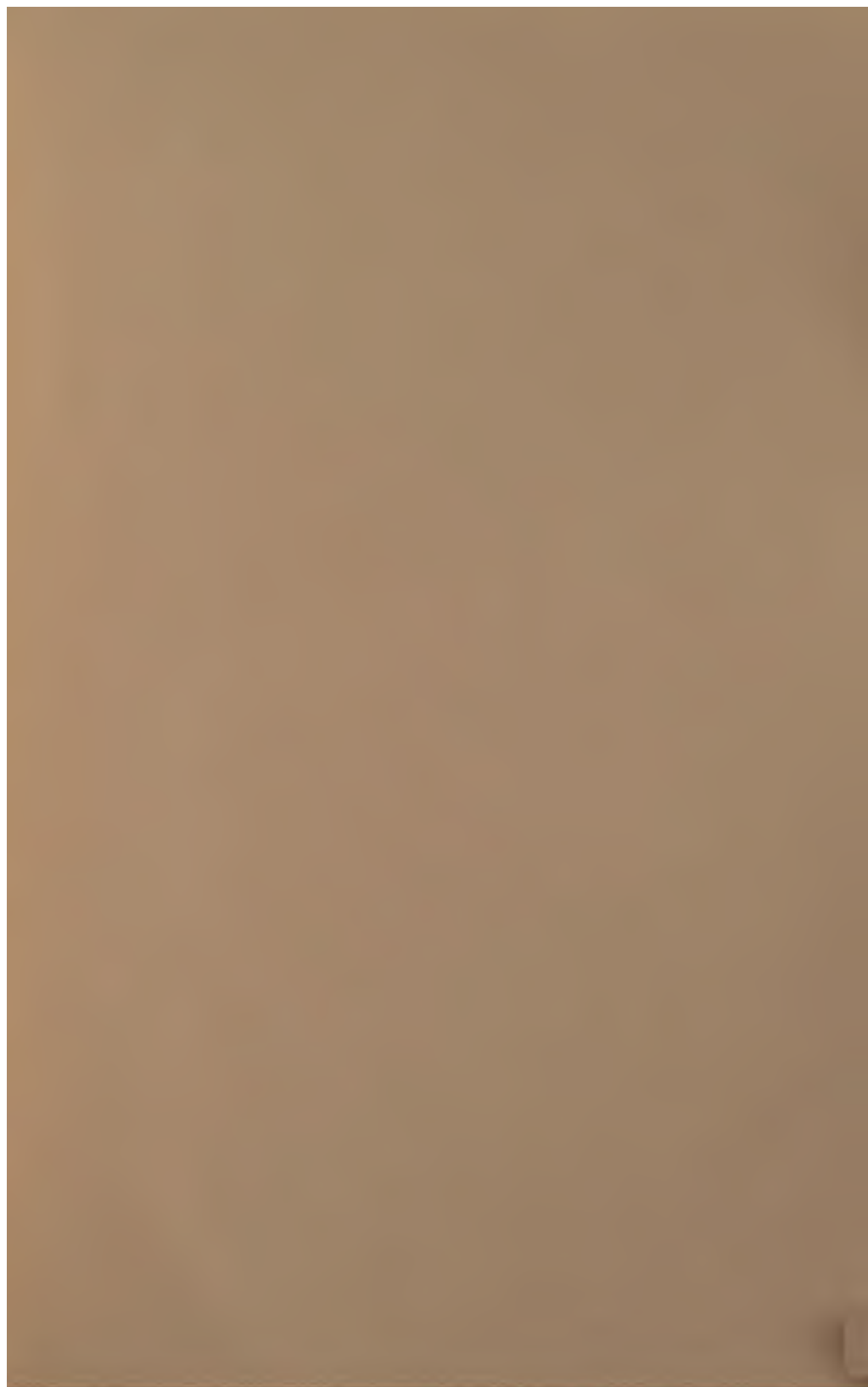
Þrændir, *Thrónderne* 54. 55. 59. 66. 67.

70. 75.











3 2044 014 514 905

THE BORROWER WILL BE CHARGED AN OVERDUE FEE IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED BELOW. NON-RECEIPT OF OVERDUE NOTICES DOES NOT EXEMPT THE BORROWER FROM OVERDUE FEES.

Harvard College Widener Library
Cambridge, MA 02138 (617) 495-2413



